

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelse
Datum och tid	Tisdag 2021-06-29, kl. 08.00
Plats	SR Gräsö, kommunhuset, Stångörsgatan 10, Östhammar
	Information om digital närvaro skickas separat
Sekreterare	Rebecka Modin
Ordförande	Jacob Spangenberg (C)

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslistan	3
3. Yttrande gällande remiss i ärenden om tillåtlighet och tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall kl. 08.00-08.30 Anna Bergsten och jurist	4
4. Information från bygg- och miljönämnden kl. 10.00-10.30 Tomas Bendiksen, Ulf Andersson	6
5. Yttrande över revisionens granskning av kommunens krisberedskap	7
6. Yttrande över revisionens uppföljande granskning av 2018 års genomförda granskningar	9
7. Yttrande angående remiss om SOU 2021:16 En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner	12
8. Yttrande om handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt lagen om skydd mot olyckor	14
9. Angående uppsägning av befintliga nyttjanderättsavtal i Öregrunds hamn	16
10. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2021	18
11. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2021 – Kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter	19
12. Nybyggnation av förskola i Alunda, startbesked och anskaffningsbeslut	20
13. Startbesked trafiksäkerhetsåtgärder i Frösanområdet	22
14. Statusrapport för uppdrag att ta fram plan för byggnadsutveckling i enlighet med statusbesiktningar	23
15. Uppföljning av upplägg för kommunstyrelsens sammanträden	24
16. Antagande av reglemente för utvecklingsgrupperna	26

Kommunstyrelsen

17. Politisk viljeriktning för turismverksamhet 2022-2025	27
18. Tillväxtgalan 2021	28
19. Gällande skarv i Östhammarsfjärden och Granfjärden	29
20. Lägesrapport om pilotprojekt anropsstyrd kollektivtrafik i skärgården samt anskaffningsbeslut	31
21. Analys av årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet	32
22. Granskning om förslag till detaljplan för Östhammar 29:4 och 29:12 "BRF Tussilago"	34
23. Granskning om förslag till detaljplan för Öregrund 4:121 m.fl.	35
24. Information om Båtveckan 2021	36
25. Information från gemensamma nämnder, bolag och förvaltningen	37
26. Delegationsbeslut	38
27. Anmälningssärenden från nämnder	39
28. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.	40
29. Anmälningssärenden, rapporter med mera	42

- 1. Val av justerare**

- 2. Fastställande av föredragningslistan**

Förvaltningens förslag till yttrande (*Kommunstyrelsen bereder ärendet 2021-06-29. Förvaltningens förslag publiceras i arbetsrummet och på webben så snart som möjligt efter att kommunstyrelsens protokoll har justerats.*)

Kommunstyrelsen

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott diskuterade ärendet 2021-06-22, § 154, med beslut:
Kommunstyrelsens arbetsutskott ger förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till remissvar utifrån förda diskussioner. Beredning sker i kommunstyrelsen 2021-06-29. Arbetsutskottet lämnar en begäran om att extra sammanträde med fullmäktige ska genomföras 2021-07-06 kl. 18.00 för att besluta om kommunens yttrande över remissen.

Beslutet skickas tillMiljödepartementet [REDACTED]
[REDACTED]

SKB [REDACTED]

Oskarshamns kommun [REDACTED]

Handläggare Anna Bergsten

Chef verksamhet Väckande Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-10

4. Information från bygg- och miljönämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information från bygg- och miljönämndens verksamhet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-256**Dnr REV-2021-1**

5. Yttrande över revisionens granskning av kommunens krisberedskap

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen instämmer i revisionens förslag till åtgärder och står bakom förvaltningens kommentarer. Förvaltningen får i uppdrag att genomföra åtgärderna och återrapportera till kommunstyrelsen senast 2022-06-30.

Ärendebeskrivning

Revisionen har genomfört en granskning av kommunens krisberedskap.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar revisionen att kommunstyrelsen ska genomföra ett antal åtgärder. De återfinns nedan i kursivt med förvaltningens kommentar kring respektive åtgärd direkt efter.

Tydliggöra dokumenthierarkin genom att kortfattat beskriva varje dokumentets funktion och inbördes förhållande till övrig dokumentation

Styrdokumentet är under översyn på grund av den omorganisation som kommunen har genomfört. I översynen tas hänsyn till riktlinje för styrdokument som anger hierarkin mellan olika dokumenttyper, men hänsyn tas också till undantaget som gör att om ett dokument ska benämnas på ett särskilt sätt utifrån exempelvis lagstiftning så benämns det på det sättet. Det finns inget som hindrar att dokumentet som en del i ordinarie revidering förses med ett avsnitt om relation till andra dokument på området krishantering. Den relationen ska alltid ingå som underlag när ett styrdokument tas fram.

Utförligare beskriva innehåll och syfte men de utbildningar och övningar som ingår i kommunens utbildnings- och övningsplan

Förvaltningen instämmer med rekommendationen. Åtgärden genomförs i samband med ordinarie revidering.

Att kunskaper och erfarenheter från uppföljningsarbetet tillvaratas och återförs till kommunens samlade krisberedskapsarbete

Förvaltningen instämmer med rekommendationen. Åtgärden genomförs i samband med översyn av relevanta styrdokument där det ska förtydligas hur kunskaper och erfarenheter tas tillvara.

Tydliggöra vilka styrande och stödjande dokument kopplat till krisberedskapsarbetet som dels ska finnas på kommunens externa webbplats och dels på kommunens intranät

Politiskt antagna styrdokument ska enligt riktlinjerna för styrdokument som fullmäktige har antagit publiceras på kommunens externa webbplats. Detta implementeras med målsättningen att vara helt genomfört till september 2021. För dokument som antas på tjänstemannanivå är

Kommunstyrelsen

rutiner under framtagande, med målsättning att de ska vara färdiga innan utgången av 2021. En faktor som kan försena detta är utrullningen av office 365. I bedömningen av vad som är det mest ändamålsenliga sättet att tillgängliggöra styrdokument antagna på tjänstemannanivå kan intranätet, sharepoint via office 365 eller separat ledningssystem vara olika alternativ. Det finns inga skäl att styrande eller stödjande dokument inom krisberedskapsarbetet ska tillgängliggöras på ett annat sätt än andra styrande eller stödjande dokument inom organisationen. Det skulle snarare riskera att den som söker efter dessa dokument inte hittar dem. I de fall ett dokument helt eller delvis omfattas av sekretess kan det inte tillgängliggöras allmänt och särskilda rutiner för detta behöver tas fram.

Revisionen önskar yttrande senast 2021-06-30.

Beslutsunderlag

Granskning av kommunens krisberedskap

Beslutet skickas till

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde KPMG

Registrator revisionen, [REDACTED]

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för kännedom, Kersti Ingemarsson

Handläggare: Malin Hübinette med kopia Andreas Järvenpää

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-257**Dnr REV-2021-2**

6. Yttrande över revisionens uppföljande granskning av 2018 års genomförda granskningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig enligt följande:

Revisionen föreslår i flera fall att områden ska ingå i kommunstyrelsens interna kontroll. Styrdokument på områdena kommer ingå i riskanalys inför framtagande av internkontrollplan. Om riskanalysen visar att områdena behöver ingå i kommunstyrelsens internkontrollplan kommer de göra det.

Kommunstyrelsen står bakom förvaltningens kommentarer och ger förvaltningen i uppdrag att arbeta vidare med nyckeltal för drift och underhåll samt förtroendekänsliga poster i enlighet med de redovisade åtgärderna.

Ärendebeskrivning

Revisionen har genomfört en granskning av 2018 års genomförda granskningar. Dessa granskningar rör budgetprocess och prognossäkerhet, konsulttjänster, lokalförsörjning och fastighetsunderhåll, tillsynsverksamhet inom bygg- och miljönämnden samt förtroendekänsliga poster. Sammanfattningsvis har revisionen konstaterat att bedömningar och rekommendationer hörsammats till stor del. Mot bakgrund av granskningen lämnar revisionen ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen. Dessa återges i kursivt nedan följt av förvaltningens kommentar.

Stärka den interna kontrollen av budget- och prognosarbetet genom att löpande utvärdera risker kopplade till processerna.

Upplägget för arbetet med intern kontroll ses för närvarande över, som en del i den genomförda ändringen av förvaltningen. I riktlinjer för styrdokument finns det bestämt att antagna styrdokument som är normerande ska finnas med som en punkt som ska ingå i riskanalys för intern kontroll. Det omfattar även de antagna reglerna på budgetområdet.

Säkerställa att den reviderade budgetprocessen inklusive tillhörande beskrivningar tydligt kommuniceras ut samt att dessa finns tillgängliga på kommunens intranät.

Reglerna för budgetprocess och budgetuppföljningsprocess antogs båda på fullmäktige i mars 2021. Dokumenten är publicerade på kommunens externa webbplats, i enlighet med riktlinjerna för styrdokument som fullmäktige antagit.

Säkerställa att upphandlingar tar höjd för eventuella överprövningar så att kommunen inte står utan avtal då behov av inköp föreligger. (Rekommendationen kommer från granskning av konsulttjänster.)

Kommunstyrelsen

När det gäller att ta höjd för eventuella överprövningar tar Verksamhet Upphandling alltid höjd för det och i upphandlingsplanen för kommunen finns datum utsatt för när upphandlingar ska påbörjas. Ibland kan dock situationer uppstå där Verksamhet Upphandling inte har någon påverkan ex handläggningstiden i Förvaltningsrätten.

Överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.

Genom att Verksamhet Upphandling genomför samtliga annonserade upphandlingar ingår det i arbetet att överväga ev risker. Om en verksamhet genomför en konsultupphandling vilket de har möjlighet att göra upp till 100 tkr finns rutiner för hur en direktupphandling ska göras på INES och att avtal ska tecknas. Verksamheten rekommenderas också att alltid att ta kontakt med Verksamhet upphandling inför genomförande av en direktupphandling.

Se över möjligheten att ta fram egna nyckeltal för drift och underhåll med syfte att jämföra med andra kommuner. (Rekommendationen kommer från granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll.)

Kommunstyrelsen har ett styrtal för området: Fastighetsbeståndsvärde med underhållsplan. Det ger en bild av hur fastighetsbeståndets planerade förvaltning ser ut. Planer för större/dyrare fastigheter ger större påverkan på styrtalets utfall än mindre.

Möjligheten till att ta fram nyckeltal ses över. Förslag till nyckeltal är Budgeterat underhåll per m² verksamhetsyta och Faktiskt underhåll per m² verksamhetsyta. Budgeterat underhåll kan tas fram ur budgeten. Faktiskt underhåll finns det framtagna nyckeltal i REPAB för, där är nyckeltalet 150 kr/m².

Överväga risker kopplade till förtroendekänsliga poster i samband med arbetet med intern kontroll.

Upplägget för arbetet med intern kontroll ses för närvarande över, som en del i den genomförda ändringen av förvaltningen. I riktlinjer för styrdokument finns det bestämt att antagna styrdokument som är normerande ska finnas med som en punkt som ska ingå i riskanalys för intern kontroll. Det omfattar det reglemente som finns nu för gåvor och representation. Reglementet är under översyn och även det dokument som kommer ersätta nuvarande reglemente kommer att ingå.

Säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Verksamhetsstöd ekonomi arbetar fortlöpande med utbildning och information på kommunens intranät kring handläggningen av förtroendekänsliga poster. Visst systemstöd, såsom inbyggda kontrollmoment i ekonomisystemet, finns idag men detta kan möjligtvis utvecklas, frågan kommer att utredas vidare. Inför fastställande av nästkommande periods internkontrollplaner kommer frågan om internkontroll av förtroendekänsliga poster lyftas, hanteringen likställas i hela kommunen och det förebyggande arbetet förtydligas.

Övriga kommentarer

Kommunen har genomfört en omorganisation sedan granskningarna 2018 genomfördes.

Kommunstyrelsen

Revisionen önskar yttrande senast 2021-06-30.

Beslutsunderlag

Uppföljande granskning av 2018 års genomförda granskningar

Beslutet skickas till

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde KPMG

Registrator revisionen, [REDACTED]

Dnr KS-2021-326**7. Yttrande angående remiss om SOU 2021:16 En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun yttrar sig över remissen enligt följande: ingen erinran mot förslagen i SOU 2021:16 *En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner*.

Ärendebeskrivning

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag om en väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner. Syftet med uppdraget är att åstadkomma en valordning som är lätt att förstå, lätt att tillämpa och säkerställer representation från politiska minoriteter. Uppdraget syftar även till att tillförsäkra fortsatt goda möjligheter för ett effektivt och rättssäkert beslutsfattande i kommuner och regioner.

De områden som behandlas är automatiserat beslutsfattande, ordningen för val i kommun- och regionfullmäktige, tjänstgöringen för ersättare i fullmäktige, de kommunala jävsbestämmelserna samt kommunala föreskrifter.

Förvaltningens kommentarer

Automatiserat beslutsfattande – förslaget är att det ska bli möjligt att genom delegation uppdra åt en automatiserad beslutsfunktion att besluta på en nämnds vägnar ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Det innebär att en automatiserad beslutsfunktion ska kunna fatta beslut på delegation på samma sätt som en anställd kan fatta beslut på delegation idag. Skäl som lyfts att införa denna möjlighet är att använda tekniska möjligheter till effektivisering för att frigöra tid att ge bättre service till medborgarna samt att inte ha en skillnad mot staten där det redan finns automatiskt beslutsfattande inom en rad områden. Beslut som ska fattas av fullmäktige, beslut som inte får delegeras och beslut där det finns krav på t.ex. underlag som inte kan automatiseras (t.ex. adoptioner) kommer inte omfattas av möjligheten. De beslut som ligger närmast till hands att automatisera är de där man avgör om en förutsättning finns eller inte. Exempel på beslut som kan komma i fråga är plats i förskola och tillstånd att använda färdtjänst, se s. 92 i SOU:n. Nämnden som delegerar kommer ha ansvar för att följa upp och kontrollera, precis som nämnden har idag när den delegerar till en anställd. I och med att förslaget innebär en möjlighet att införa delegation med vissa avgränsningar till skydd för den enskilde (ingen skyldighet) ser förvaltningen inga skäl att invända mot ändringen. Det blir upp till kommunernas nämnder att avgöra om den vill behålla besluten hos sig, delegera till anställd eller delegera till automatiserat beslutsfattande.

Ordningen för val i kommun- och regionfullmäktige handlar om lagen (1992:339) om proportionellt valsätt (LPV) där inga större förändringar föreslås, det handlar snarare om att modernisera lagen som i stort sett är från 1913 och se till att det finns förarbeten för

Kommunstyrelsen

uttolkarna att vända sig till. Förvaltningens bedömning är att detta är positivt. En annan förändring är att om man använt LPV vid ett val och en ledamot avgår ska ny ledamot utses ur samma parti, snarare än ur listan. Detta för att bibehålla representationen i organet man väljer till. Förändringarna ska träda i kraft 1 juli 2022 enligt förslaget och kommer därmed användas efter valet till kommunfullmäktige 2022.

Tjänstgöringen för ersättare i fullmäktige handlar om skillnader mellan regionfullmäktige och kommunfullmäktige som främst rör regioner och kommuner som har flera valkretsar. Förslaget är att inte göra några ändringar. Östhammars kommun har endast en valkrets och skulle inte märka av några ändringar, förvaltningen har inga synpunkter på förslaget.

De kommunala jävsbestämmelserna föreslås bli enhetliga med förvaltningslagens för jävsgrunderna sakägar-, intresse- och närståendejäv, ställföreträdarjäv samt delikatessjäv. Övriga skillnader i jäv anpassas inte. Det rör sig till stor del om att ha samma ordalydelse men behålla relevanta skillnader.

Kommunala föreskrifter handlar om ett förslag till ändring som innebär att förvaltningslagens bestämmelser om överklagan tillämpas på vissa kommunala föreskrifter bl.a. enligt lagen om nämnder för vissa trafikfrågor. Förvaltningen har inget att invända mot detta.

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 25 augusti 2021.

Beslutsunderlag

Handlingar finns tillgängliga via [Regeringskansliets webbplats](#)

Beslutet skickas till

Finansdepartementet [REDACTED] och med kopia till [REDACTED] märkt diarienummer Fi2021/01444 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Svaret **bör** lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-416**8. Yttrande om handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt lagen om skydd mot olyckor****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun inte har något att erinra mot förslaget och i övrigt yttrar sig kommunen över remissen Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor enligt kommenterarna under ärendebeskrivningen.

Ärendebeskrivning

Uppsala brandförsvär styrs av en gemensam räddningsnämnd som ansvarar för räddningstjänsten i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Kommunfullmäktige i respektive kommun beslutar om handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Bifogat finns förslag till nytt handlingsprogram från 2022. Handlingsprogrammet utgör en omarbetning och uppdatering av handlingsprogram 2020 utifrån MSB:s nya föreskrift om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.

Östhammars kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på samrådsversionen av Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Förvaltningens bedömning är att handlingsplanen uppfyller de krav som ställs i LSO.

Den föreslagna planen medför inga förändringar för kommunen. Däremot lyfts det i planen fram områden som berör Sektor omsorg och Sektor Samhälle. De område som främst berör kommunen är utmaningen inom Sektor omsorg med att arbeta med brandsäkerheten för riskgrupper. Detta med bakgrunden av bland annat äldre och människor med funktionsnedsättningar har en ökad risk att omkomma till följd av brand.

För sektor samhälle berörs området kring plan- och byggprocess. Av handlingsprogrammet framgår att förtätningar av städer skapar risker när bostäder förläggs närmare farligt godsleder och riskobjekt. Det nämns också hur ny teknik och nya sätt att bygga så som höga trähus och solcellspaneler skapar utmaningar för brandskyddet. För att garantera säkerheten ställs krav på plan- och byggprocessen där det är viktigt att kommunen har rätt kunskap.

Utifrån kommunens verksamhet ses inga behov av förändring av handlingsplanen och därför föreslås att kommunen inte lämnar ett yttrande i frågan. Eventuella synpunkter ska vara Uppsala brandförsvär tillhanda senast 2021-08-22.

Beslutsunderlag

Samrådsversion av handlingsprogrammet

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Brandförsvaret, [REDACTED]

Dnr KS-2021-409

9. Angående uppsägning av befintliga nyttjanderättsavtal i Öregrunds hamn

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. Rådande avtal rörande upplåtelse av allmän plats avslutas. I första hand genom samförstånd med medkontrahenten. Ersättning reglerad i dessa avtal efterges för 2021.
2. Justering av brister i avtal om anläggningsarrende åtgärdas. I första hand genom samförstånd med medkontrahenten.

Ärendebeskrivning

Rättslig reglering

Torg, p-plats, park och gata är exempel på områden i en detaljplan som kan redovisas allmän plats. Allmän plats är till för allmänheten, att enskild får nyttjanderätt över allmän plats innebär således ett visst intrång i allmänhetens rätt. Samtidigt anses det naturligt att allmän plats bör kunna upplåtas för exempelvis uteserveringar och evenemang. Det har även ansetts naturligt att del av den vinst som den enskilde gör, då denne får nyttjanderätt över platsen, ska komma övriga kommunmedlemmar till dels. Upplåtelser av detta slag är primärt en ordnings- och säkerhetsfråga som regleras via ordningslagen.

Avgiftsskyldigheten för den enskilde är till sin karaktär offentlighetsrättslig och kan inte regleras i ett avtal med kommunen. Att avgiften har en offentlighetsrättslig karaktär innebär att taxor/avgifter måste existera, som den enskilde sedan anses känna till. Skyldigheten för den enskilde att betala avgiften i fråga är direkt kopplad till det eventuella tillståndet enligt ordningslagen.

Polismyndigheten svarar för prövningen om upplåtelse av allmän plats, men kommunen ska höras vid prövningen. Kommunen äger därvid vetorätt, samt möjligheten att villkora ett eventuellt tillstyrkande i enlighet med intressen som kommunen har att svara för.

Utredningen

Underlaget som utredningen har tagit del av har utgjorts av avtal som mot ovanstående redogörelse kan innehålla legal problematik eller skapa en otydlig bild, i och runt Öregrunds hamn. Den primära utgångspunkten i utredningen har varit att slutresultatet, de avtal som framåt i tiden ska gälla, är lagenliga, samt att det råder samförstånd mellan parterna i det enskilda avtalet om innehåll och om rådande rättsläge utanför avtalet.

En annan utgångspunkt i utredningsarbetet har varit att ta fram ett förslag som kan tillämpas över samtliga avtal i underlaget. En samlad strategi för samtliga avtal skulle vara arbetsbesparande och ge möjlighet till en enhetlig och enkel översyn då förslaget implementerats. Utredningen finner dock att avtalen därtill är för olika.

Kommunstyrelsen

Att säga upp eller häva avtalen är alternativ som utredningen tittat på. Dessa rättshandlingar försämrar dock möjligheten till dialog med medkontrahenten. Utredningen finner det fördelaktigt om avtalen kan avslutas i samförstånd med varje medkontrahent.

Utredningen finner även att de avgifter, som i avtalen är den huvudsakliga motprestationen till upplåtandet av allmän plats, bör efterges för innevarande år. Den budgetära konsekvensen uppskattas till 50 tkr.

Arbete med att ta fram avgift för nyttjande av allmän plats (marktaxa) pågår med målsättning att avgifter kan tas ut 2022.

Mot redovisad bakgrund anser utredningen att förvaltningen genom beslutet ges en öppen verktygslåda att tillämpa i det enskilda avtalet med störst chans till ovan nämnda mål, utifrån angivna utgångspunkter.

Ärendets behandling

Tekniska utskottet behandlade 2021-06-08, § 88, ärendet *Information om "Förtydliganden för markägarens inställning gällande serveringsytor på ytor betecknade som Torg i detaljplan" i Öregrunds hamn 2021* med beslut:

Tekniska utskottet står bakom förvaltningens förslag till information och ger förvaltningen i uppdrag att informera berörda näringsidkare.

Tekniska utskottet ger förvaltningen i uppdrag att ta upp ett ärende på arbetsutskottet 2021-06-22 för beslut i kommunstyrelsen 2021-06-29 om att säga upp befintliga nyttjanderättsavtal i syfte att nya avtal ska utgå utifrån ett nytt regelverk med tillhörande taxa som successivt ska omforma hela situationen gällande användning av ytor på Torg.

Beslutet skickas till

Sektor samhälle, Ulf Andersson för hantering av uppdrag inklusive distribution av information till berörda näringsidkare

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för kännedom, Kersti Ingemarsson

Handläggare Krister Carlsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-443**10. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2021****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige godkänner Tertialrapport 1.

Ärendebeskrivning

I bifogad tertialrapport redogörs för Östhammars kommuns verksamhet under årets första tertial avseende fullmäktiges beslut om budget och strategiska inriktningsområden. Årets första tertial redovisar ett resultat som är 10,8 mnkr sämre än budget. För helåret är prognosen ett resultat som är 8,1 mnkr bättre än budget. De strategiska inriktningsområdena bedöms till stora delar utifrån prognostiserade, och inte faktiska, styrtalsutfall, då de flesta styrtalsdata rapporteras per del- eller helår.

Beslutsunderlag

Tertialrapport per den 30 april 2021

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-443**11. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2021 – Kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner Tertialrapport 1 för kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter.

Ärendebeskrivning

I bifogad tertialrapport redogörs för verksamhet och utfall per sista april 2021 i de verksamheter som direktrapporterar till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tertialrapport per den 30 april 2021, kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-354**Dnr BUN-2020-74**

12. Nybyggnation av förskola i Alunda, startbesked och anskaffningsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ersätta förskolan Myran i Alunda med nyproduktion av förskolan med en kapacitet på 102 barn fördelat på 6st avdelningar. Nyproduktionen genomförs med avrop på befintligt ramavtal via ADDA och ett direktavrop efter genomförd entreprenadnyckel.

Kommunstyrelsen ger startbesked till att påbörja ett avrop på nyproduktion av en ny förskola i Alunda för att ersätta Förskolan Myran.

Ärendebeskrivning

Förskolan Myran är idag stängd och utrymd på grund av problem med inomhusmiljön och ett beslut om att riva fastigheten är antaget. En utredning är genomförd gällande återställning av befintlig förskola som pekar på att kostnaderna är i nivå med en nybyggnation samt att risken med att problemet med inomhusmiljön kvarstår. På uppdrag av barn- och utbildningsnämnden har en utredning genomförts med att jämföra olika alternativ för att ta fram det mest kostnadseffektiva och tidseffektiva alternativet för uppförandet av ny förskola. Utredningen föreslår att ett avrop via ADDA är det alternativ som är mest kostnadseffektivt- och tids effektivaste alternativ vilket även beslutade i Barn- och Utbildningsnämndens sammanträde den 29 april 2021, Dnr BUN-2020-074

Beslutsunderlag

BUN:s beslut

Utredning förskolan Myran

Övriga Underlag förskola Alunda

Ärendets behandling

Uppdrag att utreda rivning av Myran och byggnation av ny förskola lämnades som tillägg till finansierings- och investeringsplan 2020-05-19, § 132, att genomföras i nära samarbete med berörda verksamheter.

Barn- och utbildningsnämnden behandlade ärendet 2021-04-29, § 29: Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen. Barn- och utbildningsnämnden förordar att en ny förskola med 100 förskoleplatser byggs i Alunda på tomten där Myrans förskola idag står.

Beslutet skickas till

Barn- och utbildningsnämnden

Verksamhet upphandling

Verksamhet fastighetsdrift, Lasse Karlsson

Kommunstyrelsen

Verksamhet växande kommun, Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-428**13. Startbesked trafiksäkerhetsåtgärder i Frösanområdet****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att genomföra ”Trafiksäkerhetsåtgärder i Frösanområdet”. Finansiering sker inom ramen för investeringsprojekt 6282 som finns i investeringsbudgeten för 2021.

Ärendebeskrivning

Trafiksäkerhetsåtgärder i Frösanområdet består av flera etapper där det första att genomföras är bussangöringen till Nya skolan. Projekteringen av detta har pågått parallellt med Frösanprojektet.

Trafiksäkerhetsåtgärder planeras och projekteras sedan vidare för Tomtbergavägen samt bilväg och GC-väg till nya förskolan norr om skolområdet.

Åtgärderna ryms i den investeringsbudget som satts (6282).

Beslutsunderlag

Planritning buss-slinga med GCvägs-anslutningar

Skiss över norra vägarna

Dokumentation kring barnkonsekvenser finns på dnr KS-2021-473

Beslutet skickas till

Verksamhet fastighetsdrift: Lasse Karlsson, Fredrik Nyman, Rickard Hultman

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-346

14. Statusrapport för uppdrag att ta fram plan för byggnadsutveckling i enlighet med statusbesiktningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Tekniska förvaltningen har haft i uppdrag att ta fram en plan för byggnadsutveckling i enlighet med statusbesiktningarna. Uppdraget har slutförts med ett förslag till åtgärdsplan för varje objekt och med en tillhörande investeringsplan. Åtgärdsplanen tar även upp behoven av kommande beslut för varje objekt som är finns med i åtgärdsplanen.

Ärendets behandling

Uppdrag att ta fram plan för byggnadsutveckling i enlighet med statusbesiktningar lämnades som tillägg till finansierings- och investeringsplan 2020-05-19, § 132, att genomföras i nära samarbete med berörda verksamheter.

Beslutsunderlag

Arbetsmaterial, Åtgärdsplan gällande statusbesiktningarna och sammanställning UH-kostnader

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-445

15. Uppföljning av upplägg för kommunstyrelsens sammanträden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar följande punkter till presidiet att ha med sig inför planeringen av upplägg för kommande sammanträden med kommunstyrelsen:

-

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen (KS) har under våren testat ett upplägg för sammanträdena enligt modellen:

1. Uppstart. Upprop, val av justerare, fastställande av föredragningslista och insamling av vilka ärenden som grupperna önskar föredragningar för.
2. Grupp under ca 1,5 timmar. Majoritet respektive opposition har haft grupp. På de ärenden där föredragning önskats har tjänsteperson (tj.) deltagit. På grund av distansdeltagande med anledning av covid-19 har grupp genomförts i så kallade breakout rooms i zoom.
3. Beslut i ärenden enligt ordningen i föredragningslistan.

Tidigare upplägg hade modellen att det fanns en tid avsatt då ledamöter och ersättare kunde be om kortare föredragningar eller svar på frågor i ärendena på föredragningslistan. Detta för att ersätta upplägget som var före det, där tjänstepersoner bokades upp till sitt ärende och inväntande eventuella frågor vilket innebar ett ineffektivt användande av tjänstepersonernas tid. De tidigare upplägget har inneburit att föredragningslistan har gått igenom, därefter kortare grupp, därefter beslut i respektive ärende.

I nedanstående genomgång av konsekvenser har de synpunkter som lyfts under sammanträden tagits med. Komplettering sker under arbetsutskottets sammanträde.

Upplägg	Konsekvenser för förtroendevalda i KS	Konsekvenser i användande av tjänstemannatid
Genomgång av ärenden med tj. uppbokad, grupp, beslut.	Lättare att komma på en fråga sent och få svar. Yrkanden kan lyftas informativt och diskuteras av den andra gruppen.	Stort användande av tid: väntan på ärende under sammanträdet, oftast ingen fråga att svara på. Kan ej boka andra möten eller arbeta med annat.
Frågetid med tj., genomgång av ärenden, grupp, beslut.	Behöver veta vilka frågor man har vid sammanträdet start.	Litet användande av tid: bokning på 30 min som tas bort om det inte finns frågor.

Kommunstyrelsen

	Yrkanden kan lyftas informativt och diskuteras av den andra gruppen.	Kan ej boka andra möten men kan arbeta med annat.
Längre grupp med tj., beslut	Behöver veta vilka frågor man har vid sammanträdet start. Yrkanden behandlas direkt. Oppositionen upplever att det har blivit tidsnöd och att föredragningarna hade passat bättre i hela KS.	Litet användande av tid: bokning på 1,5 h som tas bort om det inte finns frågor. Kan ej boka andra möten men kan arbeta med annat.

Ett upplägg som inte använts i Östhammars kommuns kommunstyrelse men som används i vissa andra kommuner är att ha grupp helt separat från sammanträdet.

Utöver det ovanstående, som rör upplägget, tillkommer aspekten distanssammanträde. På grund av covid-19 har merparten av de förtroendevalda i KS deltagit i sammanträdet på distans. Hanteringen av grupp har utvecklats löpande men det kan lätt konstateras att samtliga upplägg fungerar något sämre vid distanssammanträde än vid ett helt fysiskt sammanträde.

I diskussionen om fortsatt upplägg rekommenderas att utgångspunkten är hur kommunstyrelsens ledamöter får bäst förutsättningar att fatta beslut, men planerad inriktning för om sammanträdena ska ske med ett större, mindre eller obefintligt distansdeltagande behövs för att kunna leverera förutsättningarna för sammanträdet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C)

Kommunsekreterare Rebecka Modin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2020-303**16. Antagande av reglemente för utvecklingsgrupperna****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen antar reglemente för utvecklingsgrupperna.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har i drygt 20 år arbetat tillsammans med lokala utvecklingsgrupper. Syftet har varit att uppmuntra och stärka lokala initiativ och utvecklingsprocesser. Nuvarande reglemente samt förslag till förändringar har varit utsända på remiss till samtliga utvecklingsgrupper. Remissvaren har inarbetats i nedanstående förslag. Två synpunkter som ej tagits med är, kravet på att ledamöter måste vara folkbokförda på orten samt att utvecklingsgrupperna skall vara remissinstans.

Skälen till detta är, dels att kommunen anser att såväl deltidsboende som verksamhetsutövare (med annan folkbokföringsort), är viktiga för orten och kan tillföra perspektiv i de lokala utvecklingsprocesserna. Avseende synpunkten om remissinstans förordar kommunen att utvecklingsgrupperna blir en deltagande part långt tidigare i processen, dels i det initiala planeringsskedet.

Beslutsunderlag

Förslag till reglemente, reviderat efter återremiss

Återremissyrkande

Nu gällande reglemente via [kommunens webbplats](#)

Ärendets behandling

Vid beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-05-25, § 116, avstod Pär-Olof Olsson (M) från att delta i beslutet.

Vid behandling i kommunstyrelsen 2021-06-01, § 152, beslutade kommunstyrelsen att återremittera ärendet för att bereda förslagen i Pär-Olof Olssons yrkande. Yrkandet beskrivs i en bilaga till protokollet.

Beslutet skickas till

Samtliga utvecklingsgrupper

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, sidorna styrande dokument och utvecklingsgrupper

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-441

17. Politisk viljeriktning för turismverksamhet 2022-2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att den politiska viljeinriktningen för turismverksamhet inför upphandling av denna tjänst ska vara:

Den nuvarande fysiska turistbyråverksamheten ska succesivt under kommande fyra års period ställas om till att bestå av fysiska InfoPoints och därmed öka tillgängligheten av besökarservicen geografiskt. Även den digitala besöksservicen bör utvecklas och bli mer tillgänglig.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun står inför en ny upphandling av turismverksamhet som innefattar besökarservice, marknadsföring och destinationsutveckling. Digitaliseringen har påskyndats av pandemin, besökarnas beteende nationellt och internationellt har ändrats och lokala verksamhetsförändringar gör att det finns anledning att se över det uppdrag som ska upphandlas och anpassa uppdraget efter dagens trender och besöksbeteende.

Två möjliga beslut har lämnats in där förvaltningen förespråkar alterantiv 2:

(Alt. 1) Politisk viljeriktning för turismverksamhet

Den nuvarande fysiska turistbyråverksamheten ska succesivt under kommande fyra års period ställas om till att bestå av fysiska InfoPoints och därmed öka tillgängligheten av besökarservicen geografiskt. Även den digitala besöksservicen bör utvecklas och bli mer tillgänglig.

(Alt. 2) Politisk viljeriktning för turismverksamhet

Besöksservicen i Östhammars kommun ska ställas om att passa det digitala beteende som gäller för svenska och internationella besökare. Under kommande fyraårsperiod är det önskvärt att upphandlad leverantör för turistverksamhet hittar ett arbetssätt som innebär att besöksservicen utvecklas till att vara mer tillgänglig både geografiskt och digitalt.

Beslutet skickas till

Sektor Samhälle, Lisa Karm Togo, Ulf Andersson, Elin Dahm

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-442**18. Tillväxtgalan 2021****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att årets Tillväxtgala sker i egen regi i en nerskalad variant år 2021. Galan blir ett hybridevent, dvs. digital och fysisk och hålls i slutet av oktober/början på november. Prisvärdar och nominerade bjuds in att delta på plats. Nomineringsprocessen startar i augusti.

Förvaltningen får i uppdrag att inför 2022 se över upplägget för att utveckla galan till ett ännu mer eftertraktat och hållbart evenemang.

Ärendebeskrivning

Med anledning av pandemin blev Tillväxtgalan 2020 helt digital. Den sändes via Facebook och Youtube under en vecka i november med namnet Tillväxtveckan. Inför planeringen av Tillväxtgalan 2021 kvarstod osäkerhet kring huruvida en fysisk gala var möjlig. En första plan var att genomföra en fysisk och digital gala i september. Inför ny upphandling genomfördes dialogmöten i slutet på mars med eventarrangörer för att stämma av möjligheter att arrangera en Tillväxtgala med flexibla lösningar. Där framkom det tydligt att tidigare upplägg med att upphandlad aktör går in och riskerar ev. förlust, inte var aktuellt i dagens osäkra läge. Det framkom även många goda idéer kring hur galan kunde utvecklas i framtiden.

Beslutet skickas till

Handläggare: Lisa Karm Togo

Kommunförvaltningens ledningsgrupp för kännedom, Kersti Ingemarsson

Sektor Samhälle, Nina Målberg-Laukkanen, Ulf Andersson, Elin Dahm

Dnr KS-2021-387**19. Gällande skarv i Östhammarsfjärden och Granfjärden****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen besvarar inskickad skrivelse enligt följande:

Östhammars kommun har tagit emot en skrivelse gällande skarv på öar i Östhammarsfjärden. Avsändaren har fått svar från Bygg- och miljönämnden som beskriver att frågan inte kan klassas som en miljö- eller hälsoskyddsfråga och därför inte kan hanteras av nämnden. Utöver det svar som redan skickats kompletterar Kommunstyrelsen med följande svar:

Östhammars kommun har uppmärksammat att skarvpopulationerna bedömts öka längs vår kust, inklusive på öar i Östhammarsfjärden och Granfjärden. Under juni 2021 har dialog inletts med Länsstyrelsen i Uppsala län i frågan om skarv, i syfte att inventera och göra bedömningar av skarvens häckning i området. En inventering har initierats via Länsstyrelsen under 2021. Inventeringar har även genomförts i Tierps kommun. Östhammars kommun fortsätter att bevaka frågan och ha dialog med Länsstyrelsen för att diskutera skarvens påverkan och eventuella åtgärder.

Gällande skyddsjakt efter skarv finns särskilda bestämmelser kring var, när och hur detta får genomföras, i beslut från Länsstyrelsen 2021-03-18. Jakträttsinnehavare och yrkesfiskare i länet kan få bedriva skyddsjakt som skrämselmetod i syfte att få skarven att hålla sig borta från fiskeredskap kopplade till yrkesfiske samt för att skydda känsliga fiskbestånd. Skyddsjakten är inte en populationsbegränsande jakt. Se vidare i Länsstyrelsens beslut.

Ansvar, rättigheter och skyldigheter kopplade till skarv är alltså en delad fråga av många parter och aktörer inom kommunens geografi, där Östhammars kommun ser sin roll i att ha en aktiv dialog med Länsstyrelsen för den övergripande förvaltningen av skarv längs vår kust.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har fått en skrivelse gällande uttryckt oro kring den ökande skarvpopulationen i Östhammarsfjärden. Sektor Samhälle bedömer att populationen har ökat längs hela kusten det senaste decenniet, inklusive i Granfjärden och Östhammarsfjärden. Kontakt har utifrån detta tagits med Länsstyrelsen i Uppsala län i juni 2021, i syfte att få en bedömning från dem kring beståndet lokalt. Länsstyrelsen har tidigare inventerat skarvförekomst i Karlholmsfjärden och har nu efter Östhammars kommuns förfrågan, i juni 2021 initierat inventeringar även i Granfjärden, Östhammarsfjärden och Kallrigafjärden. Skarvpopulationen och eventuella åtgärder bör även i kommunens perspektiv ses i ett större sammanhang än utifrån enstaka öar, då skarven vid störning kan byta plats för häckning och då flytta till andra öar inom kommunen. Utifrån inventeringsresultaten kommer det finnas ett underlag för att fortsatt diskutera skarvens utbredning och påverkan. Dialogen bör därför fortsätta hållas levande med Länsstyrelsen och Tierps kommun.

Gällande skyddsjakt efter skarv finns i beslut från Länsstyrelsen 2021-03-18 särskilda bestämmelser kring var, när och hur detta får genomföras.

Kommunstyrelsen

- Jakträttsinnehavare och yrkesfiskare kan få bedriva skyddsjakt som skrämselelmetod i syfte att få skarven att hålla sig borta från fiskeredskap kopplade till yrkesfiske samt för att skydda känsliga fiskbestånd.
- I beslutet beskrivs att skyddsjakten inte är en populationsbegränsande jakt då omfattningen av jakten kan ses som ringa.
- Jakten anses endast vara befogad som skrämselelmetod.
- Länsstyrelsen beskriver att de ska utvärdera genomförd skyddsjakt under 2021. Östhammars kommun bör vara aktiva i att ta del av utvärderingen.

Beslutsunderlag

Inkommande skrivelse 2021-05-17

Beslut om tillstånd till skyddsjakt efter skarv i Östersjön inom Uppsala län 2021-03-18

Beslutet skickas till

Skrivselämnare lars.wahlberg@vattenfall.com

Sektor samhälle: Ulf Andersson, Marie Berggren, Johan Nilsson, Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2020-610

20. Lägesrapport om pilotprojekt anropsstyrd kollektivtrafik i skärgården samt anskaffningsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att inleda arbetet med upphandling av båttransporter till och från skärgårdens öar som saknar fast landförbindelse. Båttransporterna avser färdtjänst, glesbygdsfärdtjänst, hemtjänst, hemsjukvård, bostadsanpassningar, biståndshandläggning, mattransporter, skolskjuts, elevresor och andra persontransporter som kan komma ifråga inom kommunens verksamheter. I upphandlingen ska det även, om möjligt, ställas krav på någon form av båttaxi. Beslutet innebär även ett anskaffningsbeslut.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har tagit fram ett förslag till pilotprojekt för anropsstyrd kollektivtrafik i skärgården för de öar som saknar fast förbindelse. Pilotprojektet var tänkt att genomföras tillsammans med Region Uppsala med start 2:a kvartalet 2021 och pågå under ett år.

Förslaget presenterades vid arbetsutskottets sammanträde 8 december 2020. Region Uppsala har meddelat att de inte kan delta i projektet. De kommer att under 2021 inleda arbetet med att samordna de samhällsbetalda resorna i regionen. Inledningsvis kommer arbetet att omfatta de landbaserade transporterna men är inte främmande för att fortsätta utveckla motsvarande i skärgården.

De välkomnar förslaget om ett gemensamt pilotprojekt men det förutsätter att en överenskommelse finns mellan parterna om en samordning av de samhällsbetalda resorna på land. Ett eventuellt pilotprojekt kan bli av 2022 och regionen föreslår att frågan tas upp igen hösten 2021 då man vet mer hur arbetet med samordningen av de samhällsbetalda fortskrider.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2021-02-02 gett förvaltningen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en kommunal pilot för dessa resor, där kommunen inte är huvudman för resorna utan det sker som ett privat upplägg. Syftet är att underlätta ett eventuellt framtida upplägg med Region Uppsala.

Kommunförvaltningen planerar att genomföra en upphandling, efter en branschdialog, av båttransporter i skärgården med öar som saknar fast landförbindelse. Båttransporterna innefattar färdtjänst, glesbygdsfärdtjänst, hemtjänst, hemsjukvård och skolskjutsverksamheten.

Beslutet skickas till

Verksamhetschef Attraktiv kommun, Elin Dahm

Verksamhetschef Produktion omsorg, Johan Steinbrecher

Verksamhet Upphandling Inger Modig-Lind, Tobias Rudolphson

Landsbygdsutvecklare Stefan Edelsvärd

Dnr KS-2021-406**21. Analys av årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning**Bakgrund**

Under våren 2021 har kommunen följt upp sitt systematiska arbetsmiljöarbete, på samma sätt som tidigare år.

Enheter har följt upp sitt arbetsmiljöarbete med hjälp av en checklista som enhetschefen eller motsvarande ansvarar för. Skyddsombud deltar i uppföljningen. Enheternas utvärdering har legat till grund för övergripande analyser på kommun- sektors och verksamhetsnivå. Chefer på respektive nivå har ansvar för att utreda, riskbedöma och åtgärda de brister som upptäcks. Analyser och åtgärder/handlingsplaner har eller kommer att samverkas i respektive skyddskommitté.

Brister och förbättringsområden som finns på fler än en förvaltning har lyfts i kommunens ledningsgrupp, KFLG. KFLG ansvarar för att övergripande brister och förbättringsområden utreds, prioriteras och resulterar i omedelbara eller planerade åtgärder, ett arbete som just nu pågår.

Resultat kommunnivå

Årets resultat liknar förra årets och det finns sedan tidigare igångsatta eller planerade aktiviteter som ska åtgärda bristerna (se kursivering nedan).

- Årets trender: Corona och omorganisation har påverkat arbetsmiljöarbetet positivt och negativt
- Delvis okunskap eller oklarheter kring vem som ansvarar för vilka arbetsmiljöuppgifter, bristande uppföljning.
*Uppdaterade riktlinjer och mallar framtagna, behandlas av politiken inom kort.
Chefsinformation under våren 2021.*
- Varierande förutsättningar för skyddsombud, flera arbetsplatser saknar skyddsombud
- Arbetsmiljöpolicy saknar mål för organisatorisk och social arbetsmiljö, policyn är inte tillräckligt känd/aktualiserad.
Många chefer har tagit på sig att nu aktualisera policyn på sin arbetsplats.
- Chefers dokumentation i KIA (olyckor/tillbud) brister
Ny, bättre chefsutbildning kommer inom kort.
- För få rapporterade tillbud i relation till antalet rapporterade olycksfall (tillbuden rapporteras inte i tillräckligt stor utsträckning)

Kommunstyrelsen

- Brister i chefers förutsättningar (tid, kunskap, vana) för att genomföra det systematiska arbetsmiljöarbetet
Gemensamt årshjul för arbetsmiljöarbetet med bättre chefsstöd från HR tas fram under 2021. Löpande arbetsmiljöutbildningar ordnas internt för chefer (och skyddsombud).
- Ny AFS för medicinska kontroller - nya rutiner som ska gälla från hösten 2021 inte klara.

BeslutsunderlagRutin för årlig uppföljning [via chefshandboken](#)**Beslutet skickas till**

Verksamhet HR: Pauliina Lundberg och Jenny Nolin.

Kommunstyrelsen

Dnr BMN-2020-3053**Dnr KS-2021-262**

22. Granskning om förslag till detaljplan för Östhammar 29:4 och 29:12 "BRF Tussilago"

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Detaljplan för Östhammar 29:4 och 29:12 "BRF Tussilago", är på granskning mellan 31 maj och 28 juni.

Syftet med den nya detaljplanen är att befintligt flerfamiljshus i kvarteret ska bli planenligt samt att möjliggöra för vissa åtgärder på husets yttre som idag inte går att ge bygglov för med befintlig detaljplan.

Beslutsunderlag

Granskningshandlingar

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-429

23. Granskning om förslag till detaljplan för Öregrund 4:121 m.fl.**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Detaljplan för Öregrund 4:121 m.fl. är på granskning 9 juni – 21 juli 2021.

Syftet med denna detaljplan är att nyttja området på ett mer ändamålsenligt sätt än tidigare planer medgett. Den nya detaljplanen inför en rätt att fortsätta använda fastigheterna Öregrund 4:121 och 7:147 för bostadsändamål.

Beslutsunderlag

Kommunens webbplats, detaljplaner <http://www.osthammar.se/detaljplaner>

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-440**24. Information om Båtveckan 2021****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av information om Båtveckan 2021.

Ärendebeskrivning

ÖRK planerar för att kunna genomföra Båtveckan 4-7 augusti 2021. Det finns ett par scenarion att utgå ifrån gällande festivalområdet och vi håller avstämningsmöten under sommaren för att hålla oss uppdaterade hur smittspridningen ser ut och vilka restriktioner som ska efterföljas.

Beslutet skickas till

Sektor Samhälle, Lisa Karm Togo, Ulf Andersson, Elin Dahm

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-10**25. Information från gemensamma nämnder, bolag och förvaltningen****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor, sammanträden som styrelsens ledamöter deltagit i och övrig information.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2021-64**26. Delegationsbeslut****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i arbetsrummet.

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2021-05-28 till och med 2021-06-18	Verksamhetschef upphandling Inger Modig Lind	Upphandlingsärenden: tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar
2021-06-02	Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C)	Brådskande ordförandebeslut enligt 6 kap. 39 § KL: Ny version av verksamhetsberättelse 2020 för slutförvarsorganisationen
2021-06-11	Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C)	Brådskande ordförandebeslut enligt 6 kap. 39 § KL: Yttrande kollektivtrafik
2021-01-15 till och med 2021-04-21	Verksamhetschef HR Pauliina Lundberg	Personalfrågor

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

27. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

IT-nämndens beslut om preliminär plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet
2022-2024

Diarienummer: KS-2021-274

Protokollsutdrag 2021-05-21, § 10. Nämnden har beslutat att uppdra åt förvaltningschef IT att arbeta fram ett slutgiltigt förslag till beslut gällande plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2022-2024.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

28. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens bolag, stiftelser och andra organ där kommunen är representerad.

Protokoll från styrelsemöte Gästrike Vatten AB 2021-06-10

Darienummer: KS-2021-455

Ärenden som behandlades var verksamhetsuppföljning, -information och -planering, delegationsordning och delårsrapport för tertial 1.

Protokoll från styrelsemöten och årsstämma Hargs Hamn AB 2021-05-31

Darienummer: KS-2021-273

Styrelsemöte (protokoll 243) som behandlade ärendena ekonomirapport, VD-rapport, bolagsordning, tidsplan ägarbreddning och extra bolagsstämma, styrelsearvode och övriga frågor.

Ordinarie årsstämma behandlade bland annat årsredovisning 2020 och val av styrelse.

Konstituerande styrelsemöte (protokoll 244) behandlade bland annat arbetsordning, instruktioner och policies.

Protokoll från sammanträde med KSO styrelse 2021-05-21

Darienummer: KS-2021-59

Kärnkraftskommunernas samarbetsorgan (KSO) behandlade ärendena information från kommunerna, uppföljning av slutförvarsfrågan, omvärldsbevakning, anmälan om avgivet yttrande till SSM, rapport från möte med SSM:s samverkansplattform om långsiktig kompetensförsörjning inom strålskyddsområdet, förslag till överenskommelse för KSO, inbjudan till seminarium med Svenska Industrikommuner, höstens möten, övriga frågor samt externt föredrag.

Skrivelse från KSO till Regeringen

Darienummer: KS-2021-555

Kärnkraftskommunernas samarbetsorgan (KSO) har skickat en påminnelse till Regeringen om en skrivelse som skickades i maj om tillåtighetsbeslutet i kärnavfallsfrågan.

Kommunstyrelsen

Mötesanteckningar TRÖ 2021-05-24

Diarienummer: KS-2021-59

Trygg i Östhammars kommun (TRÖ) behandlade bland annat medborgarlöfte, aktuellt från respektive huvudman (inklusive statistik över brott) och övriga frågor.

Protokoll Lokala säkerhetsnämnden 2021-06-17

Diarienummer: KS-2021-59

Sammanträdet behandlade informationsärenden med mera. Ärende om ersättning till förtroendevalda handläggs av förvaltningen och lämnas för beslut i kommunstyrelsen efter sommaren.

Protokoll från styrelsemöte Östhammar Vatten AB 2021-06-10

Diarienummer: KS-2021-318, KS-2021-456 och KS-2021-457

Ärendet som behandlades var verksamhetsuppföljning och –information, delegationsordning, delårsrapport för tertial 1, utökning budget för exploatering Film, utökning av verksamhetsområde för VA Film samt möjlig anslutning till vatten och avlopp. Ärende om utökning av verksamhetsområde för VA handläggs av förvaltningen och lämnas för beslut i kommunfullmäktige efter sommaren.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

29. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

Beslut om föreläggande enligt lagen om skydd mot olyckor för Furustugans förskola
Diarienummer: KS-2021-430

Åtgärder ska vidtas för brandskyddet och efterkontroll genomförs 2021-11-01.

Beslut om föreläggande enligt lagen om skydd mot olyckor för gruppbostad Rådhuset
Diarienummer: KS-2021-430

Åtgärder ska vidtas för brandskyddet och efterkontroll genomförs 2021-06-16.

Beslut om föreläggande enligt lagen om skydd mot olyckor för hemtjänst Öregrund
Diarienummer: KS-2021-430

Åtgärder ska vidtas för brandskyddet och efterkontroll genomförs 2021-06-21.

Beslut om föreläggande enligt lagen om skydd mot olyckor för Rubinens förskola
Diarienummer: KS-2021-430

Åtgärder ska vidtas för brandskyddet och efterkontroll genomförs 2021-11-01.

Beslut om föreläggande enligt lagen om skydd mot olyckor för Tallparksgården
Diarienummer: KS-2021-430

Åtgärder ska vidtas för brandskyddet och efterkontroll genomförs 2021-06-21.

Inspektionsmeddelande Arbetsmiljöverket

Diarienummer: KS-2021-459

Resultat av inspektionen 2021-03-31. Vid inspektionen kom det fram en del som fungerade bra, men också en del som kommunen behöver förbättra. I det här inspektionsmeddelandet redovisar Arbetsmiljöverket de brister som diskuterades vid inspektionen och de krav de nu ställer.

Kommunstyrelsen

Regionstyrelsens beslut om överenskommelse regionalt forum

Diarienummer: KS-2021-201

Regionstyrelsen har godkänt den reviderade överenskommelsen om samverkan mellan Region Uppsala och de åtta kommunerna i Uppsala kommun, kallat Regionalt forum.

Samarbetsavtal för implementering av e-arkiv

Diarienummer: KS-2020-9

Arkivarierna för Östhammar, Heby och Knivsta kommuner, med ovan som grund, deltar i alla tre kommuners pilotöverföringar till e-arkiven i syfte att upptäcka fel under överföringen och att i samverkan utarbeta ändamålsenliga arbetssätt samt att lämna råd vid de svårigheter som kan uppstå.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Miljödepartementet
Miljöprövningsenheten
Anna Berglund

Kemikalieenheten
Anna Sanell

Ärenden om tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Remissinstanser

Naturvårdsverket

Kärnavfallsrådet

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Statens Energimyndighet

Strålsäkerhetsmyndigheten

Östhammars kommun

Oskarshamns kommun

Svensk Kärnbränslehantering

Vattenfall

Fortum Sweden AB

Uniper Energy

Sydkraft Nuclear Power AB

OKG AB

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG

Svensk Kärnbränslehantering (SKB) har i dag tillstånd enligt miljöbalken att i Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab) lagra 8 000 ton använt kärnbränsle och hårdkomponenter. Under handläggningen i mark- och miljödomstolen framställde SKB ett tilläggsyrkande om utökad mellanlagring i Clab med upp till 11 000 ton. SKB angav att anledningen till yrkandet var att den i dag tillståndsgivna mängden inlagrat bränsle i Clab beräknas uppnås 2023 och att det därför finns behov av möjlighet till ökad mellanlagring.

Efter ett regeringsbeslut om tillåtlighet och tillstånd till SKB:s ansökan, så vidtar en fortsatt juridisk process eftersom ärendet då skickas tillbaka till mark- och miljödomstolen som ska avgöra frågor om villkor m.m. En tillståndsdöm kan sedan överklagas, vilket ytterligare kan förlänga processen. Det finns en betydande risk att det inte kommer finnas ett lagakraftvunnet beslut på plats i tid innan mellanlagret blir fullt. Det finns därför ett behov av att bryta ut den del som avser Clab för att säkerställa att tillståndet vinner laga kraft innan dagens tillstånd överskrids.

I remissen ligger att regeringen önskar få synpunkter på att avgörandet som avser Clab fattas i ett separat beslut.

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 31 juli 2021**. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e-post till [redacted] och med kopia till [redacted] och [redacted]

Ange diarienummer M2018/00217 och M2018/00221 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Remissinstansens namn ska även anges i dokumentnamnet.

[redacted]
Magnus Moreau
Departementsråd

[redacted]
Charlotta Fred
Departementsråd

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Granskning av kommunens krisberedskap

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete gällande krisberedskap. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

I förhållande till vårt uppdrag och med utgångspunkt i genomförd granskning är det vår revisionella bedömning att kommunstyrelsen och nämnderna organiserat sitt beredskapsarbete på ett tillfredsställande sätt.

Granskningen visar att Östhammars kommun har en ändamålsenlig dokumentation och organisation för krisledning och krisberedskap med tydligt utpekade roller och ansvar. De styrdokument som granskats utmärks av en tydlig och relevant struktur som kan antas ge stöd för såväl god krisberedskap som systematiskt krishanteringsarbete vid extraordinär händelse. Dokumenten utmärks dessutom av tydliga referenser till gällande lagar, föreskrifter och regler.

Vidare konstaterar vi att frågan om krisberedskap och krishantering är levande i kommunorganisationen vilket framgår tydligt av den ambitionsnivå och bredd av målgrupper och verksamheter som fångas i de utbildningar och övningar som kommunen genomför på ett systematiskt, strukturerat och återkommande sätt.

Vi bedömer att kommunens risk- och sårbarhetsanalys ger en bred bild av de hot, risker och sårbarheter som identifierats i Östhammars kommun samt kommunens förmåga att motstå och hantera en svår samhällsstörning.

Avslutningsvis bedömer vi att kommunstyrelsen löpande genomför en ändamålsenlig och relevant uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete. Uppföljningen sker på flera nivåer och i olika sammanhang vilka inkluderar centrala aspekter av krisberedskap.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- tydliggöra dokumenthierarkin genom att kortfattat beskriva varje dokumentets funktion och inbördes förhållande till övrig dokumentation,
- utförligare beskriva innehåll och syfte med de utbildningar och övningar som ingår i kommunens utbildnings- och övningsplan,
- att kunskaper och erfarenheter från uppföljningsarbetet tillvaratas och återförs till kommunens samlade krisberedskapsarbete,
- tydliggöra vilka styrande och stödjande dokument kopplat till krisberedskapsarbetet som dels ska finnas på kommunens externa webbplats och dels på kommunens intranät.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till kommunstyrelsen för yttrande. Svar önskas senast den 30 juni 2021. Rapporten skickas även till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

Enligt uppdrag

Mats Sjöborg
Ordförande

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

Revisionsrapport
KPMG

KPMG AB

2021-03-24

Antal sidor 21

Antal bilagor 2

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Rekommendationer	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Projektorganisation	4
2.5	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Roller, ansvar och organisation avseende krisledning och krisberedskap i Östhammars kommun	5
3.2	Kommunstyrelsens planering rörande hantering av extraordinära händelser	10
3.3	Kommunstyrelsens arbete med risk- och sårbarhetsanalys	12
3.4	Kommunens samverkan med externa aktörer	14
3.5	Kommunstyrelsens uppföljning av krisberedskapsarbetet	16
	Bilaga 1 – Granskade dokument och intervjupersoner	18
	Bilaga 2 – Vägledning för risk- och sårbarhetsanalys	19

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

1 Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete gällande krisberedskap. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna organiserat sitt beredskapsarbete på ett tillfredsställande sätt. Granskningen har avgränsats till att belysa förhållanden och omständigheter avseende kommunens beredskapsarbete.

Genomförandet av granskningen har byggts på intervjuer med beslutsfattare och nyckelaktörer inom kommunorganisationen. Därutöver har en dokumentgranskning av styrdokument och annan relevant dokumentation genomförts.

Vår revisionella bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna organiserat sitt beredskapsarbete på ett tillfredsställande sätt.

Granskningen visar att Östhammars kommun har en ändamålsenlig dokumentation och organisation för krisledning och krisberedskap med tydligt utpekade roller och ansvar. De styrdokument vi har granskat utmärks av en tydlig och relevant struktur som kan antas ge stöd för såväl god krisberedskap som systematiskt krishanteringsarbete vid extraordinär händelse. Dokumenten utmärks dessutom av tydliga referenser till gällande lagar, föreskrifter och regler.

Vidare konstaterar vi att frågan om krisberedskap och krishantering är levande i kommunorganisationen vilket framgår tydligt av den ambitionsnivå och bredd av målgrupper och verksamheter som fångas i de utbildningar och övningar som kommunen genomför på ett systematiskt, strukturerat och återkommande sätt.

Vi bedömer att kommunens risk- och sårbarhetsanalys ger en bred bild av de hot, risker och sårbarheter som identifierats i Östhammars kommun samt kommunens förmåga att motstå och hantera en svår samhällsstörning.

Avslutningsvis bedömer vi att kommunstyrelsen löpande genomför en ändamålsenlig och relevant uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete. Uppföljningen sker på flera nivåer och i olika sammanhang vilka inkluderar centrala aspekter av krisberedskap.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- tydliggöra dokumenthierarkin genom att kortfattat beskriva varje dokument funktion och inbördes förhållande till övrig dokumentation,
- utförligare beskriva innehåll och syfte med de utbildningar och övningar som ingår i kommunens utbildnings- och övningsplan,
- att kunskaper och erfarenheter från uppföljningsarbetet tillvaratas och återförs till kommunens samlade krisberedskapsarbete.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

2 Bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete gällande krisberedskap. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Utbrottet av Covid-19 har under 2020 påverkat samhället på ett genomgripande sätt för alla sektorer i samhället. Offentlig sektor är satt under hård press. Hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten, kommunikationer, infrastruktur, logistik, varuförsörjning m.m. har eller kommer att få stora utmaningar med anledning av situationen. Sektorn hade redan tidigare behov av stora effektiviseringar och omprioriteringar eftersom skatteintäkterna inte svarar mot kostnadsutvecklingen som följer av nuvarande arbetssätt och en kris av denna kaliber sätter än högre press på verksamheterna.

En god krisberedskap är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska stå väl rustade inför extraordinära händelser och klara av att hantera krissituationer. Utbrottet av Covid-19 har visat betydelsen av detta. I den nu rådande situationen krävs av ansvariga nämnder och styrelser att dels hantera följdverkningarna av krisen i den dagliga verksamheten, dels använda sig av erfarenheterna från den faktiska krishanteringen för att förbättra krisberedskapen inför kommande kriser. Denna granskning omfattar kommunens krisberedskap utifrån gällande regelverk samt hur kommunen tillvaratagit erfarenheterna för att förbättra arbetet med krisberedskap.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna organiserat sitt beredskapsarbete på ett tillfredsställande sätt.

De revisionsfrågor som har besvaras är:

- Har kommunen en ändamålsenlig organisation för krisledning och krisberedskap med tydliga roller och tydligt ansvar?
- Vad finns det för planering rörande hantering av extraordinära händelser och är den planeringen tillfredsställande?
- Genomför kommunen risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSBs) riktlinjer?
- Vilken samverkan har skett med olika aktörer internt och externt?
- Har det funnits en tillräcklig uppföljning gällande beredskapsarbetet?

2.2 Avgränsning

Granskningen avser kommunens övergripande krisberedskapsarbete.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

— Kommunallagen 6 kap. § 6

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2006:337) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Gällande föreskrifter för risk- och sårbarhetsanalys
- Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser
- Reglemente för krisledningsnämnden
- Kommunens krisberedskapsplan

2.4 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Martin Jansson, verksamhetsrevisor, och Rebecca Bouvin, granskare under ledning av Anders Petersson, certifierad kommunal yrkesrevisor och uppdragsansvarig.

2.5 Metod

Granskningen har utförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med berörda tjänstemän.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

3 Resultat av granskningen

3.1 Roller, ansvar och organisation avseende krisledning och krisberedskap i Östhammars kommun

lakttagelser

Styrdokument i Östhammars kommun

Följande är en del av Östhammars kommuns styrdokument avseende dess krisberedskap och krishantering:

Arbetsordning kriskommunikation 2019¹: Arbetsordningen beskriver hur Östhammars kommun arbetar med kommunikation och information vid en samhällsstörning.

Informationsplan vid extraordinär händelse²: Informationsplanen syftar till att beskriva kommunikationsarbetet vid en extraordinär händelse.

Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning³: Planen innefattar ingående information kring Östhammars kommuns krisorganisation.

Program för krisberedskap 2019-2022⁴: Programmet är av strategisk karaktär och inbegriper Östhammars kommuns övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap.

Plan för utbildning och övning 2020-2022⁵: Planen innefattar de övningar och utbildningar som är inplanerade mellan år 2020-2022 samt vilka målgrupper som omfattas.

Reglemente för styrelser och nämnder⁶: Reglementet ger en överblick av kommunstyrelsens övergripande uppgifter och övriga verksamheter.

Risk - och sårbarhetsanalys 2019⁷: Analysen ger en bild av vilka hot, risker och sårbarheter som finns i Östhammars kommun och kommunens förmåga att motstå och hantera en svår samhällsstörning.

Program för krisberedskap 2019-2022

*Program för krisberedskap*⁸ anger kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden 2019-2022. Programmet har upprättats på basis av den överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022 (SKL 18/03101) som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och

¹ Arbetsordning för kriskommunikation, uppdaterat senast 2019-10-15

² Informationsplan vid extraordinär händelse, antagen i kommunstyrelsen 2019-01-29, § 8

³ Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning, antagen av kommunstyrelsen i Östhammars kommun 2019-05-28

⁴ Program för krisberedskap 2019–2022, antagen i kommunfullmäktige 2020-02-18 §5

⁵ Plan för utbildning och övning 2020–2022

⁶ Reglemente för styrelse och nämnder, antaget i fullmäktige 2020-02-18 § 7, revidering § 45 beslutad i fullmäktige 2020-04-21, § 50

⁷ Risk- och sårbarhetsanalys 2019, antagen i kommunstyrelsen 2019-10-29

⁸ Program för krisberedskap 2019-2022, antagen i kommunfullmäktige 2020-02-18 §5

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Sveriges Kommuner och landsting (SKL) har undertecknat. Överenskommelsen utgår från Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH) samt Kommunallag (2017:725).

Syftet med programmet är att skapa en strategisk inriktning för arbete med krisberedskap och preciserar följande mål och inriktning för krisberedskapsarbetet i Östhammars kommun:

- Kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.
- Övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
- Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
- Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
- Vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning

I kommunens krisberedskapsplan - *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*⁹ - redogörs för hur kommunen ska leda, samordna, organisera, samverka och kommunicera på central nivå vid en kris och en extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap. Planen ska användas vid extraordinära händelser men också vid samhällsstörningar som anses utsätta kommunens organisation, eller del av den, för stora påfrestningar. Den primära målgruppen för planen utgörs av politiker och tjänstemän men den ska även kunna användas som information och vägledning av samverkande aktörer för hur samhällsstörningar gemensamt i kommunen ska hanteras.

Planen är av operativ karaktär och inleds med beskrivning av principerna ansvars-, likhets- och närhetsprinciperna. Dessa ska ligga till grund för kommunens egna krishanteringssystem. Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska även bära ansvaret under en krissituation. Likhetsprincipen innebär istället att verksamheten i så stor utsträckning som möjligt bör fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden. Närhetsprincipen bygger istället på att händelser av allvarig karaktär i första hand ska hanteras där de inträffar och av dem som är närmast ansvariga och berörda. Vidare beskrivs geografiskt områdesansvar, inriktningsmål, verksamhetsmål, begreppsdefinitioner och redogörelse för gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörning.

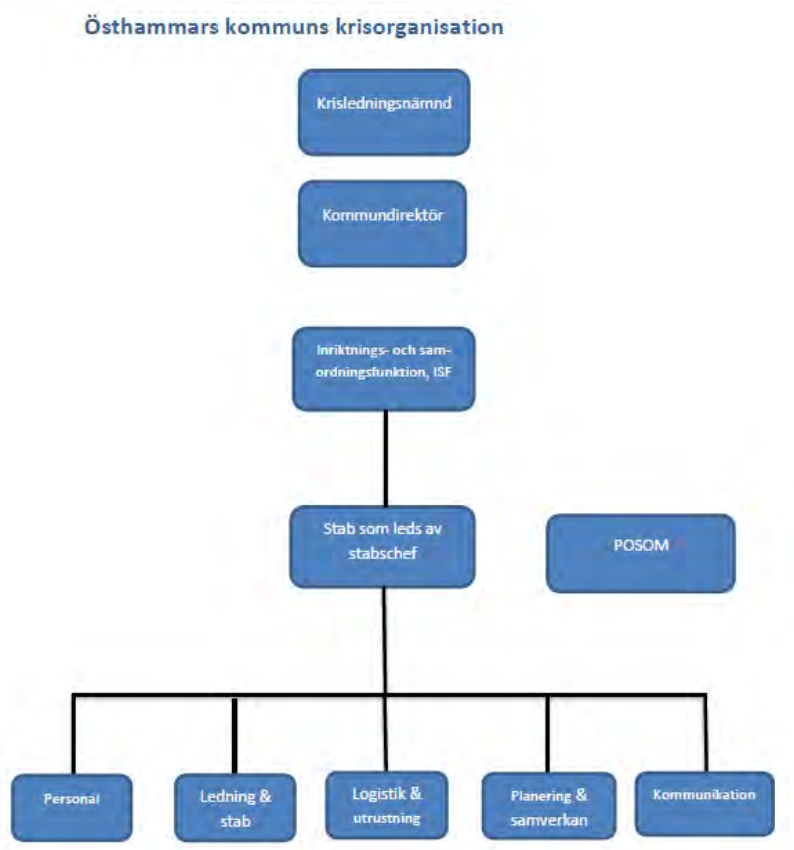
Planen innefattar även en ingående beskrivning av roll- och ansvarsfördelningen i Östhammars kommuns krisorganisation som återspeglas i Figur 1 nedan.

⁹ *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*, antagen av kommunstyrelsen i Östhammars kommun 2019-05-28

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Figur 1: Bild på Östhammars kommuns krisorganisation

Krisledningsnämnd:

Krisledningsnämnden har rollen som kommunens ledande politiska organ vid en eventuell extraordinär händelse. Det övergripande yttersta ansvaret för krishantering vilar därmed på krisledningsnämnden. Krisledningsnämnden och kommunstyrelsens arbetsutskott är i Östhammars kommun detsamma och nämnden består av fem ledamöter, fem ersättare, föredragande tjänsteperson (kommundirektör) och sekreterare (kommunsekreterare). Det är ordföranden i krisledningsnämnden, eller vice ordförande om ordinarie får förhinder, som gör bedömningen när nämnden ska aktiveras och denne bestämmer även när sammanträdena ska äga rum. Planen beskriver tydligt flera av krisledningsnämndens specifika ansvarsområden och uppgifter, däribland dess ansvar att besluta i frågor av principiell och övergripande natur samt dess ansvar att fastställa inriktningen och sätta ramarna för den strategiska ledningen hos staben.

Kommundirektör

Kommundirektören är beslutsfattande, förutsatt att krisledningsnämnden inte är aktiverad, och är även föredragande för krisledningsnämnden. Det är kommundirektören som beslutar om avslut i kriser i de fall där krisledningsnämnden ej varit inblandad men där ISF/stab varit aktiv.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Inriktnings- och samordningsfunktionen (ISF) samt stab:

Det ska även finnas utrymme vid behov att aktivera en funktion vid namn Inriktnings- och samordningsfunktionen (ISF). Funktionens roll och ansvar beskrivs utförligt i planen. Det framgår bland annat att ISF är en plattform som är avsedd för dialog och deltagarna kan antingen träffas virtuellt eller fysiskt. Fasta roller och funktioner är förutbestämda och aktörerna som deltar har det handlingsutrymme som behövs för att hantera samhällsstörningar. Gruppens uppgift är att träffa överenskommelser om aktörsgemensam inriktning och samordning. Det är Östhammars kommun, via stabschef och TiB, som kallar samman och håller ihop funktionen. Däremot kan alla deltagare i krisledningsorganisationen ta initiativet till att en ISF ska upprättas.

När behov föreligger kan dessutom en stab med uppgift att stödja beslutsprocessen i ISF aktiveras. Stabsgruppen bereder underlag till överenskommelser i funktionen och kan betraktas som en analysenhet vars arbetsuppgifter bland annat inkluderar omvärldsbevakning och kriskommunikation.

Utöver dessa roller och funktioner återfinns även beskrivning av kommunledningsförvaltningen, tjänsteperson i beredskap (TiB), talespersoner, förvaltningarna samt kommunala bolag och stiftelser.

Den sista delen i planen utgörs av Östhammars kommun externa resurser som redogörs för i kapitel 3.4.

Reglemente för styrelser och nämnder

*Reglemente för styrelse och nämnder*¹⁰ syftar till att tydliggöra och precisera kommunstyrelsens övergripande uppgifter och övriga verksamheter. Den innefattar även information om kommunens olika nämnder, till exempel dess ansvarsområden och skyldigheter. Vidare inbegriper reglementet information om de gemensamma bestämmelserna för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens och nämndernas arbetsformer.

I avsnittet som berör kommunstyrelsens övriga verksamheter beskrivs delvis Östhammars kommuns arbete med krisberedskap och krishantering. Det framgår att krisledningsnämnden utgörs av kommunstyrelsens arbetsutskott och att nämnden ansvarar och leder verksamheten inom följande områden:

- Arbetet enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap.
- Arbetet enligt förordningen (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap.
- Arbetet enligt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Vidare beskrivs att krisledningsnämnden vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får överta hela eller delar av verksamhetsområdet från övriga nämnder i den mån som nämnden finner nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning.

¹⁰ *Reglemente för styrelse och nämnder*, antaget i fullmäktige 2020-02-18 § 7, revidering § 45 beslutad i fullmäktige 2020-04-21, § 50

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Informationsplan vid extraordinär händelse:

*Informationsplan vid extraordinär händelse*¹¹ är ett relativt operativt dokument som syftar till att beskriva kommunikationsarbetet vid en extraordinär händelse. Planen definierar begreppet extraordinär händelse och beskriver hur kommunikationsarbetet vid en sådan händelse eller allvarlig händelse ska ta utgångspunkt i de tre principerna: ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen. Planen beskriver även när kommunikationsarbetet ska aktiveras, hur krisorganisationen är uppbyggd och vilket ansvar som varje aktör har. Följande är de aktörer som beskrivs mer ingående:

- Krisledningsnämnden
- Krisledningsgruppen
- Kommunikatören i krisledningsgruppen
- Kommunikationsgruppen

Planen beskriver även utförligt de målgrupper som berörs av informationsarbetet, däribland drabbade människor och samverkande myndigheter. Vidare innefattar planen information om samordning och samverkan samt hur kommunikation är indelad i olika funktioner, till exempel analys och produktion. Det återfinns även exempel på tillgängliga informationskanaler och information om varifrån arbetet ska bedrivas.

Arbetsordning för kriskommunikation:

*Arbetsordning för kriskommunikation*¹² beskriver hur Östhammars kommun ska arbeta med kommunikation och information vid en samhällsstörning. Arbetsordningen inleder med att definiera begreppet kris och redogör sedan för de tre grundprinciperna - ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen - som ligger till grund för kommunikationsarbetet vid en extraordinär händelse eller allvarlig störning.

Arbetsordningen beskriver ingående ansvarsfördelningen i kommunikationsarbetet och det framgår bland annat att informationsansvaret övergår från verksamheterna till ISF när kommunens ledning beslutat om att gå upp i ISF eller stabsläge. Det framgår även hur ansvaret och huvuduppgifterna är fördelade mellan funktionerna "Kommunikation" och "Upplysningscentral", som utgör delar i ISF och krisledningsstaben. Även samverkan mellan dessa funktioner finns beskriven samt vilka roller och aktörer som ingår i vardera funktionen.

I övrigt behandlar arbetsordningen målsättning för kriskommunikation, budskap, målgrupper, arbetsplatsfördelning, press och media, uppföljning och utvärdering samt en lista på befintliga dokument.

Av genomförda intervjuer framgår att Östhammars kommun nu genomför den största omorganisationen sedan 1974 vilket innebär att vissa styrdokument behöver uppdateras, däribland krisledningsplanen och planen för ledning och samordning.

Kommentarer

Mot bakgrund av genomförda intervjuer och genomgång av relevant dokumentation är vår bedömning att Östhammars kommun har en ändamålsenlig dokumentation och

¹¹ *Informationsplan vid extraordinär händelse*, antagen i kommunstyrelsen 2019-01-29, § 8

¹² *Arbetsordning för kriskommunikation*, uppdaterad senast 2019-10-15

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

organisation för krisledning och krisberedskap med tydligt utpekade roller och ansvar. De styrdokument vi har granskat utmärks av en tydlig och relevant struktur som kan antas ge stöd för såväl god krisberedskap som systematiskt krishanteringsarbete vid extraordinär händelse. Dokumenten utmärks dessutom av tydliga referenser till gällande lagar, föreskrifter och regler.

Samtidigt bedömer vi att dokumentationshierarkin kan tydliggöras genom att kortfattat beskriva varje dokument funktion och relation till övrig dokumentation.

3.2 Kommunstyrelsens planering rörande hantering av extraordinära händelser

lakttagelser

Avgörande för en god krishanteringsförmåga är att planering rörande hantering av extraordinära händelser tar utgångspunkt i en aktuell och ändamålsenlig styrdokumentation som på ett relevant och tydligt sätt beskriver roller, ansvar och aktiviteter. Som vi har sett i det föregående finns en sådan styrdokumentation tillgänglig i Östhammars kommun. Det vore däremot felaktigt att på basis av detta reducera en kommuns krishanteringsförmåga till dess förmåga att producera en aktuell och ändamålsenlig styrdokumentation för krisberedskap och krishantering.

En kommuns krishanteringsförmåga är i allra högsta grad beroende av att såväl de personer som innehar centrala funktioner i krisledningsorganisationen som krisledningsorganisationen i sig har både kunskap och erfarenhet av att samfällt agera enligt fastställda utgångspunkter för krishanteringsarbetet. Därför behöver förståelsen för vad som konstituerar planering av extraordinära händelser breddas till att omfatta även utbildning och övning. Det är ur det perspektivet intressant att titta närmare på Östhammars kommuns utbildnings- och övningsplan och hur den är uppbyggd och strukturerad.

Östhammars kommuns utbildnings- och övningsplan

MSB och SKR beslutade 2018 om att kommunerna ska ha en utbildnings- och övningsplan. I enlighet med detta beslut har Östhammars kommun tagit fram *Plan för utbildning och övning 2020 – 2022*¹³. Det övergripande syftet med utbildnings- och övningsplanen uppges vara att upprätthålla en regelbunden och systematisk utbildnings- och övningsverksamhet eftersom det skapar förutsättningar för god krishanteringsförmåga. Planen belyser även betydelsen av erfarenhetshantering vilket innebär att varje övning och utbildning som hålls ska utvärderas på det sätt som anses ge störst effekt.

Av planen framgår de övningar och utbildningar som är inplanerade mellan år 2020–2022 (se Figur 2). Utbildningarna/övningarna är diversifierade och inkluderar bland annat larm- och startövning, TFÖ, säkerhetsskyddsanalys och simuleringsövning. Vissa av övningarna/utbildningarna förekommer ett flertal gånger medan vissa endast en gång. Totalt är 47 utbildningstillfällen och 18 övningstillfällen inplanerade. De riktar sig till olika målgrupper, till exempel TiB, staben/krisledningsnämnd och POSOM.

¹³ Plan för utbildning och övning 2020-2022

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

2020 Q1-Q2			
Utbildning/Övning	Format	Datum	Målgrupp
Larm- och startövning	Övning	Vår	TiB
TFÖ 2020	Övning	Q1	
Säkerhetsskydd och administrativ hantering	Utbildning	Q1	
Gemensamma grunder för samverkan och ledning	Utbildning	Q1	
Signalskyddsutbildning	Utbildning	Q1-Q2	
Krisledningsnämnd	Utbildning	Q1	KSAU
WIS	Utbildning	Q1	ÖK5, ÖK7A samt ADM
Informationsdelning och lägesbild	Utbildning	Q1	ÖK1-7 samt ADM
Regional samverkanskurs	Utbildning	Q2	ÖK3
Övningsplanering	Utbildning	Q2	
Simuleringsövning	Övning		Staben/krisledningsnämnd
Seminarieövning vid fyra tillfällen	Övning	Q1-Q2	Fyra av förvaltningarna
Mötesplats POSOM 2020	Utbildning	Q2	POSOM
Utbildningsdag med Älvkarleby	Utbildning	Q1	POSOM

Figur 2: Urklipp på Östhammars kommuns utbildnings- och övningsplan.

Sammantaget uppges det under intervjuerna att kommunen de senaste åren har blivit bättre på att öva inför kriser. Kommunen deltog dessutom i den stora övningen *Havsörn* 2019 som varade i 36 timmar och som involverade hela organisationen. Under intervjuerna framgår även att flera övningar dessutom var inplanerade under 2020 men på grund av Covid-19 blev det istället övning i skarpt läge. Det framgår dock från intervjuerna att kommunen kan bli bättre på att öva mer och på annat sätt. De som intervjuades var eniga i att de önskar mer övningar som är mer vardagliga och mindre komplexa.

Kommentarer

På basis av de dokument som vi granskat och de intervjuer vi genomfört bedömer vi att det finns en tillräcklig planering av extraordinära händelser i Östhammars kommun. Utgångspunkten för denna bedömning är antagandet att utbildning och övning är en grundförutsättning för att de intentioner och den inriktning som uttrycks i styrdokument ska uppnås vid extraordinär händelse.

Mot bakgrund av detta konstaterar vi att frågan om krisberedskap och krishantering är levande i kommunorganisationen vilket framgår tydligt av den ambitionsnivå och bredd av målgrupper och verksamheter som fångas i de utbildningar och övningar som kommunen genomför på ett systematiskt, strukturerat och återkommande sätt. Vi bedömer mot den bakgrunden att kommunstyrelsen har säkerställt att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (LEH 2006:54, 2 kap, 8 §).

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Däremot bedömer vi att en utförligare beskrivning av utbildningars och övningars innehåll och syfte skulle bidra till att förankra kunskapen om betydelsen av en god krisberedskapsförmåga bland förvaltningar och verksamheter.

3.3 Kommunstyrelsens arbete med risk- och sårbarhetsanalys

Nationella riktlinjer avseende risk- och sårbarhetsanalys

Enligt 2 kap, 1 § lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska alla kommuner och regioner sammanställa risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). RSA-arbetet ger viktig kunskap om hur vi kan förebygga, förbereda oss inför och hantera kriser enligt MSBs faktablad för risk- och sårbarhetsanalyser. Av faktabladet framgår vidare att RSA syftar till att:

- ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda,
- ge underlag för samhällsplanering, samt
- bidra till att ge en riskbild för hela samhället.

Risk- och sårbarhetsanalyserna ska tillgodose nyttan för den egna organisationen eller verksamheten, vilket uttrycks i de tre första punkterna. Punkt fyra handlar om att aktörerna rapporterar en redovisning av RSA-arbetet som ett bidrag till en samlad nationell riskbild för samhället.

RSA-arbetet består i att systematiskt identifiera samhällsviktig verksamhet och olika oönskade händelser, bedöma de omedelbara negativa konsekvenserna, analysera verksamhetens sårbarheter samt bedöma förmågan att hantera diverse påfrestningar. Resultatet av RSA ska sedan redovisas enligt en särskild föreskrift. Analysen som görs bör enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSBs) *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser*¹⁴ inkludera hot och risker som kan få allvarliga konsekvenser, exempelvis:

- naturolyckor,
- andra olyckor,
- teknisk infrastruktur och försörjningssystem,
- antagonistiska hot och social oro, samt
- sjukdomar.

I analysen ska beaktas till den påverkan som hoten och riskerna kan ha på:

- människors liv och hälsa,
- samhällets funktionalitet,
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter

¹⁴ Se bilaga 2 för en mer utförlig beskrivning av MSB:s vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

- miljö och ekonomiska värden samt
- nationell suveränitet

Iakttagelser

Östhammars kommuns nuvarande *Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)*¹⁵ antogs 2019. Analysen ger en bild av vilka hot, risker och sårbarheter som finns i Östhammars kommun samt kommunens förmåga att motstå och hantera en svår samhällsstörning. Målen med dokumentet grundar sig på *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap mellan MSB och SKL*. Dess syfte är att minska sårbarheterna i Östhammars kommun och stärka förmågan att hantera samhällsstörningar och extraordinära händelser.

Analysen innehåller beskrivningar av:

- Kommunen och dess geografiska område.
- Arbetsprocess och metod för genomförande och framtagande av RSA.
- Identifierade samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område.
- Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.
- Identifierade och analyserade risker för Östhammars kommun och kommunens geografiska område.
- Identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område.
- Behov av åtgärder med anledning av Risk- och sårbarhetsanalysens resultat.

Östhammars kommun har i sitt arbete använt sig av FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA). Med stöd av beredskapssamordnaren, har varje förvaltning inventerat tänkbara sårbarheter, beroenden och risker. Dessa har i sin tur sammanställts i förvaltningsvisa rapporter som ligger till grund för Östhammars kommuns RSA. I arbetet med RSA har samtliga förvaltningar inom kommunen deltagit. Östhammarshem har varit delaktiga till viss del och även Uppsala Brandförsvaret. Tidsbegränsningen innebar att andra aktörer inte bjöds in till arbetet.

Vidare har Östhammars kommun under arbetets gång identifierat ett stort antal interna och externa kritiska beroenden. De sju mest kritiska beroenden finns listade i analysen.

Det framgår även i analysen att arbetet med bedömning av de olika riskerna har utgått från en riskmatris som är indelad i fem olika färger (se Figur 3). Det vertikala värdet på skalan speglar sannolikheten och det horisontella värdet konsekvensen av att en händelse inträffar. Flera risker har identifierats men det exakta värdet redogörs inte för i detalj. Det framgår dock vilka risker som kommunen har valt att placera inom "Mycket hög risk" eller "Hög risk", däribland risken för

¹⁵ Risk- och sårbarhetsanalys 2019, antagen i kommunstyrelsen 2019-10-29.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

pandemi/epidemi. Sannolikhet att en pandemi/epidemi inträffar bedöms vara medelhög och konsekvenserna torde bli allvarliga.

Sannolikhet	5					
	4					
	3					
	2					
	1					
		1	2	3	4	5
		Konsekvens				

Figur 3: Östhammars kommuns riskmatris.

Kommentarer

Vår granskning visar att Östhammars kommuns nuvarande Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) är genomförd under 2019 och antogs av kommunstyrelsen i oktober 2019. Vi bedömer att kommunens RSA ger en bred bild av de hot, risker och sårbarheter som identifierats i Östhammars kommun samt kommunens förmåga att motstå och hantera en svår samhällsstörning. Därutöver konstaterar vi att arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen har tagit utgångspunkt i MSB:s vägledning för RSA. I detta arbete har kommunen använt sig av FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA). Med stöd av beredskapssamordnaren, har varje förvaltning inventerat tänkbara sårbarheter, beroenden och risker. Överlag är dokumentet tillgängligt och det går lätt att följa hur samhällsviktiga funktioner, kritiska beroenden samt risker och sårbarheter har identifierats samt hur processen för detta har sett ut.

3.4 Kommunens samverkan med externa aktörer

Iakttagelser

I *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*¹⁶ och i *Program för krisberedskap 2019-2020*¹⁷ framgår att Östhammars kommun samverkar med följande externa aktörer vid en kris eller extraordinär händelse.

Externa aktörer:**POSOM:**

En extern funktion är gruppen för psykiskt och socialt omhändertagande vid katastrofer

¹⁶ *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*, antagen av kommunstyrelsen i Östhammars kommun 2019-05-28

¹⁷ *Program för krisberedskap 2019–2022*, antagen i kommunfullmäktige 2020-02-18 §5

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

(POSOM). Det är antingen krisledningsnämnden, TiB eller ISF:en som kan aktivera POSOM.

Lokalt krishanteringsråd (LKR):

Om LKR är upprättat vid tidpunkten för händelsen sammankallas det av krisledningsnämnden, ISF eller TiB. LKR utgör en möjlighet till samverkan med följande interna och externa aktörer:

- Förvaltningar
- Kommunala bolag
- Trossamfund
- Länsstyrelsen
- Region Uppsala (Östhammar)
- UL
- Vattenfall
- Trafikverket
- Polisen Östhammar
- Företag (Sandvik, Forsmarkskraftgrupp)

Frivilliga resursgruppen (FRG):

Ytterligare en aktör för extern samverkan är FRG. Om FRG finns upprättat vid tidpunkt för händelsen sammankallas den på samma sätt som POSOM och LKR. FRG har till uppgift att finnas tillgänglig för kommunen när ordinarie resurser behöver förstärkas i utsatta lägen eller vid andra behov. De kan till exempel bistå med evakueringar, administration, information och andra praktiska uppgifter.

C-sam nätverk:

Central samordning inom C-län (C-sam) är en extern samarbetspartner som utgörs av bland annat representanter för kommunerna inom länet, länsstyrelsen, Region Uppsala, räddningstjänsten, polisen, kustbevakningen och militären. C-sam finns tillgänglig dygnet runt och dess syfte är att öka länets förmåga att hantera samhällsstörningar. C-sam betraktas som en viktig samarbetspartner vid händelser som inkluderar flera kommuner i länet.

Gemensam räddningsnämnd:

Kommunen ingår även i en gemensam räddningsnämnd med Uppsala och Tierp. Räddningstjänstens roll i förhållande till kommunens krisberedskap utgår från deras uppdrag enligt Lag (2003:789) om skydd mot olyckor och Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, som framgår i Förbundsförordningen §5.

Intervjuerna förmedlar en bild om att samverkan med externa aktörer förekommer. Utöver den externa samverkan som nämns i styrdokument framkommer i en av intervjuerna att Samverkan Region Stockholm också utgör en extern samverkansmöjlighet. Den samverkan finns på olika nivåer och beskrivs som uppskattad. Samverkan internt och externt i kommunen beskrivs även har utvecklats det senaste året, inte minst under hanteringen av Covid-19 som till exempel innebar att

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Östhammars kommun fick hjälp av externa aktörer med skyddsutrustning när efterfrågan blev för stor.

Kommentarer

Med utgångspunkt i genomförda intervjuer och granskade dokument bedömer vi att Östhammars kommun har en väl etablerad samverkansstruktur och förankrade samverkansformer med ett stort antal externa aktörer. Vi ser positivt på att kommunens samverkanspartners vid extraordinära händelser finns beskrivna i kommunens centrala styrdokument – *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning* och *Program för krisberedskap 2019-2020*.

3.5 Kommunstyrelsens uppföljning av krisberedskapsarbetet

Iakttagelser

Utifrån de dokument som vi har granskat framgår att information om Östhammars kommuns uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete återfinns i följande dokument:

I *Program för krisberedskap 2019 – 2022*¹⁸ framgår att under mandatperioden kommer Östhammars kommuns krisberedskapsarbete följas upp i kommunens årliga redovisning till MSB och vid länsstyrelsens i Uppsala läns uppföljningar. Uppföljningen är även planerad att ske genom årlig rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för Östhammars kommuns organisation.

Även *Plan för utbildning och övning 2020 – 2022*¹⁹, betonar att utvärdering ska utföras efter genomförd utbildning och övning.

Därutöver framgår i *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*²⁰ att en utvärdering ska göras av de insatser som vidtagits när ISF eller stab har varit aktiv.

I *Arbetsordning för kriskommunikation*²¹ framgår att informationsaktiviteterna bör följas upp under arbetets gång. En grundligare utvärdering bör, enligt arbetsordningen, dessutom genomföras efter att den mest kritiska fasen lagt sig. Involverade informatörer och beredskapssamordnaren bär ansvaret för att följa upp kriskommunikationen.

Av intervjuerna framgår att reflektioner från övningar och skarpa händelser samlas i styrande dokument, som risk- och sårbarhetsanalysen och i krisledningsorganisationens material. Dessutom följs händelser upp för att göra det till ett lärande, inte minst planerar kommunen att följa upp Covid-19 för att se över lärdomar och vad som kan appliceras i det vardagliga arbetet. Därutöver uppges att under en pågående kris lämnar dessutom kommunledningen kontinuerliga rapporter till politiken. Uppföljningen dokumenteras i delårsbokslutet och i årsbokslutet. Det

¹⁸ *Program för krisberedskap 2019–2022*, antagen i kommunfullmäktige 2020-02-18 §5

¹⁹ *Plan för utbildning och övning 2020-2022*

²⁰ *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning*, antagen av kommunstyrelsen i Östhammars kommun 2019-05-28

²¹ *Arbetsordning för kriskommunikation*, uppdaterad senast 2019-10-15.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

framgick även hur HR-sidan i kommunen nu arbetar med scenarioplaneringar och hur arbetsplatser kan utvecklas för att vara redo för tiden efter pandemin.

Kommentarer

Vi bedömer mot bakgrund av genomförda intervjuer och granskning av styrande dokument att kommunstyrelsen löpande genomför en ändamålsenlig och relevant uppföljning av kommunens krisberedskapsarbete. Uppföljningen sker på flera nivåer och i olika sammanhang vilka inkluderar centrala aspekter av krisberedskap. Vi noterar att reflektioner från övningar och skarpa händelser samlas i styrande dokument samt i krisledningsorganisationens material. Därutöver har vi inte kunnat identifiera någon rutin eller riktlinje som säkerställer att kunskaper och erfarenheter tillvaratas och återförs till krisberedskapsarbetet på ett sammanhållet sätt. Vi bedömer mot den bakgrunden att kommunstyrelsen bör säkerställa att kunskaper och erfarenheter från uppföljningsarbetet tillvaratas och återförs till kommunens samlade krisberedskapsarbete.

2021-03-24

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Martin Jansson
Verksamhetsrevisor

Rebecca Bouvin
Granskare

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Bilaga 1 – Granskade dokument och intervjupersoner

Dokument som granskats

- Arbetsordning kriskommunikation 2019
- Informationsplan vid extraordinär händelse
- Plan för ledning och samordning vid samhällsstörning
- Program för krisberedskap 2019-2022
- Plan för utbildning och övning 2020-2022
- Reglemente för styrelser och nämnder
- Risk - och sårbarhetsanalys 2019

Intervjupersoner

Intervjuer har skett med:

- Kommunstyrelsens presidium
- Kommundirektör
- Beredskapssamordnare och säkerhetsskyddschef
- Ställföreträdande säkerhetsskyddschef under 2020

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Bilaga 2 – Vägledning för risk- och sårbarhetsanalys

I sin vägledning för RSA har MSB angett vilka grundläggande delar som bör finnas med i en risk- och sårbarhetsanalys. De olika delarna återges nedan.

Den första delen i RSA är riskidentifiering. Det handlar om att identifiera tänkbara scenarion genom att både se till tänkbara riskkällor och riskscenarion. Ett exempel på en riskkälla är en cistern med giftig gas där ett möjligt riskscenario är ett utsläpp av denna gas. Tillsammans med ovanstående bör även finnas beskrivet hur identifieringen togs fram. Enligt MSB bör arbetet med riskidentifiering samordnas utifrån flera lagstiftningar och övriga delar i det systematiska säkerhetsarbetet för att vara så effektivt som möjligt. För kommuner med ett geografiskt ansvarsområde är riskidentifieringsdelen extra viktig och kan med fördel samordnas med arbetet som ligger till grund för kommunernas handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO).

Nästa steg är riskanalys med syfte att besvara följande frågor: vad kan hända, varför kan det inträffa och hur ofta samt vilka blir konsekvenserna för samhället? De scenarier som identifierats tidigare bedöms nu utifrån hur troliga de faktiskt är och hur allvarliga eventuella konsekvenser är. Konsekvenserna är kopplade till de värderingar som analysen bygger på, exempelvis att värna befolkningens liv och hälsa. Detta innebär t.ex. att ett scenario som skadar befolkningens liv och hälsa kommer att anses som värre än ett som skadar egendom och miljö. Bedömningen av tänkbara scenarion och dess sannolikheter är viktiga underlag för riskbedömningen.

Efter riskanalysen ska en riskutvärdering göras som innebär att verksamheten ska bedöma om en viss risknivå är acceptabel eller inte. Fördelar och nackdelar med de föreslagna åtgärderna analyseras för att avgöra om åtgärderna bör genomföras. Enligt MSB bör utgångspunkten vara hur mycket den föreslagna åtgärden reducerar risken i förhållande till de kostnader som åtgärden innebär (kostnadsnyttoperspektiv). Det är lämpligt i riskutvärderingen att utgå från riskanalysens tre frågor och se hur åtgärden påverkar svaren.

Det sista steget i RSA består av sårbarhetsanalysen. En sårbarhetsanalys syftar till att detaljerat analysera hur allvarligt och omfattande en specifik händelse påverkar samhället eller den egna organisationen. Till skillnad från riskanalysen sker sårbarhetsanalysen med avseende på ett specifikt riskscenario som identifierats och sårbarheten granskas på ett mer detaljerat plan. Tyngdpunkten är att analysera konsekvenserna av en viss händelse och hur organisationen hanterar, motstår och återhämtar sig från denna.

Enligt MSB:s "Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser" bör viktiga samhällsfunktioner alltid ha en beredskap för och en förmåga att hantera allvarliga händelser. När något sådant inträffar måste olika funktioner på olika samhällsnivåer aktiveras för att undvika en kris och återställa funktionaliteten. På så sätt underlättas samhällets förmåga att hantera en allvarlig händelse eller kris.

Vissa verksamheter är särskilt betydelsefulla för en befolkning, exempelvis individens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt grundläggande värden. Enligt MSB:s vägledning är dessa verksamheter därmed nödvändiga eller mycket väsentliga för samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera allvarliga händelser och kriser.

KPMG

Granskning av Östhammars kommuns krisberedskap

2021-03-24

Varje sådan samhällsviktig verksamhet bör därför vara så robust och upprätthålla en sådan kontinuitet att den alltid kan fortgå, åtminstone på en miniminivå (grundläggande säkerhetsnivå, GSN), oavsett händelser eller tillstånd i samhället.

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Barn- och utbildningsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Uppföljande granskning av 2018 års genomförda granskningar

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2018 års revisionsrapporter. Syftet med uppföljningen var att studera och bedöma de eventuella åtgärder som vidtagits med anledning av revisorernas rekommendationer i 2018 års revisionsgranskningar. Följande granskningar från 2018 har följts upp:

- Granskning av budgetprocessen och prognossäkerheten
- Granskning av konsulttjänster
- Granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll
- Granskning av tillsynsverksamheten inom bygg- och miljönämnden
- Granskning av förtroendekänsliga poster

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till stor del hörsammat de bedömningar och rekommendationer som revisionen lämnade i samband med 2018 års verksamhetsrevisionsgranskningar. Efter genomförd uppföljning lämnas ett antal rekommendationer som presenteras nedan.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- stärka den interna kontrollen av budget- och prognosarbetet genom att löpande utvärdera risker kopplade till processerna,
- säkerställa att den reviderade budgetprocessen inklusive tillhörande beskrivningar tydligt kommuniceras ut samt att dessa finns tillgängliga på kommunens intranät,
- säkerställa att upphandlingar tar höjd för eventuella överprövningar så att kommunen inte står utan avtal då behov av inköp föreligger,
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll,
- se över möjligheten att ta fram egna nyckeltal för drift och underhåll med syfte att jämföra med andra kommuner,
- överväga risker kopplade till förtroendekänsliga poster i samband med arbetet med intern kontroll,
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas,
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll,
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

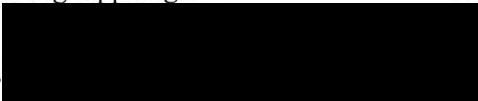
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll,
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar bygg- och miljönämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas,
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll,
- se över hur förvaltningen på ett bättre sätt kan nyttja och höja kvaliteten vad gäller kvalitetshandboken,
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till kommunstyrelsen, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, bygg- och miljönämnden samt barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Svar önskas senast den 30 juni 2021. Rapporten skickas även till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

Enligt uppdrag

Mats Sjöborg
Ordförande

Uppföljning av 2018 års granskningar

Rapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2021-03-24

Antal sidor 13

Östhammars kommun
Uppföljning av 2018 års granskningar

2021-03-24

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, avgränsning och revisionsfrågor	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Ansvarig nämnd/styrelse	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av uppföljningen	5
3.1	Granskning av budgetprocessen och prognossäkerheten	5
3.2	Granskning av konsulttjänster	7
3.3	Granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll	9
3.4	Granskning av tillsynsverksamheten inom bygg- och miljönämnden	10
3.5	Granskning av förtroendekänsliga poster	10
4	Slutsats och rekommendationer	12

1 Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2018 års revisionsrapporter. Syftet med uppföljningen var att studera om och bedöma de eventuella åtgärder som vidtagits med anledning av revisorernas rekommendationer i 2018 års revisionsgranskningar. Följande granskningar från 2018 har följts upp:

- Granskning av budgetprocessen och prognossäkerheten
- Granskning av konsulttjänster
- Granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll
- Granskning av tillsynsverksamheten inom bygg- och miljönämnden
- Granskning av förtroendekänsliga poster

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till stor del hörsammat de bedömningar och rekommendationer som revisionen lämnade i samband med 2018 års verksamhetsrevisionsgranskningar. Efter genomförd uppföljning lämnas ett antal rekommendationer som presenteras nedan.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- stärka den interna kontrollen av budget- och prognosarbetet genom att löpande utvärdera risker kopplade till processerna.
- säkerställa att den reviderade budgetprocessen inklusive tillhörande beskrivningar tydligt kommuniceras ut samt att dessa finns tillgängliga på kommunens intranät.
- säkerställa att upphandlingar tar höjd för eventuella överprövningar så att kommunen inte står utan avtal då behov av inköp föreligger.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- se över möjligheten att ta fram egna nyckeltal för drift och underhåll med syfte att jämföra med andra kommuner.
- överväga risker kopplade till förtroendekänsliga poster i samband med arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar bygg- och miljönämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- se över hur förvaltningen på ett bättre sätt kan nyttja och höja kvaliteten vad gäller kvalitetshandboken.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

2 Inledning/bakgrund

2.1 Syfte, avgränsning och revisionsfrågor

Syftet med uppföljningen är att studera om och bedöma de eventuella åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i 2018 års revisionsgranskningar.

Uppföljningen avser verksamhetsrevisionsrapporter som genomfördes under 2018 och inte bokslut och delårsbokslut. Uppföljningen avser de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2018 års granskningar. Följande granskningar från 2018 har följts upp:

- Granskning av budgetprocessen och prognossäkerheten
- Granskning av konsulttjänster
- Granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll
- Granskning av tillsynsverksamheten inom bygg- och miljönämnden
- Granskning av förtroendekänsliga poster

2.2 Revisionskriterier

Bedömningen har sin utgångspunkt i främst:

- Kommunallagen 6 kap.
- Tillämpningsbara interna regelverk, policyer och beslut

2.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Ansvarig nämnd/styrelse framgår i respektive granskning.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom avstämningar med ansvariga tjänstemän inom berörda förvaltningar/sektorer. En enkät har skickats ut med uppföljande frågor som har sin utgångspunkt i de bedömningar och rekommendationer som lämnades vid 2018 års granskningar. Vid behov har avstämning även genomförts via telefon. Granskning av viss dokumentation har genomförts i syfte att bekräfta genomförda åtgärder.

Samtliga berörda tjänstemän som deltagit vid arbetet med uppföljningen har givits möjlighet att faktagranska rapporten.

3 Resultat av uppföljningen

3.1 Granskning av budgetprocessen och prognossäkerheten

Syftet med 2018 års granskning var att bedöma om kommunens budgetprocess och arbetet med att säkerställa prognoser var anpassade till kommunens behov av att planera och följa upp verksamheten. Granskningen avsåg kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden.

Den sammanfattande bedömningen var att det inte fanns tillräckligt tydligt beskrivna processer för planerings- och budgetarbetet samt prognosarbetet. Följande rekommendationer lämnades i samband med granskningen:

Budgetprocesser

- Kommunens övergripande budgetprocess bör beskrivas och finnas på intranätet med länkar till respektive styrelse/nämnds budgetprocess. Detta ger möjlighet till bra information om budgetprocessen och allt som hör till denna i form av krav på planering, budgetering, upprättande av olika dokument som årsbudget och delårsberättelse, användning av teknikstöd med mera.
- Kommunen bör överväga att ta fram en beskrivning hörande till budgetprocesserna, där koppling finns till beskrivningar av risker och internkontrollplaner.
- Barn- och utbildningsförvaltningen bör utnyttjas för att delge sin erfarenhet till övriga förvaltningar gällande beskrivningar och innehåll i styrmodeller och processer, samt kommunikation rörande detta.
- Det bör ske en avstämning mellan nämnderna/förvaltningarna efter att de satt sina nämndmål och styrtal så att alla har kännedom om varandras planering.
- Kommunen bör bedöma om tidpunkten för delårsrapportering bör skjutas fram till slutet av augusti med hänsyn till främst barn- och utbildningsnämndens verksamhet. Skolan slutar i mitten av juni och tre veckor senare ska delårsberättelsen vara klar. Det betyder att all väsentlig information inte hinns med.

Prognosprocesser

- Kommunen bör, som en del i en beskrivning av den övergripande budgetprocessen på intranätet beskriva den övergripande sammanlänkade prognosprocessen som avser respektive styrelse/nämnds prognosprocess och det prognosarbete som sker där. Detta förutsätter att styrelse/nämnd har beskrivit sin prognosprocess, till exempel som socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.
- Förvaltningarna och dess ekonomer bör starta ett samarbete för utbyte av information om vilka underlag, kvalitetssäkrande metoder och teknikstöd som är lämpliga att använda på nämndnivå för prognosarbetet. Informationsutbytet bör innehålla omvärldsanalysernas roll i prognosarbetet.

3.1.1 Uppföljning av granskningen

Från januari 2021 arbetar kommunen i en ny organisation där stora delar av ekonomi-hanteringen finns samlad i en organisation med gemensam chef. Respektive nämnd och förvaltning/sector är kopplad till den centrala ekonomifunktionen genom bland annat månadsvisa ekonomiavstämningar. Uppdraget är att stärka samverkan och skapa ett mer robust ekonomiarbete.

Enligt uppgift pågår en revidering av kommunens budgetprocess och kommunfullmäktige väntas fastställa en ny processbeskrivning i april 2021. Enligt inkomna svar finns det två separata förslag på styrdokument: "Regler för budgetprocessen" och "Regler för budgetuppföljningsprocessen". I förslaget till regler för budgetuppföljningsprocessen beskrivs prognosprocessen generellt för kommunens samtliga nämnder. Syftet är att samtliga nämnder ska arbeta enhetligt. När reglerna är beslutade ska de enligt uppgift publiceras på intranätet.

Vid uppföljningstillfället har nämnder och förvaltningar/sectorer tillgång till anvisningar till årsredovisning 2020 i Stratsys, en tidplan för ekonomiprocessen och tidigare delårs- och årsbokslut på intranätet. Utöver det finns även mallar för resultaträkningen för respektive nämnd tillgänglig.

Enligt inkomna svar framgår det att internkontrollplaner inte ingår i den översyn av budgetprocessen som genomförts. Detta uppfattas som en fråga som bör diskuteras vidare.

Barn- och utbildningsförvaltningen har varit delaktiga vid framtagandet av den nya processen.

Målarbetet diskuteras enligt uppgift löpande i samband med kommunledningsgruppens sammankomster.

Utöver det har socialnämnden infört återkommande avstämningar utifrån styrmodellen och ekonomiprocessen. Enhetschefer med ekonomiska underskott har genomfört en budgetuppföljning till nämnden varje halvår. Utöver det har ekonomiuppföljningar även genomförts mellan enhets- och verksamhetschefer samt så kallade frukostmöten avseende ekonomi i balans.

Årsvisa möten hålls mellan socialnämndens- och barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott och förvaltningsledningar med fokus på bland annat den ekonomiska planeringen och nämndernas målstyrning.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade om nya nämndmål sommaren 2019, som därefter kommunicerades ut till övriga nämnder.

Avseende tidpunkten för delårsrapporteringen bedömer sektor Bildning att nuvarande planering fungerar väl för nämndens verksamhet. En större uppföljning genomförs även i juni.

3.1.2 Bedömning

Vår bedömning är att en stor del av de rekommendationer som lämnades i samband med granskningen 2018 har lett till åtgärder. Vi kan konstatera att det vid uppföljningstillfället genomförs en revidering av kommunens budgetprocess. Vi ställer oss positiva

till att kommunens omorganisation kan möjliggöra en ökad samverkan och samarbete mellan nämnder och förvaltningar/sektorer.

Det har utifrån vad vi erfar inte genomförts några förändringar i arbetet för att stärka relationen mellan budget- och prognosarbetet och den interna kontrollen. Det arbetet bör enligt vår bedömning utvärderas vidare vid ett senare tillfälle.

Med bakgrund av detta bedömer vi att det fortfarande kvarstår arbete för att säkerställa tydligt beskrivna processer för planerings- och budgetarbetet, samt prognosarbetet. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- stärka den interna kontrollen av budget- och prognosarbetet genom att löpande utvärdera risker kopplade till processerna.
- säkerställa att den reviderade budgetprocessen inklusive tillhörande beskrivningar tydligt kommuniceras ut samt att dessa finns tillgängliga på kommunens intranät.

3.2 Granskning av konsulttjänster

Syftet med granskningen var att bedöma om den interna kontrollen avseende köpta konsulttjänster var tillräcklig. Granskningen omfattade inköpta konsulttjänster under perioden januari-oktober 2017 och avsåg kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden.

Den sammanfattande bedömningen var att den interna kontrollen avseende köpta konsulttjänster i huvudsak var tillräcklig. Följande rekommendationer lämnades i syfte att stärka den interna kontrollen:

- Det finns behov att uppdatera de skriftliga policyerna, riktlinjerna och rutinbeskrivningarna så att dessa till fullo återspeglar nu gällande lagstiftning kring upphandling.
- Vad gäller kommunens avtalsdatabas ska det säkerställas att samtliga av kommunens tecknade avtal finns med i databasen. I samband med granskningen framgår att arbetet med att lägga in avtal i databasen sker löpande.
- Det bör säkerställas att ramavtal löper på varandra då avrop sker, dvs. så att det inte förekommer perioder då ramavtal saknas.
- I samtliga fall då konsulter anlitas ska det genomföras någon form av upphandling. Efter upphandling ska ett skriftligt avtal tecknas med leverantören. Det ska finnas en tydlig dokumentation kring hur konsulter anlitas och kommunens riktlinjer avseende direktupphandling ska följas.
- Den upphandling som görs och de avtal som skrivs i samband med att konsulter anlitas ska täcka samtliga delar som kan bli aktuella i förhållandet mellan parterna.

3.2.1 Uppföljning av granskningen

Kommunens upphandlingsenhet, som bildades under 2018, ansvarar för att genomföra kommunens samtliga upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader över 100 000 kronor. Enligt inkomna svar pågår vid uppföljningstillfället en revidering av kommunens inköpspolicy och av riktlinjerna för upphandling och direktupphandling. Inköps- och

upphandlingspolicy ska behandlas i kommunfullmäktige den 27 april 2021 och kommunens riktlinjer för upphandling behandlas av kommunstyrelsen 1 juni 2021.

Upphandlingsenheten ansvarar för kommunens avtalskatalog. Genomför verksamheter en upphandling där avtal tecknas ska det enligt interna rutiner lämnas till upphandlingsenheten för registrering i avtalskatalogen.

Enligt upphandlingsansvarig vid Verksamhetsstöd har en inventering av upphandlade avtal genomförts av upphandlingsenheten. Enligt uppgift bör dock ett fortsatt arbete genomföras för att säkerställa att det inte finns avtal, vid övriga nämnder, som inte lämnats in till upphandlingsenheten. Utifrån avstämningen framgår att socialnämndens verksamheter genomfört en inventering under 2019. Därefter har samtliga avtal som inkommit diarieförts enligt rutin.

Alla avtal i avtalsdatabasen följs upp med hjälp av systemstödet som påminner användaren om när det är dags att förlänga avtalet alternativt genomföra en ny upphandling. Utöver systemstödet genomförs löpande avstämningsmöten mellan förvaltnings- och sektorerna och kommunens upphandlingsenhet för att säkerställa behovet av nya upphandlingar. I samband med uppföljningen framkom att det vid exempelvis överprövning kan uppstå en period då avtal inte finns på plats vid avtalstidens slut.

Kommunens riktlinjer för upphandling och direktupphandling upplevs vara tydliga kring vad som gäller vid inköp. Riktlinjerna styrs utifrån beloppsgränser. Vid upphandling av konsulttjänster är rekommendationen att inköpet, oavsett belopp, ska dokumenteras samt att avtalet täcker samtliga delar som kan bli aktuella. Det har enligt uppgift inte genomförts någon uppföljning eller intern kontroll för att säkerställa att detta genomförs ändamålsenligt.

3.2.2 Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att granskade nämnder till stor del hörsammat revisorernas rekommendationer från 2018 års granskning. Vi ser det som positivt att socialförvaltningen/sekter omsorg har genomfört en inventering av verksamhetens avtal för att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas.

Enligt uppgift kan det uppstå perioder då kommunen står utan avtal, på grund av till exempel en överprövning. Vår bedömning är att ansvariga upphandlare måste tillse att upphandlingsprocessen tar höjd för en eventuell överprövning för att försäkra sig om att kommunen inte står utan avtal och tvingas att genomföra otillåtna direktupphandlingar. Vi rekommenderar kommunstyrelsen och nämnderna att:

- säkerställa att upphandlingar tar höjd för eventuella överprövningar så att kommunen inte står utan avtal då behov av inköp föreligger.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.

3.3 Granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll

Syftet med 2018 års granskning var att bedöma kommunens system för att tillgodose och identifiera behovet av verksamhetslokaler, samt om kommunens underhåll av fastigheter är tillräckligt eller om det innebär risker för kommunen i ett ekonomiskt perspektiv. Granskningen avsåg kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden.

Följande rekommendationer lämnades till kommunstyrelsen:

- Ta fram nyckeltal för såväl drift som underhåll, som möjliggör jämförelser med andra kommuner och/eller branschnyckeltal.
- Ta fram styrdokument som tydligt anger vad som ska prioriteras av underhållsåtgärder.
- Upprätta långsiktiga underhållsplaner i fastighetssystemet för att underlätta prioriteringar och beräkning av underhållsskulden.
- Upprätta en plan/strategi om hur underhållsskulden ska hanteras, antingen om den ska kvarstå eller hur den ska elimineras och i så fall under vilken tidshorisont.

3.3.1 Uppföljning av granskningen

Uppföljningen visar att kommunen inte arbetat fram några nyckeltal som hänvisas till i revisorernas första rekommendation. Utifrån avstämningen framgår att sektorerna löpande använder sig av bland annat REPAB¹ och Kolada² för jämförelse och uppföljning.

Enligt uppgift pågår ett arbete med att ta fram centrala styrdokument avseende kommunens underhållsåtgärder. Arbetet pågår och ska enligt uppföljningen vara färdigt under våren 2021. I samband med uppföljningen har vi erhållit regler för investeringsprocessen (KF 2021-03-02 §6) samt utkast/arbetsmaterial som ännu inte behandlats av kommunstyrelsen.

Det finns, vid uppföljningstillfället, inget fullödigt fastighetssystem³ på plats. En förstudie som syftade till att undersöka marknad och kostnader genomfördes vinter 2019/vår 2020. Kostnaden för att köpa in ett nytt fastighetssystem bedömdes vara för stor just vid tillfället. Kommunen har ett felanmälningssystem, Incit. Detta är dock inte ett heltäckande fastighetssystem utan används primärt för felanmälan. Enligt Verksamhetsstöd finns långsiktiga underhållsplaner framtagna. Granskarna har inte erhållit exempel på dessa i samband med uppföljningen.

Riktlinjer för kommunens strategiska lokalförsörjningsarbete har enligt uppgift beslutats av kommunstyrelsen. Granskarna har inte erhållit datum eller protokoll för beslutet i samband med uppföljningen. Vid uppföljningstillfället pågår ett arbete med att färdigställa kommunens lokalförsörjningsplan som ska vara färdig under 2021. Målet är att planen ska inarbetas i budgetprocessen inför 2022.

¹ REPAB Fakta Årskostnader är hjälpmedel för den som vill jämföra egna nyckeltal för drift- och underhåll med andras.

² I Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada) finns underlag för analyser och jämförelser utifrån över 4 500 nyckeltal.

³ Fastighetssystem – heltäckande system där all fakta kopplat till mark och fastigheter finns. Till detta system kan även felanmälning kopplas.

3.3.2 Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis hörsammat de rekommendationer som lämnades i 2018 års granskning. Det är positivt att kommunen avser att besluta om en plan för underhållsskulden. Vi bedömer det även som positivt att det pågår ett arbete för att ta fram centrala styrdokument kopplade till lokalförsörjning och fastighetsunderhåll. Efter genomförd uppföljning rekommenderas kommunstyrelsen att:

- se över möjligheten att ta fram egna nyckeltal för drift och underhåll med syfte att jämföra med andra kommuner.

3.4 Granskning av tillsynsverksamheten inom bygg- och miljö-nämnden

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen har erforderlig kontroll över tillsynsverksamheten, samt om gällande riktlinjer på området efterlevs. Granskningen omfattade bygg- och miljönämndens tillsynsverksamhet.

Den sammanfattande bedömningen var att organiseringen av tillsynen bedömdes som ändamålsenlig. I samband med granskningen lämnades följande rekommendationer:

- Fortsätta arbetet med att skapa rutiner och processbeskrivningar att samla i kvalitetshandboken.
- Försök planera mer än 700 timmar per inspektör och år för tillsyn.

3.4.1 Uppföljning av granskningen

Uppföljningen visar att ansvarig nämndsförvaltning fortsatt arbetet med att ta fram rutin- och processbeskrivningar under 2019–2020. Användningen av kvalitetshandboken uppges fortfarande vara bristfällig. Bland annat nämns rutiner för uppdatering och introduktion för nyanställda som några av de områden som behöver utvecklas.

Vid uppföljningstillfället har varje inspektör inplanerat mellan 800–850 timmar per år avsett för tillsyn beroende på verksamhet.

3.4.2 Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att bygg- och miljönämnden hörsammat 2018 års rekommendationer i tillräcklig utsträckning. Efter genomförd granskning rekommenderar vi nämnden att:

- se över hur förvaltningen på ett bättre sätt kan nyttja och höja kvaliteten vad gäller kvalitetshandboken.

3.5 Granskning av förtroendekänsliga poster

Syftet med granskningen var att bedöma om den interna kontrollen avseende hanteringen av förtroendekänsliga poster i kommunen var tillräcklig. Granskningen avsåg kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden.

Den sammanfattande bedömningen var att kommunens interna kontroll inte var helt tillräcklig. Revisorerna bedömde att det fanns utrymme för vissa förbättringar som kan stärka den interna kontrollen. I samband med granskningen lämnades följande rekommendationer:

- Stärka kommunens kontrollarbete och vidta åtgärder i syfte att minimera antalet felkonteringar.
- Ta fram mallar för utgifter vid representation och konferenser i syfte att stödja medarbetarna i arbetet och säkerställa att tillräckliga underlag finns till de förtroendekänsliga posterna.
- Säkerställa att samtliga medarbetare har kunskap om momsreglerna vid representation.

3.5.1 Uppföljning av granskningen

Uppföljningen visar att kommunens centralt styrda kontrollarbete inte upplevs ha förändrats sedan 2018 års granskning. Samtidigt uppges att respektive sektor arbetar löpande med sina interna kontrollplaner. Barn- och utbildningsnämndens intern kontrollplan 2020 innehöll bland annat kontroll av representation. Även sektor samhälle har genomfört stickprovskontroller för att säkerställa att det inte gjorts några felkonteringar.

En lathund avseende kontering av moms vid representation har arbetats fram. Utöver det har ekonomisystemet en inbyggd kontroll som säkerställer att vissa konton kräver kompletterande underlag vid kontering.

Det har inte genomförts några utbildnings- eller informationsinsatser avseende momsregler sedan 2018 års granskning. I avstämningen framgår att framtiden lathund har varit ett visst stöd i fortsatt arbete. Samtidigt framgår uppfattningen att eftersom samtliga medarbetare inte är involverade i handläggningen av förtroendekänsliga poster, är det därmed inte aktuellt att informera om momsregler till samtliga medarbetare.

3.5.2 Bedömning

Vår bedömning är att granskade nämnder inte hörsammat revisionens rekommendationer i tillräckligt hög utsträckning. Vi bedömer att det kvarstår arbete med den övergripande interna kontrollen för att säkerställa en minskning av felkonteringar. Vi bedömer det som positivt att två nämnder genomfört kontroller under 2020.

Samtliga medarbetare har inte användning för regler för momshantering vid representation. De medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster bör enligt vår bedömning möjliges löpande utbildning och information kring reglerna för att minska risken för fel.

Efter genomförd uppföljning rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- överväga risker kopplade till förtroendekänsliga poster i samband med arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till stor del hörsammat de bedömningar och rekommendationer som revisionen lämnade i samband med 2018 års verksamhetsrevisionsgranskningar. Efter genomförd uppföljning lämnas ett antal rekommendationer som presenteras nedan.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- stärka den interna kontrollen av budget- och prognosarbetet genom att löpande utvärdera risker kopplade till processerna.
- säkerställa att den reviderade budgetprocessen inklusive tillhörande beskrivningar tydligt kommuniceras ut samt att dessa finns tillgängliga på kommunens intranät.
- säkerställa att upphandlingar tar höjd för eventuella överprövningar så att kommunen inte står utan avtal då behov av inköp föreligger.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- se över möjligheten att ta fram egna nyckeltal för drift och underhåll med syfte att jämföra med andra kommuner.
- överväga risker kopplade till förtroendekänsliga poster i samband med arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Vi rekommenderar bygg- och miljönämnden att:

- i likhet med socialnämnden, genomföra en inventering av befintliga avtal med syfte att säkerställa att samtliga avtal finns i kommunens avtalsdatabas.
- överväga risker kopplade till inköp av konsulttjänster inom ramen för arbetet med intern kontroll.
- se över hur förvaltningen på ett bättre sätt kan nyttja och höja kvaliteten vad gäller kvalitetshandboken.
- säkerställa att de medarbetare som är involverade i processen vad gäller handläggning av förtroendekänsliga poster, löpande får information och utbildning i syfte att minska risker för fel.

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Anna Hammarsten
Granskare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

UPPSALA BRANDFÖRSVAR. I SAMHÄLLETS TJÄNST SEDAN 1892

HANDLINGSPROGRAM

För förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt
Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

SAMRÅDSVERSION

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Beskrivning av kommunerna	4
2.1	Tierps kommun.....	5
2.1.1	Framtidsutveckling	5
2.2	Uppsala kommun	6
2.2.1	Framtidsutveckling	6
2.3	Östhammars kommun.....	7
2.3.1	Framtidsutveckling	7
2.4	Trafikutveckling	7
2.5	Riskobjekt i området	7
3	Styrning av skydd mot olyckor	9
4	Risker	10
4.1	Övergripande.....	10
4.1.1	Höjd beredskap	13
4.1.2	Olyckor som inträffar sällan	13
4.2	Brand i byggnad.....	14
4.2.1	Personskador vid brand i byggnad	14
4.3	Brand utomhus.....	15
4.4	Trafikolycka	15
4.5	Olycka med farliga ämnen.....	15
4.6	Naturolycka	16
4.7	Drunkning	16
4.8	Nödställd person	16
5	Värdering.....	16
6	Mål.....	18
6.1	Mål 1 – Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.....	18
6.2	Mål 2 – Riskgrupper har ett bra brandskydd.....	18
6.3	Mål 3 – Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn	19
6.4	Mål 4 – Räddningstjänsten har stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden.....	19
6.5	Mål 5 – Räddningstjänsten har en god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig	19
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	19
7.1	Tillsyn.....	20
7.2	Stöd till den enskilde	20

7.3	Rengöring och brandskyddskontroll.....	21
7.4	Övriga förebyggande åtgärder	22
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	23
8.1	Övergripande.....	23
8.1.1	Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner	25
8.1.2	Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen	25
8.1.3	Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsande åtgärder	28
8.1.4	Samverkan med andra aktörer	28
8.1.5	Brandvattenförsörjning	29
8.1.6	Alarmering och kommunikation.....	29
8.1.7	Varning och information till allmänheten	30
8.2	Beskrivning av förmåga per olyckstyp	30
8.2.1	Övriga insatser	34
8.3	Ledning i räddningstjänsten	34
8.3.1	Övergripande ledning	35
8.3.2	Insatsledning	36
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	36
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap	37
9	Uppföljning, utvärdering och lärande	38
10	Bilaga A: Dokumentförteckning	39
11	Bilaga B: Beskrivning av samråd	40
12	Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten	41
12.1.1	Gräns i vatten, Uppsala kommun	41
12.1.2	Hamnområde Östhammars kommun.....	41

1 Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap 3§ och 8 § och omfattar Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

2 Beskrivning av kommunerna

Drygt 277 000 människor bor i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Befolkningsstatistik framgår av Tabell 1 och Tabell 2. Tillsammans har kommunerna en yta på nära 5 300 km². Två av Sveriges mest trafiktäta stråk, Ostkustbanan och E4, går genom området. Området som Uppsala brandförsvaret täcker framgår i Figur 1.

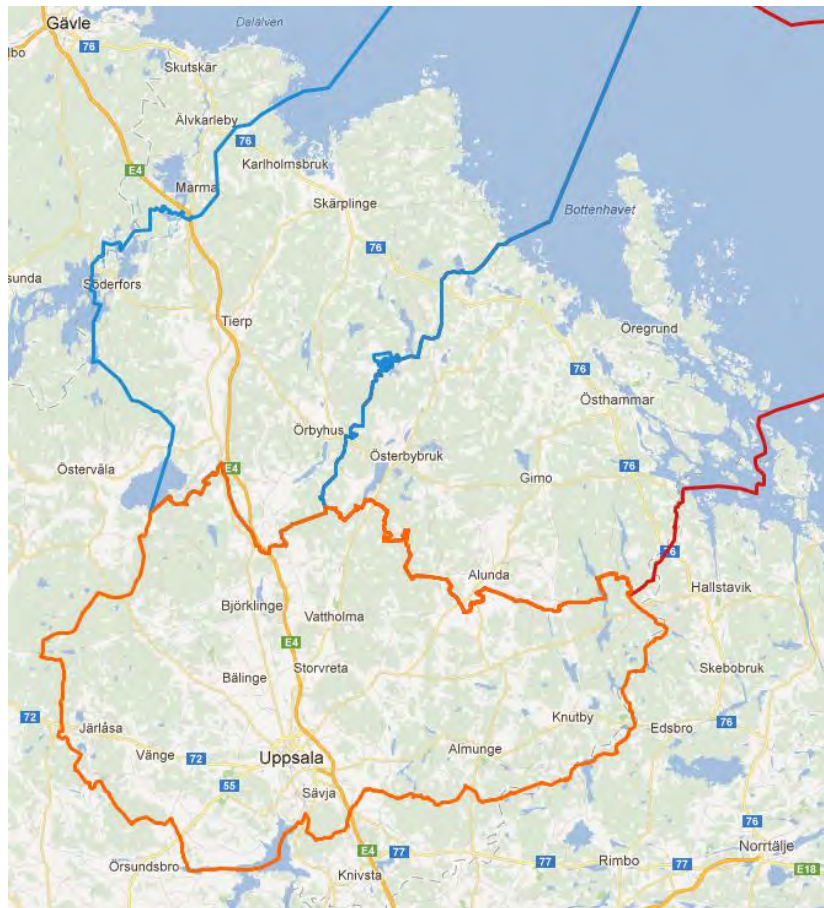
Tabell 1 Befolkningsstatistik för de tre medlemskommunerna samt riket som helhet. Siffrorna gäller 2020-12-31.

Källa: SCB befolkningsstatistikdatabas.

	Folkmängd	Kvinnor (%)	Män (%)	Medel- ålder (år)	0 – 17 år (%)	18 – 64 år (%)	65+ (år)	Utländsk bakgrund (%)
Tierp	21 327	49,1%	50,9%	43,5 år	20,7%	55,4%	23,9%	16,6%
Uppsala	233 839	50,5%	49,5%	39,0 år	20,4%	62,8%	16,8%	28,4%
Östhammar	22 251	48,7%	51,3%	45,5 år	19,2%	53,2%	27,6%	12,0%
Sverige	10 379 295	49,7 %	50,3%	41,4 år	21,1%	58,8%	20,1%	25,9%

Tabell 2 Medelinkomst per kommun 2019. Källa: SCB befolkningsstatistikdatabas, äldre än 16 år.

Medelinkomst	Kvinnor (tkr)	Män (tkr)	Totalt (tkr)
Tierp	231,9	303,8	268,5
Uppsala	270,2	338,7	303,9
Östhammar	253,6	340,5	298,3
Sverige	268,4	344,9	306,7

Figur 1 Tierp, Uppsala och Östhammar kommun.

2.1 Tierps kommun

Tierps kommun är stor till ytan och har en utspridd befolkning. Två av Sveriges mest trafiktäta stråk, Ostkustbanan och E4, går genom kommunen. Landytan är cirka 1 550 km², och kuststräckans längd, inräknat öar, är cirka 960 km.

Drygt 21 000 invånare bor i kommunen. Cirka en fjärdedel av befolkningen bor i centralorten Tierp. Utöver Tierp finns tätorterna Mehedeby, Månkarbo, Karlholmsbruk, Skärplinge, Söderfors, Tobo, Upplanda och Örbyhus. Cirka 5700 invånare bor utanför tätorterna på landsbygden.¹

Tierps kommun är kommunens största arbetsgivare. Region Uppsala, Atlas Copco Tools AB, Erasteel Kloster AB samt Habia Cable AB är andra stora arbetsgivare.

Många pendlar till och från Tierp. Cirka 40 procent av de förvärvsarbetande som bor i kommunen pendlar till en arbetsplats utanför kommunen. Majoriteten pendlar till Uppsala kommun, följt av Östhammar och Gävle. Inpendlingen är också stor.

Historiska bruksmiljöer finns i Lövestabruk, Strömsberg, Karlholm, Tobo, Ullfors, Söderfors och Örbyhus.

2.1.1 Framtidsutveckling

Tierps kommun har de senaste decennierna haft en relativt konstant folkmängd på cirka 20 000 invånare. Under denna tidsperiod har en omfördelning skett från landsbygden till tätorterna.

¹ ”Fakta om befolkningen i Tierps kommun 2018”, www.tierp.se

Kommunen har vänt befolkningsutvecklingen och har sedan 2013 vuxit med cirka 100 - 200 personer per år. Kommunen anger i Översiktsplan 2010 – 2030 att planeringen för denna tidsperiod ska inriktas på att ta emot en folkökning på 3 000 nya invånare, men att beredskap ska finnas för ytterligare 4 000.² Större nybyggnationsområden är bland annat i Karlholms bruk där det tidigare industriområdet omvandlas till ett område med verksamheter, bostäder, rekreation, service, kultur och en ny fritidshamn. Totalt planeras cirka 430 nya bostäder. Även i västra Tierp planeras en ny stadsdel med bostäder, företag och handel. Totalt planeras cirka 500 bostäder i området.

2.2 Uppsala kommun

Uppsala kommun är Sveriges fjärde folkrikaste kommun med drygt 220 000 invånare. Landytan är 2 234 km². Centralorten är Sveriges fjärde största tätort med cirka 169 000 invånare. Övriga tätorter är Almunge, Björklinge, Blackstalund, Bälinge, Danmarksby, Gunsta, Gåvsta, Järlåsa, Knutby, Läby, Länna, Lövsalöt, Ramstalund, Skyttorp, Skölsta, Storvreta, Vattholma, Vreta-Ytternäs och Vänge. I övriga tätorter uppgår befolkningen till cirka 23 500 invånare. Utanför tätorterna på landsbygden bor ytterligare cirka 26 300 personer.³

De större arbetsgivarna är Uppsala kommun, Region Uppsala med Akademiska sjukhuset, Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Uppsala är centrum för en stor del av regionens vård, omsorg, utbildning, kultur, handel och service. På Uppsala garnisons område finns bl.a. Försvarmaktens Luftstridsskola och Försvarmaktens Underrättelse och Säkerhetscentrum.

Uppsala är en gammal lärdomsstad, vilket avspeglas i kulturliv och i kulturmiljöer. Uppsala är också en modern stad med spetskompetens inom områden som bioteknik, IT och materialteknik. Landsbygden präglas av kulturhistoriska bygder med fornlämningar, säteri-, kyrko- och herrgårdsmiljöer.

2.2.1 Framtidsutveckling

Uppsala kommun har de senaste årtiondena stadigt vuxit, denna trend förväntas fortsätta, i snitt har kommunen vuxit med 3200 personer per år sedan 2007, mellan 2016 och 2017 växte kommunen med 5355 invånare. Till 2050 väntas kommunen ha vuxit med upp till 135 000 nya invånare⁴.

Översiktsplan 2016 anger att till 2050 kommer cirka 60 000 nya bostäder ha tillkommit inne i Uppsala tätort. Till samma år har upp till 10 000 nya bostäder byggts i andra prioriterade tätorter och ytterligare 1000 bostäder uppförts på landsbygden i övrigt. Stora utbyggnader genomförs och planeras i Uppsala tätort. I södra staden (Ulleråker, Rosendal och Ultuna) planeras upp till 25 000 nya bostäder och i de sydöstra stadsdelarna (Bergsbrunna, Sävja, Nåntuna, Vilan) cirka 21 500 bostäder och 10 000 – 15 000 nya arbetsplatser.

Satsningar planeras på kollektivtrafiken, dels nytt nät med spårvagn eller BRT⁵ inne i Uppsala men även nya järnvägsstationer i Bergsbrunna och Vänge. En utökning till fyra järnvägsspår på hela sträckan mellan Uppsala och Stockholm är planerad.

Upplands flygflottilj F16 planeras att återupprättas och utvecklas under åren 2022 till 2025.

² Översiktsplan 2010 – 2030 för Tierps kommun

³ Statistikenheten, Kommunledningskontoret, Uppsala kommun. Bearbetningar av SCB-statistik

⁴ Översiktsplan 2016, Uppsala kommun

⁵ Bus Rapid Transit

2.3 Östhammars kommun

Östhammars kommun är också en kommun med stor yta och utspridd befolkning. Större delen av kommunens yta används för jord- och skogsbruk. Landytan är 1503 km². Kommunen har en lång kustlinje med skärgård. Kuststräckans längd, inräknat öar, är cirka 3500 km.

Drygt 22 000 invånare bor i kommunen, och befolkningen är ganska jämnt fördelad i de fem största tätorterna Östhammar (4764), Alunda (2457), Gimo (2775), Öregrund (1572) och Österbybruk (2378). Övriga tätorter i kommunen är Dannemora och Hargshamn. Av befolkningen bor drygt 7 500 invånare på landsbygden utanför tätorterna.

Kommunens stora arbetsplatser är Östhammars kommun, Sandvik Coromant AB och Forsmarks kärnkraftverk AB. Nästan 3 000 kommuninvånare pendlar till arbeten i andra kommuner. Pendlingen sker i huvudsak via väg 288. Inpendlingen är även den betydande, cirka 2 000 personer.

Turismen är en viktig näring. Kommunen har områden med stora naturvärden och ett vackert kust- och skärgårdslandskap, som innefattar de gamla hamnstäderna Östhammar och Öregrund. Befolkningen i dessa områden ökar flerfald under sommarmånaderna. Historiska bruksmiljöer finns i Österbybruk, Forsmark, Gimo och Harg.

2.3.1 Framtidsutveckling

Enligt översiktsplan 2016 har kommunen som mål att öka med mellan 500 – 1000 personer till 2025. Enligt tillväxtstrategin för Östhammars kommun är målet för kommunen 30 000 invånare år 2040. I kommunen finns det efterfrågan på bostäder i samtliga orter. Större nybyggnationer planeras i bland annat Alunda.

För Hargs hamn finns planer på en omfattande expansion fram till och med 2025. Bland annat kommer farleden fördjupas och en ny kaj byggs för att kunna ta emot större fartyg och lagerhallar och lagerytor byggs ut. För närvarande pågår miljöprövning av ett ev slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars kommun. Likväl planeras en utökning av befintligt slutförvar av kortlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall.

2.4 Trafikutveckling

Trafikverkets rapport *”Prognos för persontrafiken 2040”* anger att trafikarbetet med personbil i Uppsala län kan komma att växa totalt med 1,2 % per år fram till 2040. I riket som helhet är prognosen att transportarbetet för bil ökar med 27 % mellan 2017 och 2040 med en årlig tillväxt om 1,0 %.

Det totala persontransportarbetet för tågtrafiken förväntas öka med 53 % till 2040, detta gäller för hela Sverige. Motsvarande siffror för buss är 17 % för hela landet. Det totala persontransportarbetet för hela Sverige, oavsett trafikslag och längd på resa förväntas öka med 27 % fram till 2030.⁶

Enligt Trafikverkets rapport *”Prognos för godstransporter 2040”* förväntas godstransporter på väg öka med ca 1,65 % årligen fram till 2040 med en total tillväxt på 46 %. För järnvägen förväntas en ökning om 1,55 % årligen fram till 2040 med en total tillväxt på 42 %.⁷

2.5 Riskobjekt i området

Inom Uppsalas brandförsvars område finns ett antal riskobjekt. Med riskobjekt avses här så kallade *Sevesoanläggningar* eller *farliga verksamheter*.

⁶ Prognos för persontrafiken 2040 – Trafikverkets basprognoser 2020-06-15

⁷ Prognos för godstransporter 2040 – Trafikverkets basprognoser 2020-06-15

Sevesoanläggningar är anläggningar där stora mängder farliga kemikalier hanteras och omfattas av krav enligt *Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor*. Lagen har sitt upphov från det så kallade Seveso-direktivet som antagits i EU för att förebygga allvarliga olyckor inom kemiindustrin och begränsa följderna för människor och miljö. I lagstiftningen finns två kravnivåer: låg och hög. Ägarna och verksamheterna har krav på sig att regelbundet genomföra riskanalyser och handlingsprogram för hur allvarliga kemikalieolyckor ska förebyggas.

Farlig verksamhet enligt LSO är en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön där anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen är skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta åtgärder för att begränsa sådana skador enligt LSO 2 kap. 4§. Denna beredskap ska komplettera kommunens beredskap för räddningsinsats. Det är Länsstyrelsen som beslutar vilka anläggningar i länet som omfattas av denna paragraf. Flygplatser som har godkänts enligt 6 kap. 9§ första stycket i luftfartslagen ska också omfattas av 2 kap. §4 enligt LSO. Alla Seveso-anläggningar oavsett kravnivå klassificeras som farliga verksamheter.

Av Tabell 3 framgår vilka Seveso-anläggningar och farliga verksamheter enligt LSO 2 kap §4 som finns i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner 2021. Information om respektive verksamhet finns på kommunernas webbplatser och www.uppsalabrandforsvar.se.

*Tabell 3 Farliga verksamheter i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner enligt Seveso och LSO 2kap §4.
Listan hämtad 2021-05-06.*

Anläggning	Kommun	Seveso	Farlig verksamhet LSO 2:4
Månkarbo bergtäkt	Tierp	Lägre kravnivån	Ja
Strömsbergs bergtäkt	Tierp	Lägre kravnivån	Ja
Untra inkl. södra vällen	Tierp	Nej	Ja
Griggebo bergtäkt	Tierp	Pågående process	Pågående process
55:ans bergtäkt	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Akademiska sjukhusets helikopterflygplats	Uppsala	Nej	Ja
Almby bergtäkt	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Cytiva Sweden AB	Uppsala	Högre kravnivån	Ja
Grän bergtäkt	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Recipharm Uppsala AB	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Skyttorp bergtäkt	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Tensta-Forsa	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Upplands Lokaltrafik, depå Fyrislund	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Vattenfall Husbyborg	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Vattenfall Värme Uppsala AB	Uppsala	Lägre kravnivån	Ja
Onslunda bergtäkt	Uppsala	Pågående process	Pågående process
Gimoverken	Östhammar	Högre kravnivån	Ja
Forsmarks kraftgrupp AB Kärnkraftverk	Östhammar	Lägre kravnivån	Ja

Med dessa verksamheter i regionen finns en risk för att farliga utsläpp eller komplicerade bränder kan uppkomma. Sannolikheten för att en olycka ska hända samt konsekvenserna av en olycka på dessa anläggningar minskas något på grund av den omfattande tillsynsverksamheten från olika myndigheter samt höga krav på verksamheternas interna skyddsarbete.

3 Styrning av skydd mot olyckor

Kommunens uppdrag är i grunden sex stycken i LSO:

- Tillsyn av den enskildes ansvarstagande (5 kap 1§)
- Underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen genom rådgivning, information m.m. (3 kap 2§)
- Sotning och brandskyddskontroll (3 kap 4§)
- Genomföra räddningsinsatser (3 kap 7§)
- Lära och utvecklas genom att undersöka olycksorsak och insatsers genomförande (3 kap 10§)
- Samordna verksamheten enligt lagen (1 kap 6§, 3 kap 1§)

Samordningsansvaret skiljer sig från de övriga uppdragen i lagen, då det syftar på fler än de olyckor som föranleder räddningsinsatser. Här avses att kommunerna ska ta ett bredare grepp om skyddet mot oönskade händelser och även inkludera sådant som inte uppfyller räddningstjänstkriterierna, som fallskador, klämskador, cykelolyckor, halkolyckor m.m.

Räddningsnämnden svarar enligt ett särskilt samverkansavtal för räddningstjänst i kommunerna Tierp, Uppsala och Östhammar i enlighet med vad som åligger kommunerna enligt LSO. Huvudansvaret för samordning av kommunernas arbete med skydd mot olyckor ligger dock kvar i respektive kommun (LSO 1 kap 6§, 3 kap 1§).

Brandförsvarets verksamhet styrs av en gemensam nämnd med Uppsala kommun som värdkommun. Utöver uppdraget inom LSO ska den gemensamma nämnden också svara för tillståndsgivning och tillsyn enligt Lag (SFS 2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (förkortas LBE) samt i tillämpliga delar för kommunernas uppgifter enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Handlingsprogrammet är ett av flera program och policyer inom Uppsala kommun.

4 Då handlingsprogrammet är ett övergripande flerårigt politiskt styrdokument är det inte lämpligt att i detalj låsa brandförsvarets verksamhet till för detaljerade beskrivningar. Mer detaljerade beskrivningar återfinns i underliggande dokument som hänvisas till i texten och återfinns i Uppföljning, utvärdering och lärande

Inriktningen och de mål som nämningen har satt upp följs upp genom olika indikatorer. Indikatorernas utveckling och måluppfyllnaden kan följas i räddningsnämndens delårs- och helårsredovisning. Verksamheten följs också upp genom nämndens plan för intern kontroll samt av kommunens revisorer.

Enligt LSO ska kommunen efter avslutad räddningsinsats undersöka olycksorsak, olycksförlopp och hur räddningsinsatsen genomförts. Undersökningen ska göras i skälig omfattning. Bestämmelsen finns i 3 kap 10 §.

Varje insats dokumenteras i en händelserapport enligt en nationell mall. Den som varit räddningsledare vid insatsen rapporterar sin bedömning av orsaker till olyckan, olycksförloppet,

faktorer som påverkat skadeutvecklingen samt hur insatsen genomfördes. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tar del av samtliga händelserapporter.

Finns oklarheter i orsak, förlopp eller hur insatsen genomfördes kan en fördjupad olycksundersökning genomföras. Kriterierna för en fördjupad olycksundersökning är att man kan förvänta sig att det finns något att lära av undersökningen, samt att de resurser som undersökningen kräver står i proportion till de erfarenheter man förväntas göra. Beroende på olycka och insats kan fokus på olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen variera.

På begäran av Polisen eller Åklagarmyndigheten upprättar brandförsvaret sakkunnigutlåtanden beträffande brand- och rökspridning. Brandförsvaret deltar vid behov i Polisens tekniska undersökningar av brandplatser, dels för eget lärande men också för att bistå Polisen med kunskap om brandförlopp och brandspridning.

När en insats varit ovanligt omfattande, eller när det kan misstänkas att allvarliga misstag begåtts under insatsen anlitas annan räddningstjänst eller myndighet för att genomföra undersökningen.

Genom att studera händelserapporterna och genomföra fördjupade olycksundersökningar skapas underlag för att minska antalet olyckor och minska konsekvenserna av de olyckor som inträffar. Samverkan med och erfarenhetsåterföring till berörda verksamheter är mycket viktigt. Exempel på sådana verksamheter är kommunala förvaltningar, fastighetsägare, företag, Trafikverket, Polisen och andra myndigheter. Detta är ett område som kan utvecklas, inte minst inom kommunerna. Brandförsvaret verkar för att utvecklingen av lärande från inträffande olyckor ska leda till att fler drar nytta av brandförsvarets lärdomar.

Bilaga A: Dokumentförteckning.

Arbetet med handlingsprogram från 2022 har till största del varit en omarbetning av handlingsprogrammet från 2020 i syfte att leva upp till MSBs föreskrift om handlingsprogram. Förslag till inriktningsmålen i handlingsprogrammet har arbetats fram av den gemensamma räddningsnämnden och utgår från samtliga kommuners förutsättningar och behov. Handlingsprogrammets särställning för räddningsnämndens verksamhet ligger i att det är ett styrdokument som enbart och direkt fokuserar på nämndens uppdrag.

En del i arbetet att ta fram handlingsprogrammet har varit workshops tillsammans med räddningsnämnden, workshops med tjänstepersoner på Uppsala brandförsvär, medarbetardialog och medborgardialog. Resultat från medarbetar- och medborgardialoger tillsammans med bland annat riskanalysen har legat till grund för arbetet med handlingsprogrammets mål.

Handlingsprogrammet i sin helhet är beslutad av kommunfullmäktige i Tierp⁸, Uppsala⁹ och Östhammar¹⁰.

Sedan den gemensamma räddningsnämnden bildades har handlingsprogram funnits som varit giltiga under perioderna 2012–2015, 2016–2019, 2020–2021. Detta handlingsprogram utgör en omarbetning och uppdatering av handlingsprogram 2020 utifrån MSBs föreskrift om handlingsprogram.

5 Risker

Detta kapitel är en sammanfattning av dokumentet *Riskanalys – underlag för handlingsprogram från 2020*. Riskanalysen omfattar olyckor som kan leda till räddningsinsats i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Riskanalysen är ett underlag till handlingsprogrammet såväl som för den årliga verksamhetsplanen. Riskanalysen reviderades inför handlingsprogram 2020 och omfattar statistik fram till 2017. Kapitel 5.1 har uppdaterats med övergripande statistik fram till 2020.

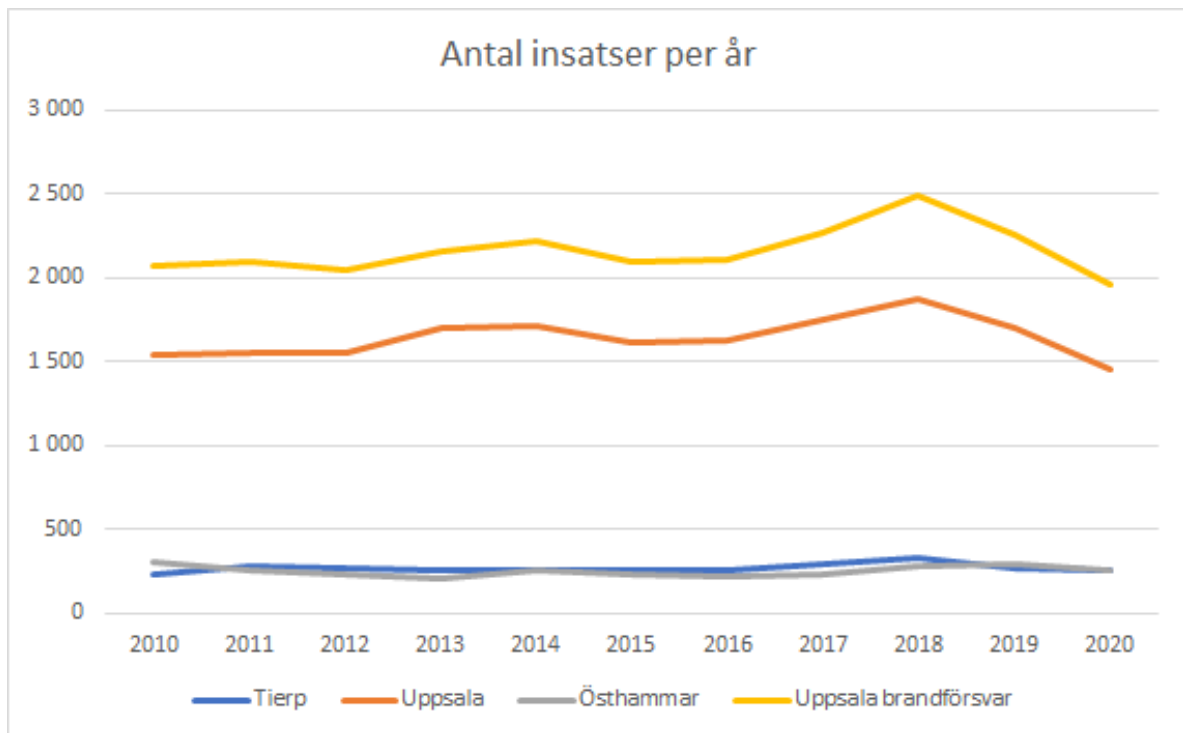
5.1 Övergripande

Antalet räddningsinsatser totalt som gjorts inom Uppsala brandförsvär är fördelade enligt Figur 2. Totalt hanterar Uppsala brandförsvär cirka 2200 insatser per år. 2018 ökade antalet insatser kraftigt på grund av den torra sommaren och ett stort antal bränder i skog och mark. 2019 återgick antalet insatser till mer normal nivå och 2020 minskade antalet insatser till följd av Coronapandemin. Antalet anlagda bränder var också ovanligt få 2020.

⁸ Beslut 2021-12-XX

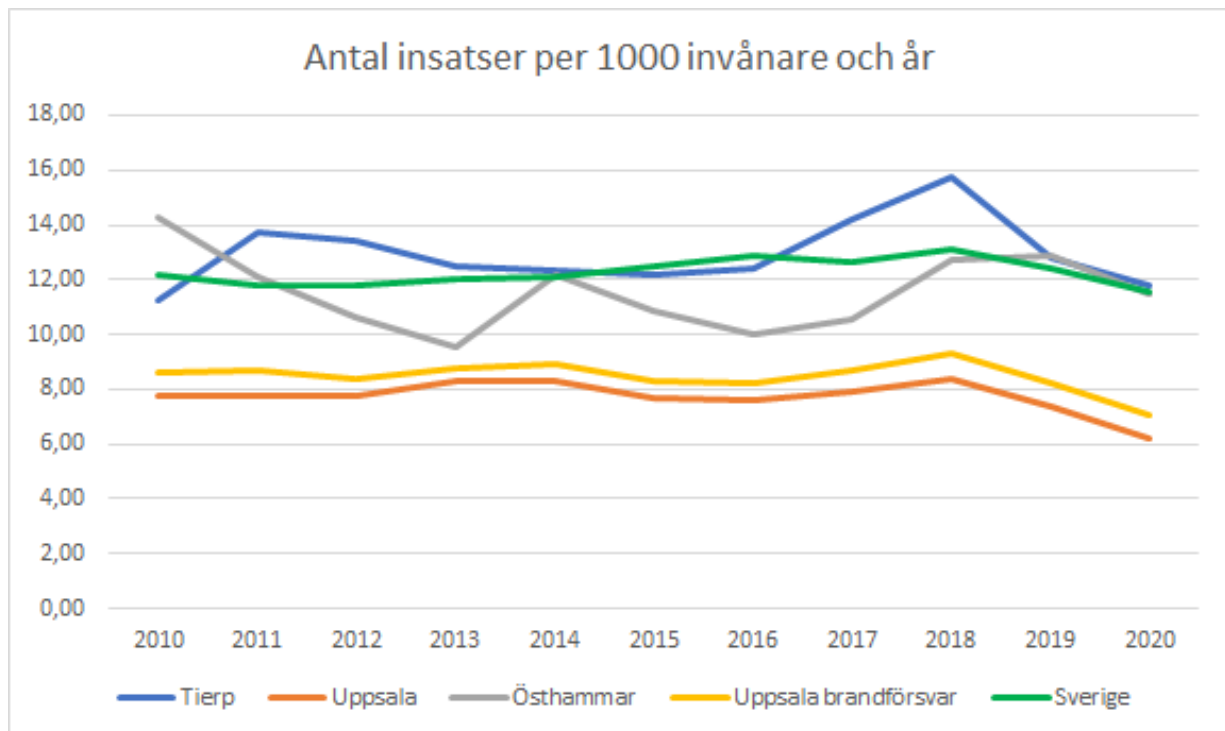
⁹ Beslut 2021-12-XX

¹⁰ Beslut 2021-12-XX

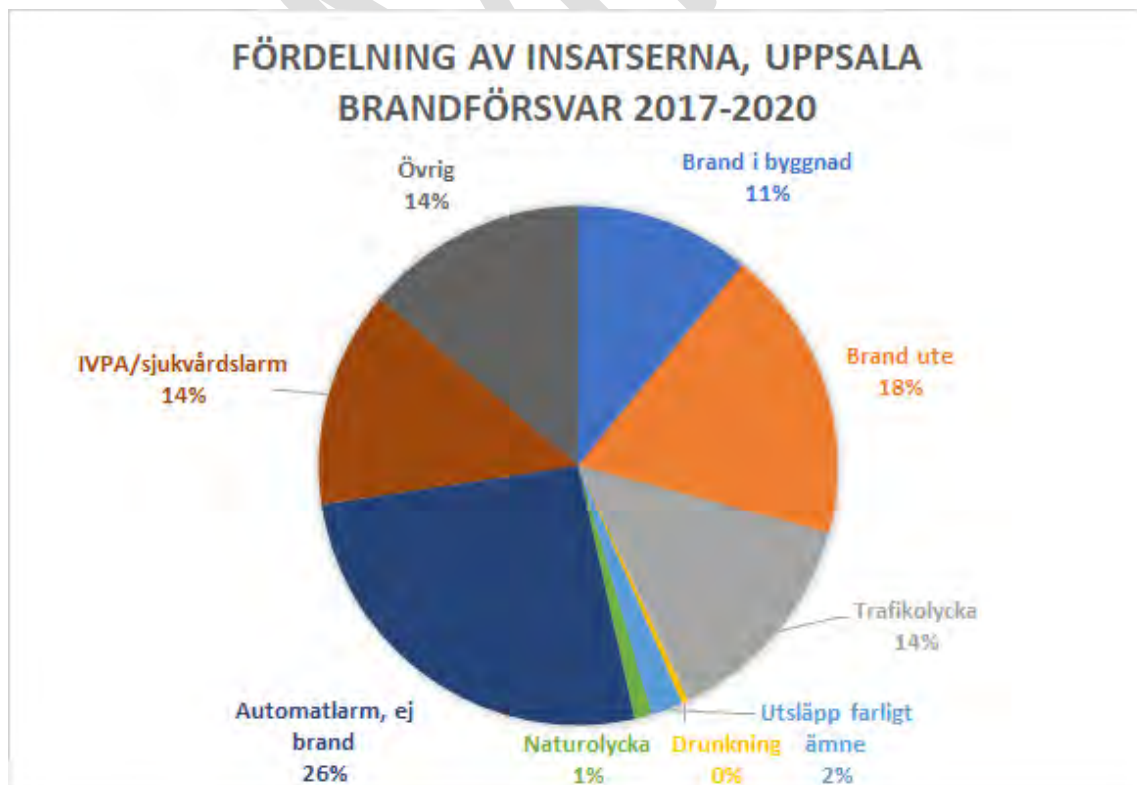
Figur 2 Totalt antal insatser för Uppsala brandförsvär. Detta omfattar både insatser som var räddningstjänst enligt LSO såväl som andra uppdrag. Källa: IDA.

Bilden ser något annorlunda ut om antalet insatser räknas per 1000 invånare i respektive kommun, se Figur 3. Som framgår av figuren har antalet insatser per 1000 invånare varit relativt konstant i Uppsala kommun sedan 2010. Som helhet har Uppsala brandförsvär färre insatser per 1000 invånare än Sverige som helhet. Detta gäller även på kommunnivå för Uppsala och de flesta åren för Östhammar. Tierps kommun har ungefär lika många eller något fler insatser per 1000 invånare än Sverige som helhet.

Figur 3 Antal insatser per 1000 invånare för respektive kommun. Detta avser samtliga uppdrag som brandförsvaret åkt på, även sådana uppdrag som inte är räddningstjänst enligt LSO. Källa: IDA.

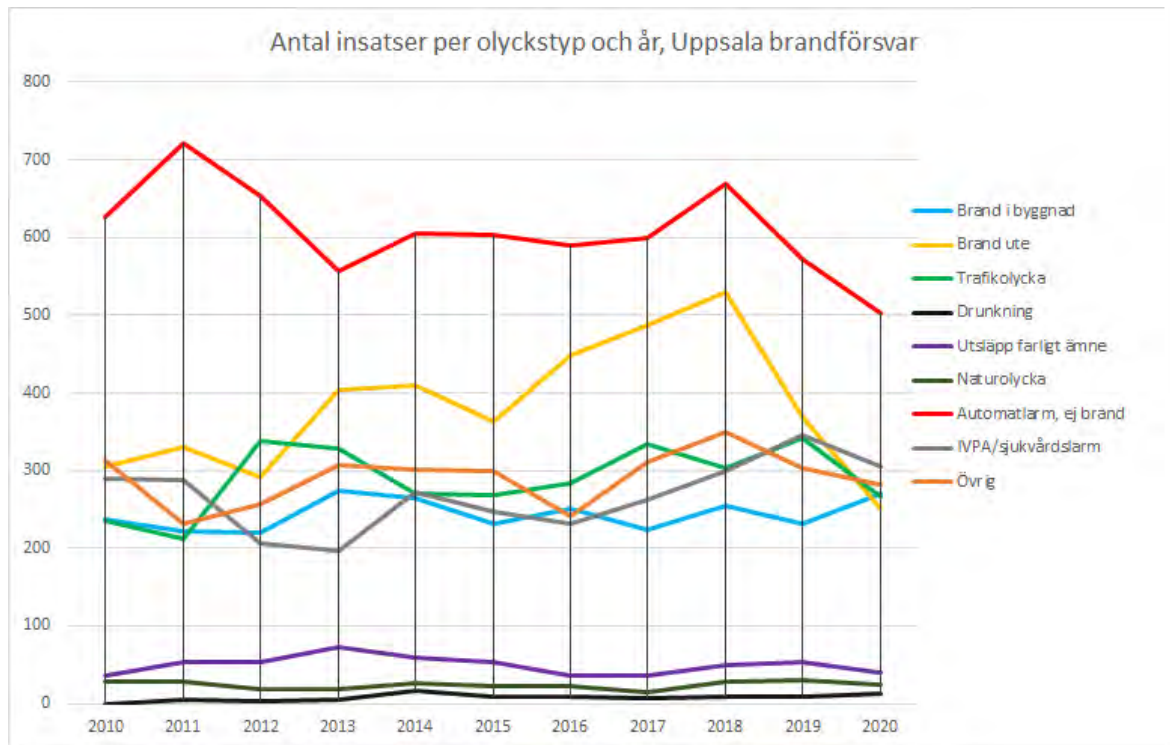
Av Figur 4 framgår fördelningen av insatserna. Drunkning och drunkningstillbud är allvarliga, men inte vanligt förekommande. Inom Uppsala brandförsvär består andelen insatser till 0,4% av drunkning/-tillbud och i Sverige 0,4%.

Figur 4 Fördelning av insatserna för Uppsala brandförsvär, 2017 – 2020. Källa: IDA.

Huvuddelen av insatserna har inträffat mellan klockan 08 och 23. Räddningsinsatsernas fördelning över året visar att andelen insatser är större under perioden april till november. Fördelningen beror även på vilken typ av insats det är frågan om, exempelvis inträffar den största delen av bränderna som inte är i byggnader mellan mars och oktober, dvs under gräs- och skogsbrandssäsongen. Antalet brand i byggnad och trafikolyckor ökar under vintern.

Av Figur 5 framgår hur antalet insatser sett ut per olyckstyp per år för hela Uppsala brandförsvär.

Figur 5 Antal insatser uppdelat per olyckstyp och år för hela Uppsala brandförsvär. Källa: IDA.

5.1.1 Höjd beredskap

En mer detaljerad beskrivning av kommunernas risker i samband med höjd beredskap kommer tas fram i samråd med kommunerna och länsstyrelsen. Det kan dock konstateras att de tre kommunerna är i en militärstrategiskt viktig region och har flertalet för totalförsvaret viktiga anläggningar såsom Luftstridsskolan, en återetablering av flygflottiljen F16, Forsmarks kärnkraftverk, Hargs hamn, Akademiska sjukhuset, stambanan, E4 med flera.

5.1.2 Olyckor som inträffar sällan

Risken analysen för handlingsprogrammet omfattar även en kvalitativ del, som behandlar de stora olyckor eller stora oönskade händelser som inträffar mer sällan. Dessa behöver inte nödvändigtvis innebära en räddningsinsats för brandförsvaret, men beaktas eftersom de kan ha en påverkan på brandförsvarets förmåga att genomföra räddningsinsatser eller det kan förväntas att brandförsvaret har en viktig roll i hanteringen av händelsen. Vissa av riskerna kan innebära ett stort antal samtidiga räddningsinsatser eller omfattande räddningsinsatser.

I risken analysen analyseras ett antal scenarier som kan tänkas inträffa som skulle få påverkan på Uppsala brandförsvärs geografiska område. Dessa scenarier framgår i Tabell 4.

Tabell 4 Scenarier från den kvalitativa delen i riskanalysen med bedömd sannolikhet, konsekvens och trend.
Definitioner av respektive parameter för sannolikhet och konsekvens framgår i Riskanalys – underlag för
handlingsprogram från 2020.

	Sannolikhet	Konsekvens	Trend
Brand med omfattande personskador	Låg	Stor	Oförändrad
Brand med omfattande egendomsskador	Hög	Liten	Oförändrad
Olycka i kärnteknisk anläggning	Låg	Stor	Oförändrad
Komplicerade utsläpp av farliga ämnen	Hög	Medel	Oförändrad
Omfattande kommunikations- och transportolyckor	Medel	Medel	Ökande
Extremt väder	Hög	Medel	Ökande
Översvämning i samband med höga flöden eller skyfall	Hög	Medel	Ökande
Omfattande skogsbrand	Hög	Medel	Ökande
Ras och skred	-	-	-
Dammbrott	Låg	Stor	Minskande
Störningar i samhällsviktiga funktioner	Hög	Stor	Ökande
Anlagd brand	Hög	Medel	Ökande
Social oro	Hög	Medel	Ökande
Terror	Medel	Medel	Ökande
Evenemangsrelaterade händelser och händelser i publika lokaler	Medel	Liten	Oförändrad
Olycka i undermarksanläggning	Låg	Liten	Oförändrad
Olycka i svårtillgängligt område	Hög	Liten	Oförändrad
Krig	Låg	Stor	Ökande
Flera samtidiga större händelser	Hög	Medel	Ökande
Större sjukdomsutbrott	Medel	Medel	Oförändrad

Dessa händelser kan sammanfattas i att de ofta är komplexa händelser som har stort ledningsbehov och i vissa fall även kräver omfattande materiella och personella resurser, i vissa fall över lång tid. Se även kapitel 9.4 om samtidiga och omfattande räddningsinsatser.

5.2 Brand i byggnad

Under de undersökta åren hanterade brandförsvaret årligen cirka 170 – 200 bränder i byggnader. I Tierp och Östhammars kommuner hanterades cirka 25 – 30 bränder per år. Sett till invånarantalet hade Tierp och Östhammars kommuner fler bränder i byggnader per 1000 invånare än Uppsala kommun och Sverige som helhet. Brandförsvaret som helhet hade färre bränder i byggnader per 1000 invånare än Sverige som helhet.

Majoriteten av bränderna inträffade i eller i anslutning till en tätort. I samtliga tre kommuner har det även inträffat byggnadsbränder i glesbygd.

58 % av bränderna i byggnader inträffade i småhus eller flerbostadshus. 5 % var industribränder, 20 % var i byggnader med allmänna verksamheter och 17 % var i övriga byggnader. Andelen bränder i villor var större i Östhammar och Tierp än i Uppsala där andelen bränder i flerbostadshus var större. Majoriteten av bostadsbränderna inträffade under eftermiddagen och kvällen.

5.2.1 Personskador vid brand i byggnad

Under perioden 2007 till 2017 har 30 personer omkommit i brand i de tre kommunerna, tre i Östhammars kommun, sex i Tierps kommun och 21 i Uppsala kommun. Av fördjupad statistik fram till 2015 omfattande 24 dödsfall framgår att majoriteten av dödsbränderna har varit i villor eller flerbostadshus. 22 av de omkomna var män, varav 13 var äldre än 65 år och åtta var i åldern 45 till 64 år. Minst sju av de omkomna hade någon form av funktionshinder. 18 omkom innan brandförsvarets framkomst eller innan räddningsinsats kunde genomföras. Ungefär hälften av dödsbränderna har inträffat utanför tätort.

Elva av dödsbränderna inträffade mellan klockan 17 och 07. Fyra inträffade mellan klockan 07 och 10. Fem dödsbränder skedde under dagtid. Majoriteten av dödsbränderna skedde fredagar – söndagar och de flesta inträffade under vinterhalvåret, mellan oktober och februari.

I 5 % av dödsbränderna konstaterades att det funnits brandvarnare. Vid 33 % av bränderna har det saknades det brandvarnare och i 62 % var det okänt om det fanns.

Vid tolv av dödsbränderna var brandorsaken okänd. Branden var anlagd med uppsåt vid två bränder, rökning orsak vid tre bränder. Andra brandorsaker var tekniskt fel, värmeöverföring, levande ljus och eldning av gräs. Dessa var brandorsak vid en brand var.

Av de som skadas vid bränder var majoriteten män. Åldersfördelningen av de som skadas vid brand är mer jämnt fördelad än åldersfördelningen vid dödsbränder.

5.3 Brand utomhus

Under de undersökta åren åkte brandförsvaret årligen på cirka 330 bränder som var utomhus. Av dessa inträffade cirka 280 i Uppsala kommun, cirka 20 i Östhammars kommun och cirka 30 i Tierps kommun. Sedan 2013 har antalet insatser ökat kraftigt. 2017 genomfördes 488 insatser. Denna ökning skedde främst i Uppsala kommun. Det som ligger bakom ökningarna är framförallt ett större antal bränder i skog och mark, fordon, soptunnor och containrar.

Majoriteten av bränderna har inträffat i eller i anslutning till tätorter eller vägar. Den vanligaste insatsen under dessa år var bränder i fordon. Andra vanliga brandobjekt var mark och skog, soptunnor och containrar. En stor del av bränderna var anlagda med uppsåt. 32 % av bränderna i det fria bedöms vara anlagda, men mörkertalet är stort, för 45 % av bränderna är orsaken okänd. För bränder i personbilar bedöms 46 % av bränderna vara anlagda. De flesta bränderna inträffade under eftermiddagen till efter midnatt.

5.4 Trafikolycka

Under åren 2014 – 2017 har Uppsala brandförsvaret hanterat totalt 1158 trafikolyckor. Trenden för de senaste åren är en ökning av antalet trafikolyckor. Mellan 2007 och 2011 åkte Uppsala brandförsvaret på cirka 210 – 250 trafikolyckor årligen. 2012 skedde en kraftig ökning till nästan 350 trafikolyckor. Denna ökning har hållit i sig sedan dess.

Under de undersökta åren åkte brandförsvaret på cirka 200 trafikolyckor i Uppsala kommun. I Östhammars kommun inträffade årligen cirka 30 till 40 trafikolyckor och i Tierps kommun cirka 50 olyckor.

Antalet olyckor per 1000 invånare är betydligt fler i Tierps kommun än övriga två kommuner. Antalet omkomna och sjukhusvårdade till följd av trafikolycka minskar i Uppsala län.

Majoriteten av trafikolyckorna inträffade dagtid, med en topp mellan klockan 15 och 17. Antalet trafikolyckor ökar under vintermånaderna.

5.5 Olycka med farliga ämnen

Under de undersökta åren åkte Uppsala brandförsvaret i snitt på 43 insatser till utsläpp av farligt ämne. De flesta insatserna har varit sanering vid läckage av drivmedel, smörjmedel och hydraulolja från fordon. 80 % av utsläppen har skett ute i det fria. Andra vanliga platser där utsläpp skett är i olika typer av industrier (6 %), allmän verksamhet (ex skolor, bad, handel) (7 %) men även bostäder (7 %).

De flesta utsläppen har inträffat dagtid mellan cirka klockan 07 och 17. De flesta utsläppen inträffar i perioden april till september.

5.6 Naturolycka

Inom Uppsala brandförsvares region finns inte områden som innebär större risker för ras och skred.

Under de undersökta åren hanterade brandförsvaret mellan tre och 15 stormskador årligen. Totalt under perioden 2007 till 2020 hanterades 129 insatser. Av dessa inträffade 49 % under månaderna december och januari.

Årligen hanterar Uppsala brandförsvaret cirka tio till tjugo larm till översvämning av vattendrag eller annan vattenskada. Under perioden 2007 till 2020 genomfördes 203 insatser varav 25 var på grund av översvämning av vattendrag och 178 "annan vattenskada". Annan vattenskada inkluderar både händelser till följd av läckage på vattenledningar inomhus samt till följd av vattenskador på grund av vatten utifrån.

5.7 Drunkning

Under de undersökta åren har Uppsala brandförsvaret åkt på i snitt på sju insatser till drunkningsolyckor. Sedan 2007 fram till 2017 har 47 drunkningsinsatser skett i Uppsala kommun, 11 i Tierps kommun och 14 i Östhammars kommun. De flesta drunkningar sker under perioden juni - september och i januari - februari. Flest drunkningar har inträffat under eftermiddagar samt runt klockan 02 - 03. Årligen har det omkommit en till fem personer i Uppsala län genom drunkning.

5.8 Nödställd person

Uppsala brandförsvaret har under den undersökta tidsperioden hanterat cirka trettiotalet larm till nödställd person per år. Detta kan exempelvis vara arbetsplatsolyckor och suicid. Antalet insatser är som lägst under perioden november till februari. De flesta insatserna inträffar mellan klockan 09 på morgonen fram till midnatt.

6 Värdering

Detta kapitel utgör en värdering av riskerna i kommunen och vilka slutsatser som dras utifrån riskanalysen:

- *Befolkningsutveckling.* Uppsala brandförsvaret verkar i en expansiv region och alla tre medlemskommuner räknar med att växa under kommande decennier. Framförallt Uppsala tätort väntas växa mycket, med upp till 60 000 nya bostäder och upp till 135 000 nya invånare. Fler invånare kommer innebära att brandförsvarets insatser kommer att öka i antal. Även risken för samtidiga olyckor kommer att öka.
- *Riskgrupper vid brand.* Befolkningsutvecklingen innebär även att befolkningen blir allt äldre, vilket innebär att en av riskgrupperna förväntas bli allt större. Majoriteten av de som omkommit i brand under perioden var män. Äldre män med någon form av funktionsnedsättning, boende på landsbygd eller glesbygd löper högre risk att omkomma i brand. I takt med att befolkningen blir äldre och fler bor kvar hemma kommer också denna riskgrupp att öka. Det är av vikt att åtgärder vidtas för att säkerställa brandskyddet hos

riskgrupper för att på lång sikt kunna minska antalet omkomna eller allvarligt skadade till följd av brand.

- *Förtätning av tätorterna.* Allt fler flyttar till tätorterna. I samband med Coronapandemin kan det skönjas nya tendenser där fler personer söker sig till småhus utanför städerna, det är dock för tidigt för att avgöra om detta är permanenta effekter. Det stora behovet av bostäder leder till förtätning i städerna, även i anslutning kring farligt godsleder och riskobjekt. Nyexploateringen innebär även att nya verksamhetsområden med tillhörande risker tillkommer. Det är viktigt att risknivåerna är acceptabla vid förtätning. Förtätningen kan också innebära större komplexitet och nya utmaningar vid räddningsinsatser.
- *Trafikutveckling.* Trafikmängderna i Uppsala län förväntas öka både avseende personresor och godstransporter. Antalet trafikolyckor förefaller öka, men inte antalet trafikolycksskadade. Säkrare bilar och vägar leder sannolikt till mindre allvarliga olyckor, men olyckorna fortsätter att inträffa. Brandförsvaret behöver utifrån sitt perspektiv bidra till arbetet att försöka minska antalet trafikolyckor och dess konsekvenser. I detta är det även viktigt att ha brandförsvaret har förmåga att hantera den snabba teknikutvecklingen inom fordonsbranschen exempelvis avseende alternativa drivmedel.
- *Klimatförändringar.* Förändringar i klimatet har en påverkan på Uppsala brandförsvars område. Förändringarna kan leda till fler och mer omfattande klimatrelaterade händelser. Torka och låga grundvattennivåer kan innebära att tillgången till brandvatten blir sämre. Sannolikheten för flera av de kvalitativt värderade riskerna bedöms öka, inte minst väder- och klimatrelaterade händelser som i sig kan få följdkonsekvenser för till exempel elförsörjning och tele-/IT-kommunikation. Med ökat antal väderrelaterade händelser kommer krav ställas på brandförsvarets förmåga att hantera dessa.
- *Nya byggmetoder, material och teknik.* Nya byggmetoder och byggmaterial i kombination med allt mer komplexa byggnader (exempelvis höga trähus) innebär nya utmaningar vid räddningsinsatser. Vattensprinkler är då ofta en förutsättning för brandskyddet, och dess tillförlitlighet är avgörande. Särskilt i trähus kan dock sprinkler leda till omfattande vattenskador. Byggfel i sådana byggnader kan underminera brandskyddet i stor omfattning. En utmaning är att bygga sådana byggnader hållbart även ur ett brandskyddsperspektiv och att byggherrar och fastighetsägare har kunskap om vilket brandskydd en byggnad faktiskt har och vad en brand kan få för konsekvens. Den tekniska utvecklingen går fort vilket innebär nya risker att ta hänsyn till vid räddningsinsatser (exempelvis nya drivmedel, solcellsanläggningar med mera). Sammantaget ställer detta krav på anpassad utbildning, övning, teknik och taktik, samt kompetens i plan- och byggprocess och tillsyn för brandförsvaret.
- *Ökade skillnader mellan grupper.* Förändringar i samhället gör det finns risk att klyftorna i samhället blir större. Detta kan innebära att händelser kopplade till social oro blir allt vanligare.
- *Rekrytering av personal.* Bland annat urbaniseringstrenden och brist på arbetstillfällen på landsbygd har bidragit till svårigheter att rekrytera och behålla räddningspersonal i beredskap. Även rekrytering av heltidsbrandmän, brandingenjörer, brandinspektörer och specialister blir allt svårare. Denna problematik förväntas öka på nationell såväl som lokal nivå.
- *Omvärld.* De geopolitiska spänningarna i närområdet och ökande inslag av våldsbejakande extremism kan inte bortses ifrån och kan ge konsekvenser för till exempel återtagande av förmåga inom civilt försvar och befolkningsskydd. Det är av vikt att brandförsvaret aktivt arbetar för att säkerställa en god beredskap både gällande kriser såväl som under höjd beredskap och ytterst krig.
- *Brandvattenförsörjning.* Ökade krav på dricksvattenkvalitet, torra somrar med låga grundvattennivåer samt att det finns områden i våra tre kommuner som redan idag har dålig kapacitet i vattenledningsnäten påverkar brandförsvarets möjligheter att ha en generellt god

tillgång på vatten vid bränder. Brandförsvaret behöver arbeta aktivt med brandvattenfrågan för att på lång sikt säkerställa en god tillgång till vatten att använda vid brandsläckning.

- *Släckvatten och risk för miljöskador.* Ökad miljöhänsyn och större kunskap i olika släckmedels miljöpåverkan samt otydlighet gällande ansvar vid miljöskador i samband med räddningsinsatser till följd av vidtagna åtgärder bedöms ha allt större påverkan på brandförsvaret. Detta innebär att brandförsvaret behöver säkerställa kompetens och metoder för att minska risken för miljöpåverkan i samband med räddningsinsatser.
- I arbetet med att ta fram riskanalysen har det inte observerats några större förändringar, trenderna har snarare förstärkts.
- De tre medlemskommunerna har olika demografiska, geografiska, infrastrukturella och socioekonomiska förutsättningar och riskbilden varierar därmed.
- Coronapandemin har haft och bedöms även ha påverkan på brandförsvaret när pandemin är över. Verksamhet som behövs ställas in kommer behöva tas igen. Detta avser främst tillsyner, rådgivning och information till allmänheten, extern utbildning och övning av egen personal.

7 Mål

Den övergripande målsättningen med lagen uttrycks i förarbetena som att "Det måste bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs". Av sammanhanget framgår att det är i samband med olyckor som avses. Denna övergripande målsättning mynnar ut i tre nationella mål:

- Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor (LSO 1 kap 1§).
- Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt (LSO 1 kap 3§).
- Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador (LSO 1 kap 3a §).

2009 tog MSB fram, på uppdrag av regeringen, en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda. I den nationella strategin formulerades visionen att "Ingen i Sverige ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand".

Utifrån de nationella målen i LSO, den nationella strategin för stärkt brandskydd, den riskbild med tillhörande värdering som presenterats i tidigare kapitel samt den politiska viljan som uttryckts i räddningsnämndens arbete har fem mål formulerats för verksamheten från 2022. Målen utgör de övergripande lokala verksamhetsmålen i som ska finnas i enlighet med MSB:s föreskrift om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.

Dessa mål knyts i den årliga verksamhetsplanen till olika indikatorer för att underlätta uppföljning. Flera indikatorer som har följts upp under tidigare programperiod kommer att kunna återanvändas, då kontinuitet i mätningar ger större träffsäkerhet i analyserna över tid.

Målen riktar sig mot alla som bor, verkar och vistas i kommunerna, oavsett andra omständigheter. För de som har svårare att ta sitt eget ansvar måste brandförsvaret alltid vara redo att göra mer.

7.1 Mål 1 – Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

För att minska antalet bränder i bostäder och konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga central. Brandförsvaret ska arbeta aktivt för att underlätta och hjälpa den enskilde med sitt eget brandskydd. Nya metoder och vägar för att nå ut till enskilda ska prövas.

7.2 Mål 2 – Riskgrupper har ett bra brandskydd

Personer i riskgrupper har större risk att skadas allvarligt eller omkomma i bränder. För att öka dessa gruppers brandskydd behöver de förebyggande åtgärderna vara anpassade till riskgrupperna. Samarbete mellan brandförsvaret och andra organisationer och inom kommunerna är viktigt för att uppnå detta.

7.3 Mål 3 – Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Risikanalysen visar på en snabb och omfattande nybyggnation i kommunerna. Det leder till en riskbild som förändras. Brandförsvaret ska aktivt arbeta för att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn.

7.4 Mål 4 – Räddningstjänsten har stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Brandförsvaret ska klara av att hantera förändringar i riskbilden och hänga med i den snabba omvärldsutvecklingen, både förebyggande och operativt. För att kunna göra det ska medarbetarnas kompetens, övningsverksamheten, digitaliseringen samt teknik och utrustning ligga i framkant.

7.5 Mål 5 – Räddningstjänsten har en god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Riskbilden påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar för brandförsvaret. Förmågan behöver stärkas betydligt inom dessa områden. Ytterligare inriktningar och anvisningar från staten blir viktiga.

8 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Det olycksförebyggande arbetet syftar främst till att förebygga bränder. Huvudansvaret för samordning av kommunernas arbete med skydd mot olyckor finns kvar i respektive kommun, se även kapitel 3.

Brandförsvarets brandförebyggande verksamhet syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde samt en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Den brandförebyggande verksamhetens huvudsyfte är att säkerställa skydd för liv och hälsa samt att arbeta för att den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd. Detta kan sägas vara de effekter som den förebyggande verksamheten arbetar för att uppnå. Centrala utgångspunkter i det förebyggande arbetet är de fem mål som beskrivs i kapitel 7 som har sin utgångspunkt i risikanalysen med tillhörande riskvärdering. Andra utgångspunkter är de nationella målen i LSO, kraven i LBE samt den nationella strategin om ett stärkt brandskydd.

För att åstadkomma detta finns ett flertal olika verktyg; information och rådgivning, extern utbildning, tillsyn enligt LSO och LBE, hanteringstillstånd för brandfarlig och explosiv vara, samverkan med andra organisationer samt rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av fasta förbränningsanordningar.

Hela organisationen bidrar på olika sätt till det olycksförebyggande arbetet. Funktionsansvar för den förebyggande verksamheten finns på avdelningen för samhällsskydd där även specialistkompetens finns samlad i form av ett antal brandingenjörer och brandinspektörer. På avdelningen finns tillgång till personal med särskild kompetens inom ingående processer samt tillgång finns till fördjupad juridisk kompetens. Medarbetarresursens volym och sammansättning anpassas löpande efter verksamhetens behov, se *Rutin för avdelningen för samhällsskydd*.

Under lång tid har brandförsvaret arbetat aktivt med att säkerställa en hög kompetens inom brandskydd, brandfarlig vara, juridik med mera. Brandförsvaret har under lång tid kontinuerligt arbetat med att säkerställa att tillsyns- och tillståndprocesserna sker på ett rättssäkert, effektivt och pedagogiskt sätt.

Riskanalysen och riskvärderingen visar bland annat på att nya byggmetoder, material och teknik i kombination med omfattande nybyggnation i kommunerna gör att brandförsvaret behöver vara aktiva i processer kopplat till detta för att på lång sikt säkerställa ett bra brandskydd och att förutsättningarna för räddningsinsats är goda. För att göra detta har brandförsvaret tillsatt handläggarresurser att arbeta med brandskydd och riskhänsyn i plan och byggprocessen och arbetar aktivt med bland annat hållbart brandskydd och relevanta vägledning¹¹ kopplat till brandförsvarets verksamhet.

8.1 Tillsyn

Uppsala brandförsvär är tillsynsmyndighet enligt LSO i Tierp, Uppsala och Östhammar kommuner. Tillsynerna syftar till att granska att fastighetsägare och nyttjanderättshavare uppfyller de krav som följer av aktuell lag och dess föreskrifter.

Tillsyn kan genomföras på alla *byggnader eller andra anläggningar* i medlemskommunerna. Tillsyn är brandförsvarets skarpaste verktyg och ska riktas där det gör mest nytta och ger störst effekt. Tillsyn prioriteras vid byggnader och anläggningar som omfattas av ett eller flera av följande kriterier och där tillsyn bedöms vara en effektiv förebyggande åtgärd:

1. Hög frekvens av bränder eller tillbud
2. En brand eller annan olycka kan medföra stor risk för många människors liv och hälsa
3. En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader
4. En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön
5. En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden

Planering av tillsynsverksamheten sker årligen i brandförsvarets tillsynsplan och har sin utgångspunkt i de verksamheter som beskrivs i tillsynsföreskriften. Utöver de byggnader och anläggningar som omfattas av tillsynsföreskriften omfattar tillsynsplanen även de verksamheter och anläggningar som utifrån lokala förhållanden bedöms ha stora risker i händelse av brand. Den regelbundna tillsynsverksamheten planeras utifrån tidsfrister. Då särskilt behov uppkommer genomförs även tillsyn i enskilda fall, exempelvis efter tips från allmänheten eller när behov av tillsyn konstateras efter en insats.

Tillsyn kan leda till att beslut meddelas om att åtgärder ska genomföras för att höja nivån på brandskyddet.

Delegation att utföra tillsyn enligt LSO och LBE ges enligt gällande delegationsordning efter en bedömning att nödvändig kompetens innehas.

8.2 Stöd till den enskilde

Den enskilde har enligt lagen om skydd mot olyckor ett eget ansvar för att skydda sitt liv, sin egendom och att inte orsaka olyckor. I första hand är det den enskildes skyldighet att själv vidta och bekosta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Först när en olycka inträffat eller när det finns en överhängande fara för en olycka, och den enskilde själv eller genom att anlita någon annan inte kan klara av situationen är det samhällets skyldighet att ingripa.

¹¹ Tillgängliga på www.uppsalabrandforsvar.se

Dessa skyldigheter innebär ett antal förväntningar på den enskilde. Den enskilde har:

- Kunskap om att man har ett ansvar för att förebygga och hantera olyckor.
- Kännedom om hur lång tid det tar innan man kan räkna med att hjälp är på plats efter att 112 larmats, och anpassar sitt eget brandskydd utifrån detta.
- Förmåga att rädda och varna de som eventuellt är i fara, larma 112 och i den mån det är möjligt begränsa skadan.
- Fungerande brandvarnare för att kunna upptäcka en brand i tid.
- Släckutrustning för att kunna fördröja en brands utveckling innan brandförsvaret kommer fram.

Brandförsvaret arbetar för att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter och leva upp till dessa förväntningar.

Brandförsvaret genomför information och rådgivning riktad till den enskilde. Informations- och rådgivningsarbetet syftar till att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO och LBE och leva upp till förväntningarna som beskrivs ovan. Information och rådgivning ges bland annat genom:

- Annonsering
- Öppet hus
- Information på hemsida
- Riktade informationsutskick
- Utbildningar
- Särskild information och rådgivning via kontaktcenter
- I samband med annan verksamhet såsom tillsyn, områdesbesök, utryckningsverksamhet, brandskyddskontroll mm
- Riktad information i bostadsområden eller till specifika målgrupper
- Skolinformation
- Deltagande i olika evenemang, mässor mm
- Sociala medier
- Genomförande av seminarier
- Brandförsvarets vägledningar i specifika frågor som finns tillgängliga på hemsidan
- Genom samverkan med andra aktörer

Brandförsvaret genomför extern utbildning riktad främst till medlemskommunerna, men även till privata företag och enskilda i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Syftet med utbildningarna är att öka kunskapen om brandskydd och därigenom underlätta för kommunala förvaltningar och privata företag att bedriva ett fungerande systematiskt brandskyddsarbete.

Hur brandförsvaret bedriver arbete med information och rådgivning framgår i detalj av *Rutin för brandförsvarets arbete med information och rådgivning*.

All personal har förmåga att hjälpa den enskilde med grundläggande info och råd gällande brandskydd. Brandförsvaret har tillgång till specialistkompetens inom kommunikation.

8.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Uppsala brandförsvaret ansvarar för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av fasta förbränningsanordningar i Tierps, Uppsala och Östhammars kommun. På uppdrag av räddningsnämnden utförs rengöring och brandskyddskontroll i Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner av entreprenörer som räddningsnämnden tecknat avtal med. Respektive skorstensfejarmästare ansvarar, via delegation av räddningsnämnden, för att uppdatera och

underhålla brandförsvarets förteckning över objekt för rengöring och brandskyddskontroll. Frister för brandskyddskontroll och kompetens att utföra denna har beslutats och meddelats av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Frister för rengöring beslutas av räddningsnämnden och anges i dokumentet *Frister gällande rengöring (sotning) för Uppsala kommun, Östhammars kommun och Tierps kommun*. Uppsala brandförsvaret möjliggör för den enskilde att rengöra sin förbränningsanordning. Dispens för rengöring av egen anordning i den egna fastigheten lämnas efter att brandskyddskontroll utförts och en särskild ansökan upprättats och godkänts av brandförsvaret.

Brandförsvaret säkerställer att de avtalade entreprenörerna har förmåga att genomföra uppdraget om rengöring och brandskyddskontroll bland annat genom att regelbundet följa upp:

- Att brandskyddskontrollerna genomförs rättssäkert
- Att rengöring och brandskyddskontroll genomförs i enlighet med gällande frister
- Att entreprenörerna har tillgång till rätt resurs och kompetens för uppdraget

En mer detaljerad beskrivning av rengöring och brandskyddskontroller finns i dokumentet *Rutin för avdelningen för samhällsskydd*.

8.4 Övriga förebyggande åtgärder

Brandförsvaret arbetar för att Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner ska vara säkra och trygga kommuner, genom samarbete och samverkan med ett flertal förvaltningar, organisationer och myndigheter både lokalt, regionalt och nationellt. Brandförsvaret ska arbeta på ett likvärdigt sätt mot de tre kommunerna i den gemensamma nämnden, med vissa variationer utifrån den lokala riskbilden. Samverkan sker i ett flertal olika forum, exempelvis kontinuerliga möten med andra förvaltningar, deltagande i konferenser, informationsmöten med företag samt dialog med medborgare.

Brandförsvaret är remissinstans till flera olika förvaltningar och organisationer i alla tre kommuner, främst:

- Plan- och byggnadsnämnderna gällande plan- och byggprocess
- Tillståndsenheterna gällande serveringstillstånd
- Polismyndigheten gällande publika evenemang och danstillstånd
- Gatu- och samhällsmiljönämnderna gällande framkomlighet
- Länsstyrelsen gällande Seveso och miljöfarlig verksamhet

Brandförsvaret samverkar regelbundet med flera olika förvaltningar och organisationer i alla tre kommuner, främst:

- Socialtjänsten gällande trygghetsfrågor
- Kommunernas säkerhets- och beredskapsansvariga gällande trygghet, kris och höjd beredskap
- Polismyndigheten gällande förebyggande och operativa frågor samt sakkunnigutlåtanden efter inträffade bränder
- Region Uppsala gällande operativt samarbete och IVPA/sjukvårdslarm
- Trafikverket gällande olycksstatistik
- Storstockholms brandförsvaret och räddningscentral Mitt gällande alarmering
- Äldrenämnderna, omsorgsnämnderna och socialnämnderna gällande brandskydd hos riskgrupper
- Länsstyrelsen gällande bland annat riskhänsyn, kärnenergi, kris och höjd beredskap
- Andra räddningstjänster, främst i räddningsregion Mitt, gällande förebyggande och operativa frågor

Brandförsvaret tillhandahåller möjligheten för fastighetsägare och verksamheter att teckna avtal med brandförsvaret om att vidarekoppla automatiska brandlarm med syfte att öka sannolikheten för en tidig upptäckt och insats av brandförsvaret för att minska omfattningen på skador vid brand.

Uppsala brandförsvär är tillsyns- och tillståndsmyndighet enligt Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Vid tillståndsansökan genomförs en granskning i syfte att säkerställa att de krav som ställs i lagen och dess föreskrifter uppfylls. Detta kontrolleras även vid tillsyn. Tillsyn enligt LBE kan genomföras mot den som hanterar brandfarlig eller explosiv vara.

På begäran av Polisen eller Åklagarmyndigheten upprättar brandförsvaret sakkunnigutlåtanden beträffande brand- och rökspridning. Efter insatser där det finns oklarheter i orsak, förlopp eller hur insatsen genomfördes kan en fördjupad olycksundersökning genomföras i syfte att dra lärdomar av händelsen. Mer information om detta framgår i kapitel **Fel! Hittar inte referensälla..**

Av Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 2 kap 7§ framgår att en länsstyrelse och en kommun får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand. Kommunens räddningschef eller Länsstyrelsen beslutar om eldningsförbud när risken för gräs- eller skogsbrand är stor. Vid hög gräs- eller skogsbrandrisk sker ett samråd mellan brandförsvaret och Länsstyrelsen innan beslut om eldningsförbud eller avrådan fattas.

9 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Detta kapitel beskriver hur Uppsala brandförsvars operativa verksamhet är ordnad och vilken förmåga som finns.

9.1 Övergripande

Då den enskilde drabbas av en olycka som denne inte kan hantera på egen hand har Uppsala brandförsvär beredskap och förmåga att hjälpa den enskilde med denna hantering. Uppsala brandförsvär är organiserat för att hantera de risker som redovisats i riskanalysen, se kapitel 0. Brandförsvaret är inte dimensionerat för att på egen hand kunna hantera allt som kan inträffa. Många större eller komplicerade händelser kräver samverkan med andra räddningstjänster, organisationer och myndigheter för att helt kunna hanteras.

Brandförsvarets räddningsstyrkor utgår från 17 brandstationer. Ledningsresurserna utgår från Uppsala och Östhammar. Räddningsstyrkornas placering och beredskapsform redovisas i Figur 6.

Figur 6 Uppsala brandförsvars verksamhetsställen, våren 2021. Blå färg visar heltidsstationer, rött RiB-stationer, svart/vitt räddningsvårn och grönt materialdepåer. Östhammars brandstation har heltidspersonal dagtid på vardagar.

På heltidsstationerna finns medarbetare som är beredda att inom 90 sekunder från att larmet går rycka ut till en olycksplats, denna tid kallas anspänningstid. Vid RiB-stationerna finns Räddningspersonal i Beredskap (förkortas RiB). Räddningspersonalen har beredskap för att normalt inom sex minuter infinna sig på stationen och rycka ut till en olycksplats. Stationernas bemanning och utrustning varierar med den lokala riskbilden. Ledningsresurserna har en anspänningstid på 90 sekunder.

Vid räddningsvårnen finns frivilliga medarbetare som, om de har möjlighet när en olycka inträffar, kan förhindra eller fördröja brandspridning i väntan på ankommande räddningsstyrkor och i begränsad omfattning hantera vissa andra nödlägen.

Uppsala brandförsvaret har egna specialresurser enligt följande:

- Kemresurs
- Rötskydd
- Skogsbrandsresurs
- Oljeskyddsresurs
- Resurs för ras och tung räddning (RTR)
- Resurs för vertikal räddning
- Terränggående fordon
- Höjdfordon
- Båtresurser
- Tankbilar
- Motorsprutor
- Översvämningsresurs
- UAS¹²

9.1.1 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Genom avtal med räddningstjänsterna inom Räddningsregion Mitt och övriga angränsande räddningstjänster säkerställs en gränslös räddningstjänst där närmaste räddningsstyrka larmas till varje händelse för att säkerställa att insatstiden är så kort som möjligt vid varje insats. Genom Räddningsregion Mitt finns tillgång till alla de resurser som RCM förfogar över.

Genom samverkansavtal samt via MSB har Uppsala brandförsvaret även tillgång till externa resurser:

- Kemresurser, regionala såväl som nationella
- Skogsbrandsresurser, regionala såväl som nationella
- Oljeskyddsresurser, regionala såväl som nationella
- Översvämningskydd, regionala såväl som nationella
- Vattendykare, regional resurs
- Helikoptrar för skogsbrandbekämpning, genom MSB
- Skopande flygplan för skogsbrandbekämpning, genom MSB
- UAS, regional resurs
- Ledningsstöd, regional resurs
- Skogsbrandflyg, genom Länsstyrelsen

9.1.2 Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen

Tiden från det att ett larm inkommer till SOS till dess att första räddningsresursen är på plats och påbörjar skadeavhjälpande åtgärder består av larmhanteringstiden samt insatstiden. Insatstiden består av anspänningstiden för närmaste räddningsresurs samt körtiden från platsen där räddningsresursen befinner sig till olyckan, samt angreppstiden som är tiden det tar att inleda skadebegränsande åtgärder¹³. Larmhanteringstiden var för 2020 i median 1,9 minuter i Tierps kommun, 2,1 minuter i Uppsala kommun och 2,2 minuter i Östhammars kommun¹⁴. Insatstiden varierar beroende på var olyckan inträffat i brandförsvarets geografiska område. Av Figur 7 framgår insatstiden för första räddningsresurs i Uppsala brandförsvares geografiska område. Tiderna avser endast Uppsala brandförsvares egna enheter. På RiB-stationerna är det tiden till dess att en FiP-enhet är framme. Samtliga av brandförsvarets RiB-stationer har FiP (första insatsperson). Det är en person ur RiB-styrkan som alltid har med sig ett eget utryckningsfordon och som åker direkt till olycksplatsen

¹² Unmanned Aerial System – även kallat drönare

¹³ Angreppstiden är schablonmässigt satt till en minut

¹⁴ Gäller tiden från 112 anropet ankom till första utlarmning, källa: Öppna jämförelser 2020, SKR

utan att passera brandstationen. Syftet med detta är att minska tiden till dess att en första räddningsenhet är på plats och kan påbörja skadebegränsande åtgärder.

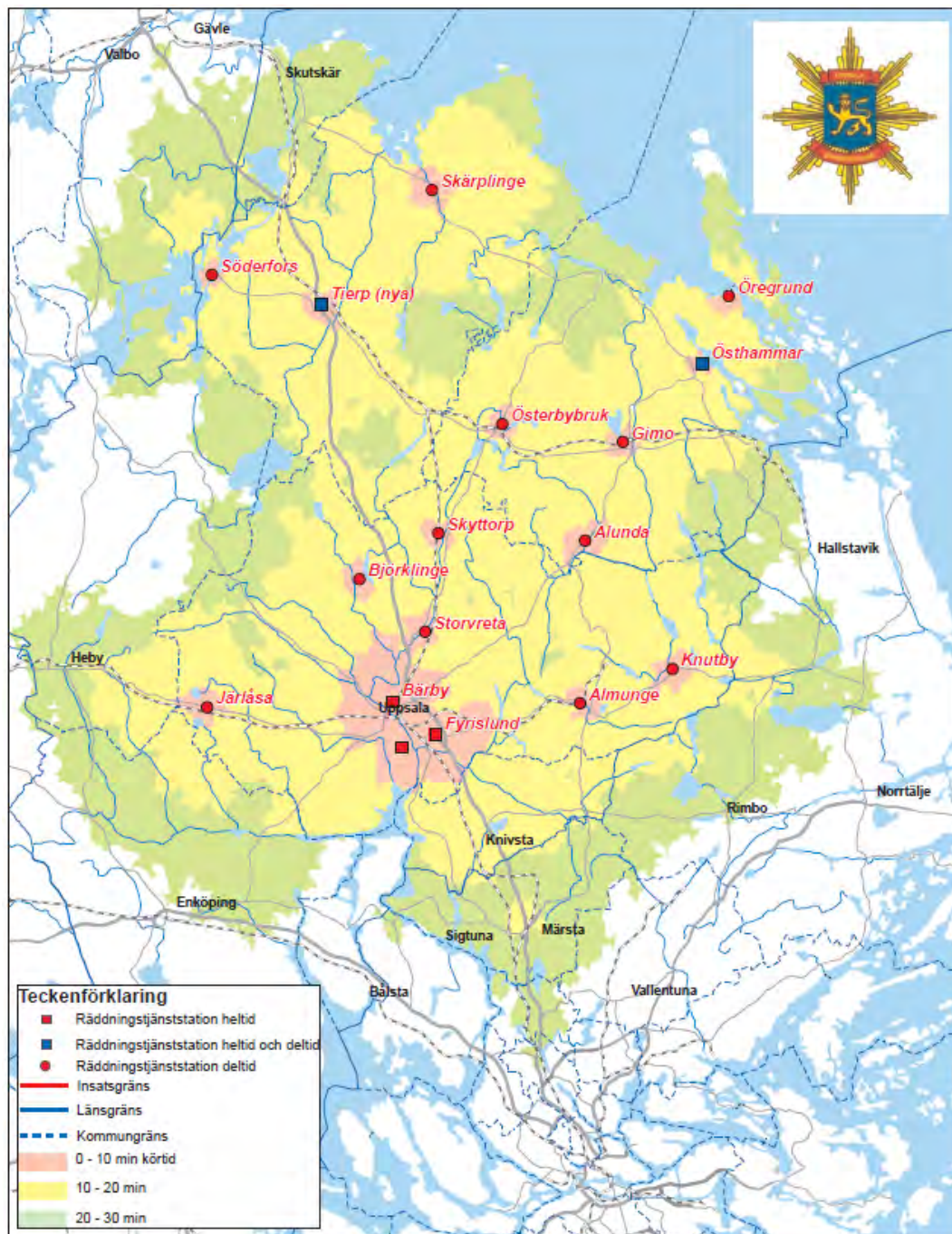

Figur 7 Insattider i Uppsala brandförsvars geografiska område med dagens organisation. Figuren visar tiden till dess att första enhet är framme på plats och skadeavhjälpan åtgärder påbörjas. För RiB-stationerna avser detta FiP-enheter. I kartan är utgångspunkten för alla enheter respektive brandstation. För RiB-stationerna är zonerna ungefärliga då inte FiP-enheter normalt sett utgår från brandstationen utan från den plats personen som bemannar enheten har beredskap för stunden befinner sig.

89,82 % av medlemskommunernas befolkning nås av en första enhet inom 10 minuter, 99,85 % inom 20 minuter och 99,98 % inom 30 minuter¹⁵.

¹⁵ Källa: Körtidsanalys genomförd av Metria 2019

Figur 8 visar tiden till dess att en hel styrka är på plats och skadeavhjälpande åtgärder påbörjas i olika delar av Uppsala brandförsvars geografiska område.

Figur 8 Insatstider i Uppsala brandförsvars geografiska område med dagens organisation. Figuren visar tiderna till dess att hela styrkor är framme på plats och skadeavhjälpande åtgärder påbörjas.

79,9 % av medlemskommunernas invånare nås av en hel styrka inom 10 minuter, 98,9 % inom 20 minuter och 99,92 % inom 30 minuter¹⁶.

Många händelser kräver fler än en styrka för att helt kunna hanteras. Tabell 5 visar ungefärliga tider till dess att en respektive två förstärkande styrkor är på plats i respektive stations insatsområde.

¹⁶ Källa: Körtidsanalys genomförd av Metria 2019

Tabell 5 Ungefärliga tider till förstärkning. Tiderna är anspänningstiden för förstärkande styrka och ungefärlig körtid mellan brandstationerna.

Station	Tid till förstärkning	
	En styrka till	Två styrkor till
1100 Fyrislund (heltid)	10 min	12 min
1200 Rosendal (heltid)	10 min	16 min
1300 Bärby (heltid)	12 min	15 min
1400 Skyttorp (RiB)	19 min	24 min
1500 Knutby (RiB)	28 min	35 min ¹
1600 Almunge (RiB)	21 min	22 min
1700 Störvreta (RiB)	15 min	19 min
1800 Järlåsa (RiB)	22 min ¹	25 min
1900 Björklunge (RiB)	21 min	25 min
4000 Östhammar (heltid och RiB)	23 min	23 min
4100 Öregrund (RiB)	19 - 23 min ²	36 min
4200 Österbybruk (RiB)	23 min	24 min
4300 Alunda (RiB)	20 min	32 min
4400 Gimo (RiB)	20 min	19 - 23 min ²
4600 Gräsö (räddningsvärn)	32 min	42 min
4700 Vässarö (räddningsvärn) ⁴	*	*
5000 Tierp (heltid och RiB)	21 min	26 min
5400 Söderfors (RiB)	21 min	27 min ¹
5500 Skärplinge (RiB)	26 min	27 min ¹
5700 Hjälminge (räddningsvärn)	23 min	42 min
SSRS Ekoln (räddningsvärn, avtal med SSRS ³)	13 min	18 min
SSRS Öregrund (räddningsvärn, avtal med SSRS ³)	10 min	19 - 23 min ²

¹Styrka från angränsande räddningstjänst

²Längre tid kvällar och helger då förstärkande styrka är Östhammar som endast har heltid under dagtid vardagar

³Sjöräddningssällskapet

⁴Öppet på under sommarhalvåret

*Förstärkning kräver båttransport

9.1.3 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsande åtgärder

För att stärka den enskildes förmåga på platser dit brandförsvaret har lång insatstid har brandförsvaret ingått avtal med ett antal lokala föreningar. Avtalen innebär att brandförsvaret placerar ut materialdepåer med brandsläckningsutrustning som föreningarna och frivilliga kan använda i väntan på att räddningstjänst anländer vid en brand eller annan olycka. Se Figur 6 på sidan 24.

9.1.4 Samverkan med andra aktörer

Samverkansavtal är tecknade med flera organisationer. Syftet med samverkansavtalen är att stärka brandförsvarets förmåga, minska tiderna till dess att den enskilde kan få hjälp och minimera skadorna till följd av en olycka. Uppsala brandförsvaret har våren 2021 samverkansavtal upprättade med följande organisationer:

- Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Räddningstjänsten Sala-Heby

- Brandkåren Attunda
- Räddningstjänsten Norrtälje
- Storstockholms brandförsvär
- Södertörns Brandförsvärsförbund
- Räddningstjänsten Gotland
- Gästrike räddningstjänstförbund
- Sjöräddningssällskapet (SSRS)
- Försäkringsbranschens restvärdesräddning AB
- Region Uppsala
- SOS Alarm AB
- Röde hanen¹⁷

Samverkansavtal nytecknas och uppdateras löpande då behov finns.

Samverkan sker även med andra kommunala förvaltningar, myndigheter och organisationer i samband med räddningsinsatser.

9.1.5 Brandvattenförsörjning

För försörjning av vatten för brandsläckning finns brandposter anslutna till kommunernas allmänna vattenledningsnät. Brandposternas antal och placering bestäms av kommunernas förvaltningar/bolag med ansvar för vattenförsörjning i samråd med brandförsvaret.

Tekniska förvaltningen i Tierp, Uppsala Vatten och Avfall AB och Gästrike Vatten i Östhammar ansvarar för respektive kommuns brandposter belägna i allmän platsmark. Brandposter belägna i allmän platsmark är en del av den allmänna va-anläggningen och va-huvudmannen ansvarar för drift och underhåll. Där brandposter finns på tomtmark ansvarar fastighetsägaren för anläggning, underhåll, tillsyn och snöröjning.

I vissa områden i utkanten av Uppsala tätort tillämpas det så kallade alternativsystemet, vilket innebär att tillgång till brandförsvarets vattenresurser medger glesare anläggning av brandposter. Detta alternativsystem tillämpas inte i industri- eller institutionsområden.

Där brandposter saknas, exempelvis på landsbygden utanför tätorterna, sker brandvattenförsörjning med tankbilar.

9.1.6 Alarmering och kommunikation

Uppsala Brandförsvär har avtal med Storstockholms brandförsvär angående alarmering av brandförsvarets styrkor genom Räddningscentral Mitt, förkortas RCM. Storstockholms brandförsvär har i sin tur avtal med SOS Alarm AB vilket omfattar alla ingående organisationer. När 112-samtal eller automatiskt brandlarm inkommer larmar RCM styrkor enligt en larmplan som fastställts på delegation av brandchefen. Larmplanerna är dynamiska och utformade så att tillräckliga resurser larmas för att i normalfallet kunna hantera aktuell händelse. Den operativa chefen eller ledningsoperatören kan dock anpassa resurserna efter de aktuella förutsättningarna. Utalarmering av brandförsvarets resurser sker på två av varandra oberoende vägar, IP och Rakel. SOS, RCM och Räddningscentralen Stockholms län kan larma styrkorna med dessa system. Se även kapitel 9.3.1 Övergripande ledning.

Vid avbrott eller störningar i telenäten då det inte går att ringa 112 ska allmänheten ges möjlighet att larma brandförsvaret genom att bege sig till någon av brandstationerna eller till Stora torget i

¹⁷ Kamratförening där många tidigare anställda i Uppsala brandförsvär är engagerade.

Uppsala. Från dessa platser ska även övriga räddningsorgan kunna larmas. Information om eventuellt övriga platser meddelas som "Viktigt meddelande till allmänheten", vilket beskrivs i kapitel 9.3.9. Erfarenheten har visat att samverkan med polismyndigheten och andra aktörer som taxibolag, väktare med mera. kan bli mycket viktig vid ett omfattande teleavbrott.

Systemet Rakel används i huvudsak för kommunikation. Systemet ger möjlighet till god samverkan med andra myndigheter och organisationer, t.ex. polis, ambulans, sjöräddning och kustbevakning.

9.1.7 Varning och information till allmänheten

I händelse av allvarliga olyckor ska de som bor eller vistas i kommunen kunna varnas och informeras. Brandförsvaret kan via radio, TV och SMS sända "Viktigt meddelande till allmänheten", VMA. Det finns två nivåer på meddelanden: *varning* och *information*.

Varningsmeddelande sänds genast när det är omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller i miljön. Varningsmeddelandet kan, om räddningsledaren så beslutar, föregås av signalen "Viktigt meddelande" som sänds med ljudgivare (tyfoner) i flera tätorter och även via sms.

Informationsmeddelande sänds utan krav på omedelbarhet, och föregås inte av "Viktigt meddelande"-signalen.

Vid behov startas "Viktigt meddelande"-signalen från räddningscentralen på order av räddningschef i beredskap eller räddningsledare. Förteckning över ljudgivare finns på RCM.

De radio- och TV-företag som är aktörer i VMA-systemet är Sveriges Radios FM-kanaler, Sveriges Television, Sveriges Utbildningsradio, TV4, Kanal 5 samt Kanal 9.

9.2 Beskrivning av förmåga per olyckstyp

Av kapitel 0

Risker framgår vilka vanligt förekommande olyckor som brandförsvaret har att hantera. I hanteringen av en olycka är en viktig utgångspunkt vilken övergripande effekt som ska uppnås genom hanteringen. För att uppnå dessa effekter behöver uppgifter genomföras i syfte att ha positiv effekt på händelseförloppet – så kallade nyckeluppgifter. Av dessa nyckeluppgifter är vissa sådana som är viktiga för att omedelbart begränsa det fortsatta olycksförloppet direkt i samband med att brandförsvarets första enheter anländer till olycksplatsen. Andra nyckeluppgifter är centrala för att bryta hela skadeförloppet. Tabell 6 anger per olyckstyp vilka övergripande effekter som ska uppnås samt vilka nyckeluppgifter som är centrala i hanteringen. Detta avser vad som behöver uppnås totalt sett för varje olycka för att hanteringen av olyckan ska kunna bedömas vara klar ur brandförsvarets perspektiv. För att helt hantera en olycka och nå dessa effekter kan det behövas flera olika styrkor, specialresurser och ledningsresurser. Tabell 7 anger vad en enskild station i normalfallet klarar av att genomföra per olyckstyp på egen hand innan eventuell förstärkning anländer.

För vissa av olyckstyperna anges även vilka resurser som kan vara av särskild vikt för att kunna hantera olyckan och uppnå de önskade effekterna.

Tabell 6 Tabellen nedan anger vilka effekter som ska uppnås i hanteringen av respektive typ av olycka samt vilka uppgifter som är av särskild vikt för att ha positiv effekt på händelseförloppet, så kallade nyckeluppgifter. Nyckeluppgifterna delas in i inledande uppgifter som är av vikt för att omedelbart begränsa det fortsatta olycksförloppet samt vilka uppgifter som är centrala för att helt bryta skadeförloppet. Av tabellen framgår även vilka resurser som kan vara av särskild vikt för att hantera en viss typ av olycka. Dessa resurser finns även samlade i kapitel 9.1.

	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Resurs av särskild vikt
Brand i byggnad	- Rädda liv - Släcka brand - Förhindra brandspridning - Förhindra egendomsskador - Förhindra skador på miljön	<i>Inledande uppgifter</i> - Omedelbar släckinsats - Omedelbar livräddning <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Invändig släckning genom rökdykning - Invändig släckning ej rökdykning - Invändig livräddning - Utvändig släckning - Förhindra spridning till annan brandcell - Förhindra spridning till annan byggnad - Utrymning via stege - Utrymning via höjdfordon - Restvärdes-räddning - Akut omhändertagande - Ledning och samordning	- Höjdfordon - Tankfordon - Motorsprutor - Rökskydds-resurs - UAS
Brand ute	- Rädda liv - Släcka brand - Förhindra brandspridning - Rädda egendom	<i>Inledande uppgifter</i> - Skapa aktuell lägesbild <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Brandsläckning - Vattentransport - Vattenförsörjning - Samverkan med andra aktörer - Logistik - Ledning och samordning	- Tankfordon - Skogsbrand-resurs - Motorsprutor - Terrängfordon - UAS
Trafikolycka	- Rädda liv - Förhindra följdolyckor - Förhindra skador på miljön - Minska samhälls-påverkan utan att göra avkall på säkerheten	<i>Inledande uppgifter</i> - Avspärrning - Säkra olycksplatsen mot påkörning och brand <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Losstaging - Akut omhändertagande - Förhindra utsläpp - Ledning och samordning	- Resurs för ras och tung räddning (RTR) - Kemresurs - Buffertfordon
Olycka med farliga ämnen	- Rädda liv - Stoppa skade-utbredningen	<i>Inledande uppgifter</i> - Utrymma eller inrymma personer - Varna	- Kemresurs - Tankfordon - UAS

	Förhindra skador på miljön	- Avspärra - Omedelbar livräddning - Indikering	Oljeskydds-resurs
		<i>För att bryta skadeförloppet</i> - Stoppa/begränsa utsläpp - Sanera - Kemdykning - Samverkan med andra aktörer - Ledning och samordning	
Naturolycka	- Rädda liv - Förhindra skada på egendom - Förhindra skada på miljön - Stödja andra aktörer - Minska påverkan på samhället	<i>Inledande uppgifter</i> - Säkra framkomlighet på vägar - Skapa aktuell lägesbild <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Terrängtransport - Pumpa vatten - Invallning - Losstagnation - Samverkan med andra aktörer - Ledning och samordning	- Översvämnings-resurs - Resurs för ras och tung räddning (RTR) - Terrängfordon - Reservkrafttagg-regat - Motorsprutor
Drunkning	Rädda liv	<i>Inledande uppgifter</i> - Ytlivräddning - Akut omhändertagande - Transport på vatten <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Samverkan med andra aktörer	- Båtar - Hansabräda - UAS
Nödställd person	Rädda liv	<i>Inledande uppgifter</i> - Akut omhändertagande - Samverkan med andra aktörer <i>För att bryta skadeförloppet</i> - Losstagnation	- Vertikal räddning - Resurs för ras och tung räddning (RTR) - Hoppkudde

Tabell 7 anger en samlad bedömning av olika stationers initiala egna förmåga vid olika olyckstyper. Bedömningarna är vad den egna styrkan klarar av på egen hand, i normalfallet, innan eventuell förstärkande styrka eller högre befäl är på plats. Bedömningarna är gjorda utifrån vilken dignitet som larmen har i de flesta fall för respektive station. Olika stationer har olika dignitet på larmen och olika förutsättningar att hantera dem beroende på riskbild, bemanning, utbildning, övning och material.

För att *helt hantera* flera av typhändelserna och uppnå de effekter som anges i Tabell 6 ovan krävs förstärkningar av fler styrkor, antingen egna styrkor eller genom samverkan. Antalet styrkor och befäl som larmas till en händelse regleras i brandförsvarets larmplaner, se kapitel 9.1.6 Alarmering och kommunikation. Larmplanerna är dynamiska och utformade så att tillräckliga resurser larmas för att i normalfallet kunna hantera aktuell händelse. Sammanställningen av dessa bedömningar visar att brandförsvaret har en *initial* operativ förmåga enligt Tabell 7.

Tabell 7 Samlad bedömning av brandförsvarets nuvarande initiala operativa förmåga. Förmågan att hantera en typhändelse delas in i antingen fördröja skadeutvecklingen, begränsa skadeutvecklingen eller styrkan kan hantera händelsen helt själv. Olyckstyperna i detalj är ett urval av vanliga händelser som brandförsvaret hanterar utifrån kapitel 0

Risker.

Olyckstyp i detalj	Heltid i Uppsala	Heltid i Tierp och Östhammar	RiB
Brand i byggnad			
<i>Brand villa</i>	Begränsa	Begränsa	Begränsa
<i>Brand i flerbostadshus, lägenhet</i>	Hanterar helt själva	Begränsa	Begränsa
<i>Brand i flerbostadshus, källare</i>	Begränsa	Begränsa	Begränsa
<i>Brand i industri, handel, vård</i>	Fördröja	Fördröja	Fördröja
<i>Brand i höghus över 10 våningar</i>	Fördröja	Fördröja	Fördröja
<i>Brand i undermarksanläggning</i>	Fördröja	Fördröja	Fördröja
Brand ute			
<i>Fordonsbrand</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
<i>Markbrand</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
<i>Skogsbrand</i>	Fördröja	Fördröja	Fördröja
Trafikolycka			
<i>Trafikolycka, singel</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
<i>Trafikolycka med flera fordon</i>	Begränsa	Begränsa	Begränsa
<i>Trafikolycka med tunga fordon, järnväg</i>	Fördröja	Fördröja	Fördröja
Olycka med farliga ämnen			
<i>Utsläpp farligt ämne – farligt gods</i>	Begränsa	Begränsa	Fördröja
Naturolycka			
<i>Stormskada</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
<i>Översvämning</i>	Begränsa	Begränsa	Begränsa
Drunkning			
<i>Drunkning</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
Nödställd person			
<i>Suicid</i>	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva	Hanterar helt själva
<i>Arbetsplatsolycka</i>	Begränsa	Begränsa	Begränsa

Det finns skillnader i förmågan som inte framgår av Tabell 7. Inom Uppsala brandförsvaret finns olika styrkestorlekar inom RiB. En större styrka har större uthållighet och kapacitet att hantera en typhändelse än som framgår av Tabell 7.

En detaljerad beskrivning av olika brandstationers bemanning, resursers omfattning och placering mm framgår av brandförsvarets verksamhetsplan samt dokumentet *Uppsala brandförsvares operativa förmåga*.

Brandförsvaret tolkar och värderar riskbilden löpande och anpassar verksamheten vid behov. Exempelvis utifrån vädervarningar (såsom skogsbrandrisk, storm, halka) eller olika större publika evenemang.

9.2.1 Övriga insatser

Utöver insatser som är räddningstjänst enligt LSO genomför brandförsvaret även andra insatser. Dessa insatser utgör totalt sett en stor andel av de insatser som brandförsvaret genomför, se figur 7.3. Detta kan påverka brandförsvarets förmåga att genomföra samtidiga räddningsinsatser.

IVPA/sjukvårdslarm är inte något som brandförsvaret enligt lag har ansvar för att utföra. IVPA är förkortning för "I Väntan På Ambulans". Med IVPA/sjukvårdslarm avses insatser som Uppsala brandförsvaret utför åt Regionen. RiB-personal med delegation att utföra uppdrag åt Regionen åker ut med två RiB-anställda för att vidta livsuppehållande åtgärder (prio 1) tills ambulans anländer och tar över insatsen. Även heltidsstyrkor rycker ut till hjärtstopp när det finns möjlighet att de kan påbörja hjärt- och lungräddning innan ambulans kommit fram.

Antalet IVPA/sjukvårdslarm varierar mellan kommunerna. Uppsala har cirka 140 larm per år. Tierp har cirka 40 – 50 per år och Östhammar cirka 60 – 70.

Brandförsvaret genomför även årligen ett antal insatser som stöd till polisen, exempelvis vid bombhot.

Dessa insatser bedöms vara till stor nytta för de som drabbas och för samhället att risken för att räddningsinsatsen till en eventuell annan olycka försenas accepteras.

9.3 Ledning i räddningstjänsten

Räddningstjänsten ska vara ändamålsenligt ordnad och räddningsinsatser ska kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt (LSO 1 kap § 3). För att kunna uppnå detta behövs ett väl anpassat räddningsledningssystem. Uppsala brandförsvaret ingår i ett räddningsledningssystem som är dimensionerat för att leda de räddningsinsatser som behövs utifrån både den lokala och den regionala riskbilden. Räddningsledningssystemet har tillräcklig kapacitet och robusthet för att hantera flera räddningsinsatser samtidigt och för att hantera omfattande räddningsinsatser. Räddningsledningssystemet kan delas upp i två huvudsakliga delar: övergripande ledning och ledning av enskilda räddningsinsatser (insatsledning).

Uppsala brandförsvaret samarbetar med Storstockholms brandförsvaret, Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Norrtälje, Räddningstjänsten Enköpings Håbo, Räddningstjänsten Gotland, Räddningstjänsten Sala-Heby, Södertörns brandförsvarsförbund och Sörmlandskustens räddningstjänst. Det här samarbetet kallas för "gränslös samverkan" och målet är att administrativa gränser inte ska försämra räddningsinsatserna för de som bor, verkar och vistas i kommunerna som ingår. Samarbetet regleras i ett samverkansavtal och innebär att den resurs som snabbast kan vara på plats, och som är lämplig för händelsen, används vid nödlägen oavsett kommun- eller organisationstillhörighet. Både räddnings- och ledningsresurser larmas gränslöst i syfte att möta de hjälpsökandes behov på ett effektivt sätt. Samarbete finns även med Gästrike räddningstjänstförbund.

Sju av de nio organisationer som har avtal om gränslös samverkan ingår i en gemensam räddningsregion, Räddningsregion Mitt. Förutom Uppsala brandförsvaret ingår Storstockholms brandförsvaret, Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten Norrtälje, Räddningstjänsten Enköpings Håbo, Räddningstjänsten Gotland och Räddningstjänsten Sala-Heby. Räddningsregionen har en egen larm- och ledningscentral, Räddningscentral Mitt (RCM). Inom det område som samverkansavtalet omfattar finns ytterligare en larm- och ledningscentral, Räddningscentral Stockholms län (RCSL). Södertörns brandförsvarsförbund och Sörmlandskustens räddningstjänsten är anslutna till RCSL.

Brandchefen är räddningschef och har behörighet att utse räddningsledare. Delegation som räddningsledare utges enligt gällande delegationsordning efter en bedömning att nödvändig kompetens innehas.

9.3.1 Övergripande ledning

RCM bedriver, dygnet runt och året om, övergripande ledning för de 25 kommuner som tillsammans ingår i de sju räddningstjänster som är anslutna. Den övergripande ledningen bedrivs utifrån en helhetssyn för räddningstjänstverksamheten inom dessa kommuner. Genom RCM kan Uppsala brandförsvaret anpassa ledning och användning av räddningsresurser utifrån aktuell riskbild och pågående räddningsinsatser.

Den övergripande ledningen bedriver hela tiden omvärldsbevakning för att kunna upptäcka händelser och skeenden som kan föranleda att man behöver anpassa beredskapen. Det kan till exempel vara hög brandrisk i skog och mark, stora demonstrationer, social oro eller andra händelser i samhället som kan öka risken för olyckor eller påverka framkomligheten för räddningsresurser. Beredskapen anpassas normalt genom strategiska förflyttningar av olika resurser eller genom att systemet förstärks med ytterligare resurser.

I den övergripande ledningen verkar ledningsnivåerna vakthavande räddningschef och vakthavande befäl, samt ledningsbefäl och ledningsoperatörer, som alltid finns i tjänst dygnet runt, året om. Vakthavande räddningschef är ledningssystemets högsta beslutsfattare och verkar på uppdrag av de sju räddningscheferna. Vakthavande räddningschef finns i beredskap, förväntas kunna verka direkt på distans och ska kunna inställa sig på RCM inom en timme från att funktionen aktiverats. Övriga funktioner är fysiskt på plats i RCM där vakthavande befälet ansvarar för den dagliga driften avseende omvärldsbevakning, beredskap och hantering av pågående insatser. Ledningsbefälet leder operatörernas arbete i centralen i tätt samarbete med vakthavande befälet.

RCM tar emot medlysningar från samtal till SOS och bedömer om det finns behov av insats från räddningstjänsten. Larmoperatörerna deltar vid behov i samtalen och kan ställa kompletterande frågor. Om det finns ett konstaterat behov, eller om misstanke om behov inte kan undanröjas, larmas resurser enligt framtagna larmplaner. Den övergripande ledningen kan göra avsteg från larmplanerna, både beträffande fler och färre larmade resurser, för att anpassa resurserna utifrån behovet vid den enskilda händelsen och utifrån det aktuella beredskapsläget. Se även kapitel 9.1.6 Alarmering och kommunikation.

Ledning av räddningsinsatser påbörjas direkt när räddningscentralen kopplas in i samtalet och börjar göra en bedömning av vad som har inträffat. Övergripande ledning fattar beslut om avsikt och ram för insatsen samt gör prioriteringar gentemot andra pågående insatser och beredskapsläget. Den övergripande ledningen kan fatta beslut om att omfördela resurser utifrån behovet vid den enskilda händelsen och utifrån det aktuella beredskapsläget. Det kan till exempel handla om att prioritera om en specialresurs. Vid behov initierar den övergripande ledningen samverkan med andra aktörer och säkerställer information till allmänheten om till exempel risker i samband med insatser.

Det finns redundans vid händelse av störningar av RCM.

Vid behov, till exempel vid större händelser eller hög belastning, kan en stab upprättas genom inkallning av personal. Staben bemannas med de funktioner och den kompetens som är nödvändig i det aktuella fallet, exempelvis gällande analys, kommunikation, logistik eller personalfrågor. Utifrån aktuell riskbild kan även stabspersonal finnas i beredskap.

Ledningssystemet beskrivs mer utförligt i ett regiongemensamt styrdokument om ledning.

9.3.2 Insatsledning

Med insatsledning avses ledning och samordning av enskild räddningsinsats. I varje räddningsstyrka finns ett befäl med kompetens för insatsledning av begränsade insatser. Vid olyckor som kräver flera insatta styrkor finns särskilda ledningsresurser för att hantera ett större behov av ledning och samordning. Vid omfattande insatser kan stab upprättas som stöd för ledningsarbetet, både i RCM såväl som på skadeplatsen.

Vilka resurser som larmas för att leda en räddningsinsats beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. Den som leder en räddningsinsats kallas för räddningsledare. Denne ansvarar bland annat för att sätta målet med insatsen, fördela uppgifter och resurser utifrån målet och följa upp genomförandet. Räddningsledaren ska kontinuerligt rapportera till den övergripande ledningen hur insatsen genomförs och vilken effekt den ger samt säkerställa samverkan med andra aktörer på skadeplats.

Den gränslösa räddningstjänsten som beskrivs i kapitel 9.1.1 gäller även ledningsresurser vilket innebär att Uppsala brandförsvars ledningsresurser vid behov kan leda eller delta i räddningsinsatser i någon av de andra kommunerna. På samma sätt kan ledningsresurser från de andra räddningstjänsterna vid behov leda eller delta i räddningsinsatser i Uppsala brandförsvars geografiska område.

Ledningsresurserna utgår i normalfallet från Uppsala och Östhammar och har en anspänningstid på 90 sekunder. Ledningsarbetet inleds så fort larm inkommit till räddningscentralen och respektive ledningsresurs hos Uppsala brandförsvär påbörjar sitt ledningsarbete direkt i samband med alarmering av ledningsresursen. För en ungefärlig insatstid för ledningsresurserna se Fyrislund och Östhammar i Figur 7 på sidan 26.

9.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Brandförsvaret har förmåga att i normalfallet, under en begränsad tid, hantera flera samtidiga händelser eller enstaka större händelser enligt Tabell 7. I händelse av en långvarig insats, flera samtidiga insatser eller en större insats med flera brandstationer insatta under längre tid genomför RCM förändringar i beredskapen för att säkerställa en godtagbar förmåga i händelse av nya larm. Förändringar i beredskap kan exempelvis vara att RiB-personal får hålla beredskap på brandstationen (minskar anspänningstiden från 6 minuter till 90 sekunder), förflyttning av brandstyrkor för att säkerställa en så kort insatstid som möjligt eller inkallning av ledig personal för att bemanna reservfordon. Det kan vid utdragna större insatser eller flera samtidiga större insatser även genomföras prioriteringar i brandförsvarets verksamhet.

Brandförsvaret har specialresurser enligt kapitel 9.1, dessa specialresurser är begränsade i antal och när de är insatta i en händelse så minskar förmågan att genomföra nya insatser där samma specialresurs behövs. I sådant fall behöver ny specialresurs av samma typ larmas från annan station inom Uppsala brandförsvär om så finns eller i övriga räddningsregionen vilket gör att tiden till att en sådan resurs är på plats är längre. För särskilt kritiska specialresurser såsom höjdfordon för utrymning finns rutiner för att säkerställa en godtagbar beredskap för nya larm i de områden där krav finns på höjdfordon för utrymning.

Brandförsvaret har genom samarbetet inom Räddningsregion Mitt en förmåga att genomföra omfattande räddningsinsatser. Med omfattande räddningsinsatser avses insatser av storleksordningen skogsbranden i Västmanland 2014 och de omfattande skogsbränderna i Gävleborg, Dalarna och Jämtland 2018. Genom detta regionala samarbete säkerställs att en sådan förmåga finns genom att snabb tillgång finns till omfattande räddningsstyrkor och ledningsresurser utöver de som Uppsala brandförsvär själv disponerar. Den gränslösa räddningstjänsten innebär även

att resurser från intilliggande räddningstjänster utanför Räddningsregion Mitt snabbt kan larmas. Vid en omfattande räddningsinsats i brandförsvarets område genomförs åtgärder både för att säkerställa beredskap för nya larm och för att kunna resurssätta räddningsinsatsen över tid. Detta beskrivs mer utförligt i dokumentet *Uppsala brandförsvars operativa förmåga*. Brandförsvaret har en lokal krishanteringsförmåga för att kunna stödja det operativa systemet i händelse av omfattande räddningsinsatser.

Samarbetet i regionen innebär även att arbetsmetodikerna vid räddningsinsatser likriktas vilket underlättar vid omfattande räddningsinsatser och ökar förmågan att ta emot och effektivt använda externa räddningstjänstresurser. Räddningsregion Mitt har förberedda rutiner för givande och mottagande av omfattande stöd till och från andra räddningstjänster i Sverige.

RCM samverkar kontinuerligt med RCSL, till exempel strävar man efter att fördela räddnings- och ledningsresurser för att förbättra beredskapsläget i regionen när olika resurser är upptagna. Ledningscentralerna kan även stötta varandra vid hög belastning. Det finns även etablerad redundans vid händelse av störningar i RC Mitt.

Förmågan att genomföra räddningsinsatser under höjd beredskap bygger på den fredstida förmågan att genomföra samtida räddningsinsatser och omfattande räddningsinsatser. I händelse av höjd beredskap kan det förväntas att det periodvis kan inträffa fler olyckor av typerna beskrivna i Tabell 7 än normalt. Det kan innebära hårdare prioriteringar gällande vilka insatser som resurser larmas till samt även hur omfattande responsen är till olika händelser. Det kan även förväntas att störningar gör att brandstationer och resurser behöver agera mer autonomt än i normalfallet.

9.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Den kommunala organisationen för räddningstjänst utgör en viktig del av totalförsvaret. Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret handlar om att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga. Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret.

Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. För att skydda och rädda människor och egendom vid höjd beredskap ska brandförsvaret enligt LSO 8 kap 2§ utöver sina normala uppgifter även ansvara för:

- upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot nukleära och kemiska vapen,
- kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullgöras, samt
- delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Lagen klargör att i övrigt ska samma regler och förhållanden gälla som vid utförande av kommunal räddningstjänst. Dessutom beskrivs att under höjd beredskap kan personal inom kommunens organisation för räddningstjänst tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen.

Organisationen vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess ansvarsområden. I avvaktan på planeringsinriktningar från centrala myndigheter inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser. Planeringsarbete genomförs utifrån den nu gällande kommunöverenskommelsen för civilt försvar som omfattar arbete med krigsorganisation, kompetenshöjande åtgärder samt säkerhetsskydd.

Gällande de specifika uppgifter som tillkommer enligt LSO 8 kap 2§ i händelse av höjd beredskap så krävs vägledning från centrala myndigheter för att i detalj kunna fortsätta planeringen avseende dessa uppgifter. Den fredstida organisationen innehåller dock förmågor som har relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna, framförallt gällande CBRNE samt resurs för ras och tung räddning (RTR).

10 Uppföljning, utvärdering och lärande

Inriktningsmålen återfinns i räddningsnämndens årliga verksamhetsplan och kopplas där till olika indikatorer. Indikatorernas utveckling och måluppfyllnaden kan följas i räddningsnämndens delårs- och helårsredovisning. Verksamheten följs också upp genom nämndens plan för intern kontroll samt av kommunens revisorer.

Enligt LSO ska kommunen efter avslutad räddningsinsats undersöka olycksorsak, olycksförlopp och hur räddningsinsatsen genomförts. Undersökningen ska göras i skälighets omfattning. Bestämmelsen finns i 3 kap 10 §.

Varje insats dokumenteras i en händelserapport enligt en nationell mall. Den som varit räddningsledare vid insatsen rapporterar sin bedömning av orsaker till olyckan, olycksförloppet, faktorer som påverkat skadeutvecklingen samt hur insatsen genomfördes. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tar del av samtliga händelserapporter.

Finns oklarheter i orsak, förlopp eller hur insatsen genomfördes kan en fördjupad olycksundersökning genomföras. Kriterierna för en fördjupad olycksundersökning är att man kan förvänta sig att det finns något att lära av undersökningen, samt att de resurser som undersökningen kräver står i proportion till de erfarenheter man förväntas göra. Beroende på olycka och insats kan fokus på olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen variera.

På begäran av Polisen eller Åklagarmyndigheten upprättar brandförsvaret sakkunnigutlåtanden beträffande brand- och rökspridning. Brandförsvaret deltar vid behov i Polisens tekniska undersökningar av brandplatser, dels för eget lärande men också för att bistå Polisen med kunskap om brandförlopp och brandspridning.

När en insats varit ovanligt omfattande, eller när det kan misstänkas att allvarliga misstag begåtts under insatsen anlitas annan räddningstjänst eller myndighet för att genomföra undersökningen.

Genom att studera händelserapporterna och genomföra fördjupade olycksundersökningar skapas underlag för att minska antalet olyckor och minska konsekvenserna av de olyckor som inträffar. Samverkan med och erfarenhetsåterföring till berörda verksamheter är mycket viktigt. Exempel på sådana verksamheter är kommunala förvaltningar, fastighetsägare, företag, Trafikverket, Polisen och andra myndigheter. Detta är ett område som kan utvecklas, inte minst inom kommunerna. Brandförsvaret verkar för att utvecklingen av lärande från inträffande olyckor ska leda till att fler drar nytta av brandförsvarets lärdomar.

11 Bilaga A: Dokumentförteckning

Följande avtal gällde vid tidpunkten för handlingsprogrammets fastställande:

- Samverkansavtal om gemensam nämnd
- Reglemente för gemensam nämnd
- Avtal med Storstockholms brandförsvaret angående Räddningscentral Mitt
- Avtal om sotning och brandskyddskontroll med Åke Huss AB
- Avtal om sotning och brandskyddskontroll med Östhammars sotningsdistrikt AB
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Sala-Heby
- Samverkansavtal Brandkåren Attunda
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Norrtälje
- Samverkansavtal Storstockholms brandförsvaret
- Samverkansavtal Södertörns Brandförsvarsförbund
- Samverkansavtal Räddningstjänsten Gotland
- Samverkansavtal Gästrike räddningstjänstförbund
- Samverkansavtal Sjörräddningssällskapet (SSRS)
- Försäkringsbranschens restvärdesräddning AB
- Region Uppsala
- SOS Alarm AB
- Avtal gällande materialdepåer
 - o Fågelsundet
 - o Fälön
 - o Länsö
 - o Ormön
 - o Rävsten
 - o Stora Risten
 - o Vässarö
 - o Örskär
- Röde hanen¹⁸

Följande referensdokument hänvisas till i handlingsprogrammet:

- Riskanalys Uppsala brandförsvaret – underlag till handlingsprogram från 2022
- Tillsynsplan, beslutad av brandchef 2019-09-23
- Verksamhetsplan och budget 2021, beslutad av räddningsnämnden 2020-12-16
- Aktivitetsplan 2021, beslutad av brandchef 2020-12-28
- Rutin för avdelningen för samhällsskydd, beslutad av avdelningschef samhällsskydd 2018-11-29
- Rutin för brandförsvarets arbete med information och rådgivning, beslutad av brandchefen 2021-02-19
- Frister gällande rengöring (sotning) för Uppsala kommun, Östhammars kommun och Tierps kommun, beslutad av räddningsnämnden 2013-01-01
- Uppsala brandförsvares operativa förmåga - under arbete
- Regiongemensamt styrdokument om ledning – under arbete
- Internkontrollplan 2021, beslutad av räddningsnämnden 2020-12-16

¹⁸ Pensionärsförening med tidigare anställda i Uppsala brandförsvaret.

- Kompetensförsörjningsplan 2017-2021, beslutad av brandchefen 2016-12-20
- Lokalförsörjningsplan, beslutad av räddningsnämnden 2020-11-30
- Arbetsordning för brandförsvaret, beslutad av brandchef 2021-01-22
- Informationshanteringsplan – under arbete
- Attestordning 2021 beslutad av räddningsnämnden 2021-03-24
- Bevarande- och gallringsplan beslutad av räddningsnämnden 2012-04-13

12 Bilaga B: Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet var på externt samråd under sommaren 2021 från början av juni med sista svarsdatum 22 augusti. Samrådet genomfördes skriftligen. Sändlistan för samrådet var enligt följande:

Kommunala instanser

- Uppsala kommun kommunstyrelsen: [REDACTED]
- Tierps kommun kommunstyrelsen: [REDACTED]
- Östhammars kommun kommunstyrelsen: [REDACTED]
- Uppsala Vatten och avfall: [REDACTED]
- Gästrik vatten: [REDACTED]

Regionala/Statliga instanser

- Länsstyrelsen i Uppsala län: [REDACTED]
- Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap: [REDACTED]
- Polismyndigheten: [REDACTED]
- Region Uppsala: [REDACTED]
- Kustbevakningen: [REDACTED]
- Sjöfartsverket: [REDACTED]
- Försvarsmakten: [REDACTED]

Räddningstjänster

- Räddningstjänsten Enköping-Håbo: [REDACTED]
- Sala-Heby Räddningstjänst: [REDACTED]
- Gästrik Räddningstjänst: [REDACTED]
- Brandkåren Attunda: [REDACTED]
- Räddningstjänsten Norrtälje: [REDACTED]
- Storstockholms brandförsvaret: [REDACTED]
- Södertörns brandförvarsförbund: [REDACTED]
- Räddningstjänsten Gotland: [REDACTED]
- Sörmlandskustens räddningstjänst: [REDACTED]

Organisationer

- LRF: [REDACTED]
- Svenska brandskyddsföreningen: [REDACTED]
- Svenska kyrkan Uppsala stift: [REDACTED]
- Uppsala moské: [REDACTED]
- Röda korset: [REDACTED]
- Uppsala lottakår: [REDACTED]
- Tierpsortens lottakår: [REDACTED]

- Blå stjärnan Uppsala: [REDACTED]
- Uppsala bilkår: [REDACTED]
- Svenska brukshundsklubben Upplandsdistrikt: [REDACTED]
- Upplands idrottsförbund: [REDACTED]
- Svenska sjöräddningssällskapet: [REDACTED]
- Frivilliga flygkåren: [REDACTED]
- PRO Uppsala län: [REDACTED]
- SPF Uppsala län: [REDACTED]

13 Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

I LSO framgår det att staten ansvarar för sjöräddning, miljöräddningstjänst och flygräddningstjänst i havet och de stora sjöarna Vänern, Vättern och Mälaren. Undantaget är hamnområde, där kommunen ansvarar för räddningstjänsten. Kommunen fastställer hamnområdets utbredning, efter samråd med berörda statliga myndigheter.

13.1.1 Gräns i vatten, Uppsala kommun

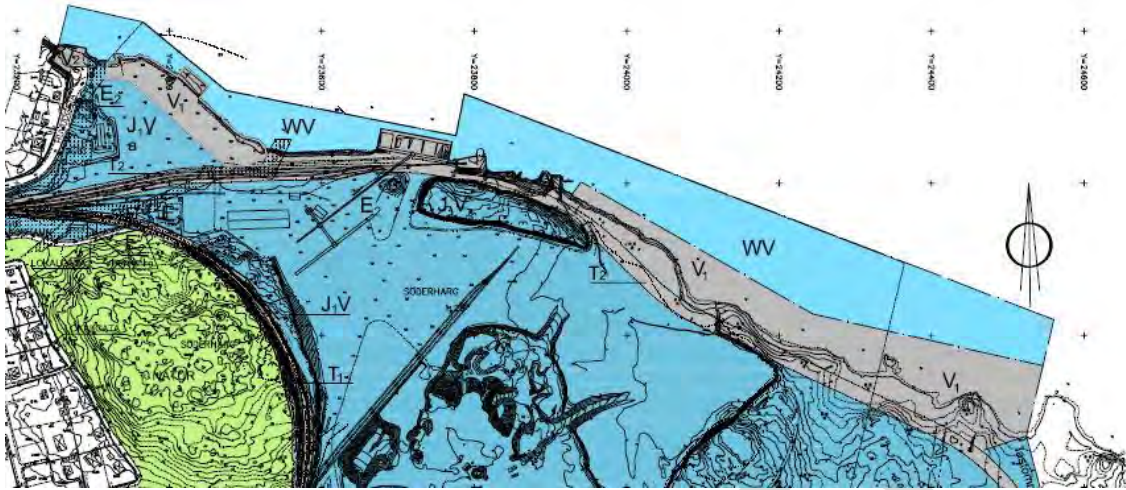
Staten ansvarar för räddningstjänsten på Ekoln, då denna är en del av Mälaren. Gränsen mellan Ekoln och Fyrisån går i linje med den södra kanten av Flottsundsbron, se Figur 9. Något kommunalt hamnområde i statligt vatten finns inte i Uppsala kommun.

Figur 9 Gräns för hamnområde vid Fyrisåns utlopp i Ekoln, Uppsala kommun. Gränsen är markerad med rött.
(Källa: Uppsala kommun).

13.1.2 Hamnområde Östhammars kommun

I Östhammars kommun finns ett hamnområde i Hargshamn. Det är det enda hamnområdet beslutat av Östhammars kommun och inskrivet i detaljplan, se Figur 10.

Figur 10 Gräns för hamnområde vid Hargshamn, Östhammars kommun. Blått område markerat med WV visar hamnområdet. (Källa: Östhammars kommun).

Uppföljning tertial 1 2021

Kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

1	Nämndernas sammanfattning	2
2	Väsentliga personalförhållanden	2
3	Kvalitet	5
3.1	En attraktiv och växande kommun	5
3.2	En hållbar kommun	6
3.3	En lärande kommun	8
3.4	En öppen kommun	9
4	Ekonomiskt utfall T1	11
5	Prognos helår	12
6	Investeringsprognos, helår	13

1 Nämndernas sammanfattning

Barn och utbildningsnämnden bedömer att på grund av pandemin kommer troligtvis inte andel elever, med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet, att öka sedan föregående år. Den studieskulden kommer vi även att se för en del elever på gymnasiet, som behöver längre tid på sig för att ta gymnasieexamen

Trots underskott på vissa grundskolor samt grundsärskolan så prognostiserar Barn och utbildningsnämnden en budget i balans vid årets slut.

Socialnämnden har under det första tertialet påbörjat en stor omställning av äldreomsorgen med syfte att få till en trygg och hållbar äldreomsorg i vår kommun. Omställningen kommer från en politisk vilja att verksamheten ska kunna utvecklas hållbart med fokus på kvalitet för den äldre samtidigt som vi använder resurserna rätt och har en ekonomi i balans.

Socialnämnden ser också positivt på utvecklingen av öppenvården inom individ och familjeomsorgen, med mer individanpassade insatser på hemmaplan. Insatser som ofta ger mer hållbar effekt samtidigt som resurserna används effektivt.

Inom funktionshinderområdet planeras det under året för fler individuellt anpassade LSS bostäder nära centrum och aktiviteter i Östhammar. Det är ett bra exempel på en insats som ökar individens självständighet.

Under året har Bygg och miljönämnden har fått betydligt fler ärenden. Antal bygglovsansökningar har fördubblats under perioden jämfört med förra året. Detsamma gäller för antalet ärenden till miljöenheten vilket beror på uppdrag från Länsstyrelsen rörande smittskyddslagen.

Kultur och fritidsnämnden har haft majoriteten av sina lokaler stängda under perioden. Flertalet evenemang och aktiviteter har inte kunnat genomföras och det har varit en stor utmaning att erbjuda kommuninvånarna en attraktiv fritid. Nämndens har erbjudit digitala verksamheter och informerat om kommunens friluftsmöjligheter.

2 Väsentliga personalförhållanden

Kommunfullmäktige har gett nämnder och förvaltningen i uppdrag att arbeta aktivt för att sänka medarbetarnas sjuktal.

Målet är att Östhammars kommuns sjuktal för 2021 ska ligga max 1 %-enhet över medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro och att sjuktal för 2022 ska ligga i nivå med medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro. 2020 var medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro 8,3% (9,1% för kvinnor, 5,7% för män)

Coronapandemin fortsatte under första kvartalet 2021. Liksom för större delen av 2020 är sjukfrånvarostatistiken för första kvartalet 2021 svårtydd och påverkas på olika sätt av pandemin. Jämförelser med data från 2019 och tidigare är knepiga och ska därför göras med försiktighet. Emellertid kan vi se att sjukfrånvaron för första kvartalet 2021 är lägre än motsvarande period 2020 (9,2%), 2019 (9,5%) och 2018 (9,5%). Kvinnor har dock fortsatt högre sjukfrånvaro än män (8,2% respektive 4,6%) vilket vi sedan tidigare vet har en stark koppling till olika förutsättningar i kvinno- respektive

3 (13)

mansdominerade yrken. Jämfört med 2020 är det framförallt mars månad som ligger lägre i år (7,4% mars 2021 jämfört med 11,5% 2020). Mars 2020 var sjukfrånvaron ovanligt hög vilket troligen berodde på att det var då Försäkringskassan började betala ut ersättning till medarbetare för karensavdraget (första sjukskrivningsdagen).

När kommunens sjukfrånvarostatistik bryts ner i mindre delar blir skillnaden mellan olika verksamheter och yrkesgrupper tydlig. Den lägre sjukfrånvaron i första kvartalet 2021 jämfört med föregående år kan främst spåras till förskolan och grundskolan inom Barn- och utbildningsnämndens område. Sänkningen beror på att barn/ungdomar med anledning av pandemin hålls hemma vid minsta symptom, bättre hygienrutiner, samt ett lyckat rehabiliteringsarbete kopplat till flera långtidssjukskrivningar.

Måltidsverksamheten inom Kommunstyrelsens område har en fortsatt hög sjukfrånvaro, troligtvis kopplad till pandemin eftersom alla med influensasymtom måste stanna hemma. Detsamma gäller produktion omsorg (Socialnämnden). På myndighetssidan inom omsorg (också Socialnämnden) syns en lägre sjukfrånvaro vilken förklaras med en större andel distansarbete som skapat mer utrymme för koncentrerat arbete och därmed mindre stress. Sjukfrånvaron inom Bygg- och miljönämndens respektive Kultur- och fritidsnämndens områden bygger på relativt individer och brukar därför variera mer än för övriga nämnder. För Bygg- och miljönämnden är den dock fortsatt låg bland annat tack vare systematiskt förbättringsarbete och fokus på friskfaktorer. Inom Kultur- och fritidsnämndens område har bland annat funnits stor oro under pandemin vilket har påverkat sjukfrånvaron vilken är något högre i första kvartalet 2021 jämfört med samma period 2020.

Under första kvartalet har flera åtgärder satts igång för att sänka sjukfrånvaron, bland annat ett mer aktivt rehabiliteringsarbete på sektor omsorg och ett främjande arbetsmiljöarbete med fokus på friskfaktorer inom sektor bildning. Detta är åtgärder som kommer kunna leda till sänkt sjukfrånvaro på sikt, men som troligen har mycket lite att göra med sjukfrånvaron i första kvartalet.

4 (13)

Sjuktal

Nämnd	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021
Kommunstyrelsen	7,8	7,0	5,3	6,6	5,0
- kvinna	8,9	8,0	5,5	7,5	6,3
- man	4,9	4,7	4,7	4,4	1,6
Bygg och miljö	3,6	5,7	2,9	1,6	1,0
- kvinna	3,7	9,1	1,7	2,6	1,4
- man	3,6	2,4	4,0	0,7	0,8
Socialnämnd	10,3	10,7	7,4	9,3	9,6
- kvinna	10,7	11,4	8,2	9,9	10,2
- man	7,4	6,1	2,6	5,1	5,3
Kultur- och fritid	9,4	9,0	6,7	10,8	6,8
- kvinna	13,2	13,1	10,2	14,1	10,4
- man	2,7	2,3	0,4	4,5	1,1
Barn- och utbildning	8,9	8,2	7,4	7,9	6,3
- kvinna	9,0	8,4	7,5	8,2	6,3
- man	8,5	7,3	7,1	6,5	6,1
Östhammars kommun	9,4	9,2	7,2	8,5	7,6
- kvinna	9,9	9,9	7,8	9,1	8,2
- man	7,0	5,9	4,6	5,6	4,6

3 Kvalitet

3.1 En attraktiv och växande kommun

Kommunstyrelsen konstaterar att NKI för de första månaderna är något lägre än måлтаlet. Under året kan detta påverkas av både vårt kundutvecklande arbete inom bygg och miljöområdet men även av det arbete som sker i Öregrunds hamn med striktare markupplåtelser. Vår förhoppning är trots allt att målet skall uppnås under året. Positivt är att befolkningstillväxten ökar jämfört med föregående år trots de begränsningar som finns. Avseende boendeattraktivitet så mäts detta årligen och är något vi får återkomma till senare under året.

Styrtal	Kommentar
Företagarnas nöjdhet med kommunens service	Vi har ett aggregerat utfall på 67 för första tertialet. Det är något lägre än måлтаlet, men det finns just nu ingen anledning att anta att vi kommer få svårt att nå målet. Antalet inrapporterade svar är fortfarande alltför lågt, för att dra några egentliga slutsatser. En faktor som kan dra ner resultatet är det omfattande arbete som inletts för att förändra markupplåtelseavtalen i Öregrunds hamn. Det finns en risk att krögarna kommer uppfatta att kommunen inte är lika generös som tidigare. Å andra sidan går det kundutvecklande arbetet framåt inom bygg- och miljökontoren, vilket skulle kunna tala för ökade förväntningar på NKI.
Befolkningsutveckling, nettoökning av befolkningen	Östhammars kommun ökade med 40 personer första kvartalet 2021. Från 22.230 personer år 2020 till 22.270 personer efter de tre första månaderna 2021. Detta positiva tillskott, trots pandemi och begränsad utbyggnadstakt av bostäder till följd av VA-situationen, ser ut att motsvara en ännu lite bättre utveckling än de första sex månaderna 2020. Fortfarande finns det ca 500 fler män än kvinnor i Östhammars kommun. I åldrarna 20-25 är det fortfarande påtagligt fler män än kvinnor, men i åldern 85 + är det en majoritet kvinnor för varje årskull uppåt. Det kan finnas skäl för kommunen att fundera på om kvinnors åldrande ställer andra krav på vår samhällsplanering och omsorg än det vi levererar idag.
Kommunernas boendeattraktivitet	Undersökningens resultat redovisas först i mitten av juni och kan därför följas upp först vid delårsrapporten.

Uppdrag	Kommentar
Vidta åtgärder för att sänka sjukfrånvaron	För statistik och kommentarer per nämnd, se rubrik 2, <i>Väsentliga personalförhållanden</i>. Genomförda aktiviteter på kommunövergripande nivå: Utveckling av det Systematiska arbetsmiljöarbetet, Ledarutvecklingsaktiviteter exempelvis Chefsdialoger samt fyra webinarier "Rehab på en timme" har erbjudits till alla chefer i Östhammars kommun under våren på ämnet rehabilitering på en timme med fyra olika temaområden. Utveckla och förbättra rehabverktyget Adato - Användarvänligheten förbättras genom begränsning av antalet mallar/guider i Adato samt att mallarna i sig har förbättrats och uppdaterats. Arbete med Friskfaktorer tillsammans med Suntarbetsliv. Genomförda aktiviteter riktade mot produktion Omsorg: Rehab-tema på ledningsgrupper, Rehab-puls som är ett avstämningsforum för att skapa samsyn, samordna insatser och åtgärder på bästa sätt kring sjukskrivningar, rehabilitering och komplexa medarbetarsituationer. Genomförs 1 gång per månad med enhetschef på aktuell arbetsplats, verksamhetschef och HR. Genomförda aktiviteter riktade mot sektor Bildning: Arbete med Friskfaktorer tillsammans med Suntarbetsliv 4 workshopar med alla chefer inom Sektor Bildning, där arbete är påbörjat med två prioriterade friskfaktorer; Närvarande, tillitsfullt, engagerat ledarskap och Delaktighet och påverkansmöjligheter. Inventering är påbörjad med att kartlägga vilka aktiviteter vi gör i dag som främjar friskfaktorerna samt vad som saknas.

3.2 En hållbar kommun

Kommunstyrelsen konstaterar att kommunen förbättrat sin ranking i Aktuell Hållbarhets mätning. Dock finns flera områden där kommunen kan förbättra sig, t.ex. avfallshantering, hantering av dagvatten samt samarbeten med såväl föreningsliv och näringsliv kring cirkulär ekonomi. Kommunens ekonomiska prognos för helåret är bättre än budgeterat resultat. Även om två procentmålet ej bedöms uppnås är resultatet i rätt riktning. Socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt kommunstyrelsen behöver vidta åtgärder under resterande budgetår för att få en budget i balans. Avseende medellivslängden fortsätter pandemin att påverka resultatet vilket det finns skäl att återkomma till i delårsbokslutet.

Styrtal	Kommentar
Långsiktiga finansieringen av välfärdstjänster,	Kommunens långsiktiga resultatmål enligt policyn för god ekonomisk hushållning är att resultatet ska uppgå till minst 2 % av skatter och generella bidrag, för att över tid kunna finansiera större delen av en normal investeringsnivå. Det bidrar till att kommunens

Styrtal	Kommentar
resultat i % av skatter	kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av bibehållen likviditet och soliditet. För perioden redovisar Östhammars kommun ett mindre överskott än budgeterat vilket delvis beror på periodiseringar av intäkter och kostnader vad gäller budget och utfall. Vad gäller prognos för helåret visar den dock på ett större preliminärt resultat än budgeterat, 23,9 mkr (1,7 %) att jämföra med budgeterat resultat om 15,8 mkr (1,2 %). Målet om resultat om 2 % ser i nuläget inte ut att uppfyllas per helår. Den positiva helårsprognosen kommer av större preliminära skatteintäkter och generell bidrag än tidigare prognoser visat på. Av kommunens nämnder visar socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden ett preliminärt underskott per helår, medan övriga nämnder visar preliminärt mindre avvikelser, budget i balans. Arbete pågår med att säkerställa budget i balans inom alla nämnder och när man framgång i det arbetet finns möjlighet att nå målet om 2 % resultat per helår.
Medellivslängd	Styrtalet mäts på årsbasis. Data för 2021 publiceras första kvartalet 2022. Liksom för 2020 sätter pandemin gränser för de insatser som förvaltningen planerat. Tips om hemmaträning, utomhusaktiviteter och liknande har varit det som fungerat bäst. Det digitala skapar ett utanförskap för våra åsrika invånare som också är den målgrupp vi gärna vill nå med hälsofrämjande insatser. Många saknar digital kompetens och även den hårdvara i form av dator, ipad eller smart telefon som krävs. Denna grupp drabbas också i högre grad av ofrivillig ensamhet vilket påverkar livskvaliteten i hög grad. Från halvårsskiftet bör vaccinationerna ge oss nya möjligheter till att återuppta aktiviteter till den prioriterade gruppen 70+. Hälsoutvecklarna kommer att vara två, mot tidigare en, under andra halvan av 2021, varav den ena kommer att ha fokus på socialt hållbar utveckling i sin tjäns.
Aktuell hållbarhetsrankning av kommuner	Utfallet av årets ranking presenterades i maj. Analysen behöver fördjupas till kommande tertial. Årets resultat i Aktuell Hållbarhet visar en förbättring för Östhammars kommun från plats 140 till 127. Rankningen baseras på Aktuell Hållbarhets egen kommunenkät där flera verksamheter i kommunen berörs, samt på data från 11 andra källor där kommunen rapporterar in årligen eller som samlats in på annat sätt. Det rör bland annat statistik från Naturvårdsverket, Vattenmyndigheten, SCB, Kolada och Avfall Sverige. Inom några områden är det särskilt tydligt att Östhammars kommun kan ha möjlighet att utveckla sitt arbete i jämförelse med andra kommuner för att stiga i rankingen till nästa år. Dessa områden är <i>avfallshantering i kommunala verksamheter, utåtriktade aktiviteter inom avfallsområdet, kemikaliehantering i den kommunala</i>

Styrtal	Kommentar
	<i>verksamheten (utöver lokalvården som redan arbetar med frågan), miljö- och återvinningskrav vid byggande, hantering av dagvatten, hållbarhetskrav på placeringar samt samarbete med företagare/näringslivet om cirkulär ekonomi.</i> Dessa områden finns representerade i den enkät kommunen svarar på men också i den statistik som samlas in från externa datakällor. Genom större eller mindre insatser inom dessa områden kan kommunen ta kliv framåt som påverkar rankingen. Det finns också ett par områden där Östhammars kommun kan ha svårare att stärka arbetet, där det krävs stora insatser för en mindre kommun att utveckla sitt hållbarhetsarbete. Ett sådant område är <i>koldioxidbudget</i>, som kräver en hel del analys och implementering för att fungera. Här bedöms Östhammars kommun ha svårare att göra en snabb förbättring. Östhammars kommun ligger på samma nivå eller har förbättrat sig inom andra delar av rankingen. Det aktiva arbetet inom dessa områden behöver fortgå för att hålla kursen mot styrtalet. Det gäller <i>samverkansprojekt inom klimat och energi, minskade koldioxidutsläpp från samhällsbetalda transporter och kommunens fordonsflotta, livsmedelsstrategi, naturvård och friluftsliv samt medborgarnas bedömning av kommunens miljöarbete.</i> Det genomförda arbetet tillsammans med Gästrike vatten AB med att ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan och det pågående arbetet med att ta fram en <i>VA-plan</i> har påverkat rankingen i positiv riktning, liksom kommunens övriga arbete med dricksvatten och förbättrad vattenkvalitet. Att arbeta vidare med vattenfrågor i ett brett perspektiv är viktigt för styrtalets uppfyllnad.

3.3 En lärande kommun

Kommunstyrelsen konstaterar att pandemin väsentligen påverkat lärandet under de två senaste åren, både i form av en ökad digitalisering, positivt och med ökad tillgänglighet, men också svårigheten med omställningen till digitala lärsätt. Detta har dock inte varit självklart för alla målgrupper, vare sig när det gäller tillgång på teknik eller kunskap om teknikens användning. Både avseende gymnasieresultat och vår egen utvecklingsenkät bedömer vi att målet inte nås. Rekryteringsbehovet har fluktuerat mellan branscher och företag, vissa arbetsgivare har haft svårare att få tillgång till arbetskraft medan andra tvingats permittera.

Styrtal	Kommentar
Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år	Prognosen är att vi inte når måltalet för året. Vi har en studieskuld på grund av pandemin, vilket gör att en del elever behöver längre tid på sig för att få gymnasieexamen.

Styrtal	Kommentar
Näringslivets upplevelse av hur väl det går att rekrytera medarbetare i vårt geografiska område	Måltalet är nästan uppnått. Rekryteringsbehovet har inom vissa branscher gått ner när pandemin slagit till. På andra områden har branscher gynnats och där kan rekryteringsbehovet ha ökat. Ett regionalt kompetensförsörjningsnätverk finns som utöver att arbeta på bred front även arbetar med enskilda frågor, såsom kommande gruvdrift i Dannemora som kommer kräva kompetensförsörjning samt ett eventuellt slutförvar.
Andel medarbetare som erbjuds kompetensutveckling i sitt arbete	Den egna organisationens lärande mäts genom en enkät till medarbetare med frågeställningar om lärande och kompetensutveckling . 2021 kommer fortfarande präglas till stor del av pandemin. De insatser som normalt förknippas som kompetensutveckling såsom kurser och utbildningar har nu ställts om till digitala format, men de kanske inte uppfattas som lika attraktiv alternativ till lärande som sedvanlig kurs med fysisk närvaro. Detta kan innebära att måltalet kan bli utmanande att uppnå. Dock består lärande av mer än kurser, såsom kollegialt utbyte och samarbete. Detta kommer att mätas i årets enkät och kommunen behöver arbeta aktivt med att förtydliga kollegiala lärandets roll i egen utveckling.

3.4 En öppen kommun

Kommunstyrelsen konstaterar att möjligheten till aktivt deltagande i kommunens utveckling måste öka. Fler grupper måste nås och ges ett utökat inflytande. Förvaltningen har fått i uppdrag att återkomma med ett förslag innan sommaren. Dessutom har det tagits fram ett nytt förslag till reglemente för kommunens utvecklingsgrupper, i syfte att i större grad och tidigare bjuda in dem i kommunala utvecklingsprocesser. Delaktighet skapar såväl demokrati som nya och fler perspektiv. Den upplevda tryggheten ligger kvar på samma nivå som tidigare och på en nivå över genomsnittet i landet. Även på detta område finns det åtgärder som kan förbättras, ett tydligare och mer systematiskt brottsförebyggande arbete, fortsatt samarbete med polisen samt trygghetsskapande åtgärder i våra verksamheter.

Styrtal	Kommentar
Andel invånare med upplevd möjlighet att delta aktivt i arbetet med kommunens utveckling	Styrtalet är nytt och saknar måltal. Förslag på insatser för att öka den upplevda delaktigheten ska presenteras på KSAU 2021-06-22.

Andel invånare med förtroende för kommunens politiker	Styrtalet redovisas en gång per år i SCB: s medborgarundersökning. Trenden har varit svagt vikande de senaste åren. Med anledning av detta har kommunstyrelsen både för innevarande år och för budgetåret 2022, avsatt medel för medborgarinflytande och gett förvaltningen ett särskilt uppdrag att väsentligt öka medborgarinflytandet. Med de förslag och aktiviteter som planeras och genomförs finns goda chanser att uppnå styrtalet 2022 men kanske även en förbättring 2021.
Andel invånare som känner sig trygga i sitt bostadsområde när det är mörkt ute	Första halvan av 2021 har fortsatt varit annorlunda. Hela samhället har varit påverkat av den pandemi som fortfarande råder. På krisberedskapssidan har vi under våren haft vår ISF (inriktnings- och samordningsfunktion) igång för att hantera läget. Socialförvaltningen har inom sina verksamheter satt upp mål för sina trygghetsskapande tjänster. Sektor omsorg och framförallt äldreomsorgen har varit en av kommunens verksamheter som har varit hårt drabbad av pandemin fortsatt under första halvan av 2021. Trots de påfrestningar som verksamheten har utsatts för har vi klarat av våra åtaganden på ett bra sätt. Kommunen har tillsammans med polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte där 2021 års medborgarlöfte är ett ökat arbete kring den upplevda tryggheten i hemmet. Syftet är att stärka den upplevda tryggheten i hemmet. Kommunen och polisen skall gemensamt jobba för att öka tryggheten i kommunen avseende brott i nära relation, hot och våld samt stöldbrott/inbrott. Trenden i landet har under flera år varit att den upplevda tryggheten går neråt. Östhammars kommun ligger fortfarande på en relativt hög nivå av upplevd trygghet. 2020 var index-utfallet i medborgarundersökningen 62, vilket det varit sedan 2019. Östhammars kommun ligger därmed en bit över index i Sverige. Prognosen att pandemin skulle speglas i föregående års medborgarundersökning stämde inte. Däremot vet vi inte hur det kan komma att speglas i årets, då vi befunnit oss i pandemin under lång tid. Det finns i övrigt en mängd olika saker som vi kan förvänta oss påverkar den allmänna känslan av trygghet/otrygghet och som kan påverka utfallet i medborgarenkäten. Från 2021 mäts inte trygghetindex utan styrtalet bygger enbart på en specifik frågeställning i medborgarundersökningen. Detta gör att jämförelser med tidigare år inte går att göra.

4 Ekonomiskt utfall T1

För kommunen som helhet redovisas för perioden januari –april nollresultat, budgeterat resultat för perioden är ett överskott på 11,2 mnkr. Det är framförallt verksamhetsintäkterna som är lägre än budget vilket tyder på att vissa intäkter är felbudgeterade dvs skulle budgeterats till en senare period. Skatteintäkter och generella statsbidrag visar överskott för perioden. Detta förklaras av att slutavräkningen för 2020 är högre än förväntat, skatteintäkterna för 2020 blev högre än de preliminära utbetalningar vi erhöll från Skatteverket under 2020 vilket ger ett positivt tillskott 2021.

Avvikelser som rapporteras är socialnämnden som redovisar ett underskott på 8 mnkr framförallt beroende på kostnader förknippade med covid-19 såsom sjuklöner och skyddsutrustning. Under året räknar socialnämnden inte med kompensation från staten i samma som omfattning 2020.

Barn och utbildningsnämnden redovisar ett överskott under perioden på nästan 12 mnkr. Överskottet avser primärt kostnader för skolskjuts, hyror och köp av elevplatser hos andra aktörer. Man har även erhållit statsbidrag som ännu inte använts. Några enskilda skolenheter uppvisar underskott i sin budget.

Bygg och miljönämnden redovisar ett underskott för perioden på 1 mnkr beroende på att ingen av fakturering av tillsynsavgifter gjorts. Fullmäktige har beslutat att inga tillsynsavgifter ska tas ut under 2021.

MNKR Nämnd	SEKTOR	Budget År	Budget Ack	Utfall Ack	Avvik- else	Avvik- else %	Prognos	Prog Avvik
KS	Politik/ Stab	-10,2	-3,4	-1,8	-1,6	51,9%	-10,2	0,0
	Verksam- hetsstöd	-132,9	-42,9	-57,8	14,9	134,6%	-132,5	-0,3
	Samhälle	-37,6	-12,3	-11,1	-1,2	90,4%	-37,9	0,3
	Bildning	-7,4	-2,4	-4,2	1,9	178,9%	-8,4	1,0
	Finanser	1 345,8	448,6	447,5	1,1	99,8%	1 370,5	-24,7
Summa		1 157,7	387,6	372,6	15,0	96,1%	1 181,4	-23,7
BMN	Samhälle	-5,5	-1,6	-2,6	1,0	164,6%	-5,5	0,0
KFN	Samhälle	-40,9	-13,5	-12,2	-1,4	89,8%	-42,7	1,8
BUN	Bildning	-579,8	-195,1	-183,2	-11,9	93,9%	-579,8	0,0
SN	Omsorg	-515,6	-166,2	-174,2	8,0	104,8%	-529,4	13,8
Resultat		15,8	11,2	0,4	10,8	3,8%	23,9	-8,1

12 (13)

MNKR Resultaträkning	Utfall tom 04 i år	Utfall tom 04 fg år	Budget tom 04 i år	Avvikelse	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	89,4	96,1	90,9	-1,5	280,0	275,3	4,7
Verksamhetens kostnader	-531,9	-496,6	-510,6	-21,3	-1 556,0	-1 546,0	-10,0
Avskrivningar	-20,9	-21,0	-23,4	2,5	-70,3	-70,3	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-463,4	-421,5	-443,1	-22,3	-1 346,3	-1 341,0	-5,3
Skatteintäkter	371,3	351,9	360,2	11,1	1 090,0	1 080,6	9,4
Generella statsbidrag & utjämning	93,0	92,2	95,3	-2,4	284,0	286,0	-2,0
Skatt- och bidragsposter	464,2	444,1	455,6	8,7	1 374,0	1 366,7	7,3
Verksamhetens resultat	0,8	22,5	12,5	-13,7	27,7	25,7	2,0
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,5	-0,5	1,0	0,4	0,6
Finansiella kostnader	-0,4	-0,4	-1,8	1,4	-4,8	-10,3	5,5
Finansposter	-0,4	-0,4	-1,3	2,9	-3,8	-9,9	6,1
Resultat efter finans poster	0,4	22,1	11,2	-10,8	23,9	15,8	8,1

5 Prognos

De skatteprognoser som SKR har kommit med sen årets budget beslutades pekar alla på högre skatteintäkter än de som årets budget bygger på. Därtill pekar även prognosen avseende slutavräkning för 2020 på högre intäkter än de preliminära intäkter kommunen erhöll under 2020. Detta gör det troligt att anta att skatteintäkterna verkligen blir större än budgeterat. Den senaste prognosen från SKR, april 2021, visar på skatteintäkter och generella statsbidrag som är 24 mnkr högre än budget.

Under våren har SKR kommit med nya prognoser för kommunanställdas livslängd. Prognoserna visar att de anställda lever längre vilket kommer öka kommunens kostnad för de anställdas pensioner. Det är framförallt mäns livslängd som förväntas öka.

Vad gäller nämnderna prognosticerar socialnämnden ett underskott för helåret på 13,8 mnkr vilket framförallt beror på särskilt boende äldre och hemtjänst egen regi. Dessutom är kostnaderna för skyddsutrustning högre än budgeterat.

Även kultur och fritidsnämnden prognosticerar ett underskott för helåret på 1,8 mnkr. Det beror på mindre intäkter från sportanläggningar och på extra bidrag som beviljats till föreningar på grund av covid-19.

13 (13)

Sammantaget ger detta ett prognosticerat resultat för kommunen på 24 mnkr för helåret. Ett överskott på 8 mnkr jämfört med budget.

Åtgärder

Den förväntade ökningen i livslängd kommer ge ökade kostnader. Som en konsekvens av detta kommer SKR antagligen att öka procentsatsen i sin rekommendation som används för sociala avgifter. Detta slår igenom först 2022.

För att minska sitt underskott försöker socialnämnden förbättra logistiken för hemtjänsten för på så sätt öka personalens tid hos brukarna. Den ska öka till 65% av total arbetstid. Man arbetar också med att förstärka och fler öppna insatser inom kommunens egna försorg för att undvika kostsamma externa placeringar och boenden utanför kommunen.

Kultur och fritidsnämnden avvaktar med åtgärder för sitt befarade underskott än så länge.

6 Investeringsprognos, helår

Investeringsprognos, helår

Det finns inga investeringsprojekt som avviker från budget.

Förutom investeringar i kommunens verksamhet förväntas fullmäktige besluta att kommunen ska delta i den nyemission som Hargshamn genomför.

Uppföljning tertial 2021 - Kommunstyrelsen

Alla nämnder

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Kvalitet	5
4	Ekonomiskt utfall T1	7
5	Prognos helår	9
6	Investeringsprognos, helår	9
7	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter	10

1 Nämndens sammanfattning

De verksamheter som rapporterar direkt till kommunstyrelsen visar både överskott och underskott per april 2021. Positivt är preliminära besked om ökade skatteintäkter och generella bidrag under året. Arbete pågår för att säkerställa budget i balans per helår inom sektor verksamhetsstöd samt sektor bildning/arbetsmarknadsverksamheten.

2 Väsentliga personalförhållanden

Kommunfullmäktige har gett nämnder och förvaltningen i uppdrag att arbeta aktivt för att sänka medarbetarnas sjuktal.

Målet är att Östhammars kommuns sjuktal för 2021 ska ligga max 1 %-enhet över medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro och att sjuktal för 2022 ska ligga i nivå med medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro. 2020 var medelvärdet för kommunernas sjukfrånvaro 8,3% (9,1% för kvinnor, 5,7% för män)

Sjuktalet inom de verksamheter som direktrapporterar till kommunstyrelsen visar en god utveckling per april 2021 med lägre sjuktal på totalen för både kvinnor och män.

Sjukfrånvaron inom Verksamhetsstöd har ett lägre utfall detta tertiäl än jämfört med 2020 samma period. Inom sektorn är det måltid som står för den högre andelen sjukfrånvaro, 7,9% vilket är för verksamheten vid normalår en aningens högt.

Sjuktal

Nämnd	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021
Kommunstyrelsen	7,80	6,99	5,26	6,64	4,97
- kvinna	8,93	7,95	5,52	7,54	6,30
- man	4,88	4,70	4,69	4,44	1,63
Bygg och miljö	3,65	5,69	2,93	1,59	1,03
- kvinna	3,66	9,13	1,67	2,61	1,42
- man	3,63	2,37	4,03	0,72	0,75
Socialnämnden	10,29	10,72	7,37	9,27	9,60
- kvinna	10,69	11,40	8,17	9,92	10,24
- man	7,36	6,09	2,61	5,12	5,31
Kultur- och fritid	9,44	9,02	6,70	10,80	6,82
- kvinna	13,18	13,07	10,17	14,14	10,38
- man	2,75	2,27	0,41	4,51	1,10
Barn- och utbildning	8,88	8,20	7,43	7,87	6,30
- kvinna	8,96	8,37	7,48	8,16	6,33
- man	8,52	7,31	7,10	6,47	6,14
Östhammars kommun	9,39	9,21	7,23	8,49	7,56
- kvinna	9,88	9,92	7,81	9,13	8,22
- man	7,04	5,89	4,60	5,60	4,59

3 Kvalitet

Östhammars kommun skall vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare

Då pandemin inte har klingat av är det svårt att avgöra måluppfyllelsens möjlighet när det gäller sjukfrånvaro, arbetet fortskrider dock med sjukfrånvarosänkande insatser, så med det beaktat kan en försiktig positivitet mot måluppfyllelse ges.

Samtliga medarbetare skall erbjudas kompetensutveckling i sitt arbete

När det gäller kompetensutveckling för medarbetare i sitt arbete har traditionella utbildningar formats om och återuppstår i digital form, detta tillsammans med nya utmaningar i en mycket mer föränderlig arbetstillvaro ger en kompetensutveckling i det dagliga på ett mer synbart sätt, vi lär oss mer av varandra i både stort och smått. Detta gör att prognosen på sikt för målet är uppnåelig.

Östhammars kommun ska redovisa ett gott ekonomiskt resultat

Per april 2021 visar prognosen för helåret på ett större överskott än tidigare planerat vilket är positivt. Målet om gott ekonomiskt resultat kan möjligtvis nås per helår.

När det gäller att **Östhammars kommun ska vara tillgänglig och öppen för medskapande utifrån besökares-, invånares- och företagares behov** så har det hittills har det varit en blygsam användning av de befintliga inflytandeverktyg som finns i kommunen, tre medborgarmotioner och två frågor under Allmänhetens frågestund. Svårt att uttala sig om en prognos för längre perspektiv.

Östhammars kommun ska vara en bra plats att leva och verka för såväl invånare som besökare och företagare.

Prognosen är att nämndmålet ej kommer att nås under året. Målet består av två stycken styrtal; ***Företagen nöjdhet med kommunens arbete med markupplåtelse*** och ***Skötsel av allmänna platser t.ex. parker, torg, lekplatser.***

Kommunen har de senaste tre åren haft svårighet att mäta kundernas nöjdhet med markupplåtelser. Problemen har bestått i en svårighet att få in kundernas synpunkter. Under inledningen av 2021 har arbete påbörjats med att förändra arbetsrutiner och dialog har inletts med berörda kunder. Rutinerna är ännu inte kvalitetssäkrade och dialogen med kunderna riskerar att påverkas negativt när kommunen nu i större utsträckning tar betalt för markupplåtelser. Det finns dubbla skäl att anta att kundernas omdömen är svagare än det mål vi satt.

De frågor som tidigare berört området allmänna platser i SCBs enkät är under ombearbetning. Dessutom har övergången till ny organisation givit upphov till en gränsdningsproblematik som påverkar leveransen negativt.

Östhammars kommun ska minska sin negativa miljöpåverkan

Prognosen är att nämndmålet ej kommer att nås under året. Många aktiviteter pågår och än fler är planerade i nämndmållets riktning, men måluppfyllnaden bedöms på grundval av styrtalens utfall. Till målet tillhör två stycken styrtal varav det ena ***Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person*** är problematiskt att styra emot. Å ena sidan är det positivt att så mycket som möjligt av det genererade hushållsavfallet samlas in, å andra sidan är det positivt att faktiskt minska det genererade hushållsavfallet. För det andra styrtalet ***Resor i tjänsten med egen bil - antal kilometer*** är prognosen att måltalet

kommer att nås för helåret. Måtalet för helåret är max 200 000 kilometer och utfallet för första tertialet är knappa 17 000 kilometer.

Östhammars kommun har en hållbar och långsiktig fastighetsförvaltning

Prognosen är att målet nås för året. Målet har ett styrtal som är nytt för året,

Fastighetsbestånd med underhållsplan, och som därför saknar måltal.

Arbetet med att organisera den löpande fastighetsförvaltningen har inletts och även om vissa strategiska funktioner fortfarande är obemannade så bedömer förvaltningen att arbetet fortskrider enligt plan. En kommungemensam lokalförsörjningsplan kommer att utgöra beslutsunderlag för 2022 års budget.

4 Ekonomiskt utfall T1

Nämnd	Sektor	BUDGET år	Budget ack	UTFALL ack	Avvikelse	Avvikelse %	PROGNOS	ProgAvvik
1 Kommunstyrelsen	POLITIK/STAB	-10 227	-3 376	-1 752	1 624	51,9%	-10 227	0
1 Kommunstyrelsen	SEKTOR VERKSAMHETSST	-132 859	-42 948	-57 824	-14 875	134,6%	-132 511	348
1 Kommunstyrelsen	SEKTOR SAMHÄLLE	-37 617	-12 287	-11 103	1 184	90,4%	-37 917	-300
1 Kommunstyrelsen	SEKTOR BILDNING	-7 425	-2 358	-4 220	-1 862	178,9%	-8 425	-1 000
1 Kommunstyrelsen	FINANSER	1 345 816	448 605	447 499	-1 106	99,8%	1 370 508	24 700
Summa 1		1 157 688	387 636	372 600	-15 036	96,1%	1 181 428	23 740

Kommunstyrelsens direktrapporterande verksamheter visar både överskott och underskott per april 2021. Den samlade prognosen för helåret visar ett större överskott, + 23,7 mkt jmf budget om 15,0 mkr, pga av mer intäkter än tidigare beräknat.

Posten finanser visar ett mindre underskott per april, helårsprognos är dock ett större överskott pga mer skatteintäkter än tidigare beräknat. Kostnadsposterna politik/stab och sektor samhälle visar visst överskott per april och förväntas visa budget i balans respektive mindre underskott per helår. Kostnadsposterna verksamhetsstöd samt bildning visar större underskott per april. Vad gäller sektor verksamhetsstöd pågår arbete med omorganisation och sparbeting, fortsatt analys av helårsutfall kommer att göras med sikte på budget i balans eller mindre överskott per helår. Vad gäller sektor bildning, arbetsmarknadsverksamheten, lämnas prognos om underskott per helår, insatser behöver göras för att nå budget i balans.

SEKTOR VERKSAMHETSSTÖD

Årets första tertial har för sektor verksamhetsstöd innehållit mycket arbete med att bilda nya grupper främst inom verksamhet Ekonomi och Kansli och utveckling. Distansarbetet har inte underlättat processen utan i viss mån varit mer tidskrävande och inte gett den utväxling vi önskat. Pandemin har fortfarande en påverkan på måltidsverksamheten, råvarupriserna ligger på en högre nivå än innan pandemin samt överklagan av Livsmedelsupphandlingen har gett oss mer ökade kostnader än budgeterat.

Sektor verksamhetsstöd lämnar ett mindre överskott som helårsprognos mer april 2021. Arbete pågår dock med sparbeting under året och om detta i sin helhet inte kan verkställas under året finns risk att överskottet istället blir ett mindre underskott, ytterligare analys kommer att göras innan delårsbokslutet. Stort kraft kommer att läggas vid att nå budget i balans.

SEKTOR BILDNING

Kommentar till underskott på AME:

Minskade intäkter från lönesubventioner

Arbetsmarknadsenheten har under flera år sett minskade intäkter från olika former av lönesubventioner som beviljas av Arbetsförmedlingen. 2020 års totala intäkter från Arbetsförmedlingen uppgick till 6,6 mnkr vilket kan jämföras med 11,6 mnkr 2018. Denna intäkt har tidigare år genererat överskott för lönesubventioner som kunnat täcka för underskott på andra håll inom enheten.

Uppdragsverksamheten

Verksamheten ser ökade kostnader för viss typ av uppdragsverksamhet och fordonsrelaterade kostnader och transporter.

Integrationsenheten

Nya och relativt stora kostnader för boendeplaceringar inom enheten. Återsökning av placeringskostnaden är genomförd men det finns osäkerhet om ansökningar blir beviljade. Enheten har också ökade kostnader för försörjningsstöd då flera av de nyanlända har svårare att komma in i etableringsprogrammet vilket innebär att

kommunen får stå för kostnaden initialt.

5 Prognos helår

Prognos

SEKTOR BILDNING

Arbetsmarknadsenheten prognostiserar ett underskott inom områdena:

- Integrationsenheten, -600 tkr
- Uppdragsverksamheten, -400 tkr

Åtgärder

- Översyn av avtal och villkor för uppdragsverksamheten
- Minskning av bemanning inom uppdragsverksamhet
- Se över möjligheten till återsökning av placeringskostnad
- Överflytt av ansvar KAA till befintlig personal inom AME (dvs ingen nyanställning)

Åtgärd	Tkr

6 Investeringsprognos, helår

Investeringsprognos, helår

I dagsläget finns inga rapporter om avvikelser i pågående projekt.

Vilka projekt avviker

Tabell

Projekt	Avvikelse Tkr

7 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter

Sektor	Funktion	BUDGET år	Budget ack	UTFALL ack	Avvikelse	Avvikelse %	PROGNOS	ProgAvvik
POLITIK/STAB	101 POLITIK	-8 373	-2 769	-2 405	364	86,8%	-8 373	0
POLITIK/STAB	102 STAB	-1 854	-607	653	1 259	-107,5%	-1 854	0
Summa 10		-10 227	-3 376	-1 752	1 624	51,9%	-10 227	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	110 VERKSAMHETSSTÖD, STAB	3 806	1 277	-422	-1 700	-33,1%	-3 806	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	111 KANSLI/UTVECKLING	-20 543	-6 568	-7 142	-574	108,7%	-20 542	1
SEKTOR VERKSAMHETSST	112 HR	-14 245	-4 464	-4 264	199	95,5%	-14 445	-200
SEKTOR VERKSAMHETSST	113 EKONOMI	-19 708	-6 456	-6 046	411	93,6%	-19 708	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	114 UPPHANDLING	-3 918	-1 188	-1 044	144	87,9%	-3 918	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	115 KOMMUNIKATION/KU NDTJÄNST	-6 149	-1 930	-2 752	-821	142,6%	-6 149	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	116 FASTIGHETSDRIFT	-25 589	-8 441	-12 576	-4 135	149,0%	-25 589	0
SEKTOR VERKSAMHETSST	117 MÅLTID OCH STÄD	0	326	-6 825	-7 150	-2 095,0%	0	0

Summa 11		-86 346	-27 444	-41 071	-13 626	149,7%	-86 545	-200
SEKTOR SAMHÄLLE	201 SAMHÄLLE CENTRALT	0	4	755	751	18 934,6%	0	0
SEKTOR SAMHÄLLE	232 NÄRINGSLIV	-4 832	-1 641	-1 506	136	91,7%	-4 832	0
SEKTOR SAMHÄLLE	233 PARK	-3 977	-1 322	-322	1 000	24,4%	-3 977	0
SEKTOR SAMHÄLLE	241 VÄXANDE	-25 503	-8 461	-8 692	-231	102,7%	-25 503	0
SEKTOR SAMHÄLLE	243 VÄXANDE, PLAN KS	-3 305	-1 210	-917	293	75,8%	-3 605	-300
SEKTOR SAMHÄLLE	244 AVFALL	0	343	-421	-764	-122,6%	0	0
Summa 29		-37 617	-12 287	-11 103	1 184	90,4%	-37 917	-300
SEKTOR BILDNING	602 ARBETSMARKNADSE NHET	-7 425	-2 358	-4 220	-1 862	178,9%	-8 425	-1 000
SEKTOR VERKSAMHETSST	120 GEM NÄMNDER etc	-46 513	-15 504	-16 753	-1 249	108,1%	-45 966	547
FINANSER	900 FINANSER	1 345 816	448 605	447 499	-1 106	99,8%	-1 370 508	24 692
Summa 1		1 157 688	387 636	372 600	-15 036	96,1%	1 181 428	23 740

Dnr BUN-2020-074

§ 29. Ny förskola i Alunda

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Barn- och utbildningsnämnden förordar att en ny förskola med 100 förskoleplatser byggs i Alunda på tomten där Myrans förskola idag står.

Ärendebeskrivning

Antalet barn i förskolorna har ökat kraftigt och de lokaler som idag finns kommer inte att räcka till. Barn- och utbildningsnämnden ser ett behov av att snarast säkra förskoleplatserna i Alunda. Tomten där förskolan Myran idag finns bör användas, antingen genom renovering av befintlig byggnad eller genom att bygga en ny förskola.

Barn- och utbildningsnämnden gav vid sammanträdet 2021-02-18 förvaltningen i uppdrag att skriftligt redovisa kostnaderna av att renovera befintlig byggnad samt kostnaden för att bygga en ny förskola. Uppdraget skulle redovisas på barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2021-03-25, men arbetsutskottet beslutade vid sammanträdet 2021-03-11 att ärendet först redovisas på arbetsutskottets sammanträde 2021-04-15.

Beslutsunderlag

- Utredning förskolan Myran
- Övriga underlag

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden 2020-11-05, 2020-12-03, 2021-02-18.

Arbetsutskottet 2021-03-11, 2021-04-15.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Fastighetschef Lasse Karlsson redovisar olika typer av förskolor som kan byggas där Myrans förskola idag står.

Beslutet skickas till

Handläggare för ärendet: Fastighetschef Lasse Karlsson.

Sektorchef bildning.

Kommunledningsförvaltningens ledningsgrupp för kännedom, Kersti Ingemarsson.

Kommunstyrelsen.

Utredning förskolan Myran

Bakgrund

Förskolan Myran som byggdes 1991 stängdes och utrymdes 2019 med bakgrund på att det var dålig inomhusmiljö. Personalen på förskolan har under flera år klagat på inomhusmiljön och klimatet, förskolan har haft problem med kalla golv, dålig inomhusluft och lukter som vissa upplevt negativt för sin hälsa. Förskolan byggdes ut 2011 med varumottagning och befintligt kök byggdes om och anpassades till ett tillagningskök. Huset är i grundutförande en konstruktion med krypgrund och med ett system med varma golv med hjälp av att man blåser ned uppvärmd luft. Den utbyggda delen är platta på mark. För att få en bra uppfattning om huset status och bakomvarande orsaker till att personal mår dåligt av att vistas i lokalerna så genomfördes en statusbesiktning 2018

Statusinventeringen

Grund, fasad och tak

Sammanfattningsvis så är det stora åtgärder som måste genomföras för att återställa fastigheten till ett ursprungligt skick och en uppskattat tidsförlängning på ca 15-20år . Taket är konstruerat på ett okonventionellt sätt och är med det en riskkonstruktion och hela taket måste byggas om med idag fungerande takkonstruktion. Hela huset yttre fasad, fönster takavvattning dränering behöver åtgärdas.

Inre åtgärder

Invändigt är det även stora åtgärder som behöver utföras alla ytskikt behöver bytas ut, interiörer är i dåligt skick och även det behöver bytas ut. Ventilationssystemet är i dåligt skick och hela det systemet måste bytas ut från aggregat till ut- luftsdon för att uppnå dagens krav på ventilation. För att motverka dem kalla golven så behövs en utredning genomföras för förslag på åtgärd. I statusbesiktningen föreslås isolera bättre men det är osäkert om det är tillräckligt.

Problemet med inomhusmiljön förutom att det är kalla golv är även dem lukter som förekommer invändigt. Väggar har brutits upp för att se hur väggkonstruktionen är utförd och den är med tryckt syll. Vilket medför stora risker med att dessa avger lukter som påminner om mögel. Fukt har påvisats i liten mängd men tillräckligt för att syllen ska börja avge gaser. Material i konstruktionen som är av tryckt material måste bytas ut i alla väggar och ersättas av nya och efter dagens lagkrav på val av material. Det har visat sig finnas svartmögel som behöver saneras bort och där är behöver man riva alla innerväggar för att byta ut material som är angripet och ersätta med nytt material.

Underhållskostnader

För att återställa förskolan Myran till ett ursprungsskick och inga förändringar av lokalens rumsfördelning och funktion genomförs utan endast underhåll av lokalen. Till den kostnaden saka även byggherrekostnader läggas på med ca 25-30%. Det som inte tas upp i konditionsbesiktningen är väggkonstruktioner och uppbyggnaden av material i syllarna av impregnerat material men det antyds att det finns takstolarna.

Underhållskostnader	16 150 980kr
Risk	20%
Totalt	19 382 276kr

Se bilaga 1 och 2

Tillkommande kostnader

Vid en så pass stor renovering av en fastighet som förskolan Myran så kommer det att medföra att lagkrav måste efterföljas efter dagens krav. Vilket kommer att medföra påförda kostnader som inte är underhållskostnader utan kostnader som är måste tas med. Vid intervjuer av personal och verksamhetschefer så är Myran inte i idag anpassad för att bedriva en bra verksamhet efter dagens förskoleverksamhet. För att uppnå en bra verksamhet så kräver det att förskolan anpassas och utrymmen disponeras om med större ombyggnationer invändigt.

Lagkrav

När man startar upp ett projekt med stora underhållsåtgärder som Myrans förskola står inför så kommer det att krävas att fastigheten även uppdateras till dagen lagkrav. Där dem stora kostnaderna ligger i tillgänglighet, brandkrav och ventilation där även det måste tas hänsyn till vid ett underhållsprojekt i denna storlek. Ventilationskostnaderna återfinns i underhållskostnaderna så dem finns redan uppräknade men resterande ska räknas upp och tillföra den totala kostnaden.

Tillgänglighet	2 800 000kr
Brandkrav	1 000 000kr
Nya byggkrav	
Totalt	3 800 000kr

Se bilaga 1

Verksamhetsanpassningar

Förskolan Myran är idag uppdelad på fyra olika avdelningar med smala skepp där varje avdelning finns representerad. En central punkt i lokalen är lekhallen som nyttjas av alla avdelningar. Så som lokalen är uppbyggd är det svårt att göra större förändringar men till viss del går det att bygga om och anpassa.

Projektering	1 500 000kr
Ombyggnad	4 500 000kr
Totalt	6 000 000kr

Se bilaga 2

Risker

Det finns inga garantier att man lyckas med att sanera bort lukter som funnits en längre tid, dessa har en förmåga att "smitta" andra material som inte byts ut utan finns kvar i huset. Vilket vi har sen tidigare erfarenhet av där en renovering inte har lyckats med att ta bort lukter från material. Det behövs inte mycket för att man ska uppleva att det finns kvar i huset och det är en svår bit att komma till rätta med. I ett projekt där sanering är en stor del av åtgärderna så medför det alltid stora risker och det krävs en omfattande förstudie innan ett projekt påbörjas för att minimera överraskningar under byggentreprenaden.

Ekonomi

Underhållskostnader	19 382 276kr
Tillgänglighet	2 800 000
Brandkrav	1 000 000
Verksamhetsanpassningar	4 500 000
Byggherrekostnader ink. Projektering	4 250 000kr
Totalt	31 932 276kr

Sammanfattning

Bedömningen att lyckas med ett projekt med att komma till rätta med dålig inomhusmiljö är kostsamt och inga garantier att det blir ett lyckat projekt. Det är även svårt att göra verksamhetsanpassningar i befintliga lokaler utan kompromisser. Det finns stora risker att problemen med inomhusmiljön kvarstår på en eller flera punkter vilket kommer att påverka en framtida arbetsmiljö. Med storleken på en investering så är det inte heller en garanti att man förlänger livslängden på fastigheten med mer än ca 15år.

Förslag SKR förskola Alunda

Om ramavtalet

Hög kvalitet

Det bästa leverantörerna har tagit fram sina bästa lösningar utifrån en hög kravställningsnivå. Kravställningsarbetet har genomförts med ett gediget förarbete och tillsammans med den referensgrupp där över 20 kommuner och bolag har bidragit.

Tidsbesparing

Merparten av all projektering såväl som upphandlingsprocessen är redan genomförd. Bygglövshandlingar kan i stort set beställas från första dagen.

Kostnadsbesparing

Projekteringskostnader inkl. tekniska konsulter och arkitekter sparas in. Bra byggkostnad – Konceptförskolorna är upphandlade på nationellt ramavtal i tuff konkurrens, vilket har resulterat i väldigt bra priser. Leverantören har tagit fram sina förskolor på ett relativt fritt sätt och därmed kunnat optimera funktion och kostnad för sina byggsystem.

Avropsalternativ

Avrop kan ske på två olika sätt. Modellen bygger på att hitta en förskola som är så optimal som möjligt utifrån ert behov på en specifik tomt.

Alternativen är antingen att beställa en förskola till fastpris om den tillgodoser Östhammars kommuns behov annars genomförs en förnyad konkurrens utsättning där behoven och kraven beskrivs och en ny offert från vinnande leverantör.

Val av avropsmodell

Det som efterfrågas är ett fastpris att ta ett beslut på, det innebär att alternativet med att göra ett direktavrop har valts. Med ett direktavrop så ska innan det kan genomföras en urvalsprocess genomföras med hjälp av en entreprenadnyckel för att se vilken/vilka förskolor passar bäst för Östhammars kommun.

Underlagsdokument till entreprenadnyckeln

För att utröna vilken förskola som bäst mest lämplig så finns det en del parametrar som är styrande av valet av leverantör. Styrande är tomtens förutsättningar att placera en vald förskola samt hur detaljplanen är utformad och styrande av placering, storlek och antal våningar. Östhammars kommun har även ett inriktningsmål med att vid nybyggnation sikta mot miljöbyggnad silver men inte genomgå en certifiering. I miljöbyggnad silver finns det en mängd olika krav för att uppnå silver, där akustik, ljusinsläpp och materialval är några av dem krav som kan nämnas som viktiga för att uppnå miljöbyggnad silver och även viktiga för Östhammars kommuns förskolor.

Stöddokument i utvärdering av vald förskola/förskolor i entreprenadnyckeln

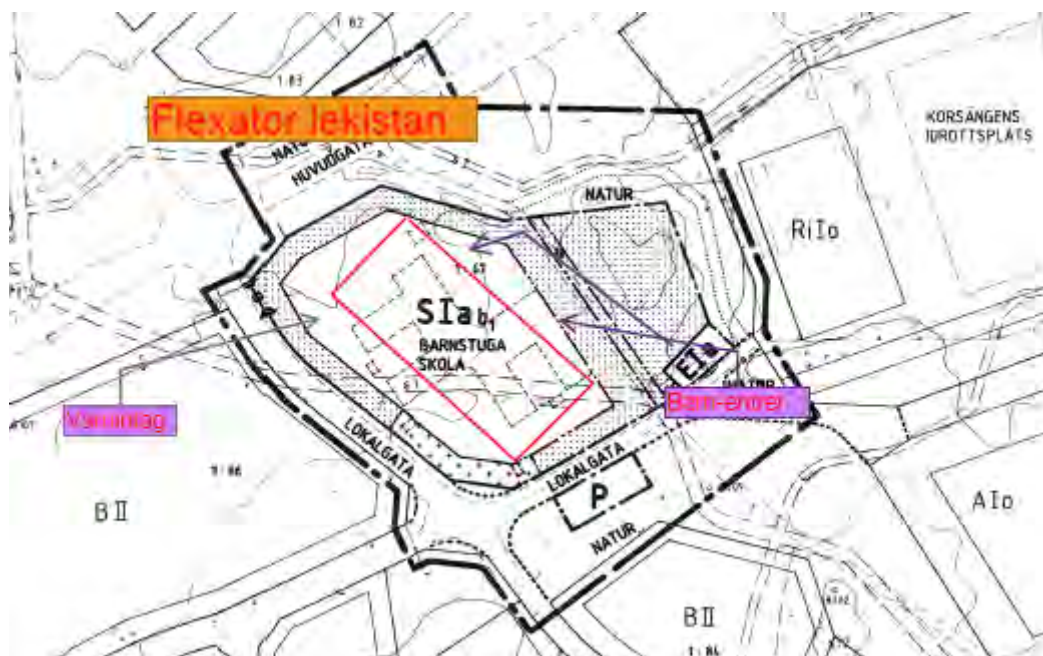
Dessa dokument har varit stöd till val av rätt förskola utefter dem framtagna kriterier och krav som beskrivs i varje dokument.

• Förstudie för nya förskolor	bilaga 1
• Lokalprogram för förskolor	bilaga 2
• Flöden i huset	bilaga 3
• Giftfri förskola	bilaga 4
• Detaljplanen	bilaga 5

Steg 1 placering på befintlig tomt

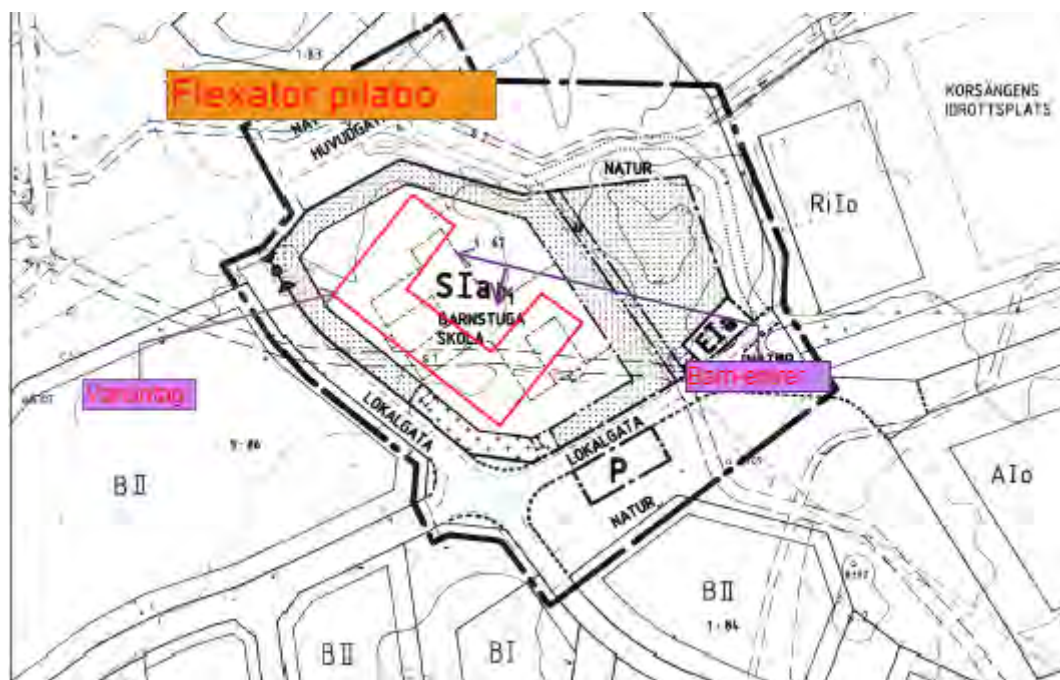
Här ör de tomtens förutsättningar och vad detaljplanen tillåter för placering som är avgörande.

Lexator lekistan

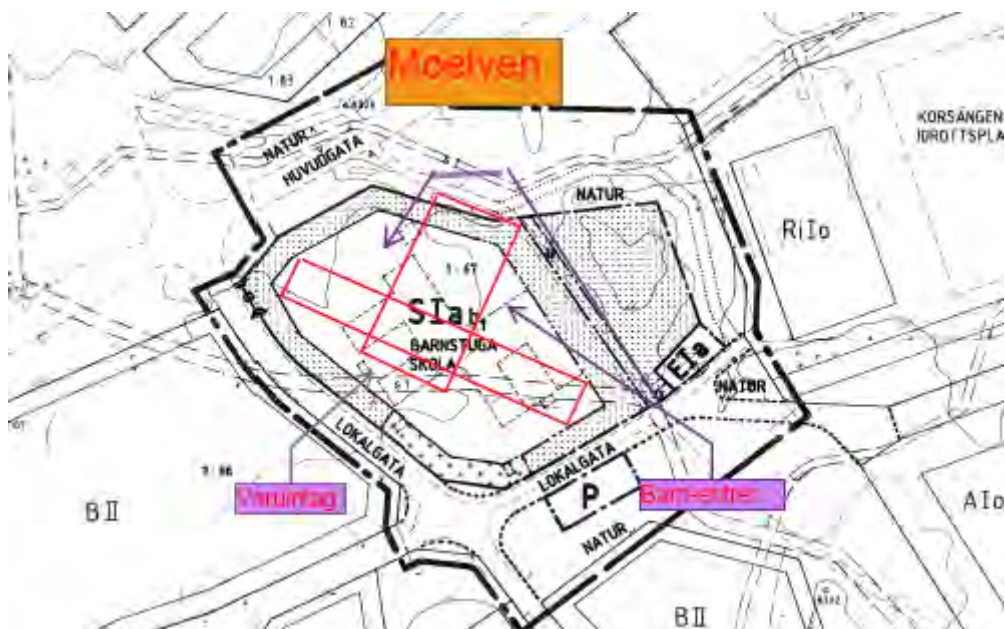
Denna modell får precis plats innanför den prickade marken som inte får bebyggas

Flexator Pilabo

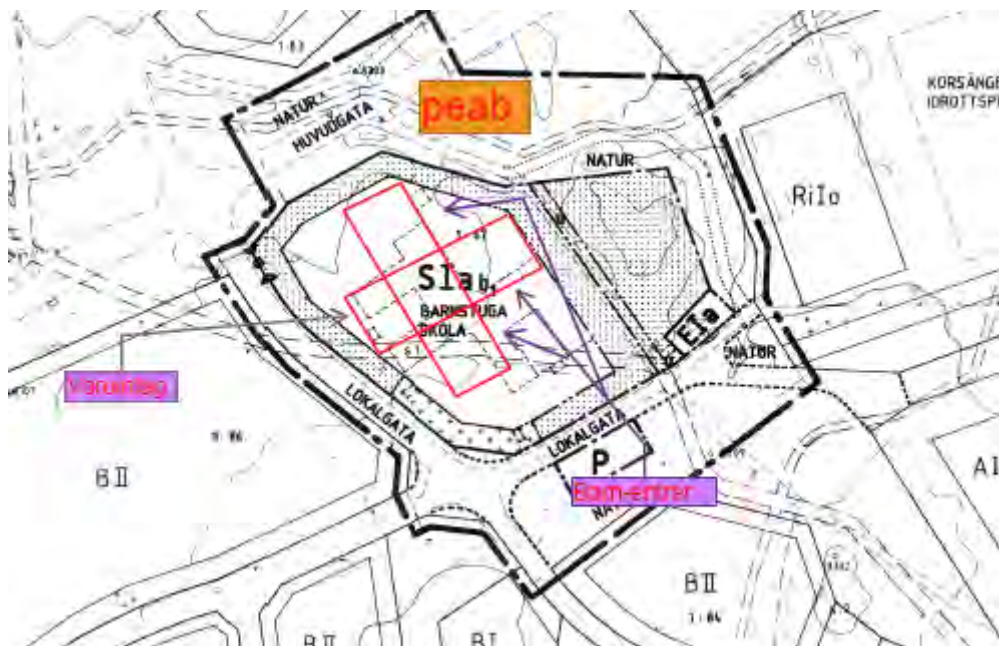
Placering av förskolan fungerar mycket väl och gamla ytor kan tas till vara på med varuintag, entréer och utemiljön

Moelven

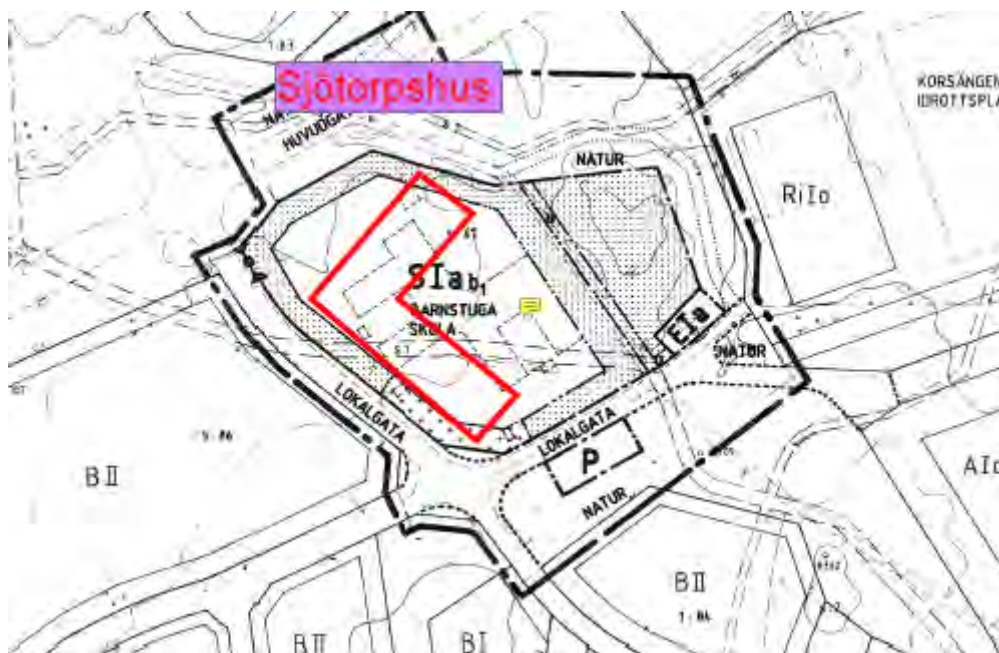
Faller på att förskolan hamnar på prickmark

Peab

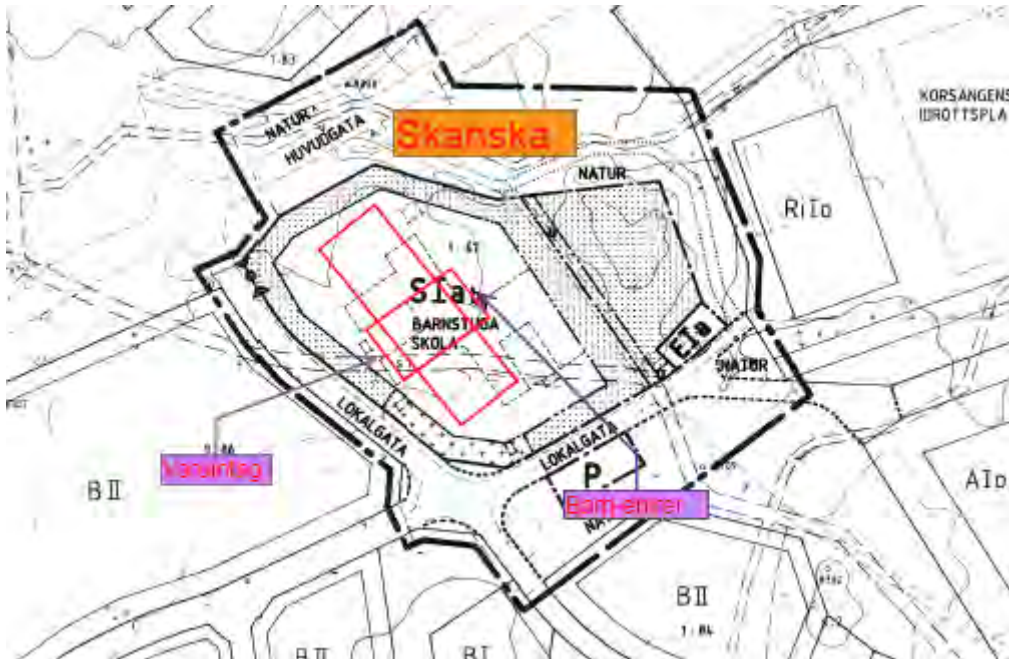
Gränsfall att förskolan får plats innanför den prickade mark som inte får bebyggas

Sjötorpshus

Faller på att förskolan hamnar på prickad mark

Skanska

En av dem förskolor som passar bäst på befintlig mark och befintlig gård tas vara på i sin helhet.

Steg 2 placering efter detaljplanen

I befintlig detaljplan så finns det prickad mark vilket innebär att man inte får ställa permanenta byggnader på den ytan.

Följande leverantörer kan placeras i befintlig detaljplan

- Skanska
- Flexator Pilabo
- Flexator Lekistan
- Peab (på gränsen att det går att få in den)

Övriga tre leverantörer kommer att hamna delvis på prickmark och faller bort på grund av det och kan inte antas om inte detaljplan arbetas om eller att man ber leverantörer att rita om och anpassar efter rådande detaljplan.

Steg 3 Miljö, energi och materialval

I SKR ramavtal så har dessa kriterier varit hårt ställda för att bli antagen som leverantör och dessa krav ligger i nivå med av Östhammars kommun har för uppsatta miljömål. Med detta som underlag finns det ingen leverantör som faller bort för att inte uppnå våra miljökrav.

Steg 4 pedagogiska ytor och verksamhetsytor

Denna utvärdering är genomförd av verksamheten och bedömningen är gjord utefter dem underlag och policys som är framtagna för Östhammars kommuns koncept förskolor

Skanska

- Saknas expedition
- Litet arbetsrum
- Bra med gemensam yta för ex öppning och stängning
- Saknas toalett i groventré för barnen

PEAB

- Trång entré – långsmal och 1 ingång för fler avdelningar
- Positivt med utesov
- Gemensamma ytor central placerat är bra
- + för expedition, stora arbetsrum
- + torkrum

Flexator Pilabo

- toppen med toa i groventré
- Mindre bra med genomgång via hall/kapprum för att komma till matsal, verkstad mm. Blir även längre för att hämta ex matvagn
- Positivt med torkrum

Flexator Lekistan

- saknar expedition
- Mindre arbetsrum

Övriga val, tillägg eller avgående

Grundsättning

I grundpriset ingår det grundsättning från en hårdgjord yta, det betyder att marken är iordningställd med en grusad yta och hårdgjord efter rivning av förskolan Myran.

Rivnings kostnad och hårdgjord yta: ca 5milj

Tillagningskök

I det fasta priset så är det medräknat ett tillagningskök i grundutförande som kan väljas bort mot ett mottagningskök, den avgående kostnaden varierar lite mellan dem olika leverantörerna. förslaget är att bibehålla det tillagningskök som

Utemiljön

Myran har idag en fungerande utemiljö men behöver kompletteras och förbättras för att fungera som en bra pedagogiskt utemiljö för en förskola. Det finns olika alternativ att nyttja via ramavtalet, leverantören kan lämna option på att färdigställa utemiljön i samråd med beställare. Men dem kan även bistå med ta fram förfrågningsunderlag och sen konkurrensutsätta det för att få bästa pris eller att vi utför det i egen regi med våra ramavtalade entreprenörer.

Uppskattat kostnad på helt ny utemiljö: ca 4,5.5milj.

Fördelen med valet av Myrans tomt är att stora delar av utemiljön är färdig och behöver bara kompletteras med ny lekutrustning och anpassa gården efter det nya huset.

Uppskattat kostnad förbättringar av befintlig gård: ca 1,5milj kr

Uppvärmning

Det finns olika lösningar på vad som finns föreslagit som uppvärmningssystem för varje fastighet, men övervägande är det fjärrvärme som alternativ där en anslutningskostnad tillkommer. I Alunda äger vi pelletspannan som finns vid Olandsskolan och har tillräcklig kapacitet för att även ansluta en ny förskola vid Myran. Den tillkommande kostnad för det är att dra fram ledningar från närmaste anslutning som är vid landbadet. Golvvärme har vissa leverantörer med i grundpriset där övriga har det som ett tillägg på 895 000kr och som en tilläggsbeställning.

Uppskattat kostnad fjärrvärme ledning: 500 000kr

Solavskärmning

Solavskärmning är inget som ingår i grundpriset med finns med som extra beställning om det finns behov av solavskärmning på en eller flera fasader. Priserna varierar från leverantör till leverantör och även i vilken omfattning man önskar.

Max kostnad solavskärmning: 556 000kr

Resultat efter utvärdering med entreprenadnyckel

Efter att alla steg har genomförts så är det 4st leverantörer som uppfyller Östhammars kommuns krav och förutsättningar. Där den sista utslagningen är kostnaden och tiden till färdigställande vilket är två viktiga förutsättningar för ett antagande

<i>Leverantörer</i>	<i>Pris</i>	<i>leveranstid</i>
Skanska	25 011 000kr	9månader
Flexator Pilabo	23 977 800kr (895 000kr)	6-8månader
Flexator Lekistan	27 944 700kr (895 000kr)	6-8månader
Peab	34 500 000kr	18 månader

NYA FÖRSKOLOR I ÖSTERBYBRUK/ÖSTHAMMAR

FÖRSTUDIE

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND TILL PROJEKTET	2
1.1 Genomförande	2
1.2 Organisation	2
2. NULÄGE	3
3. PLACERING AV NYA FÖRSKOLOR.....	4
3.1 Österbybruk	4
3.1.1 Alternativ placering Österbybruk	4
3.2 Östhammar	5
3.2.1 Alternativ placering Östhammar - Verkstadsskolan	5
3.2.2 Alternativ placering Östhammar - Frösåkershallen	6
4. GENERELLA FUNKTIONSKRAV FÖR FÖRSKOLA	7
4.1 Ytbehov	7

1. BAKGRUND TILL PROJEKTET

Barnantalet i Östhammars och Österbybruks tätorter har under de senaste åren ökat. Idag finns fem förskoleavdelningar på respektive ort i temporära lokaler. De prognoser som gjorts tyder på att barnantalet inte kommer att minska under kommande år varför barn- och utbildningsnämnden fattade beslut om att bygga nya förskolor i Östhammar respektive Österbybruk under hösten 2017. I samband med dessa beslut påbörjades en behovsanalys i januari 2018 för att utreda hur de nya förskolorna ska utformas/ lokalbehovet.

Beslut om finansiering av projektet Nya förskolor i Östhammar och Österbybruk fattades av Kommunfullmäktige den 25 september 2018. Totalt beräknas projektet kosta ca 96 miljoner kronor.

1.1 Genomförande

Under 2018 har studiebesök gjorts till olika förskolor i Tierp, Norrtälje och Nacka kommuner för att se på nya lösningar och möjligheter vid nybyggnation av förskolor. Därefter har lokalbehovet identifierats och beskrivits med utgångspunkt i Barn- och utbildningsnämndens vision för förskolan. Utformningen av de nya förskolorna beskrivs i dokumentet Lokalprogram för nya förskolor som beskriver de olika typrummen och dess funktion. Uppskattade lokalareor framgår under rubriken Ytbehov nedan.

1.2 Organisation

Arbetet har styrts av en styrgrupp vars uppdrag varit att dels ta fram ett funktionsprogram för nya förskolelokaler och dels ta fram ett funktionsprogram för utformning av förskolelokaler vid renovering och ombyggnation av befintliga förskolor. Ett av delresultaten för styrgruppen är Lokalprogram för nya förskolor som beskriver lokalutformningen i förskolor, dels detta dokument som beskriver bakgrunden till projektet Nya förskolor samt ytbehov i den nya förskolebyggnaden. I styrgruppen har följande ingått:

- Verksamhetschef för förskolor
- Förskolecheferna i Östhammars tätort
- Förskolecheferna i Österbybruks tätort
- Skolutvecklare/förskolechef Gimo tätort
- Byggprojektledare
- Representanter från barn- och utbildningsnämnden

Till styrgruppen finns också en referensgrupp, som hållits informerad och kommit med ”input” till arbetet under hela perioden. Referensgruppen har bestått av

- Representanter från förskolorna i Östhammars tätort
- Representanter från förskolorna i Österbybruks tätort
- Fackliga representanter

2. NULÄGE

Barnantalet har under en längre tid ökat i Östhammar och Österbybruk. Det akuta lokalbehovet har lösts med hjälp av temporära lokaler, s.k. förskolepaviljonger samt tomma lokaler som anpassats för att inrymma förskola.

En förskolepaviljong ägs utav Östhammars kommun, övriga hyrs av tre olika företag; Temporent, Ramirent samt Expandia. Sex av paviljongerna är placerade på temporära bygglov. Temporära bygglov kan förlängas i maximalt 15 år, därefter måste marken vara återställd till ursprungligt skick. Alternativt måste permanenta bygglov sökas. Flera av nuvarande paviljonger är placerade i strid mot gällande detaljplaner vilket innebär att permanent bygglov inte är möjligt (om inte en detaljplaneändring görs) och att paviljonger behöver börja avvecklas med start 2024. Samtidigt tyder prognoser på att behovet av förskoleplatser inte kommer att minska. Därför fattade barn- och utbildningsförvaltningen beslut om att bygga två nya förskolor för 100 barn på respektive ort under hösten 2017.

3. PLACERING AV NYA FÖRSKOLOR

3.1 Österbybruk

I Österbybruk finns en tomt tillgänglig för byggnation av förskola vid bostadsområdet Klockarbacken. Tomten ger möjlighet att uppföra ny förskola i en till två våningar.

Kartbild från Lantmäteriet. Rött inringat område markerar område för ny förskola.

3.1.1 Alternativ placering Österbybruk

Alternativ placering för förskola i Österbybruk har utretts, men i dagsläget finns ingen annan placering där gällande detaljplan tillåter utbyggnation av förskola i Österbybruk.

I ett tidigt skede har möjligheterna att bygga om Österro till förskola utretts.

Österro är en modulbyggnad uppförd under 1980-talet i liknande konstruktion som de förskolepaviljonger som idag finns i Österbybruk. Lokalytan är ca 1160 kvm vilket bedöms som för litet för en ny förskola om 100 barn, se mer under rubriken Ytbehov nedan. För att kunna använda Österro till förskola krävs stora ombyggnationer för att anpassa ytorna mot lokalkraven inklusive påverkan på bärande delar, byte av invändiga ytskikt samt omdragning av invändig V/A. På grund av husets ålder bör man också räkna med vissa större renoveringar, till exempel takbyte. Österro är placerad på industrimark vilket innebär att en detaljplanändring kommer att krävas om byggnaden ska kunna utnyttjas som förskola.

En billigare lösning än att anpassa Österro för förskola är därför att fortsätta använda förskolepaviljonger, vilka från början är anpassade för förskoleverksamhet. För detta krävs ändring av detaljplan alternativt flytt av paviljongerna till detaljplanlagd mark i Klockarbacken.

3.2 Östhammar

I den pågående detaljplaneändringen vid frösåkershallen har ett område för förskola lyfts in för att möjliggöra en utbyggnation av förskola inom angivna tidsramar. Angöring till den nya förskola med bil blir via Hallvägen. Parkeringen delas med den nya sporthallen samt befintlig personal- och pendlarparkering på Bilstagärdet. Gående från Ed samt Östhammars centrum har möjlighet att utnyttja Frösåkersskolans gång- och cykelväg för att ta sig säkert till den nya förskolan.

Kartbild från Lantmäteriet. Det röda området i anslutning till idrottshallen är tänkt placering för ny sporthall och det inringade röda området högst upp i bild är tänkt placering för en framtida förskola.

3.2.1 Alternativ placering Östhammar - Verkstadsskolan

Alternativt skulle en ny förskola kunna placeras längs Tomtbergavägen mellan Tomtberga förskola och Edsskolan bakom gamla Verkstadsskolan (brottarlokalen). Denna placering skulle dock innebära sämre möjligheter till en bra angöring till förskolan, då ytan bakom verkstadsskolan endast är tillgänglig via villagator alternativt genom att åka över Verkstadsskolans parkering. Trafikläget på Tomtbergavägen är i dagsläget ansträngd vilket gör att ytterligare trafik inte är önskvärd. Därför anses detta vara ett andrahandsalternativ.

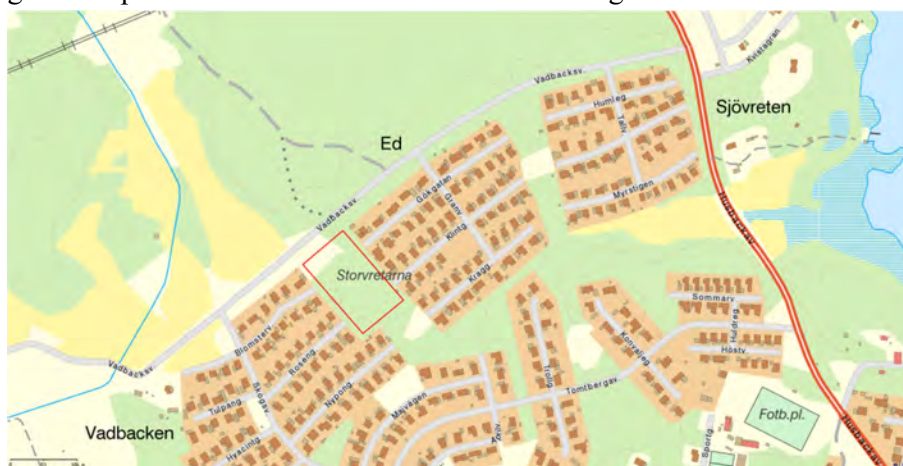

Kartbild från Lantmäteriet. Rött inringat område markerar område för ny förskola.

3.2.2 Alternativ placering Östhammar - Ed

I Östhammar finns en byggrätt för ny förskola på Ed, mellan Blomstervägen och Gökkgatan. Möjligheterna att uppföra en förskola på ytan är något begränsad varför ansökan om detaljplaneändring gjorts under våren 2018. Ändringens syfte är att möjliggöra byggnation av ny förskola på 1500 kvm i en till två våningar med infart från Vadbacksvägen.

Förslaget har tidigare varit förslaget för placering av förskola i Östhammars tätort, men på grund av protester från närboende är detta inte längre ett alternativ.

Kartbild från Lantmäteriet. Rött inringat område markerar område för ny förskola.

4. GENERELLA FUNKTIONSKRAV FÖR FÖRSKOLA

Utformningen av lokaler för den nya förskolan utgår från ”Barn- och utbildningsnämndens principer för en bra förskola i Östhammars kommun” antagen av barn- och utbildningsnämnden 2018-04-12 där avsnittet ”Arkitektur och miljö” berör utformningen av förskolans lokaler, dokumentet Lokalprogram för nya förskolor som beskriver rummen och dess samband i byggnaden samt den teknisk handbok som beskriver de tekniska kraven på byggnader i Östhammars kommun. Den tekniska handboken är under framtagande och arbetet med att färdigställa den kommer att pågå parallellt med projekteringen av de nya förskolorna.

4.1 Ytbehov

Vid beräkning av ytbehov har utgångspunkten varit 13 kvm lokalyta per barn där minst 7,5 kvm per barn ska vara vistelseyta. Förskolegårdens storlek utgår från boverkets rekommendationer om 40 kvm gårdsyta per barn.

Lokalbehovet för tillagningskök har bedömts till ca 100 kvm och för personalutrymmen 100 kvm. För tekniska utrymmen har ca 50 kvm avsatts.

Lokal	Yta	Yta per barn
Inomhus		
Pedagogiska rum	760 kvm	7,6 kvm
Entréer och hallar	150 kvm	1,5 kvm
Hygien och omvårdnad	100 kvm	1 kvm
Förråd	30 kvm	0,3 kvm
Städ och tvätt	10 kvm	0,1 kvm
Teknikutrymmen	50* kvm	0,5 kvm
Tillagningskök	100 kvm	1 kvm
Personalutrymmen	100 kvm	1 kvm
Summa	1300 kvm	10,4 kvm/13 kvm per barn
Utomhus		
Gårdsyta	4000 kvm	40 kvm
Angöring etc.	500** kvm	
	4500 kvm	40 kvm

* Beroende av ytbehov av utrustning, minimiyta

**Beroende av byggnadens placering på tomten, behov av olika typer av parkering etc.

LOKALPROGRAM

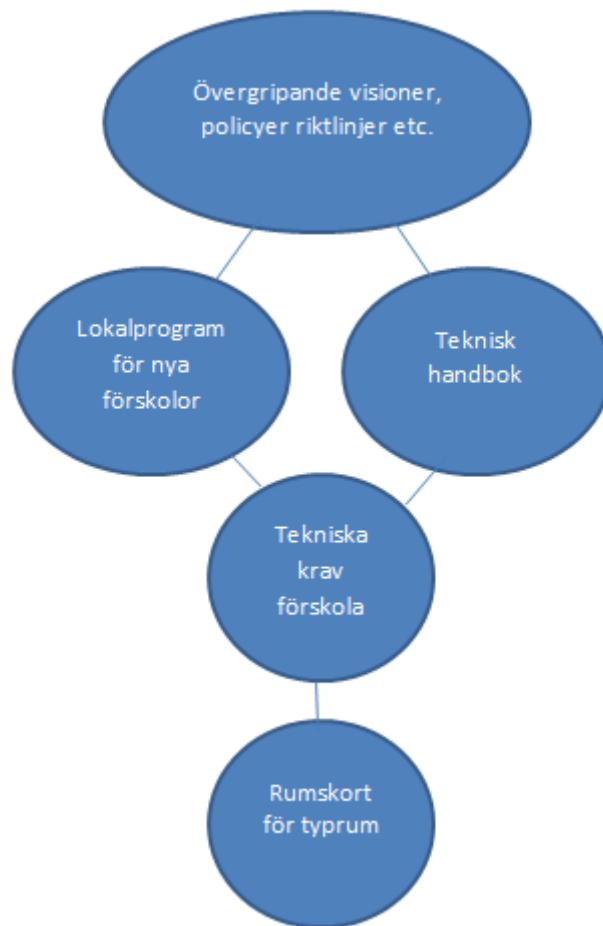
1. Inledning

Utformningen av förskolelokaler utgår från "Barn- och utbildningsnämndens principer för en bra förskola i Östhammars kommun" antagen av barn- och utbildningsnämnden 2018-04-12 där avsnittet "Arkitektur och miljö" berör utformningen av förskolans lokaler. Där framgår bland annat att arkitekturen ska vara välkomnande och inspirerande och utformas så att trygga miljöer skapas. Större variation av stora och mindre rum i öppna och slutna sammanhang ska eftersträvas, lokalerna ska vara flexibla och anpassningsbara och miljön ska utformas så att det lustfyllda lärandet stimuleras. Hänsyn ska ges både till de stora dragen och de små detaljerna, exempelvis utformningen av möten mellan olika material såsom vägg och golv, mjukt och hårt osv.

Utemiljön ska vara utformad så att den både stimulerar till att utforska naturvetenskap och teknik och inbjuder till fysisk aktivitet. Utemiljön ska bestå av olika rum som delas av naturligt med hjälp av vegetationen och vara anpassad både för yngre och äldre barn. Befintlig naturmark ska så långt som möjligt bevaras. Områden med gräsytor och sandytor bör anläggas liksom buskar och träd för att skärma av de olika rummen. Ytor för stillasittande lek ska ha erforderligt solskydd.

Förskolebyggnaden ska utformas så att den vid ett ökat barnantal kan byggas ut med lokaler för ytterligare en barngrupp. Detta innebär att även ytorna kring förskolan behöver anpassas för dessa förutsättningar så att den planerade utbyggnationen kan ske på ett sätt som innebär minnemat störning för pågående förskoleverksamhet.

Lokalprogrammet beskriver de olika rummen och dess samband i förskolan. Vilka rum utgör en hemvist? Vilka rum utgör en avdelning? Hur ser de gemensamma utrymmena ut? Hur ser personalutrymmen, måltidsutrymmen och tekniska utrymmen ut och hur kopplar de mot varandra? Sambanden mellan de olika invändiga utrymmena beskrivs visuellt i figur 2/bilaga 1 och i text i avsnitt 2-9 nedan. Gård och angöring beskrivs i avsnitt 10 nedan. I texten beskrivs också olika funktionskrav på utrymmena. De tekniska kraven på de olika utrymmena beskrivs i Teknisk handbok/tekniska krav förskola/rumskort. Dessa dokument är under framtagande och kommer att färdigställas parallellt med projekteringen av de nya förskolorna.

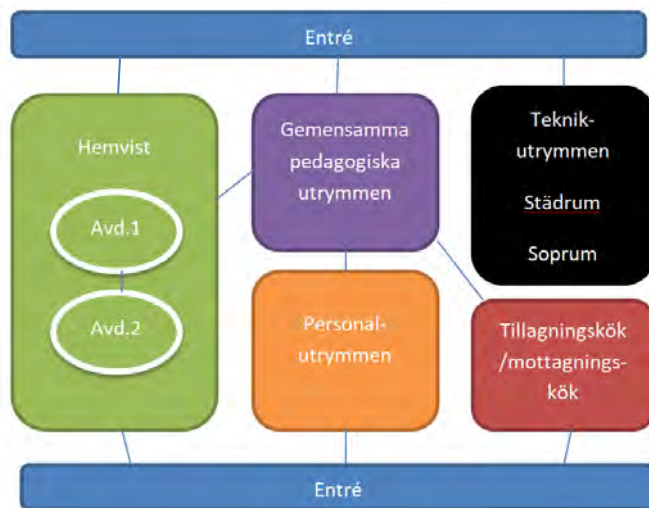

Figur 1 – dokument som styr utformningen av förskolor i Östhammars kommun

1.2 Samband

Det är av stor vikt att man, vid uppstart av nya projekt, är väl insatt i förskolans logistik och flöden för att på så vis kunna optimera ytornas disposition och rumsfunktioner. Inblandade i projektet måste därför skapa sig en god bild av rörelsemönster runt om och i förskolan under en typisk dag. Hur rör sig föräldrar och anhöriga, personal (pedagogisk, måltid, städ, teknisk), barn och externa besökare? Hur sker soptömning, transporter och leveranser? Hur dikterar den fysiska miljön deras rörelsemönster? Placeringen av förskolan på tomten och i förhållande till angöring påverkar hur flöden runt byggnaden fungerar, rummens invändiga placering påverkar de invändiga flödena.

Sambanden mellan de olika rummen i byggnaden beskrivs övergripande i figur 2 samt i bilaga 1.

Figur 2 – utrymmen i förskolan och hur de hänger samman. För en tydligare bild, se bilaga 1 flöden i huset

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Samband	2
2. Välkommen till förskolan.....	6
2.1 Skyltning.....	6
2.2 Entré - utvändigt	6
2.3 Entré - invändigt.....	6
2.4 Torkrum.....	6
2.5 WC/RWC.....	7
2.6 Trappa och hiss	7
3. Hemvist.....	7
3.1 Hemvistens gemensamma ytor	7
3.1.1 Skötrum	7
3.1.2 Förråd	7
3.1.3 Ateljé.....	7
3.2 Avdelningens egna ytor.....	8
3.2.1 Kapprum	8
3.2.2 Hemrum	8
3.2.3 Vilrum	8
3.2.4 Temarum.....	8
3.2.5 Lugna rummet	9
4. Gemensamma ytor	9
4.1 Torg	9
4.2 Lilla torget	9
4.3 Förråd.....	9
4.4 Köksateljé.....	9
4.5 Matsal (valbar)	10
5. Personalutrymmen.....	10
5.1 Personalrum	10
5.2 Enskilt kontor	10
5.3 Arbetsrum	10
5.4 Konferensrum	10
5.5 Samtalsrum/vilrum	11

5.6 Omklädningsrum.....	11
5.7 PersonalWC/RWC.....	11
5.8 Tvättstuga	11
5.9 Förråd.....	11
6. Måltidskök	11
7. Städutrymmen.....	11
8. Soprum	12
9. Teknikutrymme	12
10. Utomhusmiljön.....	12
10.1 Angöring.....	12
10.1.1 Personal	12
10.1.2 Barn, föräldrar och anhöriga	12
10.1.3 Leveranser och transporter	12
10.2 Förskolegård.....	12
10.2.1 Förvaring.....	13
10.2.2 Utomhusvila.....	13

BILAGA 1 – flöden i huset

2. Välkommen till förskolan

Entrén är den första mötespunkten på förskolan. Det är därför viktigt att entrén är tydligt skyltad, välkomnande och tillgänglig.

2.1 Skyltning

Skyltningen vid entréer ska vara tydlig och enhetlig. Fasadskylt ska vara belyst under dygnets mörka timmar.

2.2 Entré - utvändigt

Entrén ska vara skyddad från väder och vind och utformad så att smuts inte dras med in i byggnaden. Dörrautomatik ska gå att justera till barnsäkert läge med öppningshjälp och stängningsbroms. Bredvid ytterdörren ska väggbelysning placeras.

2.3 Entré - invändigt

Entréerna ska vara utformad så att de är tydliga, överblickbara, trygga och välkomnande.

Entrén är den första mötespunkten på förskolan; där möts personal, barn, föräldrar och besökare där mycket information utbyts. Det behöver därför finnas väggutrymme för att delge skriftlig information. Det ska vara inbjudande för barnen och ge förutsättningar för att kunna klara sig själv. Exempelvis ska höjden på krokar vara anpassad så att barnet når och skoknektar finnas som hjälper barnen att ta av sig skorna själva. Det ska också finnas tillräckligt med plats för att barnen att ligga ner på golvet och klä på sig.

I entrén förvaras barnens skor, stövlar och regnkläder. Personalen har också sina kläder här och tillgång till låsbara personalskåp ska finnas.

I anslutning till entrén ska också WC/RWC placeras.

2.4 Torkrum

I anslutning till entrén placeras torkrum. Där torkas blöta kläder och skor. Barnen ska själva kunna hänga upp sina kläder och skor på rullbara ställningar som sedan kan ställas rätt inne i torkrummet.

Exempel på utrustning i torkrummet är

- Klädställning med krokar för avhängning av blöta kläder
- Skoställning för torkning av skor
- Ställning för torkning av vantar

I det fall beslut fattas om att inte bygga torkrum ska tre torkskåp per avdelning placeras i entrén.

2.5 WC/RWC

I anslutning till entré ska WC/RWC vara placerad. WC/RWC ska vara lättillgänglig från entrédörr så att det går att gå in på toaletten utan att behöva klä av sig skor och ytterkläder, men ändå inte dra in smuts i övriga lokaler i förskolan.

2.6 Trappa och hiss

Om förskolan utförs i fler än en våning placeras hiss och trapp i anslutning till huvudentréen. Trappen ska vara anpassad så att den är lätt att använda för både barn och vuxna. Exempel kan vara ledstång i två höjder (både för barn och vuxna). Trappan ska också utföras barnsäker med exempelvis barngrindar på båda våningsplanen.

Hissen ska vara rymlig. Det ska vara möjligt att köra större vagnar, städvagnar, barnvagnar etc. mellan våningsplanen.

3. Hemvist

Hemvisten består av två avdelningar som delar vissa utrymmen med varandra. Hemvisten angränsar till entrén via kapprummen och till gemensamma ytor via temarummen.

3.1 Hemvistens gemensamma ytor

Hemvisten delar på skötrum, förråd och ateljé. Dessa utrymmen ska vara tillgängliga från båda förskoleavdelningarna via hemrummen. Ateljé och skötrum ska inte fungera som genomfartsrum.

3.1.1 Skötrum

Skötrummet ska vara utformat så att det understödjer barnens självständighet.

Barnens toaletter kan med fördel utformas som toalettbas med halvhöga dörrar. Detta gör att barnen både får avskildhet vid toabesök samtidigt som personalen får möjlighet att hålla uppsikt.

Skötborden ska vara höj- och sänkbara och placerade så att det dels är lätt för personalen att hålla uppsikt över rummet och barnens toaletter samtidigt som barnet, vid blöjbyte, skyddas från insyn från förbipasserande. Skötrummet ska inte användas som genomgångsrum.

Våtlek

Skötrummet utformas så att det går att dra in flyttbar utrustning för våtlek. Tvättrännan görs så pass bred att möjlighet även finns att leka med vatten.

3.1.2 Förråd

Ett förråd för förvaring av pussel, ritmaterial, leksaker etc. placeras i varje hemvist. Förråden ska ligga med anslutning mot de båda avdelningarnas hemrum. Förvaringen anpassas så att den utrustning som förvaras där blir lättillgänglig; exempelvis i vagnar, hyllor och lådor.

3.1.3 Ateljé

Ateljén delas av hela hemvisten och är ett rum för olika sorters skapande. Barnen ska tillåtas utforska olika typer av material såsom färg, lera och trä i ett utrymme med oöm inredning.

Tillgång till olika typer av utrustning ska finnas såsom projektorer, snickeriutrustning, stafflin, stora arbetsbord (minst två stycken med åtta sittplatser på varje), ljusbord och diskbänk i både barn- och vuxenhöjd.

3.2 Avdelningens egna ytor

3.2.1 Kapprum

Det första rummet i hemvisten är kapprummet. Rummet är utrustat med kapprumsinredning med förvaringsmöjligheter för torra ytterkläder, extrakläder och ryggsäckar. Det ska vara rymligt så att barnen har utrymme att lägga ut sina kläder på golvet när påklädning sker. Det ska också finnas sittmöjligheter i form av exempelvis bänkar för att underlätta för barnen och personalen vid påklädningen.

3.2.2 Hemrum

Från kapprummet kommer man in i hemrummet som är den centrala vistelseplatsen för barnen under dagen. Här ska finnas tillgång till större öppna ytor för lek samtidigt som det ska finnas plats för bord och stolar att sitta ner vid och till exempel äta, måla eller leka med lekler. I hemrummet finns också mindre pentry i vuxenhöjd med utdragbar sockel som barnen kan stå på för att nå upp. I köksbänken finns tillräckligt många lådor för att varje barn ska kunna få en egen att förvara exempelvis teckningar i. Då rummet ska kunna användas för flera olika aktiviteter samtidigt är det extra viktigt att ta särskild hänsyn till den akustiska miljön i rummet.

Från hemrummet kommer man också vidare till avdelningens övriga utrymmen – vilrum, temarum, skötrum, förråd och ateljé.

Om förskolan inte har matsal ska hemrummet kunna användas för dagens samtliga måltider.

3.2.3 Vilrum

Vilrummet ska användas för sovvila. Rummet behöver vara så pass stort att det rymmer 15 sovplatser på golvet samt förvaring för sängkläder, kuddar och madrasser. Övrig tid ska det kunna användas som rörelserum.

3.2.4 Temarum

Temarummen ska vara flexibla och kunna anpassa för flera olika aktiviteter, dvs. det ska gå att anpassa rummen till olika teman.

Förslag på olika teman rummen ska kunna anpassas till:

- Bygg och konstruktion - inspirerande miljö med olika material som presenteras för barnen och väcker deras nyfikenhet. Miljön ska inbjuda till lustfullt lärande och skapande hos barnen
- Fantasi - ett rum där barnen kan upptäcka med alla sinnen. Lyssna, känna, lukta, smaka
- Sagohörna - ett rum som kan förändras utifrån olika bokteman, barnens intresse och förutsättningar. På väggarna ska det vara möjligt att sätta upp QR-koder som barnen kan läsa av med hjälp av surfplattor

Temarummen placeras i anslutning mot förskolans gemensamma torg.

3.2.5 Lugna rummet

Ett mindre rum placeras i ett lugnare hörn av avdelningen i anslutning mot allrummet. Här finns ett litet bord med sittplatser anpassade i barnets höjd samt hylla för förvaring av material. Rummet ska erbjuda en tyst och lugn miljö där det finns möjlighet att sitta ner och koncentrera sig utan att bli störd.

4. Gemensamma ytor

Gemensamma ytor placeras centralt i byggnaden. Storleken på ytorna (exklusive matsalen) ska motsvara ca en förskoleavdelning (en halv hemvist) och vid lokalbrist kunna ställas i ordning till en avdelning under kortare perioder. Gemensamma ytorna angränsar till hemvisterna via avdelningars temarum, till personalutrymmen samt till måltidskök, eventuell matsal och entrén.

4.1 Torg

Torg är ett eller flera större öppna rum som delas av hela eller delar av förskolan. Hit kommer man både från personalutrymmena och från de olika avdelningarna via temarummen. Torget utformas så att det kan delas av i större och mindre områden där olika teman kan undersökas. Exempelvis kan man ha en del för rörelselek och sångsamlingar och en del för att utforska olika teman gemensamt, exempelvis en teatervrå eller ett klossrum. På torget är det bara fantasin som kan sätta gränser för vad som kan hända – därför ska rummet utformas flexibelt och anpassas för stora barngrupper.

4.2 Lilla torget

Lilla torget är ett gemensamt utrymme för hela förskolan som går att anpassa för olika teman. Rummet ska vara flexibelt och lätt att ställa i ordning för olika typer av aktiviteter.

Precis som hemvisternas temarum ska det lilla torget kunna ställas i ordning för olika teman exempelvis:

- Bygg och konstruktion - inspirerande miljö med olika material som presenteras för barnen och väcker deras nyfikenhet. Miljön ska inbjuda till lustfullt lärande och skapande hos barnen
- Fantasi - ett rum där barnen kan upptäcka med alla sinnen. Lyssna, känna, lukta, smaka
- Sagohörna - ett rum som kan förändras utifrån olika bokteman, barnens intresse och förutsättningar. På väggarna ska det vara möjligt att sätta upp QR-koder som barnen kan läsa av med hjälp av surfplattor

4.3 Förråd

I anslutning till torget och lilla torget ska ett gemensamt förråd vara placerat där utrymme finns att förvara utrustning till de olika rummen.

4.4 Köksateljé

Köksateljén ska ligga i anslutning till eventuell matsal samt till torget. Här får barnen vara med och pröva, utforska och experimentera med bakning och laga matlagning. Rummet utrustas med pentry med diskbänk i både barn- och vuxenhöjd med spishäll, ugn och micro. Stora bord ska finnas så att det blir lätt och roligt att baka till exempel pepparkakor.

4.5 Matsal (valbar)

I det fall förskolan har en egen matsal ska denna placeras i anslutning till måltidsköket, köksateljén, torget och barntoalett.

Matsalen utformas så att det går att skapa lugna och trygga miljöer som ger barnen matro. Det ska gå att bilda rum i rummet för avskildhet om så önskas. Då ljudnivån vid måltider har en tendens att kunna bli hög ska extra hänsyn visas till den akustiska miljön. Handfat ska finnas så att barnen kan tvätta händerna både före och efter måltiden.

Rummet ska vara flerfunktionellt och gå att förändras och utnyttjas till olika aktiviteter under dagen. Bland annat kan en del av matsalen lämnas omöblerad för att möjliggöra rörelselek, en scen skulle kunna möjliggöra för både lek och framträdanden samtidigt som en liten soffgrupp och klädhängare skulle möjliggöra för möten mellan föräldrar, anhöriga och personal.

5. Personalutrymmen

Till personalutrymmen kommer man endera via förskolans huvudentré alternativt från de gemensamma pedagogiska utrymmena via torget.

5.1 Personalrum

Personalrummet ska vara ett lugnt rum där det finns möjlighet att koppla av under raster. I rummet ska det finnas plats för dels en soffgrupp och dels en matplats. Det ska också finnas ett pentry med kyl/frys, kokplattor, kaffebryggare, vattenkokare samt mikrovågsugn och diskmaskin.

5.2 Enskilt kontor

Enskilt kontor för förskolechefen ska placeras i anslutning till dels entré och dels till personalens arbetsrum. Kontoret ska vara anpassat för att kunna genomföra känsliga samtal varför extra hänsyn ska tas till rummets ljudisolering.

5.3 Arbetsrum

I anslutning till entré för personalutrymmen och enskilda kontoret ska ett arbetsrum för förskolans personal placeras.

Rummet ska utformas så att utrymme finns för en arbetsplats per förskoleavdelning, arbetsplats för skoladministratör, två extra arbetsplatser för extra behov (vid exempelvis utbyggnation av förskolan) samt plats för skrivarutrustning.

5.4 Konferensrum

I anslutning till entré för personalutrymmen placeras konferensrum. I konferensrummet ska det finnas tillräckligt med plats för att kunna samla hela arbetslaget för olika typer av möten, exempelvis APT, nätverksmöte och OLG. Rummet ska också gå att använda vid föräldramöten och möten med olika besökare och rymma 15-25 personer.

5.5 Samtalsrum/vilrum

Samtalsrum som också kan fungera som vilrum ska placeras i anslutning till personalutrymmenas entré. Här ska plats finnas för utbäddningsbar soffa samt bord och stolar för fyra personer. Om så önskas kan samtalsrum och vilrum delas i två olika utrymmen där plats ska finnas för bord och fyra stolar i samtalsrum samt plats för utbäddningsbar soffa, stol och soffbord ska finnas i vilrummet.

5.6 Omklädningsrum

Omklädningsrum för personalen ska finnas i samband med entrén till personalutrymmena. Här ska möjlighet att duscha finnas liksom att förvara privata kläder, väskor etc. i låsbara personalskåp. I anslutning till omklädningsrummet ska HWC vara placerad.

5.7 Personal WC/RWC

Både i anslutning till personalutrymmen och på övriga strategiska platser i byggnaden ska personal WC/RWC placeras.

5.8 Tvättstuga

I anslutning till personalutrymmena ska förskolans egna tvättstuga finnas. Här tvättas förskolans kuddar, filter och sängkläder.

5.9 Förråd

I anslutning till tvättstugan ska förråd placeras för förskolans förbrukningsmaterial. Exempelvis handsprit, skötunderlägg, hushållspapper m.m.

6. Måltidskök

Här förbereds maten till förskolans barn och personal. Köket kan vara endera ett tillagningskök, ett mottagningskök eller ett serveringskök.

Utformningen av köket genomförs tillsammans med måltidsenheten i samband med valet av tillagningskök, mottagningskök eller serveringskök samt valet av matsal alternativt måltid på avdelningen.

7. Städutrymmen

Städutrymmet utformas med laddplats för skurmaskin, golvbrunn där skurmaskin töms, plats för torktumlare och tvättmaskin bredvid varandra, hyllor samt utslagsho.

Utförs byggnaden i två våningar ska det utöver städcentral i bottenvåningen finnas ett städförråd på andra plan för förvaring av bland annat toapapper, tvål etc. Rummet ska också ha en utslagsho.

8. Soprum

Soprummet utformas tillsammans med renhållningsavdelningen. Plats ska finnas för källsortering. Soprummet utformas så att det ligger i separat byggnad lättåtkomligt för borttransport av avfallet. Plats ska finnas för källsortering.

9. Teknikutrymme

Utrymme för tekniska system placeras mot yttervägg i våning 1 på förskolan. Ingång ska ske via utvändig dörr.

10. Utomhusmiljön

10.1 Angöring

10.1.1 Personal

Separat parkering för personalens bilar och cyklar i anslutning till personalentré. Möjlighet ska finnas att i lugn och ro gå in i byggnaden utan att behöva gå igenom de pedagogiska utrymmena.

10.1.2 Barn, föräldrar och anhöriga

Separat angöring för föräldrar, anhöriga och barn med tidsbegränsade parkeringsplatser för hämtning lämning samt möjlighet att parkera cyklar. Vagnar ska kunna förvaras innanför förskolegrinden under skärmtak.

10.1.3 Leveranser och transporter

Leveranser och transporter ska ske till separat entré utan att passera förskolegården.

10.2 Förskolegård

Gården ska vara innehållsrik, flexibel och fantasieggande. Här ska finnas plats för vattenlek och rörelselek. Stor uteplats med tak ska kunna fungera som en utomhusateljé. Sittplatser och bord möjliggör att äta mellanmålet utomhus. En grillplats ger möjlighet att gå ut på utflykt och grilla korv. Odlingar buskar och träd ger en ombonad och lärorik miljö.

Gården ska utformas utifrån följande zoner:

- Trygg zon: Området närmast huset ska vara trygg och rofylld. Det ska vara lätt för både vuxna och barn att få en överblick av vilka som befinner sig i zonen. Plats för bänkar och bord samt för lugnare lek, exempelvis sandlådor, lekhus och utomhusscen.
- Vidlyftig zon: I den vidlyftiga zonen erbjuds utrymme för rörelse i flera olika riktningar. Plats för lekutrustning så som gungställningar, rutschkanor, klätterställningar och balansövningar. Kullar och terräng kan också skapa förutsättningar för den vidlyftiga leken.

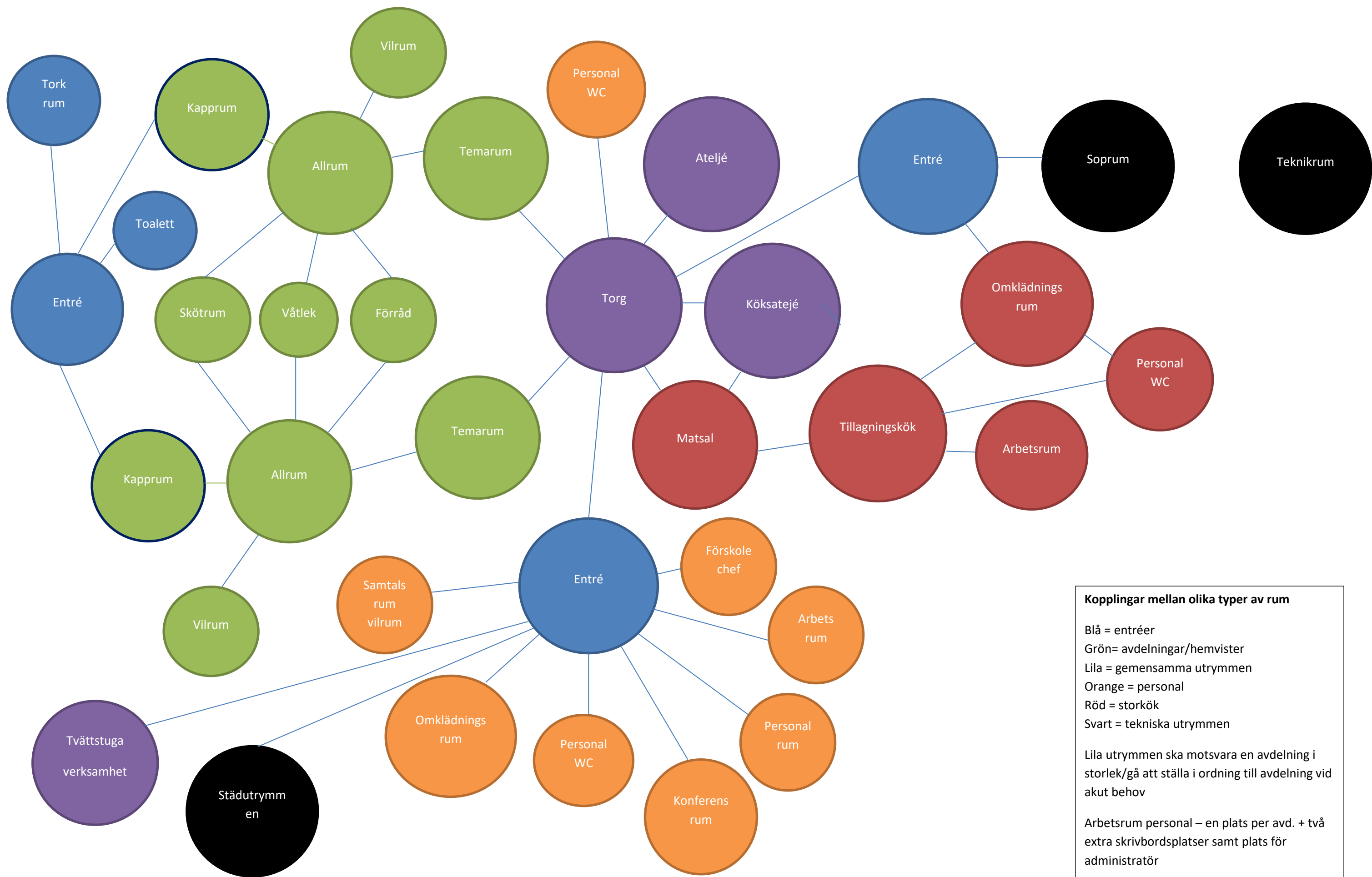
- Vild zon: Den vilda zonen bör vara placerad utanför den vidlyftiga zonen. Tät växtlighet som ger barnen möjlighet att känna sig ifred på gården. Lekbar vegetation, buskar och träd. Den vilda zonen bör motsvara ca 1/3 av gården.

10.2.1 Förvaring

På gården ska minst två förråd finnas – dels ett kallförråd för lekutrustning och dels ett varmförråd med tätslutande dörr för exempelvis förskolans barnvagnar. För privata vagnar ska skärmtak finnas för att skydda dessa från väder och vind under dagen.

10.2.2 Utomhusvila

Möjlighet ska finnas för middagsvila utomhus under tak i exempelvis en pergola. Plats för utomhusvilan ska vara i anslutning till förskolebyggnaden och till varmförrådet på gården.

Kopplingar mellan olika typer av rum

Blå = entréer
Grön= avdelningar/hemvister
Lila = gemensamma utrymmen
Orange = personal
Röd = storkök
Svart = tekniska utrymmen

Lila utrymmen ska motsvara en avdelning i storlek/gå att ställa i ordning till avdelning vid akut behov

Arbetsrum personal – en plats per avd. + två extra skrivbordsplatser samt plats för administratör

Samtalsrum ska kunna användas som vilrum, plats för bord + stolar fyra personer samt bäddningsbar soffa

Handlingsplan för giftfria förskolor

Åtgärder för att minska miljögifterna på Östhammars kommuns
förskolor

Inledning

Barn- och utbildningsnämnden gav 2016-05-12 barn- och utbildningschefen i uppdrag att ta fram förslag till en handlingsplan för hur förskolorna i Östhammars kommun ska bli så hälsosamma och giftfria som möjligt för barnen att vistas i.

Eftersom barnen vistas en stor del av sin tid på förskolan är det viktigt att ta tag i problemet där och försöka göra förbättringar. Problem med gifter finns på många olika ställen i samhället och finns också i vardagsprodukter. Barn är mer känsliga för kemikalier och miljögifter än vuxna och utforskar dessutom sin omgivning genom att smaka och suga på saker. Vissa ämnen som är hormonstörande kan dessutom påverka barnens utveckling negativt.

Kommunfullmäktige beslutade 2016-06-14 (§62) om Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018. För förskolan gäller följande:

- Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning (mål för 2018 är 50 %)
- Andel av material och inredning som är giftfri vid inköp (mål för 2018 är 100 %)
- Andel ekologiska livsmedel (mål för 2018 är 25 %)

Att ta fram en handlingsplan är ett första steg i ett långsiktigt arbete för att skapa giftfria förskolor. Handlingsplanen innehåller konkreta åtgärder som ska genomföras inom ett antal områden. Det handlar om att göra smarta val och prioritera rätt, det som är minst bra kan rensas bort direkt men det viktigaste är att de nya produkter som köps in är bra. När det köps nytt ska det köpas rätt.

En del åtgärder är enkla att utföra och innebär ingen större kostnad, det handlar mer om att förändra rutiner, öka medvetenheten och göra mer genomtänkta inköp framöver.

Handlingsplanen utgår till stora delar från Naturskyddsföreningens stödmaterial som tagits fram inom ramen för projektet Operation Giftfri förskola. Inom detta projekt genomfördes en inventering av förskolemiljöerna på 129 förskoleavdelningar i 41 kommuner. Inventeringen visade att det finns material och produkter som innehåller kemikalier på förskolorna. Utifrån denna inventering togs förslag fram på åtgärder som kan minska barns utsatthet för skadliga kemikalier. Östhammars kommun kommer inte att genomföra någon övergripande inventering av förskolemiljöerna utan använder Naturskyddsföreningens resultat som utgångspunkt.

Ekonomi

Åtgärderna ska genomföras inom befintlig budget. Det är inte möjligt att genomföra alla åtgärder direkt, eftersom vissa åtgärder innebär stora kostnader. Det material som fasas ut behöver i de flesta fall ersättas med annat material, vilket då måste ske inom förskolans befintliga budget.

Tidplan och uppföljning

Handlingsplanen följs upp av verksamhetschefen för förskolan minst en gång per år. Vid behov revideras handlingsplanen.

Rensa bort och fasa ur

En viktig del handlar om att se över vad som finns idag på förskolan och rensa bort sådant som barnen inte bör ha i sin omgivning och leka med. I förskolorna finns ett varierat utbud av material som används till lek, skapande och lärande. Det kan bestå av flera olika beståndsdelar såsom plast, trä, metall, gummi, textil samt papper och därför innehålla flera olika kemikalier.

Arbetet ska tydligt dokumenteras i rutiner för det systematiska miljöarbetet och egenkontroll. En viktig del i detta arbete är att informera föräldrar om det pågående arbetet, men också ta fram riktlinjer för vad som kan lämnas till förskolan i form av utklädningskläder, leksaker, återbruksmaterial m.m.

1. Rensa bland plastleksaker

Det finns många olika sorters plaster som kan innehålla skadliga ämnen för barnen. För att minimera risken att utsätta barnen för dessa skadliga ämnen är en åtgärd att rensa bland plastsakerna.

Rensa bort gamla mjuka plastleksaker

Börja med att rensa bort gamla mjuka plastleksaker. Mjuka plastleksaker av PVC eller annan plastsort som är äldre än 2007 innehåller otillåtna ämnen¹ eller otillåtna halter av kemikalier. Kemikaliekraven på leksaker har skärpts under åren vilket innebär att plastleksaker producerade efter 2013 är ännu säkrare². Bollar, leksaksdjur och dockor är exempel på leksaker som ofta är tillverkade av mjukgjord PVC. Lite förenklat kan man säga att leksaker av mjukgjord plast inkluderar allt som är mjukare än Lego-bitar

När nya leksaker köps in bör mjuka plastleksaker undvikas, det finns andra material som är bättre.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort och fasa ut på sikt, dock senast 2018-12-31

Rensa bort plastleksaker som är tillverkade utanför Europa

En mycket stor del av alla leksaker produceras i länder som inte har samma hårda kemikalielagstiftning som finns i Europa. I Europa ställs kemikaliekrav vid

¹ Innan 2007 tilläts mjukgörande ftalater med reproduktions- och hormonstörande egenskaper i leksaker.

² Efter juli 2013 är det inte längre tillåtet att en leksak innehåller lika höga halter reproduktionstoxiska, mutagena och cancerogena ämnen som tidigare.

leksakerstillverkning, men de kraven gäller dock inte för leksaker som säljs här, men tillverkas utanför Europa.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort de plastleksaker som inte behövs direkt. Plastleksaker som inte är tillverkade i Europa eller saknar märkning fasas ut på sikt, dock senast 2018-12-31.

Rensa bort plastleksaker som känns klibbiga eller hala

Plastleksaker som är klibbiga, mjuka och hala kan ha ftalater som läcker ut och det är därför viktigt att de rensas bort direkt.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort direkt. Klart senast 2017-08-31

Rensa bort plastleksaker som luktar starkt

Leksaker som luktar starkt, antingen kemiskt eller parfymerat, ska undvikas eftersom de kan innehålla ämnen som är allergiframkallande³. Exempel på leksaker som kan vara parfymerade är plastdockor. Även leksaker som luktar plast ska undvikas, eftersom de troligen ger ifrån sig mjukgörare och bör slängas.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort direkt. Klart senast 2017-08-31

2. Rensa bland barnens lek-material m.m.

Förskolorna är fyllda av olika saker att leka med, vissa saker lämpar sig bättre för lek än andra. Se över skapande material och utklädningskläder.

Rensa bland utklädningskläder

Material av konsläder/konstskinn (exempelvis väskor), utklädningskläder med detaljer i metall och billiga smycken kan innehålla PVC-plast med ftalater, bly kadmium och allergiframkallande nickel. Rensa därför bland bälten, smycken och kläder som barnen leker med.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort direkt. Klart senast 2017-08-31

³ År 2013 förbjöds 55 allergiframkallande doftämnen i halter över en viss gräns. Ytterligare 11 andra doftämnen måste deklarerats på leksaken. Äldre parfymerade leksaker kan därför innehålla allergiframkallande doftämnen.

Rensa bland kriter, pennor, färg, lim och leklorer m.m.

Kriter kan innehålla otillåtna halter av bly och pennor kan innehålla organiska lösningsmedel som inte är bra för barn. När det gäller lim och färg som barnen använder bör de vara vattenlösliga och helst utan konserveringsmedel.

Leklorer som ska stelna i ugnen kan innehålla PVC och bör undvikas. Byt ut dessa mot växtbaserade leror som är bättre alternativ. Ett annat alternativ är att tillverka egen lek lera.

Barnens händer tvättas efter användning.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa bort och fasa ut på sikt, dock senast 2018-12-31

Rensa bland skapande- och pysselmaterial

Det är bra att återanvända material för att inte hela tiden behöva köpa nytt, men det finns mer eller mindre bra saker att leka med.

Byggmaterial ska inte användas som pysselmaterial då de kan innehålla tungmetaller och flamskyddsmedel. Rensa bort byggmaterial samt rör och slangar som används som pysselmaterial. Istället för byggmaterial kan material från naturen, livsmedelskartonger och andra livsmedelsnära material (undantag metall) användas som skapande material.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Byggmaterial rensas bort direkt.

Klart senast 2017-08-31

Rensa bort förkläden som är av PVC-material

Många PVC-förkläden kan innehålla reproduktions- och hormonstörande ftalater.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Fasas ut på sikt, klart senast 2018-12-31

3. Rensa bland elektronik

Förskolorna är fyllda av olika saker att leka med, vissa saker lämpar sig dock bättre för lek än andra. Se därför över saker som barnen leker med som inte är ämnade att vara leksaker.

Rensa bort elektronik som inte är avsedd att vara lekmaterial

Elektronik är ingen leksak och kan innehålla bly, bromerade flamskyddsmedel och ftalater. Elektronik ska bara användas i den pedagogiska verksamheten. Rensa direkt bort gammal elektronik som används som leksaker. Exempel är avlagda telefoner, mobiltelefoner, tangentbord, stereo- och tv-apparater samt datortillbehör.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Rensa omgående bort elektronik som används som leksaker. Klart senast 2017-08-31

Flytta fungerande datorer och annan elektronik

Flytta fungerande datorer och annan elektronik till rum där barnen inte vistas under längre stunder eller förvara i tätslutande lådor. Flamskyddsmedel samlas i dammet och de barn som rör sig nära golvet har därför lätt att få i sig detta.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Flytta om möjligt fungerande datorer och elektronik till avskilda utrymmen.

4. Fasa ut möbler och tillbehör

Möbler är en stor investering som ska hålla länge. Därför är det viktigt att köpa bra möbler när nya ska köpas in. Mindre bra möbler ska på sikt fasa ut.

Byt ut stoppade soffor från 1970- 80-talet.

Stoppade soffor från 1970-80 talet kan innehålla höga halter av bromerade flamskyddsmedel. Vissa sorter bromerade flamskyddsmedel har förbjudits, vilket samtidigt innebär att nya möbler bättre än gamla. Äldre soffor med skumgummi kan även innehålla andra ämnen som inte är hälsosamma, till exempel bly. Undvik i möjligaste mån stoppade möbler då dessa samlar damm och är svårare att rengöra.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Fasa ut på sikt

Välj rätt bord

Ljuddämpande bord kan bidra till en lägre ljudnivå och en bättre arbetsmiljö både för barn och vuxna. När nya köps in, kontrollera att de inte innehåller PVC. Det finns leverantörer som använder linoleum i stället.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Byt på sikt till PVC-fria bord

Rensa bort gamla lekkuddar av skumgummi

Produkter av skumgummi innehåller ofta bromerade flamskyddsmedel. Eftersom några sorter bromerade flamskyddsmedel har förbjudits är det bättre med nyare kuddar än gamla. Äldre skumgummi kan även innehålla andra ämnen som inte är hälsosamma, till exempel bly. Tänk även på att kuddarna kan ha överdrag av PVC.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Kuddar från 80- och 90-talet ska fasas ut på sikt, dock senast 2019-12-31.

Byt ut gamla sov madrasser och skötmadrasser med plastöverdrag

Äldre madrasser innehåller sannolikt flamskyddsmedel som idag är förbjudna. Skumgummit kan även innehålla bly. Överdragen är oftast i PVC-plast och kan, om de är gamla, innehålla de sex ftalaterna som är förbjudna idag. Nya madrasser som säljs kan också ha överdrag av PVC-plast men det finns också alternativ, exempelvis i naturmaterial. Välj om möjligt ftalatfritt eller PVC-fritt.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Gamla madrasser ska rensas bort och ersättas med nya på sikt, dock senast 2019-12-31.

Se över förvaringen

Det är generellt bra att hålla nere antalet plastprodukter på förskolan. Andra material än plast eller PVC-fri plast är bättre alternativ, exempelvis trä, papper eller tyg. Tänk även på att förvaringen om möjligt ska utestänga damm, eftersom mycket gifter samlas i damm.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Fasa ut och köp in bättre på sikt, dock senast 2019-12-31.

5. Fasa ut kemikalier

På varje förskola bör man tänka igenom vilka kemikalier som egentligen behövs och rensa bort onödiga kemikalier. Se över vilka kemikalier som finns och förvaras på förskolan. De kemikalier som behövs ska förvaras på en plats som barnen inte kommer åt och på ett sådant sätt risken för en olycka och utsläpp minimeras. För kemiska produkter som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt ska det finnas ett säkerhetsblad tillsammans med kemikalierna. Detta ingår även som ett krav i egenkontrollförfordningen, där det framgår att det ska finnas en förteckning över de kemikalier som finns på förskolan.

- Varuinformationsblad/säkerhetsblad på de kemikalier som finns/används ska finnas i en pärm i städförrådet på varje förskola.
- De produkter som används ska inte innehålla onödiga färg- och parfymämnen.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Arbetet ska vara klart 2017-12-31 och sedan göras löpande.

Mat och tillagning

Eftersom det vi äter tas upp direkt i kroppen är det mycket viktigt att försöka begränsa intaget av skadliga ämnen genom maten. Plastmaterial är oftast uppbyggd av flera olika komponenter. Komponenter som används i plast som kommer i kontakt med livsmedel måste vara godkända enligt EU:s regler. Det är viktigt att tänka på att olika plaster kan ha olika användningsområden och en produkt som är menad att ha kall mat i därför är olämplig att använda för att värma mat (se bilaga 1).

6. Servera mer ekologisk mat

Målet för 2018 är att minst 25 % av maten som serveras ska vara ekologisk. Ett långsiktigt mål är 50 %. Målet om att 25 % och 50 % ska vara ekologisk mat är inte styrt till en speciell varugrupp utan är ett generellt mål för alla livsmedel i kommunens alla verksamheter. Mejeriprodukter och bananer är prioriterade och succesivt ökas mängden ekologiska produkter.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Arbetet pågår kontinuerligt

7. Undvik konservburkar

Beläggningen på insidan av konservburkar innehåller Bisfenol A, BPA som bland annat är hormonstörande. Andelen mat från konservburkar ska därför minskas. I flera fall finns alternativa förpackningar, till exempel för majs. I vissa fall finns produkterna enbart i konservburkar idag men andra förpackningsalternativ kommer förhoppningsvis framöver.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Arbetet pågår kontinuerligt

8. Spola i vattenkranen

Kranen och vattenledningarna kan bland annat laka ur bly och koppar i vattnet. Bakterier kan också växa till i vatten som står stilla i vattenledningar. En bra grundregel är därför att spola tills vattnet är riktigt kallt. Använd alltid kallt vatten till matlagning och dryck.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Arbeta in som rutin omgående.

9. Undvik att använda plast och teflon vid tillagning och servering

Plast som upphettas eller kommer i kontakt med varm mat släpper ifrån sig mer kemiska föreningar som kan vara skadliga för hälsan.

Använd inte plast och teflon vid tillagning

Undvik att använda plastredskap och plasttillbehör vid matlagning och servering. Använd hellre rostfritt stål, trä, porslin eller glas.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Fasa ut på sikt men senast 2018-12-31.

Minimera användning av plasttallrikar, plastmuggar och plastbesick

Porslin är ett bättre alternativ, användningen av plasttallrikar, plastmuggar och plastbesick ska därför minimeras. Utomhus kan rostfritt användas. Plast som kommer i kontakt med varm mat släpper ifrån sig mer kemiska föreningar som kan vara skadliga för hälsan.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Fasa ut på sikt men senast 2018-12-31.

Fasa ut plasttillbringare

När nya köps in ska de vara av glas/porslin eller metall istället. Om det blir tungt för de små barnen att hålla upp själva får personal hjälpa till.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Fasa ut på sikt men senast 2018-12-31.

Använd inte vinylhandskar

Använd inte vinylhandskar vid tillagning av mat då de är gjorda av PVC och kan innehålla stora mängder mjukgörande ftalater som läcker från materialet vid användning. Alternativa material är nitril, latex, neopren och polyuretan. Nitril är det bästa alternativet och ska helst användas.

Ansvarig: Måltidschef

Tidsplan: Klart 2017-06-31

Rutiner för städning och hygien

God hygien är viktigt inte bara för att minska smittspridning utan även för att minska intaget av skadliga ämnen. Många kemikalier släpper från produkterna och samlas i dammet, därför är bra städning en viktig del i arbetet för giftfria förskolor.

För att förbättra inomhusmiljön ska vi göra följande:

10. Tvätta händerna ofta

Barnen på förskolorna ska tvätta händerna ofta. När de har varit ute, vid toalettbesök och innan måltid är minimum. Det är svårt att kontrollera allt som barnen rör vid på förskolan, därför är det särskild viktigt med handtvätt för att minimera risken att de skadliga ämnena kommer in i kroppen när de slickar och suger på händerna.

Även utomhus bör händerna tvättas innan man äter. Går att torka av händerna med våta papperstvättilappar.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Tydliggör rutinbeskrivningar, klart senast 2017-12-31

11. Tydliggöra rutiner för städning

Det ska finnas en tydlig ansvarsfördelning där det framgår vad personal på förskolan respektive städenheten ska göra. På så sätt säkerställs att inget faller mellan stolarna och allt städas på ett tillfredsställande sätt.

Det är städenheten som ansvarar att se till att lokalerna är rena och välskötta och lokalerna städas varje dag. Det är därför viktigt med rutiner för att följa upp städningen, både den egna och den som städenheten utför.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Tydliggör rutinbeskrivningar, klart senast 2017-12-31

12. Använd neutrala miljömärkta och anpassade rengöringsmedel

Vid städning räcker det oftast med vatten, men vid speciella behov ska neutrala och miljömärkta och anpassade rengöringsmedel användas.

I första hand används torr-/ fuktmetoder baserad på statisk elektricitet eller mikrodukar och mikromappar fuktade med vatten. Moppar och torkduksmaterial består av mikrofiber/syntematerial för att få bra smutsuppsamling och en lätt städmetod.

Ansvarig: Städchef

Tidsplan: Kontinuerligt använda de bästa metoderna

13. Tvätta nya textilier

Nya textilier bör alltid tvättas innan de används, gäller även kuddar och mjukdjur, för att få bort rester av kemikalier som använts under produktionen eller för att skydda textilierna under transporten. Det är viktigt att tvätta alla textilier som gardiner, filter och mjukdjur regelbundet eftersom textilier samlar damm och damm binder diverse skadliga ämnen.

Använd miljömärkt och parfymfritt tvättmedel och undvik sköljmedel då det innehåller hormonstörande ämnen.

Ansvarig: Förskolechef

Tidsplan: Tydliggör rutinbeskrivningar, klart senast 2017-12-31

14. Utbildningsinsatser

Alla städare inom stadenheten genomgår en utbildning i SRY yrkesbevisutbildning. Det genomförs också interna städkurser för att kunna städa professionellt med de senaste produkterna inom kemikalier, redskap och maskiner.

Ansvarig: Städchef

Tidsplan: Kontinuerligt använda de bästa metoderna

Materialguide: PP, PVC eller ALU? vad passar till vad?

Bisfenol A

Bisfenol A finns i vissa plaster t.ex. polykarbonat & epoxiplaster. Polykarbonat är en hård och tålig plast som används i plastglas, tillbringare, skålar, tänger, kantiner mm. Epoxiplaster kan användas som ytskikt på insidan av livsmedelsförpackningar t.ex. konservburkar.

De plastprodukter som Menigo tillhandahåller är livsmedelsgodkända och överstiger inte de gränsvärden som den europeiska lagstiftningen om plastprodukter anger.

Idag pågår en debatt kring användandet av Bisfenol A. Det är ett hormonpåverkande ämne som kan påverka människans fortplantningsförmåga (Livsmedelsverket). Bisfenol A kan överföras till livsmedel men enligt Livsmedelsverket och Efsa är mängderna så små att de inte utgör någon hälsorisk.

Polykarbonat

Polykarbonat är en plast som tål stötar, slag och högre temperaturer. Produkter som innehåller polykarbonat kan ha en mikrovågssymbol som visar att de är lämpliga att användas i mikrovågsugn.

Melamin

Melamin kan användas i hårdplast som kan finnas i produkter som till exempel tallrikar, koppar och skålar. Melamin är ett godkänt ämne i plast enligt EU regler.

Glas- och gaffel symbol

Glas- och gaffelsymbolen visar att produkten är lämplig för att vara i kontakt med livsmedel. Men på produkter som uppenbart är avsedda att användas i kontakt med livsmedel är det valfritt att använda symbolen. Symbolen ska däremot användas på produkter där det inte är uppenbart att de är avsedda för att vara i kontakt med livsmedel. Det innebär att på t.ex. vissa vanliga plastglas Menigo säljer finns ingen glas- och gaffelsymbol men uppfyller ändå samma krav.

Vad betyder siffran?

I botten på plastprodukter finns en triangel med en siffra. Denna har inget att göra med om plasten är lämplig för kontakt med livsmedel eller inte. Återvinningskoder används för att identifiera vilket material en produkt främst är gjord i, för att förenkla sortering vid återvinning eller annan användning. Siffran refererar till en typ av återvinningskod. I stort sett alla plastkvaliteter är möjliga att materialåtervinna.

Siffran 7 står t.ex. för övrig plast. Där sorteras en mängd olika plaster in. En av dem är polykarbonat som är livsmedelsgodkänd men innehåller Bisfenol A. En annan plast med nummer 7 är tritan som tagits fram som ett Bisfenol A-fritt alternativ till polykarbonat med liknade egenskaper.

Viktiga symboler

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens miljömärkning av produkter och tjänster. För kemiska produkter ställs strikta krav på till exempel parfymer och produkter som riktar sig till barn ska vara helt parfymfria.

Svanen är Nordens officiella miljömärkning och tar hänsyn till produkters miljöbelastning under hela livscykeln, det vill säga från råvara till avfall och återvinning.

EU Ecolabel (EU-blomman) är EU:s officiella miljömärkning med gemensamma kriterier för alla EU-länder. EU Ecolabels krav fungerar på samma sätt som Svanen.

KRAV verkar för ekologisk produktion av livsmedel. KRAV-märkta livsmedel har odlats utan kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel och GMO och innehåller endast naturliga tillsatser. Märkningen står också för god djuromsorg, socialt ansvar och ett hållbart klimat.

Byggnader och utomhusmiljö

Som fastighetsägare ser tekniska förvaltningen alltid till att förskolorna renoveras till det bättre för barn och personal som vistas i lokalerna dagligen. Materialet som finns i golv, väggar, armaturer, elektronik, vitvaror, byggmaterial m.m. ska vara så miljövänligt som möjligt. Det ska inte avge några hälsofarliga partiklar som på sikt påverkar de som vistas på förskolorna. De val som görs ska vara bra för miljön idag och i framtiden, vilket innefattar alla delar från tillverkning till kassering.

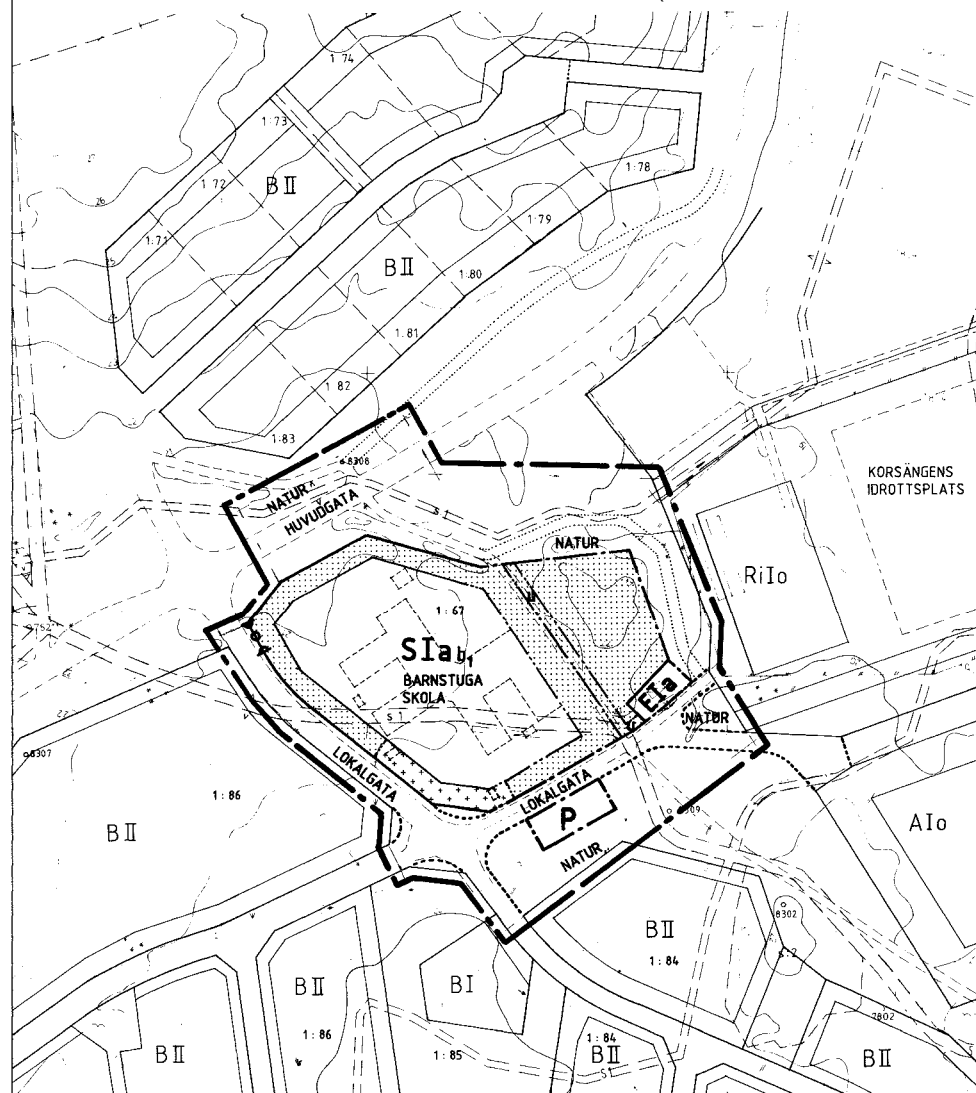
I upphandlingar för nya ramavtal och byggprojekt ställs alltid olika miljökrav, ledningssystem och policys som entreprenörerna skall uppfylla, bland annat att projekten utförs enligt olika standarder miljöbyggnad silver m.m. och att företagen har exempelvis ISO 9001, ISO 14001. Alla produkter ska också vara Svanen märkta eller ha annan relevant certifiering för att visa att den uppfyller kraven för en hållbar miljö, allergifri produkt, återvinningsbar produkt etc.

Väggar och fasader målas med färger som är Svanen märkta, de är vattenburna, innehåller inte hormonstörande ämnen eller tungmetaller. En del är även certifierade med astma och allergi förbundets certifiering och andra certifieringar innebärande högre kontroller och tester än vad lagar och regler kräver.

Golven som läggs är vanligtvis de PVC fria alternativen, att de inte frigör några ftalater är viktigt. Hur de rengörs har ju såklart också mycket med saken att göra, d.v.s. att så minimalt med rengöringsmedel som möjligt krävs och att inte polish, vax och andra behandlingsmetoder behövs användas så mycket eller inte alls vilket ger en mindre kostnad och en mindre negativ miljöpåverkan. Tillverkningen av mattorna skall vara så effektiv som möjligt och större delen eller allt av materialspillet skall återanvändas. De är även återvinningsbara till största delen, vilket såklart är bra att ha med sig då man i framtiden behöver byta ut dem.

Övriga installationer och fast utrustning

Alla vitvaror som köps och installeras har energiklass A som lägst och i vissa fall även A++. Allt för att de skall dra så lite energi som möjligt och inte behöva så mycket vatten om det gäller tvätt-och diskmaskiner. De köps genom ramavtalsentreprenörer som är miljöcertifierade och produkter som köps är som lägst Svanen märkta. Företagen som tillverkar produkterna skall också gärna vara med i ett antal Communitys, exempelvis Global Compact 100, Oekom Prime Status och Wateraid. De arbetar för en hållbar miljö även socialt och ekonomiskt på alla plan och utvecklar ständigt nya bättre material, maskiner, användningsområden, alternativ mm.

GRUNDKARTEBETECKNINGAR

- Fastighetsgräns
- Huvudbyggnad
- Väg
- Höjdpunkt
- Rutnätspunkt
- Fastighetsnummer
- Höjdsiffra
- Staket
- Transformator

Uppgifter om grundkartan

Koordinatsystem: O GON REG 9

Höjdsystem: RH 70

Upprättad av: LANTMÄTERIDISTR. I ÖSTHAMMARS K.N., UPPSALA LÄN

Upprättad: 1977-12-30

Reviderad: 1990-02-20

0 50 100m

SKALA 1:1000

PLANKARTA

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela området. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Linje belägen 3 meter utanför planområdet
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Gällande användningsgräns
- Gällande egenskapsgräns

MARKANVÄNDNING

1. ALLMÄN PLATS

- HUVUDGATA För trafik mellan områden i orten, högsta hastighet 50 km/tim
- LOKALGATA För trafik med mål vid lokalgata
- NATUR Icke anlagd mark

2. KVARTERSMARK

- E Elnätsstation
- P Parkering
- S Barnstuga

3. BEGRÄNSNING AV MARKENS BEBYGGANDE

- Marken får inte bebyggas
- Marken får endast bebyggas med uthus, dock minsta avstånd till tomtgräns 2 m
- Marken skall vara tillgänglig för allmänna undejordiska ledningar

4. MARKENS ANORDNANDE

- Utfart får inte anordnas över denna gräns

UTFORMNING, UTFÖRANDE, BYGGNADSTEKNIK

5. UTFORMNING

- I Högsta antal våningar

6. BYGGNADSTEKNIK

- b₁ Endast källarlösa hus

7. ILLUSTRATIONER

- Illustrationslinje

8. ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

- a Allmänt ändamål. Kommunen skall äga marken enligt PBL

Planens genomförandetid skall vara 10 år från den dag planen vinner laga kraft

9. UPPLYSNINGAR, ANTAGANDEHANDLING

Till planen hör förutom denna plankarta med bestämmelser:

- Illustration
- Förändringskarta
- Beskrivning

Detaljplanen upprättad enligt Plan- och Bygglagens (PBL) regler

ANTAGANDEHANDLING

DETALJPLAN

REGLERAR MARKANVÄNDNING OCH BYGGANDE ENLIGT PBL

PLANKARTA MED BESTÄMMELSER

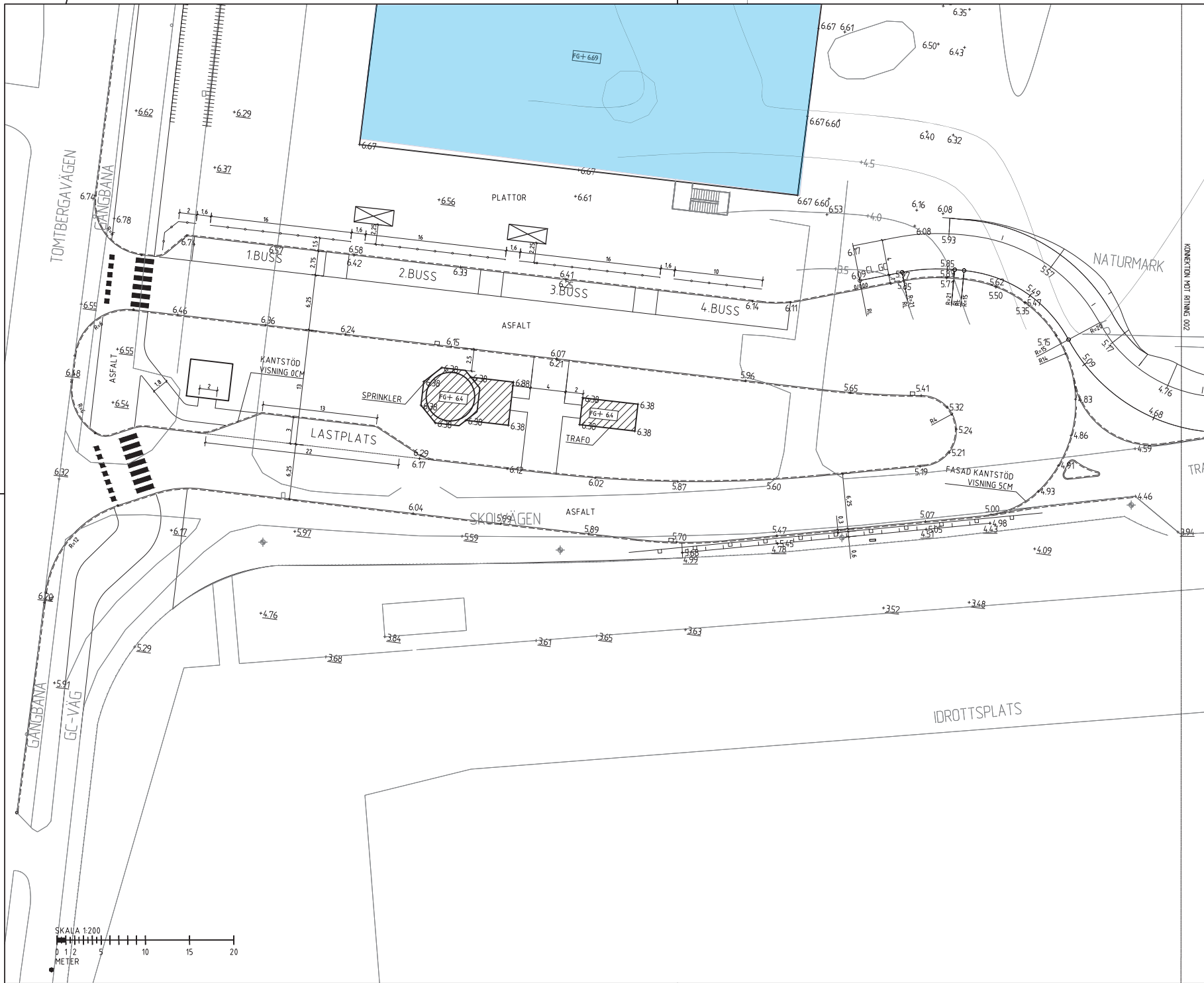
Del av Marma 1:67

ALUNDA TÄRT, ÖSTHAMMARS KOMMUN
UPPSALA LÄN

Upprättad i februari 1990
Upprättad av ORIGO arkitekter/ Höjer-Ljungqvist
i samarbete med stadsarkitektkontoret
Projektör: Helen Nilsson Arkitekt SAR

BESLUTSDATUM	SIGN
Godkänd av BN för samråd 1990-02-21	
Antagen av BN 1990-06-29	
Laga kraft 1990-07-27	

4.22

KOORDINATSYSTEM

KOORDINATSYSTEM PLAN: SWEREF 99 10 00

KOORDINATSYSTEM HÖJD: RH 2000

TECKENFÖRKLARING

—

VÄGKANT

L-STÖD

KANTSTEN

VÄGRÄCKE

GCM-BANA

BYGGNAD

VÄDERSKYDD

BET

ANT

ÄNDRINGEN AVSER

SIGN

DATUM

UTKAST

ÖSTHAMNENS KOMMUN

ÖP 405 82 SÖLGADE

SWECO

SWECO.SE

08 - 495 60 00

UPPDRAG NR

12708501

RITAD/KONTR. AV

M ANDERSSON

HANDLAGARE

C BALL

DATUM

2021-04-26

GRANSKAD AV

ANDYAR

M KINGFELDT

FRÖSÄKERSSKOLAN

BUSS-SLINGA

PLANRITNING

FORMAT/SKALA

1:200

NUMMER

T-01-1-001

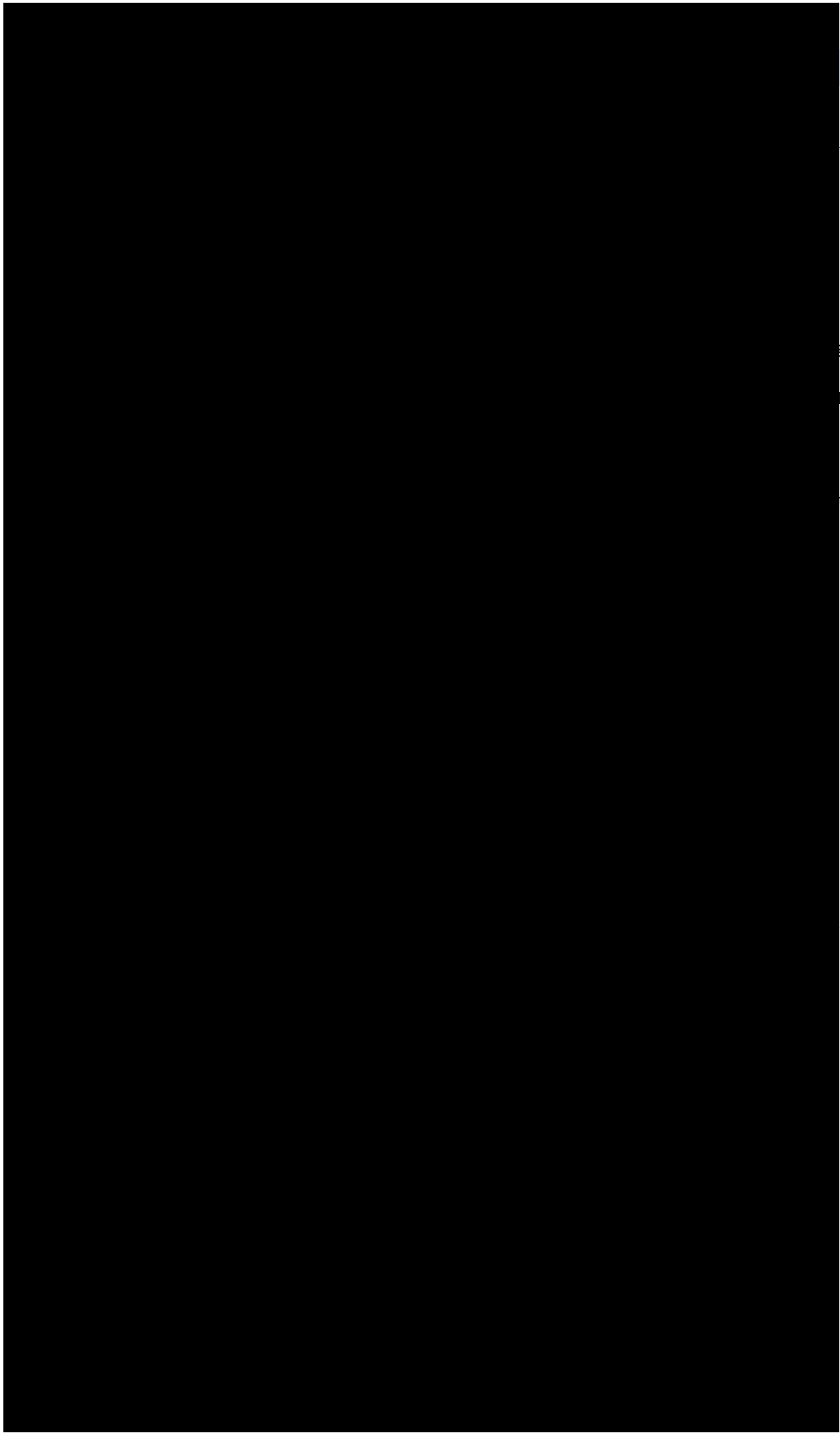
BET

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Bilväg 6 m

BET	ANT	ANDRÖNDEN AVSEER	SIGN	I ATTUR
NOLLHANDLING				
 ÖSTHAMMARSS KOMMUN – 61 95 – ÖVINGÅSEN				
 				
SWECO 188 – 195 61 00				
UPPGÄNS NR	BETÄNKNINGS: AV		HANDLAGGARE	
12708501-003	A HAGERFORS		A MOFING	
DATUM	GRANSKAD AV		ANVÄRARE	
2021-03-08	X		M KINGFELDT	
FRÖSÅKERSSKOLAN ETAPP 2, SKOLGÅRD				
ETAPPER PROJEKTERING				
FÖRH/ SKALA		NUMER		I BET
14:00/A1		L-31-1-02		
1800/A3				

t

gt

t

t

t

The first part of the paper discusses the importance of the research and the objectives of the study. It then moves on to a literature review, which provides a background on the topic and identifies the gaps in the existing research. The methodology section describes the research design, data collection, and analysis. The results section presents the findings of the study, and the conclusion summarizes the main points and offers suggestions for future research.

The study was conducted in a laboratory setting, and the data were collected over a period of six months. The results show that there is a significant difference between the two groups, and this difference is statistically significant. The findings suggest that the intervention has a positive effect on the outcome variable, and this effect is maintained over time.

The study has several limitations, including a small sample size and a lack of control group. Despite these limitations, the study provides valuable insights into the topic and highlights the need for further research. The authors conclude that the intervention is effective and recommend its use in practice.

[The following text is a dense, continuous block of text, likely a scan of a document page. It contains numerous lines of text, many of which are illegible due to the quality of the scan. The text appears to be a mix of English and possibly some non-English characters, but the overall structure suggests a formal document or report. The text is too blurry to transcribe accurately.]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

██████████

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Reglemente för utvecklingsgrupperna

Antaget av	Kommunstyrelsen
Antaget	
Ersätter tidigare version	Kommunstyrelsen, § 265/2015
Gäller för	Utvecklingsgrupper och kommunstyrelsen
Dokumentansvarig	Kommundirektör

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna vill uppmuntra och stärka lokala initiativ och utvecklingsprocesser. Utvecklingsgrupperna är bildade utifrån sina kunskaper om respektive geografiskt område. Därför finns möjligheten att bilda lokala utvecklingsgrupper utifrån geografiska områden/orter/bygder, med ekonomiskt stöd från kommunen.

En utvecklingsgrupp ska:

- föra fram lokala initiativ och utvecklingsmöjligheter
- aktivt arbeta för att uppnå representativitet för boende på orten
- vara öppen för deltagande för deltidsboende och verksamma
- stimulera intresse och engagemang för den egna orten/bygden men också för det gemensamma kommunala utvecklingsarbetet
- bjuda in allmänheten till öppna och annonserade möten
- offentliggöra på vilka sätt allmänheten kan lämna förslag och synpunkter till utvecklingsgruppen
- hålla mötesprotokoll offentliga
- utse kontaktperson/ordförande och ekonomiansvarig/kassör

Kommunens åtaganden

Kommunen informerar utvecklingsgrupperna regelbundet om väsentliga och aktuella frågor som berör respektive område.

Kommunen bjuder in till arbetsmöten minst två gånger per år. Kommunens representation kommer att spegla det område parterna väljer att fokusera på

Kommunstyrelsen konstituerar årligen (i samband med årsredovisning) befintliga och nya utvecklingsgrupper.

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna skall sträva mot;

Utvecklingsgrupperna ska kunna utgöra ett lokalt bollplank för kommunens tjänstemän vid handläggning av ärenden där lokal kunskap är värdefull.

Att tidigt involvera utvecklingsgrupperna i arbetet när det gäller frågor som har stor och långsiktig betydelse för området

Kommunen ska betrakta utvecklingsgrupperna som en tillgång och resurs i det lokala utvecklingsarbetet.

Årsredovisning och ekonomi

Årsredovisning/verksamhetsberättelse ska vara kommunen tillhanda 1 mars årligen och ska innehålla:

- genomförda aktiviteter
- redovisning av disponerade medel

En utvecklingsgrupp får disponera 17500 kr per år inom ramen för uppdraget.

Fakturorna skickas till Östhammars kommun, med gruppens namn, tydligt specificerat utlägg och granskningsattesterad av gruppens kontaktperson/ordförande.

Arvoden till ledamöter ersätts inte.

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna vill uppmuntra och stärka lokala initiativ och utvecklingsprocesser. Utvecklingsgrupperna är bildade utifrån sina kunskaper om respektive geografiskt område. Därför finns möjligheten att bilda lokala utvecklingsgrupper utifrån geografiska områden/orter/bygder, med ekonomiskt stöd från kommunen.

En utvecklingsgrupp ska:

- föra fram lokala initiativ och utvecklingsmöjligheter
- aktivt arbeta för att uppnå representativitet för boende på orten
- att vara öppen för deltagande för deltidsboende och verksamma
- stimulera intresse och engagemang för den egna orten/bygden men också för det gemensamma kommunala utvecklingsarbetet
- bjuda in allmänheten till öppna och annonserade möten
- offentliggöra på vilka sätt allmänheten kan lämna förslag och synpunkter till utvecklingsgruppen
- hålla mötesprotokoll offentliga
- utse kontaktperson/ordförande och ekonomiansvarig/kassör

Kommunens åtaganden

Kommunen informerar utvecklingsgrupperna regelbundet om väsentliga och aktuella frågor som berör respektive område.

Kommunen bjuder in till arbetsmöten minst två gånger per år. Kommunens representation kommer att spegla det område parterna väljer att fokusera på

Kommunstyrelsen konstituerar årligen (i samband med årsredovisning) befintliga och nya utvecklingsgrupper.

Östhammars kommun och utvecklingsgrupperna skall sträva mot;

Utvecklingsgrupperna ska kunna utgöra ett lokal bollplank för kommunens tjänstemän vid handläggning av ärenden där lokal kunskap kan vara värdefull.

Att tidigt involvera utvecklingsgrupperna i arbetet när det gäller frågor som har stor och långsiktig betydelse för området

Kommunen ska betrakta utvecklingsgrupperna som en tillgång och resurs i det lokala utvecklingsarbetet.

Årsredovisning och ekonomi

Årsredovisning/verksamhetsberättelse ska vara kommunen tillhanda 1 mars årligen och ska innehålla:

- genomförda aktiviteter
- redovisning av disponerade medel

En utvecklingsgrupp får disponera 17500 kr per år inom ramen för uppdraget.
Fakturorna skickas till Östhammars kommun, med gruppens namn, tydligt
specificerat utlägg
och granskningsattesterad av gruppens kontaktperson/ordförande.
Arvoden till ledamöter ersätts inte.

Från: Östhammar Direkt [REDACTED]
Skickat: 2021-05-17 11:22
Till: Bygg- och Miljönämnden [REDACTED] Kommunstyrelsen
Ämne: VB: Vad planerar Östhammars kommun att göra med Skarvinvasionen i Östhammarsfjärden? [ÖK-2021-25475]

[REDACTED]

Från: Lars [REDACTED]
Skickat: den 17 maj 2021 10:41
Till: osthammardirekt@osthammar.se <osthammardirekt@osthammar.se>
Ämne: Vad planerar Östhammars kommun att göra med Skarvinvasionen i Östhammarsfjärden?

Hej

Jag och många andra jag talat med har med oro konstaterat att Skarvarna håller på att ta över och förpesta och skita ner flertal öar i Östhammarsfjärden.

Bland annat finns flera hundra häckande Skarvar på Salsten (en liten ö strax utanför Klackskärs badplats). Idag är ön beväxt, men efter den här sommaren kommer den troligen vara vit av Skarvens kräck (avföring) som tar död på växligheten och stinker på flera hundra meters avstånd. Man kan ju förutsätta att campinggästerna kommer att fly Östhammar om detta får fortsätta. Och detta är bara en av fjärdens öar och ökning av skarvar i Östhammarsfjärden har bara ökat de senaste åren.

Så där av min fråga. Hur ser Östhammars kommun på detta och vad har man för strategi att motverka detta?

Med Vänlig Hälsning

Lars [REDACTED]
[REDACTED]

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Emma Höök
Handläggare

Beslut

1(9)

2021-03-18

218-1676-2021

Gävlefisk
Gräsö/Öregrunds yrkesfiskarförening

Beslut om tillstånd till skyddsjakt efter skarv i Östersjön inom Uppsala län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att skyddsjakt får bedrivas efter maximalt 500 storskarvar (gemensamt för villkor A och B) (*Phalacrocorax carbo*) inklusive underarten mellanskarv (kallas fortsättningsvis skarv) längs den del av Östersjökusten som hör till Uppsala län för att förhindra allvarlig skada på fisket (A) samt för att skydda känsliga fiskbestånd (B). Skyddsjakten medges enligt villkoren nedan.

Länsstyrelsen beslutar att jakten får bedrivas på sådant allmänt vatten och sådana holmar, klippor och skär som avses i 12 § andra stycket i jaktlagen (1987:259).

I övrigt avslås ansökan.

Med stöd av 59 § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas.

Villkor

För att förhindra allvarlig skada på yrkesfiske (A)

- Innehavare av yrkesfiskarlicens längs kusten får bedriva skyddsjakt efter skarv med skjutvapen inom 300 m från fasta redskap samt ryssjor och bottensatta nät för yrkesfisket.
- Tillståndet gäller från beslutsdatum och som längst t.o.m. 31 december 2021.
- Maximalt 300 skarvar får fällas med stöd av tillståndet.
- Fiskare med yrkesfiskarlicens får ta hjälp av jägare som på uppdrag utför skyddsjakten.

För att skydda känsliga fiskbestånd (B)

- Innehavare av yrkesfiskarlicens, jakträttshavare samt de som har tillstånd av Länsstyrelsen enligt § 47 första stycket jaktförordningen får bedriva skyddsjakt

2021-03-18

218-1676-2021

efter skarv i de delar av Östersjön som ligger i Uppsala län. Skyddsjakten får bedrivas 1 april – 15 juni och 1 augusti – 31 december 2021.

- Maximalt 200 skarvar får fällas med stöd av tillståndet.
- Skyddsjakten får endast ske på vatten grundare än 3 meter (markerat på sjökortet) eller inom fiskfredningsområden.

Gemensamma villkor (A och B)

- Skyddsjakten får ej bedrivas närmare än 500 m från kända skarvkolonier eller boplatser för skarv, havsörn eller fiskgjuse under perioden från beslutets fattande till 10 augusti 2021.
- Skyddsjakt på skarv är tillåtet med skjutvapen av lägst klass 3 samt hagel av kaliber 12, 16 och 20.
- Skyddsjakten får bedrivas från båt försedd med motor utan att kravet i 20 § jaktförordningen, att motorn ska ha varit avstängd minst en minut, är uppfyllt.
- Skyddsjakten ska i möjligaste mån ske efter ungfåglar (brungrå fåglar med ofta tydligt ljus buk).
- Jakten ska ske med jakträttshavarens tillstånd.
- Inom Gräsö östra skärgård ska skyddsjakt bedrivas i enlighet med beslut om Gräsö östra skärgård naturreservat (beslut den 21/2 2012, dnr 511- 9323-09), tillhörande skötselplan samt rådande reservatsföreskrifter.
- Skyddsjakt efter skarv är förbjuden inom de delar av Gräsö östra skärgård naturreservat som utgör Natura 2000 – områden, fågelskyddsområden samt djurskyddsområden under rådande tillträdesförbud.
- Inom djurskyddsområden avsedda för fågelskydd är all skyddsjakt förbjuden under rådande tillträdesförbud. Fram till den 31 augusti får ingen skyddsjakt bedrivas inom 500 m från ett fågelskyddsområde eller djurskyddsområde.
- Skyddsjakt efter skarv får inte bedrivas inom andra naturreservat där jakten är begränsad.
- Jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet. Speciell hänsyn måste tas vad gäller den hotade skräntärnan.
- Med tanke på risk för blyförgiftning ska fällda skarvar tas omhand på ett tillfredsställande sätt för att undvika att de konsumeras av rovfåglar.
- Länsstyrelsen avbryter omedelbart skyddsjakten när tillåtet antal fåglar fällts.
- Rapportering av antalet skjutna skarvar samt var dessa har fällts ska ske via rapporteringstjänsten på Länsstyrelsens hemsida,

2021-03-18

218-1676-2021

www.lansstyrelsen.se/uppsala/djur/jakt-och-vilt.html, senast 1 dygn efter att skarv skjutits. Det åligger den som bedriver jakt med stöd av detta tillstånd att minst en gång per dag uppdatera sig om återstående tilldelning på sidan ovan.

Den som bedriver jakt efter skarv med stöd av detta tillstånd ska rapportera jaktresultatet till Länsstyrelsen. Av rapporten ska framgå:

- hur många skarvar som fällts, uppdelat på årsungar respektive äldre,
- dag och plats för respektive fälld skarv (tex genom markeringar på sjökortet eller i bifogad lista)
- om ringmärkt fågel skjutits (ring sänds till Naturhistoriska Riksmuseet, se inskriptionen),
- vilken effekt jakten haft och värdefulla erfarenheter i övrigt,
- hur många skarvar som fällts genom skyddsjakt vid fasta och rörliga fiskeredskap

Länsstyrelsen erinrar om att jaktlagstiftningens regler i övrigt gäller för jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd.

Blyhagel får inte användas vid jakt i våtmark (ett vegetationstäckt område där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån tillåts variera med de naturliga säsongvariationerna) eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten.

Skulle omständigheter uppkomma eller förhållandena ändras äger Länsstyrelsen rätt att ändra eller upphäva beslutet.

Beskrivning av ärendet

Ni inkom den 24 februari 2021 med en ansökan om skyddsjakt efter skarv längs Östersjökusten i Uppsala län. Syftet med jakten är att förhindra allvarlig skada på fångst, redskap och att skydda känsliga fiskbestånd. Ansökan avser tre år och är uppdelad på tre områden som totalt föreslås en kvot på 800 skarvar:

1. Naturreservatet Gräsö östra skärgård
2. Allt salt eller bräckt vatten inom 500 m från sådant vatten inom Uppsala län som utgör enskilt och samfällt vatten med enskild och samfällad fiskerätt samt
3. Allt salt eller bräckt vatten inom 500 m från sådant vatten inom Uppsala län som utgör allmänt vatten med allmän fiskerätt.

Anledningen till uppdelningen uppges vara att större delen av skarvarna kommer att fällas inom problemområden. Ansökan innehåller förslag om avlysningssystem där Länsstyrelsen ansvarar för att informera om antal fåglar som finns kvar att skyddsjaga inom respektive område.

Det föreslås jakt med skjutvapen och användning av båt med medgivande av undantag från att motorn ska vara avslagen. Ansökan anger förutom yrkesfiskare även jakträttshavare och deras gäster som utövare. Tid för skyddsjakten anges som 1 april – 15 juni och 1 augusti – 31 december. För yrkesfiskare och husbehovsfiskare med allmän och enskild fiskerätt föreslås skyddsjakt året om inom 300 m från fiskeredskap med start 15 april.

2021-03-18

218-1676-2021

Skador uppges främst vara på fångst och nät. Huvuddelen av fisket sker som husbehovsfiske av enskilda med nät. Då dessa inte kan få någon ersättning för skador på fångst och redskap finns inget underlag för att kvantifiera skadorna. Skadorna bedöms dock överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera samt ligga över den nivå som den enskilde bör tåla.

För skador på fångst och redskap bland yrkesfiskarna hänvisar ni till offentlig statistik.

Ni anser vidare att skyddsjakten behövs för skydd av känsliga fiskbestånd i grunda områden som är viktiga "barnkammare" för de flesta fiskarter och därför bör skyddas från predation av skarv.

För Gräsö naturreservat lyfts behovet att skydda och bevara ett stort sammanhängande skärgårdsområde och dess biologiska mångfald i ett väsentligen oförändrat skick. Ni menar att skarven kommer att påverka området och även den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsen har mottagit rapport från tidigare beviljad skyddsjakt.

Länsstyrelsen har skickat ärendet på remiss till Upplands Ornitologiska Förening (UOF), Jägareförbundet samt Jägarnas Riksförbund. Jägareförbundet framförde i sitt yttrande att skarven har blivit ett problem i skärgården i Uppsala län. Arbetet med problematiken behöver göras tillsammans med angränsande län då skarven flyger långa sträckor för att fiska. På så vis får man möjlighet att störa fåglarna där de gör mest skada. Jägareförbundet i Uppsala län tillstyrker med ovanstående kommentarer ansökan om skyddsjakt på skarv.

Jägarnas Riksförbund och Upplands Ornitologiska Förening har inte inkommit med något yttrande.

Motivering till beslutet

Gällande bestämmelser

Skarven är fredad från jakt enligt 3 § jaktlagen och bilagorna till jaktförordningen. Enligt 23 a och 29 §§ jaktförordningen får Länsstyrelsen ge tillstånd till skyddsjakt om det inte finns någon annan lämplig lösning, om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde och för att förhindra allvarlig skada på bl.a. fiske, vatten eller annan egendom eller för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana växter eller djur.

Enligt 9b jaktförordningen ska det i föreskrifter eller beslut som avses i 11, 14 och 15 §§, 20 § 2 samt 21, 23 a-23 d, 24, 24 c, 29 och 31 §§ anges

1. vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas
2. vilka medel och metoder som får användas,
3. vilken tid och vilket område som avses,
4. de villkor i övrigt som behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd, och
5. den kontroll som kommer ske

Enligt 31 § jaktlagen får jakt inte bedrivas från motorfordon.

2021-03-18

218-1676-2021

Länsstyrelsen får enligt 21 § jaktförordningen besluta om undantag från förbudet att jaga från motorfordon när det gäller jakt efter bl.a. skarv. Trots förbudet får enligt 20 § jaktförordningen jakt bedrivas från båt försedd med motor under förutsättning att motorn är avstängd och minst en minut förflutit sedan motorn stängts av.

Enligt första stycket 12 § jaktlagen gäller att på allmänt vatten, som gräsar till en fastighets strand, har fastighetsägaren jakträtt intill ett hundra meter från strandlinjen.

Enligt andra stycket 12 § jaktlagen gäller att på annat allmänt vatten liksom på sådana holmar, klippor och skär, som inte hör till något hemman, får jakt bedrivas endast efter särskilt tillstånd enligt 47§ från länsstyrelsen.

Enligt 14 b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter får patroner som är laddade med blyhagel inte användas vid jakt på våtmarker eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten.

I 47 § jaktförordningen står att genom beslut i det enskilda fallet eller genom föreskrifter får länsstyrelsen meddela tillstånd till jakt på sådant allmänt vatten och sådana holmar, klippor och skär som avses i 12 § andra stycket jaktlagen (1987:259).

Med stöd av 59 § jaktförordningen får länsstyrelsen förordna att beslut ska gälla utan hinder av att det har överklagats.

Länsstyrelsens bedömning

2021-03-18

218-1676-2021

Länsstyrelsen bedömer att det finns skäl att bevilja skyddsjakt. Skyddsjakten anses endast vara befogad som skrämselmetod i syfte att få skarven att hålla sig borta från fiskeredskap kopplade till yrkesfiske samt för att skydda känsliga fiskbestånd. Länsstyrelsen anser att detta syfte uppnås med hjälp av beslutets villkor.

Enligt den nationella förvaltningsplanen har troligtvis skyddsjakt under hösten en obetydlig effekt på regionala bestånd, men om den genomförs så att skrämsleffekten maximeras skulle den kunna få skarvarna att i högre grad undvika känsliga områden. För att få avsedd effekt, det vill säga att andra skarvar blir rädda för att fiska vid redskap, behöver jakten ske när många skarvar uppehåller sig där. För att varje skjutna skarv ska leda till så många skrämda skarvar som möjligt bör jakttillfällena spridas över tid. Tidigare utförda skyddsjakter har visat sig ha en positiv effekt då skarvarna tycks bli skyggare för varje tillfälle som skyddsjakt bedrivs under säsongen.

För många känsliga fiskbestånd är antalet lekplatser en begränsande faktor för beståndens storlek. De områden där lekplatser finns har därför stor betydelse. Dessa lek- och uppväxtområden är trånga, grunda vatten som väl passar skarvens fiske eftersom fisken har svårt att undkomma.

Enligt uppskattningar från HaV (rapport 2019:4) fångas betydligt mer abborre vid fritidsfiske än vid yrkesfiske. Vår – och sommartid samlas gärna stora mängder abborre på grundare vatten för bland annat lek. Bestånden är lokala och deras status påverkar i stor utsträckning av lokala förutsättningar och rådande klimatförhållanden. Yrkes- och fritidsfiskets fångster bedöms vara långt lägre än den från säl och skarv (fiske 36%, skarv 40%, säl 13%). En relativt stor påverkan av skarv har också påvisats av Hansson et al. 2018, Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds i (ICES Journal of Marine Science 2017, 75:3 2018), och Boström (Fish predation by the great cormorant (*Phalacrocorax carbo sinensis*) 2013) visade att i Lövstabukten i norra Uppsala län bestod skarvens diet till stor del av abborre. Abborrbestånden längs Uppsalakusten har visat en vikande trend de senaste åren.

Detta gör att Länsstyrelsen anser att det finns skäl att bevilja skyddsjakt efter skarv på vattenområden grundare än 3 meter eftersom känsliga fiskarter ansamlas på sådana platser och forskning tyder på att skarven har en betydande påverkan på bestånden på lokal nivå. I förlängningen föreligger därför risk för allvarlig skada både för fritidsfisket och yrkesfisket. Bedömningen anses också ligga i linje med de riktlinjer som anges i EU-kommissionens vägledning Great cormorant - Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC.

Jakt vid etablerade skarvkolonier undantas av etiska skäl men även för att risken för önskad expansion av skarvens utbredning bedöms öka vid en sådan skyddsjakt.

Jakten på häckande fågel ska i möjligaste mån undvikas.

Mot bakgrund av det intresse som motiverar skyddsjakten och risken för att allvarlig skada kommer att uppstå, bör beslutet kunna genomföras skyndsamt.

Övriga delar av ansökan avslås på grund av att Länsstyrelsen bedömer att skyddsjaktens effekt på de lokala skarvbestånden bör kunna utvärderas innan nytt beslut fattas. Ett

2021-03-18

218-1676-2021

förnyat beslut kan bli aktuellt förutsatt att villkoren efterlevs, rapportering av fällda skarvar fungerar samt att förnyad ansökan lämnas in för kommande år. Antalet begränsas till totalt 500 skarvar då det rör sig om ett enskilt år och ansökan gäller tre år.

Länsstyrelsen gör den samlade bedömningen att bevilja skyddsjakt med villkor enligt ovan för att förhindra allvarliga skador av skarv på yrkesfisket i form av skador på fångad fisk och redskap samt förlorad fångst samt för att förhindra skada på känsliga fiskbestånd.

Länsstyrelsen bedömer också att det finns skäl att med stöd av 59 § jaktförordningen föreskriva att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Skyddsjaktens påverkan på storskarvens bevarandestatus

I den nationella förvaltningsplanen för storskarv gör Naturvårdsverket bedömningen att storskarven uppfyller kriterierna för gynnsam bevarandestatus och att förvaltningen kan koncentreras till att förebygga och/eller förhindra allvarlig skada.

Skyddsjakten är inte en populationsbegränsande jakt då omfattningen av jakten kan ses som ringa. Jakten anses endast vara befogad som skrämsemetod. Tidigare medgivna skyddsjakter har visat sig ha en marginell påverkan på regionala bestånd, vilket överensstämmer med Naturvårdsverkets bedömning i den nationella förvaltningsplanen för skarv.

Regionalt har antalet häckande skarvar i länet ökat något i jämförelse med 2019. En skyddsjakt på 500, främst icke häckande skarvar bedöms inte riskera den regionala statusen eller utbredningen. Länsstyrelsen bedömer därför att en begränsad skyddsjakt inte kommer att försvåra upprätthållandet av skarvens gynnsamma bevarandestatus regionalt eller nationellt.

Allvarlig skada

För att skyddsjakt efter skarv ska kunna beviljas krävs att samtliga förutsättningar i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. I detta fall innebär det att skyddsjakten krävs för att förhindra allvarlig skada på fiske.

Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för skyddsjakt avser skälet för allvarlig skada främst skador på egendom. Riktlinjerna säger även att i fråga om fåglar bör endast allvarliga skador på gröda, boskap, skog, fiske och vatten avses. Naturvårdsverkets vägledning anger att med skada bör avses påverkan av vilt på egendom som medför ekonomiska förluster eller ökade kostnader. Rena olägenheter samt skador som får anses vara en normal affärsrisk för verksamheten bör inte omfattas av vad som är att betrakta som allvarlig skada.

Av det underlag som lämnats in i ärendet kan inte slutsatser dras över hur stora skadorna är för fiskenäringen längs kusten. Det kan inte heller i underlaget till ärendet bedömas hur stort värdet är av de skador som skarven orsakar fångad fisk i fiskeredskap. Det framgår dock att det föreligger ekonomiska förluster samt skador på fångst och redskap. Den del som avser husbehovsfiske saknar dokumentation och värdet av denna verksamhet är okänd. Utifrån aktuell forskning bedöms dock risken för allvarlig skada ändå kunna

2021-03-18

218-1676-2021

föreligga utifrån de riktlinjer som anges i EU-kommissionens vägledning Great cormorant - Applying derogations under Article 9 of the Birds Directive 2009/147/EC.

Länsstyrelsen gör den samlade bedömningen att det finns allvarliga skador av skarv på yrkesfisket i form av skador på fångad fisk och redskap samt förlorad fångst samt risk för skada på känsliga fiskbestånd.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen bedömer att andra lämpliga lösningar i praktiken saknas. Lösningar i form av skrämselåtgärder och skarvsäkra redskap saknas eller bedöms inte vara tillräckligt effektiva.

Information

I det fall behov finns till ytterligare jakt är Gävlefisk och Gräsö/Öregrunds yrkesfiskarförening med detta beslut inte förhindrade att ansöka om utökat tillstånd.

Det bör understrykas att det är det förväntade ekonomiska bortfallet exempelvis genom utebliven eller skadad framtida fångst som utgör motivet till beslut om skyddsjakt för att förhindra allvarlig skada. Skarvens effekter på fiskbestånden måste bedömas från fall till fall och kan förväntas skilja mellan arter, platser och tidpunkter.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Monica Eriksson med handläggare Emma Höök som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

Naturvårdsverket, [REDACTED]

Upplands Ornitologiska Förening, [REDACTED]

Svenska Jägareförbundet Uppsala, [REDACTED]

Jägarnas Riksförbund Uppsala, [REDACTED]

Bilaga 1

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 1676-2021.

Bygg- och miljönämnden

Granskning om förslag till detaljplan för Östhammar 29:4 & 29:12 "BRF Tussilago"

Östhammars kommun, Uppsala län

Granskningstid: 31 maj – 28 juni 2021

Vad är en detaljplan?

En detaljplan innehåller bestämmelser om hur mark och vatten ska användas och om vad som får byggas på en viss plats. Detaljplanen är en juridiskt bindande handling och styrs av plan- och bygglagen (PBL). Det är kommunen som beslutar om att ta fram och godkänna nya detaljplaner. Allmänna intressen vägs mot enskilda för att nå en god helhetslösning och planen ligger sedan som grund för beslut om till exempel bygglov.

Planområde

Varför får jag detta brev?

Du har fått detta brev för att du bor/äger en fastighet i närheten av planområdet, är ägare/delägare/innehavare av servitut inom eller i anslutning till planområdet, eller är en berörd myndighet/kommun/organisation. Även du som tidigare under processen har lämnat synpunkter på förslaget eller av någon annan orsak bedöms ha ett väsentligt intresse av förslaget har fått detta brev.

Du kan påverka förslagets utformning genom att under granskningstiden lämna synpunkter på förslaget.

Fastighetsägare förutsätts underrätta eventuella hyresgäster om planförslaget.

Vänd för mer information →

Vad innebär planförslaget?

Syftet med den nya detaljplanen är att befintligt flerfamiljshus i kvarteret ska bli planenligt samt att möjliggöra för vissa åtgärder på husets yttre som idag inte går att ge bygglov för med befintlig detaljplan. Planerade åtgärder är inglasning av balkonger, ombyggnation av entréer med nytt skärmtak samt åtgärder för att förhindra vatteninträngning i byggnaden. Det kan också bli aktuellt att uppföra vissa komplementbyggnader såsom förråd. Inga förändringar avseende antalet bostadslägenheter i kvarteret planeras.

Vad händer nu?

Planen hanteras med standardförfarande. Det innebär att den gått igenom samråd och nu utgör underlag för granskning innan den kan antas i kommunfullmäktige. Om ingen överklagan inkommer inom tre veckor efter antagandet vinner planen laga kraft.

Har du synpunkter på planförslaget?

Om du har synpunkter på planförslaget som du vill ska beaktas i det fortsatta planarbetet ska dessa **senast den 28 juni 2021** ha inkommit skriftligen till Bygg- och miljönämnden i Östhammar, Box 66, 742 21 Östhammar. Det går också bra att mejla synpunkter till byggochmiljo@osthammar.se. Ange gärna detaljplanens diarienummer BMN-2020-3053 på ditt yttrande.

Den som inte senast under *granskningen* (se figur över planprocessen intill) lämnat skriftliga synpunkter på planen kan förlora sin rätt att överklaga. För att ha möjlighet att överklaga är det också viktigt att du angett din postadress i yttrandet så att det tydligt framgår vem som yttrar sig.

Uppgifter som du lämnar i yttrandet kommer att användas av bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun vid behandling av ärendet. Vi behandlar personuppgifter enligt personuppgiftslagen (PUL) samt dataskyddsförordningen (GDPR). Inkomna yttranden kan komma att lämnas vidare till tredje part som är involverad i detaljplanearbetet.

Vill du ha mer information?

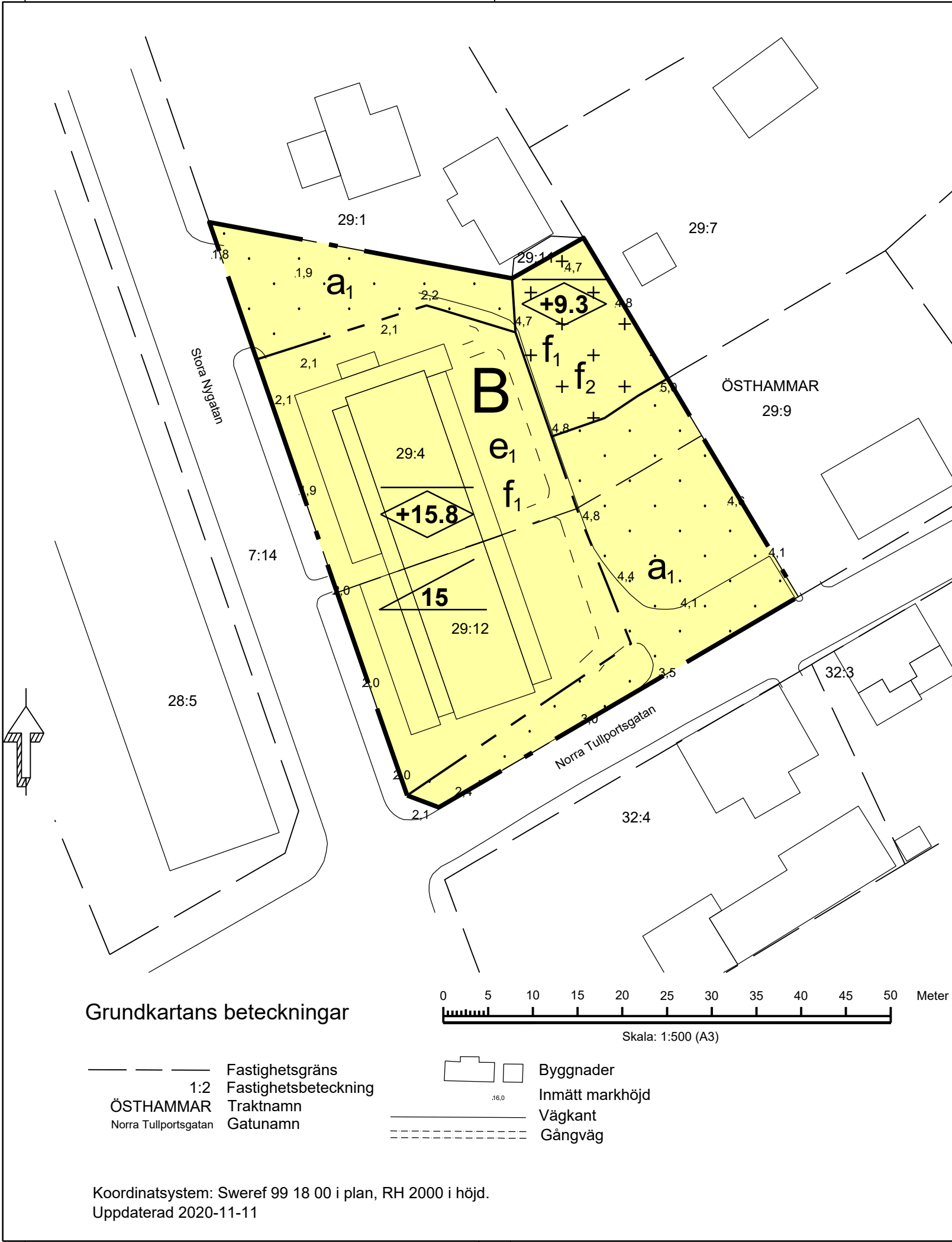
Planhandlingarna kommer att finnas tillgängliga på kommunens hemsida från och med den 31 maj 2021 på www.osthammar.se/detaljplaner

Handlingarna finns även att läsa på:

Kommunkontoret i Östhammar, Stångörsgatan 10, öppet måndag-torsdag kl. 8-17 samt fredag kl. 8-16.

Vänliga hälsningar

Bygg- och miljönämnden

Grundkartans beteckningar

- Fastighetsgräns
- 1:2 Fastighetsbeteckning
- ÖSTHAMMAR
- Norra Tullportsgatan
- Traktnamn
- Gatunamn

- Byggnader
- Inmätt markhöjd
- Vägbetäckning
- Gångväg

Koordinatsystem: Sweref 99 18 00 i plan, RH 2000 i höjd.
Uppdaterad 2020-11-11

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark. 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

- B Bostäder

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

e₁ Största byggnadsarea är 700 kvm

Placering. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

- Marken får inte förses med byggnad
- Endast komplementbyggnad får placeras

Utformning. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

- f₁ Bebyggelsen ska ges sådan utformning och med sådant material och form att anpassning sker till det kulturhistoriska riksintresset.
- f₂ Material i fasad, fönster och detaljer ska vara trä.
- Högsta nockhöjd i meter över angivet nollplan . Med nollplan avses 0,0 meter över havet i RH 2000
- Minsta takvinkel är 15 grader. Skärmtak och inglasningar får vara minst 6 grader.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid. 4 kap. 21 §

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

Ändrad lovplikt. 4 kap. 15 § 1 st 3 p.

a₁ Marklov krävs även för åtgärder som försämrar markens genomsläpplighet.

Strandskydd. 4 kap. 17 §

Strandskyddet är upphävt. Detta gäller hela planområdet.

Extra

Upplysningar

Planavgift ska inte tas ut i samband med bygglov.

Planområdet ligger inom fornlämnning L1944:9701 (stadslager). Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen. Enligt denna lag är det förbjudet att rubba, förändra eller ta bort fornlämnning utan tillstånd från länsstyrelsen. Tillstånd erfordras för alla markgrepp.

Till planen hör:

- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning
- Undersökning betydande miljöpåverkan

Samrådsredogörelse

Detaljplan "BRF Tussilago"

Östhammar 29:4 & 29:12

Östhammars kommun

Uppsala län

GRANSKNINGSHANDLING

Sidstorlek: A3

Upprättad 2021-03-30

Reviderad 2021-05-20

Emma Sundin
Planarkitekt

Cecilia Willén Johansson
Planchef

Beslutsdatum	Instans
Godkännande	BMN-AU
Antagande	BMN
Laga kraft	
DNR	
BMN-2020-3053	

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Emma Sundin

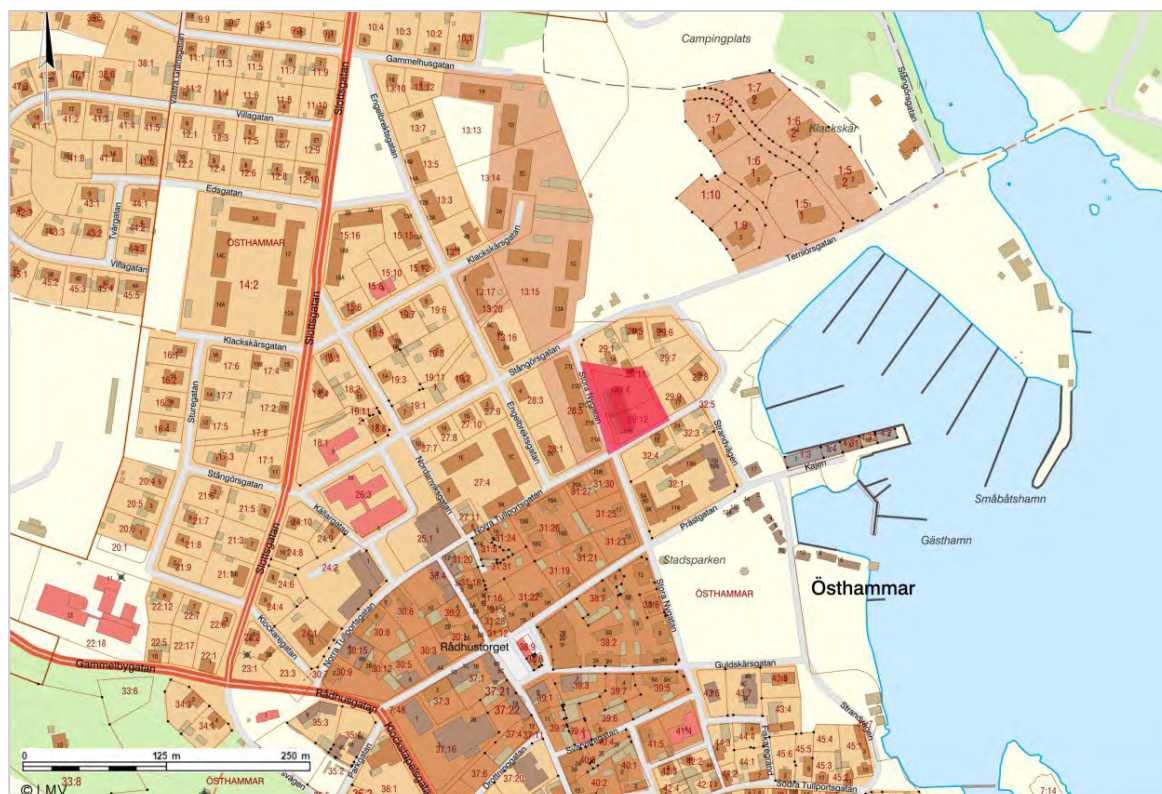
GRANSKNINGSHANDLING

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för BRF Tussilago, Östhammar 29:4 och 29:12 Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2021-03-30

Reviderad 2021-05-21

Planområdet

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

INLEDNING

Vad är en detaljplan?

En detaljplan ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur den fysiska miljön är tänkt att förändras och bevaras. I detaljplanen ska allmänna platser, kvartersmark och vattenområden och gränserna för dessa redovisas. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter, inte bara mellan fastighetsägarna och samhället utan också fastighetsägarna emellan. Den är juridiskt bindande och bestämmer bland annat vilken typ av bygglov som ges i olika områden eller vilken hänsyn som måste tas till strandskydd, riksintressen eller kulturhistoriska värden.

I denna planbeskrivning redogör kommunen för planeringsförutsättningarna, detaljplanens syfte och hur detaljplanen är avsedd att genomföras. En planbeskrivning är en obligatorisk handling som ska finnas tillsammans med plankartan och tillhörande bestämmelser.

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL.

Planprocessen

Detaljplanen hanteras med ett standardförfarande utan planprogram enligt Plan- och bygglagen 2010:900.

Samråd

Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter på planförslaget från samrådsgruppen. Samrådsgruppen består av de som berörs av planförslaget, och kan inkludera myndigheter, organisationer och privatpersoner. Yttranden som inkommer redovisas i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen används som underlag när planförslaget bearbetas vidare.

Granskning

Granskningens syfte är att visa det bearbetade planförslaget som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge samrådsgruppen en sista möjlighet att lämna synpunkter. Synpunkter på det bearbetade planförslaget redovisas i ett granskningsutlåtande. Utlåtandet innehåller även kommunens ställningstagande med anledning av synpunkterna. Om kommunen ändrar planförslaget väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

Antagande

Detaljplanen antas om marken anses lämplig för användningarna som föreslås i planförslaget. Beslutet att anta detaljplaner i Östhammars kommun fattas av bygg- och miljönämnden eller kommunfullmäktige. När detaljplanen har antagits tillkännager kommunen beslutet genom anslag på

kommunens anslagstavla. Kommunen skickar meddelande om antagande till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten. Kommunen skickar även meddelande om antagande till bostadsrättshavare, hyresgäster, boende, hyresgästorganisationer och ideella föreningar under förutsättning att de senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda. Detta gäller även sakägare. Kommunen meddelar sakägarna om planförslaget ändrats efter granskningstiden och beslutet går sakägaren emot. Om detaljplanen inte överklagas inom tre veckor efter att den har blivit antagen vinner den laga kraft.

Laga kraft

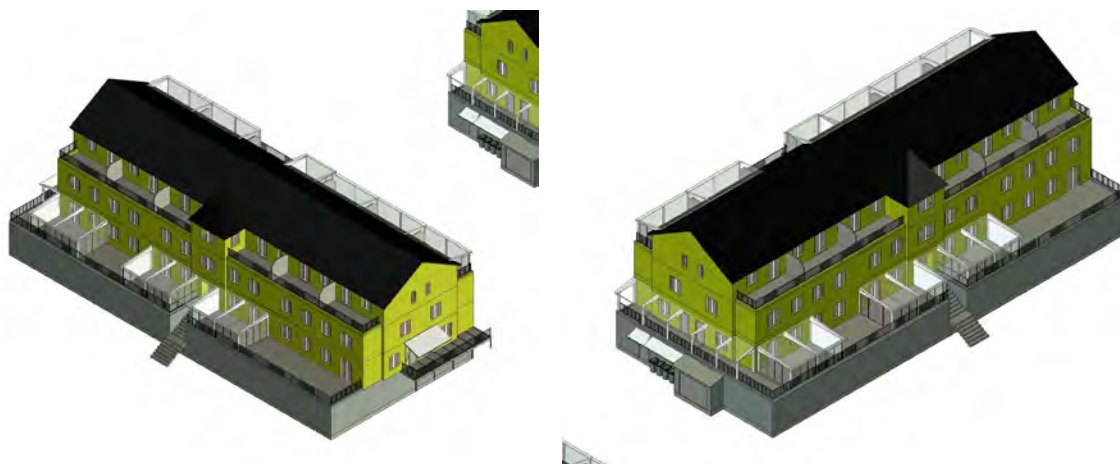
Laga kraft är en juridisk term som innebär att en dom eller ett beslut av en domstol eller en myndighet inte längre kan överklagas. En detaljplan vinner laga kraft tidigast tre veckor efter att beslutet att anta planen har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Planhandlingar

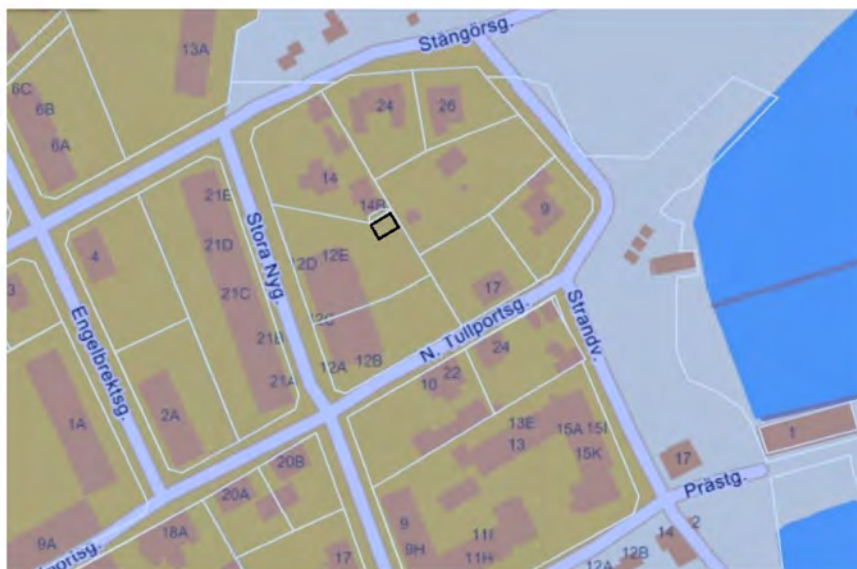
Till planförslaget hör:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Fastighetsförteckning
- Samrådsredogörelse

Syftet med den nya detaljplanen är att befintligt flerfamiljshus i kvarteret ska bli planenligt samt att möjliggöra för vissa åtgärder på husets yttre som idag inte går att ge bygglov för med befintlig detaljplan. Planerade åtgärder är inglasning av balkonger, ombyggnation av entréer med nytt skärmtak samt andra åtgärder för att förhindra vatteninträngning i byggnaden. Det kan också bli aktuellt att uppföra vissa komplementbyggnader såsom förråd. Inga förändringar avseende antalet bostadslägenheter i kvarteret planeras.

Föreslagen inglasning.

Föreslagen placering av nytt förråd

Altanernas läge uppe på byggnaden såsom det ser ut idag, utan inglasning.

PLANDATA

Planområdets storlek, läge och avgränsning

Planområdet utgörs av fastigheterna Östhammar 29:4 och 29:12 och är ca 2400 kvm stort. Planområdets utbredning är densamma som befintlig detaljplan (1.78, kvarteret Stångören). Den nya detaljplanen kommer därför helt att ersätta den befintliga detaljplanen.

Till vänster: översiktlig karta med inringat planområde. Till höger: ortofoto med inringat planområde och befintlig byggnad.

Nuvarande markanvändning och markägförhållanden

Den västra delen av fastigheterna utgörs av ett flerfamiljshus och den östra delen är en gräsmatta. Enligt befintlig detaljplan (1.78, kvarteret Stångören) är bostadshuset delvis planstridigt (delar av huset är placerat på mark som inte får bebyggas och mark som endast får förses med carport eller förråd). Fastigheter och byggnader inom planområdet ägs av BRF Tussilago.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

I gällande översiktsplan 2016 beskrivs planområdet som:

- del av serviceort med utveckling av blandad bebyggelse vid planering av framtida mark- och vattenanvändning,
- befintligt planlagt område vid planering av framtida bebyggelseutveckling,
- område med kommunala och regionala kulturmiljövården,
- del av befintligt VA-område vid planering av framtida teknisk försörjning.

Generellt för Östhammar anges i översiktsplanen bland annat att "sjöfronten och sammanhängande gröna stråk inom och runt tätorten bör behållas intakta, likaså stadens centrala delar". Vidare beskrivs att stadskärnan i Östhammar, som dessutom är ett riksintresse för kulturmiljövården, har en särskild charm. Denna unika miljö tillsammans med havskontakten är det som gör Östhammar till en attraktiv småstadsideyll. Östhammar har samtidigt goda möjligheter att utvecklas, och det framgår tydligt en vilja i översiktsplanen om att utvecklingen ska ske inåt i befintliga bebyggelseområden och genom förtätning där isolerade bostadsområden knyts ihop.

Detaljplanen innehåller förslag om förändringar i befintlig byggnation och tillkommande komplementbyggnader. Detta hamnar i viss mån i konflikt med skrivningen i översiktsplanen om att de centrala delarna ska hållas intakta, men det svarar också mot visionen om orter som utvecklas inåt.

Detaljplaner

Planområdet omfattas idag av detaljplan 1.78 (Detaljplan för fastigheterna Östhammar 29:4 & 29:12 inom kvarteret Stångören i Östhammar kommun Uppsala län, antagen 1992-11-17). Hela detaljplanen utgörs av kvartersmark för bostäder. Byggrätten ligger i mitten av planområdet och är omringad av prickmark som inte får bebyggas. På en mindre del mot västra planområdesgränsen medger planen komplementbyggnader för carport och förråd.

Byggnaden som står på platsen idag upptar hela området för komplementbyggnader, samt delar av prickmarken och användningsområdet för bostäder. Byggnaden är planstridig enligt detaljplan 1.78, i och med dess placering på prickmark och område för komplementbyggnader.

Riksintressen

Planområdet berörs av riksintressen för:

- Kulturmiljövård: Östhammars stad.
Syftet är att skydda småstadsmiljön - präglad av handel och fiske med småskalig trästadsbebyggelse kring torget och kyrkan samt sommarvillor. Uttrycken för riksintresset är rätade gator, kyrkan, torget och villor från badortsepoken.

Detaljplanens genomförande har ingen direkt påverkan på de uttryck som nämns för riksintresset, i och med att befintligt kvarter redan omgivs av rätade gator samt att det inte finns någon trästadsbebyggelse inom planområdet. Ingen skada kommer därför ske på de

objekt som idag är uttryck för riksintresset. Om nya byggnadsverk uppförs finns det en möjlighet till anpassning om tillkommande byggnader följer den traditionella stilen i området för riksintresset, såväl gällande materialval som formgivning och skala. Detaljplanen innehåller bestämmelser för att säkerställa att detta sker, se mer under avsnittet ”planbestämmelser” längre ner.

- Högexploaterad kust: kustområde från Arkösund till Forsmark (MB 4 kap. 4 §).
På platser inom detta riksintresse får fritidshusbebyggelse endast komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Vissa typer av anläggningar får bara komma till stånd på platser där det redan finns sådana anläggningar.

Detaljplanens genomförande innebär inte att sådan bebyggelse eller anläggning som åsyftas i riksintresset uppförs.

Program

Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun

I Upplandsmuseets rapport Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun 1999 redovisas de kulturhistoriskt värdefulla miljöer och enstaka objekt som är speciellt viktiga att skydda och bevara i Östhammars kommun.

Planområdet ingår i ett område runt Östhammars centrum som Jord och järn beskriver som:

Välbevarad småstadsmiljö präglad av handel, fiske och badortliv med värdefull trähusbebyggelse från 1800-talets förra hälft, representativa sekelskifteshus med stora glasverandor och välbevarad och tidstypisk bostadsbebyggelse från 1900-talets första hälft.

Riktlinjer för området är:

Den värdefulla bebyggelsen inom det äldsta stadsområdet bör i sin helhet bevaras och skyddas mot förändringar som gör att dess kulturhistoriska värden går förlorade. Likaså bör de få sekelskifteshus inom området Nya staden som ännu bevarar sitt ursprungliga utseende bevaras och skyddas mot förändringar, liksom stadsplanemönstret inom samma område. För övrig bebyggelse gäller att stor varsamhet iaktas vid upprustning och eventuella förändringar. Yttre tilläggsisolering på de fasadtegelklädda villorna i området vid Villagatan är inte möjligt.

Förändringar som denna detaljplan möjliggör för måste således genomföras med stor varsamhet.

Vattenförsörjningsplan

Östhammars kommuns vattenförsörjningsplan är en rapport från 2018 som kartlägger grund- och ytvattenresurserna i kommunen. De vattenbehov som finns idag identifieras översiktligt och bland de existerande grundvattenresurserna undersöks flöden, geologi och hydrologiska förhållanden. För Östhammars tätort anges att det idag inte är möjligt att öka uttagen ur den del av Börstilsåsen som används för att försörja tätorten.

Kommunala styrdokument

Gång- och cykelvägsplan

Gång- och cykelvägsplan 2016 syftar till att fotgängare och cyklister enkelt och trafiksäkert ska kunna röra sig mellan olika målpunkter i de större tätorterna.

Planområdet ligger i direkt anslutning till befintliga gångstråk längs Stora Nygatan och Norra Tullportsgatan.

Planens genomförande möjliggör tät bebyggelse i centrala Östhammar. Det finns möjlighet för de boende att upprätta cykelförråd eller liknande med den nya detaljplanen, en möjlighet som inte fanns tidigare, som kan gynna färdstättet. Planområdet har god tillgång till befintliga gångstråk men tillgång till separerade cykelvägar saknas i den direkta närheten.

Strategi för vatten och avlopp

Strategi för vatten och avlopp 2012-05-30 syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar VA-utveckling i hela kommunen med hänsyn till kostnader, miljönytta och tillväxtfaktorer. Enligt strategin krävs utökning av vatten- och reningsverket om nya anslutningar ska kunna ske i Östhammars tätort. Bebyggelsen i planområdet är dock redan anslutet till kommunens vatten- och avloppsledningar och inga ytterligare anslutningar planeras i denna detaljplan.

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott fattade 2020-06-10 beslut (Dnr BMN-2020-780) om att påbörja planarbete för området. Det beslutades att planen skulle hanteras med standardförfarande.

UNDERSÖKNING

Förenlighet med 6 kap. Miljöbalken

Kommunen ska med en undersökning undersöka om genomförandet av planen, planprogrammet eller planändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökningen finns som en av planhandlingarna i denna detaljplan där den kan läsas i sin helhet. Ställningstagandet som undersökningen ledde fram till:

Det berörda planområdet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras enligt Miljöbalken 6 kap 9 §.

Även om ingen strategisk miljöbedömning görs som en del av detaljplanen betonas i undersökningen vikten av att ta erforderlig hänsyn till kulturmiljön.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur och kultur

Mark, vegetation, djurliv

Marknivån inom planområdet varierar med cirka 3 meter, vilket är en förhållandevis stor kupering med tanke på planområdets yta (totalt 2400 kvm). Marken i den västra delen är ungefär 2 meter över havet och följer gatunivån på Stora Nygatan. I den östra delen är marken ungefär 5 meter över havet. Norra Tullportsgatan följer här en backe upp från den lägre liggande Stora Nygatan upp till höjden i planområdets sydöstra del. Det befintliga bostadshuset ligger delvis i suterräng i denna backe, med ett källarplan och garage mot Stora Nygatan och entréer till bottenvåningen mot öster (uppe på höjden).

Jordarten är enligt SGU:s karteringar urberg i hela planområdet. Grönytor finns i planområdets östra del och utgörs främst av klippt gräsmatta med inslag av planterade häckar och andra mindre växter i anslutning till hushörn och entréer. Inga värdefulla nyckelbiotoper eller skyddade arter finns inom planområdet.

Fastigheterna ligger i en svag kulle. Vy från södra hörnet av planområdet.

Planområdets grönyta. Bild tagen från sydost, ståendes på Norra Tullportsgatan.

Hårdgjord yta i form av parkering upptar en del av planområdet.

Landskapsbild/Stadsbild

Planområdet ligger i Östhammars centrum och är en del av en speciell stadsmiljö som präglas av småskalighet. Många byggnader är två våningar och har fasad i trä. Bebyggelsestrukturen följer i huvudsak en gammal stadsplan med rätade gator samtidigt som det i vissa delar istället är den medeltida gatustrukturen med dess ”vågformade” gator och täta bebyggelse som är mer betonad. Dessutom gör sig kulturmiljön ständigt påmind i de centrala delarna, och mer om detta går att läsa under efterföljande rubrik ”kulturmiljö och fornlämningar”.

Mot bakgrund av ovanstående sticker ”kvarteret Stångören” (inklusive planområdets två fastigheter Östhammar 29:4 och 29:12) ut i mängden. Här är det istället 1900-tals hus i varierande storlek, lägenhetsantal och färg som dominerar. Den befintliga byggnaden i planområdet är i gul puts med arkitektoniska inslag (såsom stora fönster och tak) som delvis är moderna och delvis anpassade till det kulturhistoriska riksintresset. En del av förklaringen till det avvikande byggnadssättet kan ligga i att kvarteret Stångören ligger norr om Norra Tullportsgatan som tidigare utgjorde den nordliga gränsen för staden. En annan förklaring kan vara att man på flera ställen i staden genomfört ”stadssaneringar” (om än i mindre skala än i storstäderna), där man helt enkelt rev delar av kvarter med äldre bebyggelse.

Byggnaden har gul puts och ett svart tak. Taket är ett sadeltak, men bryts av med ”tornet” som syns i mitten på denna bild.

De förändringar som föreslås genom denna detaljplan kommer få påverkan på stadsbilden, men inte nödvändigtvis på den traditionella stadens uttryck i och med att aktuellt kvarter får ses som relativt modernt i jämförelse med bebyggelsen mellan tullportsgatorna i centrum. Inglasning av balkonger och andra kosmetiska förändringar på befintlig byggnad får därför ses i samma kontext som stilen på byggnaden idag för att kunna passa in. När det gäller uppförande av nya byggnadsverk såsom förråd och liknande blir påverkan på stadsbilden desto större, eftersom de kommer uppta en yta som innan denna detaljplan inte är exploaterade. De kommer lämna ett intryck på upplevelsen av gaturummet främst när man står på Norra Tullportsgatan. Förslaget är därför att nya byggnadsverk endast får uppföras om de anpassas till kulturmiljön. Bestämmelser om material, tak och höjd finns inom område för komplementbyggnader av denna anledning.

Vy från väster. Norra Tullportsgatan med planområdet till vänster i bild.

Till vänster: vy från Norra Tullportsgatan när man tittar in på planområdet. Till höger syns grönytan en bit in och ungefärligt läge för komplementbyggnad. Komplementbyggnaden kommer således vara synlig från Norra Tullportsgatan.

Kulturmiljö och fornlämningar

Planområdet ingår i fornlämningen "Stadslager" (L1944:9701). Riksantikvarieämbetet beskriver lämningen som:

Kulturlager stad, ca 650x600 m (N-S). Plats för Östhammars stad, grundad 1521 (efter Öregrunds stads bränning 1521). 1539 erhåller Östhammar skyddsbrev och privilegier av Gustav

Vasa. Staden brändes 1719 vid rysshärjningar. Område med kulturlager har påträffats. Gräns enligt S. Söderberg dnr 4371/79.

Planområdet ingår också i ett kulturhistoriskt riksintresse, se mer om detta under rubriken ”riksintressen”.

Miljöförhållanden

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) har funnits som styrmedel i svensk lagstiftning sedan år 1999 då föreskrifter om miljökvalitetsnormer skrevs in i miljöbalkens femte kapitel. Det övergripande syftet med normerna är att skydda människors hälsa och naturmiljön.

För planområdet bedöms normer för utomhusluft, omgivningsbuller och vattenkvalitet vara relevanta.

Planens genomförande får inte leda till att miljökvalitetsnormer överträds.

Enligt SMHI:s kartering över delavrinningsområden ligger planområdet inom ett avrinningsområde som dräneras mot Östhammarfjärden. De data som finns kring Östhammarfjärden i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) visar att den ekologiska statusen är dålig och att vattenförekomsten inte uppnår god kemisk status. Enligt miljökvalitetsnormerna som föreslås i förvaltningscykel 3 ska förekomsten nå god ekologisk status till 2039 samt nå god kemisk ytvattenstatus. De största påverkanskällorna till fjärdens vattenkvalitet är reningsverk, enskilda avlopp, historiskt lagrade näringsämnen i sedimenten samt förorenade områden.

Detaljplanen innebär ingen ökad vattenförbrukning i och med att inga bostäder eller verksamheter tillkommer. Befintlig byggnad är ansluten till kommunalt vatten och avlopp.

De föreslagna mindre komplementbyggnaderna kan ge något större hårdgjorda ytor genom ytterligare takyta. Detta kan påverka dagvattenavrinningen i området så att påverkan i någon mån sker på mottagande recipient. Genom bestämmelse i plankartan att genomsläpplighet inte får försämras (utan marklov) på mark som inte får förses med byggnad, säkras planområdets hantering av dagvattnet.

Sammantaget bedöms detaljplanen inte innebära någon betydande negativ påverkan på mottagande recipient Östhammarfjärden.

Förorenad mark

Det finns inga tidigare kända eller potentiella markföroreningar inom planområdet. Däremot finns potentiella föroreningar i de östra delarna av kvarteret Stångören, på grannfastigheterna. Om potentiella föroreningar upptäcks vid markarbeten i planområdet ska det anmälas till kommunen.

Radon

Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske i bygglovsskedet. Tidigare översiktlig kartläggning av radon inom kommunen har visat sig vara opålitlig när det handlar om att ge indikation på radonhalt i färdig byggnad. Det är upp till respektive fastighetsägare att vidta tillräckliga åtgärder för att rikt- och gränsvärden inte ska överskridas.

Trafik- och ljudmiljö

Stora Nygatan utgör en av åtkomstgatorna till och från Östhammars centrum. Norra Tullportsgatan är en mindre gata som på vissa ställen genom centrum är avstängd för fordonstrafik, dock inte på sträckan förbi planområdet. Antalet fordon som färdas på gatorna är inte känt, men trafikmängden bedöms ändå vara så låg att det inte uppstår några påtagliga störningar för de boende och någon närmare undersökning bedöms inte vara nödvändig.

Risk och säkerhet

Skred

Länsstyrelsens skredkartering från 2016 visar att det inte föreligger någon känd förutsättning för skred inom planområdet.

Höga vattenstånd/översvämning

Enligt länsstyrelsens lågpunktskartering finns det ingen lågpunkt inom planområdet. Planområdet sluttar mot söder och väster, och vid extrema nederbörd är det därför troligt att vattnet flödar åt de väderstrecken, stället för att ansamlas i stora mängder inom planområdet.

Det finns en viss problematik med lokala översvämningar runtom huskroppen. Detaljplanen syftar till att möjliggöra åtgärder för att förbättra undanrinningen av de lokala översvämningarna.

Stigande havsnivåer och översvämningar i Östhammarfjärden kan påverka planområdet, i och med att den lägsta marknivån i planområdet endast är 1,8 meter över havsnivån.

Transport av farligt gods

Det finns inga vägar eller järnvägar med transport för farligt gods inom eller i direkt angränsning till planområdet. De närmast belägna vägarna för farligt gods är väg 76 och en bit av Gammelbygatan som är belägna cirka 1,5 kilometer väster om planområdet. Väg 76 är en primär rekommenderad väg för farligt gods söder om cirkulationsplatsen vid korsningen Gammelbygatan/väg 76. Gammelbygatan och väg 76 norr om cirkulationsplatsen är sekundär rekommenderad väg för farligt gods.

Bebyggelseområden

Bostäder (befintliga och föreslagna)

Bostadsområden finns lokaliserade runt om planområdet. Bebyggelsen består framförallt av flerbostadshus. I den del av kvarteret Stångören som inte omfattas av denna detaljplan finns några villor i dagsläget, men det pågår där ett annat detaljplanearbete; "Sjöblick", som skulle innebära att villorna kan ersättas med flera flerbostadshus på uppemot 40 lägenheter sammanlagt.

Inom planområdet finns idag ett flerbostadshus. Detaljplanens genomförande kommer inte innebära att fler bostäder uppförs.

Offentlig service

I Östhammars centrum, beläget i direkt anslutning till planområdet, finns bland annat kommunhus och bibliotek.

Kommersiell service

Livsmedelsbutiker, postombud, apotek, banker, restauranger, detaljhandel m.m. finns i direkt anslutning till planområdet i Östhammars centrum.

Friytor

Lek, parker och rekreation

Det finns idag ingen större möjlighet till rekreation eller lek inom planområdet. Möjligen går det att använda gräsmattan öster om bostadshuset till vissa enklare lekar och sporter men normalt sett behöver man gå eller åka till andra ställen i tätorten. Emellertid är detta inget hinder, i och med att det finns en mängd faciliteter inom gångavstånd från planområdet: Badplats och rekreationsområde (Krutudden), idrottsplan och idrottshall (Frösåkershallen), ishall, elljusspår/motionsspår, tennisbanor, hundrastgård, parker och lekplatser (exempelvis Sjötorget), med mera.

Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för lek och rekreation.

Naturmiljö

Närmaste naturreservat är Edskärret, 3 kilometer nordväst om planområdet. Cirka 6 kilometer sydöst om planområdet ligger Fageröns naturreservat där det finns vandringsleder, grillplatser, kohagar, vackra och stora lövträd samt en av Sveriges nordligaste bokskogar.

Bara 50 – 100 meter från planområdet passerar Hälsans stig som man kan följa genom centrala Östhammar i en 4 kilometer lång slinga.

2 kilometer norr om planområdet, på andra sidan av Östhammarfjärden, ligger Karö våtmark som visserligen inte har någon skyddad status men där möjligheterna är goda till framförallt fågelskådning. Ett fågelskådartorn finns uppställt som blickar ut över våtmarkerna.

Gator och trafik

Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik

Inga allmänna gator eller gång- och cykelvägar finns inom planområdet. Runtomkring finns kommunala gator som används av både fordonstrafik och gångtrafik. 2 kilometer väster om planområdet går väg 76 och 288 som har förbindelser till Norrtälje, Uppsala och Gävle.

Detaljplanens genomförande kommer inte innebära förändringar på befintligt gatunät.

Kollektivtrafik

Östhammars busstation ligger 500 meter sydväst om planområdet. Busstationen har regelbundna avgångar till bland annat Öregrund, Uppsala, Bruksgymnasiet och Forsmarks kärnkraftverk.

Parkering, varumottag, utfarter

Fastigheterna är bebyggda med garage och utomhusparkering för de boende inom planområdet. Parkeringsbehov i samband med detaljplanens genomförande bedöms rymmas inom befintligt parkeringsbestånd.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Den befintliga bebyggelsen inom planområdet är idag ansluten till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Detaljplanens genomförande kräver ej ytterligare anslutningar till det kommunala vatten- och avloppsnätet.

Dagvatten

Detaljplanens genomförande bedöms rymmas inom kapaciteten för befintligt system för dagvattenhantering.

El och kommunikationer

Planområdet är idag anslutet till el- och telenätet samt bredband. Vid eventuell nybyggnation i området ska representant för posthanteringen (i dagsläget PostNord som representerar samtliga postaktörer i just denna fråga) kontaktas i god tid för dialog kring godkännande av postmottagningen.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt de föreskrifter om avfallshantering som finns sammanställda i "Renhållningsordning för Östhammars kommun". Avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ska vara högst 5 meter och renhållningsfordon ska kunna angöra från gatan utan backningsrörelser.

Från och med 2022 ska insamling av returpapper ske fastighetsnära. Från 2023 ska insamling av förpackningar (glas, plast, papper och metall) samt eventuellt även textil samlas in fastighetsnära. Hur insamlingen kommer ske och av vem är inte fastställt ännu.

Detaljplanens genomförande möjliggör uppförande av avfallsutrymme inom 5 meter från huvudentré. Området för komplementbyggnader kommer dock inte kunna användas som soprum/miljöstation eller liknande på grund av bristande framkomlighet för renhållningsfordon.

Sociala frågor

Tillgänglighet och trygghet

I Översiktsplan 2016 anges att en god social utveckling förutsätter att människor känner sig trygga och har likställda möjligheter att delta i samhällslivet. Det är viktigt att den fysiska tillgängligheten är god, även för personer med funktionsvariationer.

Angöringsplats för bilar och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus. Markbeläggningen ska vara fast, jämn och halkfri. Antalet parkeringsplatser bör dimensioneras med hänsyn till avsedd användning eller antal bostäder och långsiktigt behov.

Detaljplanens genomförande möjliggör tillgänglig bebyggelse för fotgängare och fordonsburna personer.

Barnperspektivet

Som ett led i att förverkliga barnkonventionen ska kommunen tillämpa barnperspektivet i den fysiska planeringen. Alla beslut i Östhammars kommun som påverkar barn ska föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller för barn i grupp. Denna detaljplan bedöms inte påverka barn mer än indirekt, exempelvis genom att befintlig gräsyta kan komma att minskas jämfört med idag. Det finns inga uppgifter eller statistik på hur gräsytan används, men den skulle potentiellt kunna användas för lek och sport med mera. Endast delar av gräsytan kommer kunna tas i anspråk.

Administrativa frågor

Tidplan

Här nedan följer en preliminär tidplan för planarbetet. Tidplanen kan komma att ändras allt eftersom att planarbetet fortskrider.

Positivt planbesked

Samråd

Granskning

Antagande

Laga kraft

juni 2020

april 2021

maj - juni 2021

september 2021

oktober 2021

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är 5 år från den dag den vinner laga kraft.

Huvudmannaskap allmän plats

Ingen allmän plats finns inom planområdet.

Ansvarsfördelning

Östhammars kommun ansvarar för detaljplaneprocessen. Markägaren ansvarar för genomförande av de åtgärder som föreslås genom detaljplanen samt inhämtande av de tillstånd, lov, m.m. som är nödvändiga för genomförandet.

Avtal

Inga exploateringsavtal eller markanvisningsavtal upprättas i samband med denna detaljplaneprocess.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning, fastighetskonsekvenser m.m.

Genomförandet av den föreslagna detaljplanen föranleder inga nya fastighetsrättsliga åtgärder.

Rättigheter

Planområdet omfattas inte av några kända servitut eller ledningsrätter. Inga rättigheter finns inskrivna på de två fastigheterna inom planområdet, Östhammar 29:4 och 29:12.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Arbetet med detaljplanen bekostas av markägaren, i enlighet med ett separat upprättat avtal som träffats mellan markägare och Östhammars kommun.

Planavgift

Ingen planavgift tas ut vid bygglov. Avgiften regleras istället genom ett separat upprättat avtal som träffats mellan markägare och Östhammars kommun.

Anslutningsavgifter

Exploatören/markägaren ska bekosta eventuella anslutningsavgifter för teknisk infrastruktur som är kopplade till detaljplanens genomförande.

Fastighetsbildning/Lantmäteriförrättning

Exploatören/markägaren bekostar eventuella fastighetsrättsliga åtgärder.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Stadsbild

Detaljplanens genomförande möjliggör bibehållande av befintliga byggnadsvolymer och -dispositioner med tillägg av inglasningar och komplementbyggnader på begränsad del av planområdet.

Kulturmiljö

Inglasningar och uppförande av komplementbyggnader kan påverka upplevelsen av kulturmiljön i närområdet. Ingen åtgärd planeras dock genomföras direkt på en byggnad eller lämning som har kända kulturhistoriska värden.

Övriga konsekvenser på miljö, sociala livet, tillgänglighet, tekniska omständigheter m.m.

Inga andra konsekvenser av större betydelse förutses uppkomma som ett resultat av föreslagna förändringar.

PLANBESTÄMMELSER

Allmänt

Detaljplanearbetet har utgått från tidigare gällande detaljplan 1.78 (Detaljplan för fastigheterna Östhammar 29:4 & 29:12 inom kvarteret Stångören i Östhammar kommun Uppsala län, antagen 1992-11-17). Bestämmelser i den detaljplanen har studerats och det har befunnits lämpligt att i vissa fall göra justeringar och tillägg. I det följande redovisas en genomgång av samtliga planbestämmelser som fanns i tidigare gällande detaljplan och de bestämmelser som nu föreslås gälla i denna nya detaljplan.

Plankartan

Detaljplanen har samma planområde som tidigare detaljplan från 1992, vilket innebär att den nya detaljplanen helt kommer ersätta den gamla. Planområdesgränsen var tidigare ritad 3 meter utanför planområdet, men är nu ritad i gränsen. Hela planområdet utgörs av kvartersmark i båda detaljplaner. Området med bygggrätt har flyttats något västerut för att återspegla dagens förhållanden på fastigheterna. Området för komplementbyggnader har flyttats till det nordöstra hörnet där åverkan på gaturummet blir mindre och där marknivåerna är flackare.

Till vänster: plankarta i detaljplan från 1992. Till höger: ny detaljplan.

Användning av mark och vatten

Inga förändrade markanvändningar föreslås i den nya detaljplanen jämfört med den från 1992.

Egenskapsbestämmelser

Utnyttjandegrad

Utnyttjandegraden är i detaljplan från 1992 reglerad med bruttoarea. I den nya detaljplanen regleras bebyggandets omfattning med byggnadsarea istället. Den nuvarande byggnaden i planområdet överskrider dessutom tidigare bestämda bruttoarea. Med den nya planbestämmelsen blir byggnaden planenlig.

Bestämmelse i detaljplan från 1992	Ny planbestämmelse
e 1200 Största bruttoarea (BTA) i kvadratmeter.	e1 Största byggnadsarea är 700 kvm.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Emma Sundin

GRANSKNINGSHANDLING

Begränsning av markens bebyggande

Inom planområdet finns mark som inte får bebyggas och mark som endast får förses med komplementbyggnader. Hur dessa bestämmelser formuleras i plankartan får inverkan på vilka typer av byggnadsverk som tillåts på platsen. För att modernisera bestämmelserna enligt senaste råd från Boverket har de omformulerats enligt nedan.

<i>Bestämmelser i detaljplan från 1992</i>	<i>Nya planbestämmelser</i>
Marken får inte bebyggas.	Marken får inte förses med byggnad.
Marken får endast bebyggas med carport/förråd.	Endast komplementbyggnad får placeras.

Markens anordnande

Bestämmelse om staket har tagits bort.

<i>Bestämmelse i detaljplan från 1992</i>	<i>Ny planbestämmelse</i>
Staket skall finnas.	Bestämmelsen utgår.

Utformning

Bestämmelse om antal våningar har ersatts med en bestämmelse omnockhöjd. Nockhöjden ska mätas från havsnivån för att byggnadshöjden inom området ska förbli densamma oavsett hur marken schaktas eller från vilken del av den kuperade terrängen som byggnadshöjden mäts.

Bestämmelsen f₂ införs för att komplementbyggnader som uppförs ska ha någon form av anpassning till kulturmiljön. Det finns många omkringliggande mindre byggnadsverk i trä (ofta målade med röd slamfärg), såsom saltbodar. Det är därför positivt om nya komplementbyggnader som uppförs hämtar inspiration från dessa.

Det införs även en bestämmelse om minsta takvinkel. Detta har gjorts eftersom det inte är önskvärt att byggnader får uppta hela den volym som infinner sig från marken upp tillnockhöjden - endast taknocken ska nå maximalnockhöjd. Detta vill säga att platta tak inte tillåts, eftersom det skulle bryta mot stilen i omgivande bebyggelse på ett radikalt sett som inte är lämpligt ur kulturmiljösynpunkt.

<i>Bestämmelser i detaljplan från 1992</i>	<i>Nya planbestämmelser</i>
II Högsta antal våningar. Högsta byggnadshöjd 7,5 m. Carport/förråd får inte uppföras till större höjd än 3,5 m.	Högsta nockhöjd i meter över angivet nollplan. Med nollplan avses 0,0 meter över havet i RH 2000.
f₁ Bebyggelsen skall ges sådan utformning och med sådant material och form att anpassning sker till det kulturhistoriska riksintresset.	f₁ Bestämmelsen kvarstår.
f ₂ bestämmelse finns ej i detaljplan från 1992.	f₂ Material i fasad, fönster och detaljer ska vara trä.
Bestämmelse om takvinkel finns ej i detaljplan från 1992.	Minsta takvinkel är 15 grader. Skärmtak och inglasningar får vara minst 6 grader.

Administrativa bestämmelser

Genomförandetiden kortas till 5 år från den dag detaljplanen vinner laga kraft. Detta bland annat eftersom fastighetsrättsliga- och genomförandefrågor redan är lösta i stor del.

Bestämmelse om utökad lovplikt har införts, gällande marklov för åtgärder som försämrar markens genomsläpplighet. Detta för att minska risken att t.ex. hela gräsytan asfalteras, vilket hade försämrat fastighetens möjligheter att omhänderta dagvatten.

Det finns upplysningar i den nya detaljplanen kring planavgift och fornlämningar. Dessa vänder sig främst till handläggare och gäller inte som en bestämmelse på plankartan.

<i>Bestämmelser i detaljplan från 1992</i>	<i>Nya planbestämmelser</i>
Genomförandetiden är 15 år från det datum planen vinner laga kraft.	Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.
Den fastighetsplan som vann laga kraft (tomtindelning som fastställdes) 1967.01.24 för del av Östhammar 29:4 är upphävd.	Bestämmelsen utgår.
a ₁ bestämmelse finns ej i detaljplan från 1992.	a₁ Marklov krävs även för åtgärder som försämrar markens genomsläpplighet.
Bestämmelser om strandskydd finns ej i detaljplan från 1992.	Strandskyddet är upphävt. Detta gäller hela planområdet.

Strandskydd

En av de tidigaste planerna på aktuell plats, ändring av stadsplanen för del av Östhammar, är upprättad 1917. På den tiden fanns inte strandskyddsbestämmelserna. Kvarteret Stångören syns på stadsplanen med ungefär samma utsträckning och samma läge och gatunamn som idag. Bebyggelsen inom kvarteret är dock ordnad på ett någorlunda annat sätt.

När den första detaljplanen på kvarteret kom 1992 hade strandskyddsbestämmelserna funnits sedan en tid tillbaka. Däremot nämndes ingenting om strandskydd eller upphävande av strandskydd på plankartan. Det finns kvartersmark för bostäder inritat på en del av det område som ligger inom 100 meter från strandlinjen. I praktiken blev det efter denna detaljplan aldrig någon bebyggelse inom det område som kan antas omfattas av strandskydd (området inom 100 meter från strandlinjen).

Enligt miljöbalkens 7 kap. 18 g § ska strandskyddet återinträda om en ny detaljplan tas fram. Således är bedömningen att strandskyddet återinträder genom denna nya detaljplan (och eventuellt återinträdde det redan vid detaljplanen från 1992).

Kommunen har dock möjlighet att upphäva strandskyddet genom en bestämmelse i en detaljplan, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset (4 kap. 17 § plan- och bygglagen). De särskilda skäl som kan åberopas anges i 7 kap. 18 c § miljöbalken. Där anges följande:

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,

2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,

5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller

6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Denna detaljplan omfattar en del av ett kvarter som redan är ianspråktagen för bebyggelse (punkt 1 ovan). Redan i den första ändringen av stadsplanen från 1917 syns byggnader utplacerade på det område som idag omfattas av strandskyddet. Mellan det aktuella området och strandlinjen finns flertalet byggnader och sjöbodar utplacerade, som gör att strandskyddet inom planområdet nu saknar betydelse för strandskyddets syften. Ett av syftena med strandskyddet är till exempel att trygga allmänhetens tillgång till strandområdena. Strandskyddet inom planområdet bidrar inte till att trygga denna tillgång till strandområdet, eftersom vattnet och stranden nås först öster om Strandvägen – inte genom den del av planområdet som utgörs av strandskyddet.

Strandskyddet inom planområdet är väl avskilt från området närmast strandlinjen (punkt 2 ovan). Strandvägen utgör en tydlig skiljelinje mellan vad som kan betecknas som ”strandområde” öster om vägen, och stadsmässig kvartersbebyggelse väster om vägen.

I och med överensstämmelsen med punkt 1 och 2 ovan, bedöms det föreligga särskilda skäl för upphävande av strandskyddet inom planområdet. Intresset av att fortsätta använda dessa delar av området som idag och enligt planens bestämmelser bedöms väga tyngre än strandskyddsintresset. I plankartan har det därför angetts att strandskydd ska upphävas inom planområdet.

Allmänt om skyddsbestämmelser

I 2 kap. 6 § plan- och bygglagen (PBL) anges att ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas. Enligt 8 kap. 13 § PBL får en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas. Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (8 kap. 17 § PBL). Kommunen får med stöd av 4 kap. 16 § PBL i en detaljplan bestämma mer preciserade krav och att en byggnad inte får rivas.

Planområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården. Det framgår således redan av PBL att bebyggelsen i området ska skyddas och förändringar ska ske varsamt, oavsett om detta anges i en detaljplan eller inte. Bestämmelserna **f₁** och **f₂** som redovisas ovan bland utformningsbestämmelserna ska ses som ett komplement till dessa allmänna bestämmelser i PBL, inte som de allena rådande. Det bör också påpekas att slutlig prövning av förändringar sker i samband med bygglov-sansökan, varvid ytterligare detaljer studeras. Utformning av alla detaljer skall ske med största möjliga omsorg.

MEDVERKANDE VID DETALJPLANENS UPPRÄTTANDE

Planhandlingarna har upprättats av:

Emma Sundin, planarkitekt Östhammars kommun, med stöd av bygglovsenheten, miljösekreterare, strandskyddshandläggare och planchef.

Samrådsredogörelse

Förslag till detaljplan för Östhammar 29:4 & 29:12 "BRF Tussilago"
Östhammars kommun, Uppsala län

2021-05-18

Samrådsförfarandet

Förslag till detaljplan för Östhammar 29:4 och 29:12 utgjorde underlag för samråd under perioden 7 april – 5 maj 2021. Detaljplanen hanteras med standardförfarande enligt PBL 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under samrådstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar samt på kommunens hemsida.

I denna samrådsredogörelse redovisas de yttranden som inkommit under samrådstiden. Samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Samrådsredogörelsen fungerar som underlag för kommande detaljplanearbete.

Sammanfattning

Endast Länsstyrelsens yttrande innehöll någon erinran. De bedömer att riksintresset för kulturmiljövård och fornlämningar inte kommer påverkas på ett påtagligt sätt vid planens genomförande. Däremot uppmärksammar de strandskyddet inom planområdet. Strandskyddet återinträder när nya detaljplaner tas fram eller ändras, vilket föranleder att frågan bör beröras i planhandlingarna.

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 6 yttranden under samrådet.

Remissinstans	Ankomst- stämplat	Yttrand e utan erinran	Yttrande med synpunkte r	Sakägare enligt fastighetsförteck ning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter					
1. Lantmäteriet	2021-04-21	X			
2. Polisen	2021-05-04	X			
3. Uppsala Brandförsvär	2021-05-05	X			
4. Länsstyrelsen	2021-05-05		X		
Företag och organisationer					
5. Vattenfall Eldistribution AB	2021-04-01	X			
6. PostNord	2021-04-22	X			

I detta dokument **sammanfattas** inkomna yttranden och kommenteras. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på sektor samhälle i Östhammars kommun.

Myndigheter

1. Lantmäteriet

Lantmäteriet har inga synpunkter på aktuellt planförslag.

Kommentar: Yttrandet noteras.

2. Polisen

Polisen har ingen erinran.

Kommentar: Yttrandet noteras.

3. Uppsala Brandförsvar

Brandförsvaret har inget att erinra mot planförslaget.

Kommentar: Yttrandet noteras.

4. Länsstyrelsen

Riksintresse kulturmiljövård: Utifrån samrådshandlingarna ser Länsstyrelsen inte att projektet är av sådan art att det skulle påverka riksintresset så pass att det skulle kunna innebära påtaglig skada.

Strandskydd: Länsstyrelsen saknar kommunens bedömning av strandskyddet i detaljplanen. När en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny plan återinträder strandskyddet.

Fornlämningar: Länsstyrelsen har ur fornlämningsynpunkt ingenting att invända mot den föreslagna, nya detaljplanen. Förändringar av fasader och liknande ovan mark påverkar inte fornlämningar alls. Föreslagna tillbyggnader och förrådsbyggnader kan innebära markingrepp. Då de måste genomföras inom fornlämningska tillstånd sökas hos Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer då att bevilja tillstånd. Om det bedöms kunna finnas lämningar kvar där markingrepp måste göras kan det vara aktuellt att ställa som villkor att det görs arkeologiska insatser.

Kommentar: Kommunen instämmer med Länsstyrelsens synpunkter om att strandskyddet har återinträtt eller kommer återinträda. En bestämmelse har införts i detaljplanen om att upphäva strandskyddet, i och med att strandskyddet inte längre har ett tydligt syfte i den del som planområdet berör. En utförligare motivering till upphävandet har införts i planbeskrivningen.

Företag och organisationer

5. Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB har inget att erinra i detta ärende.

Kommentar: Yttrandet noteras.

6. PostNord

PostNord har inget att anmärka och godkänner den föreslagna detaljplanen.

Kommentar: Yttrandet noteras.

Revidering av planförslaget

Samrådet och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Ny bestämmelse i plankartan som innebär att strandskyddet är upphävt inom hela planområdet.
- Nytt avsnitt i planbeskrivningen (under rubriken ”planbestämmelser”) innehållandes en motivering till varför strandskyddet har upphävts.

Fastighetsförteckning

2021-03-23

Aktualitetsdatum i fastighetsregistret, 2021-03-22

Ärendenummer

1047349

Fastighetsförteckning till detaljplan för Östhammar 29:4 mfl i Östhammar, Östhammars kommun, Uppsala län

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
----------------------	--------------------------	--------

FASTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Östhammar 29:4	Brf Östhammars Tussilago [REDACTED] [REDACTED]	
Östhammar 29:12	Brf Östhammars Tussilago [REDACTED] [REDACTED]	

MARKSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända

ANLÄGGNINGSSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända

RÄTTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
----------------------	--------------------------	--------

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Östhammar 7:14 Östhammars Kommun
Box 66
742 21 Östhammar

Östhammar 28:5 Brf Vintervägen 2

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Östhammar 29:1 Stift Östhammarshem

[REDACTED]
[REDACTED]

Östhammar 29:7 Stift Östhammarshem

[REDACTED]
[REDACTED]

Östhammar 29:9

Wikström, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Yng, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Östhammar 29:11 Östhammars Kommun
Box 66
742 21 Östhammar

Östhammar 31:30

Lundell, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Petersson, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Östhammar 32:3	Pettersson, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]	
Östhammar 32:4	Lundqvist, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]	
	Ström, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]	

UPPLYSNING

Utredningen saknar servitut som tillkommit genom vattendom eller liknande. Vidare saknas eventuellt avtals- och nyttjanderättigheter som inte är offentliggjorda genom inskrivning

Fastighetsförteckningen upprättad enligt LMV-Rapport 1999:10, 5kap. 9§ PBL.

[REDACTED]

Hanna Andén

[REDACTED]

Inledning

Vid upprättande av plan eller program ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökningen är den process som ska leda fram till ett ställningstagande i frågan om en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) ska göras eller inte. Undersökningen innebär att kommunen identifierar de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och samråder frågan med Länsstyrelsen.

Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Reglerna om miljöbedömning finns i 6 kap. Miljöbalken. Sedan 1 januari 2018 är ett nytt sjätte kapitel gällande. Det nya kapitlet ska tillämpas för planärenden som beslutats efter 1 januari 2018.

Planområdet

Planområdet utgörs av fastigheterna Östhammar 29:4 och 29:12 och är ca 2400 kvm stort. Den västra delen av fastigheterna utgörs av ett flerfamiljshus och den östra delen är en gräsmatta. Enligt gällande detaljplan är bostadshuset delvis planstridigt (delar av huset är placerat på prickmark).

Detaljplanens syfte

Syftet är att befintligt flerfamiljshus ska bli planenligt samt att möjliggöra för vissa åtgärder på husets yttre som idag inte går att ge bygglov för med befintlig detaljplan. Planerade åtgärder är inglasning av balkonger, ombyggnation av entréer med nytt skärmtak samt andra åtgärder för att förhindra vatteninträngning i byggnaden. Det kan också bli aktuellt att möjliggöra för vissa komplementbyggnader såsom soprum/miljöstation eller förråd. Inga förändringar avseende antalet bostadslägenheter i kvarteret planeras.

Bedömningsunderlag

Undersökningen genomförs genom en checklista. Checklistan ska ge en helhetsbild av effekterna av en detaljplan. Checklistan ger kunskap om vilka frågor som berörs, samt vilka frågor som innebär risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan. Avslutningsvis sker en sammanvägd bedömning av de frågeställningar som bedömts medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Checklistan inkluderar skyddsvärden, effekter på miljön, samt effekter på hälsa och säkerhet.

Alltid betydande miljöpåverkan		Berörs?	
		Ja	Nej
Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB).			
1. Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet, Natura 2000)			X
2. Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet, Natura 2000)			X
Kommentar			
Om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § miljöbedömningsförordningen (eller bilagan till förordningen) kan betydande miljöpåverkan antas. Trots 2 § ska en undersökning alltid genomföras för detaljplaner enligt PBL.			
Anger planen förutsättningar för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?			X
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP (betydande miljöpåverkan)?	Nej
1. Förordnanden och skyddsvärden				
1.1	Berörs riksintressen?	X		
1.2	Berörs naturreservat?			X
1.3	Berörs biotopskydd?			X
1.4	Berörs djur- och växtskyddsområden?			X
1.5	Berörs strandskyddsområden?			X
1.6	Berörs miljöskyddsområden?			X
1.7	Berörs vattenskyddsområden?			X
Kommentar	Riksintressen som berörs: Kust och skärgårdsområde Arkösund – Forsmark, Kulturmiljövård Östhammars stad. Riksintresset för kulturmiljövård omfattar stora delar av Östhammars centrum, ett område med många trähus och medeltida gatustruktur. Detaljplanen syftar till att medge förändringar på befintlig byggnad, en byggnad från 1990-talet som inte anses vara typisk för de uttryck och värden som annars är bevarandevärda i Östhammars centrum. Bedömningen är i och med det att betydande miljöpåverkan på riksintresset inte kommer ske även om påverkan i någon mån kommer ske. Strandskydd är upphävt inom den östra delen av planområdet och förslaget är att det ska fortsätta vara upphävt.			

Effekter på miljön		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
2.	Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser			
2.1	Berörs område som utpekats i Länsstyrelsens eller kommunens naturvårdsplan som högt naturvärde?			X
2.2	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering?			X
2.3	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering?			X
Kommentar				
3.	Kulturmiljö			
3.1	Berörs fornlämning?	X		
3.2	Berörs kulturhistoriskt värdefull miljö?	X		
Kommentar	Fornlämning som berörs: L1944:9701 Stadslager. Tillstånd från Länsstyrelsen vid markingrepp krävs. Riksintresse för kulturmiljövård berörs (se kommentar under punkt 1).			
4.	Landskaps- och stadsbild & sociala värden			
4.1	Finns risk att planen medför påverkan på landskapsbilden?			X
4.2	Finns risk att planen medför påverkan på stadsbilden?	X		
4.3	Finns risk att planen medför påverkan på sociala värden?			X
Kommentar	Planen möjliggör för förändringar på byggnaden som blir visuellt synliga för omgivningen. Inga större förändringar avseende byggnadsvolym eller användning av kvarteret planeras.			
5.	Transport och kommunikation			
5.1	Berörs viktiga transport- eller kommunikationsleder?			X
Kommentar				
6.	Rekreation och rörligt friluftsliv			
6.1	Finns risk att planen påverkar kvaliteten eller kvantiteten på någon rekreationsmöjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)?			X
Kommentar				
7.	Mark			

7.1	Finns risk att genomförandet av planen medför instabilitet i mark eller geologiska grundförhållanden - risk för skred, ras etc.?			X
7.2	Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation?			X
7.3	Finns risk att planen medför förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö?			X
Kommentar				

8.	Luft och klimat			
8.1	Finns risk för väsentliga luftutsläpp?			X
8.2	Finns risk för obehaglig lukt?			X
8.3	Finns risk för förändringar i luftfuktighet, temperatur eller klimat (regionalt eller lokalt)?			X
8.4	Finns risk för skador på byggnader?			X
Kommentar				
9.	Vatten			
9.1	Finns risk för förändringar av grundvatten- eller ytvattenkvaliteten?			X
9.2	Finns risk för förändringar av flödesriktningen för grundvattnet?			X
9.3	Finns risk för minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?			X
9.4	Finns risk för förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning?	X		
9.5	Finns risk för förändrat flöde, riktning eller strömförhållande i något vattendrag eller någon sjö?			X
Kommentar	Hur dagvattnet rör sig och infiltreras inom kvarteret kan komma att påverkas om ny komplementbyggnad uppförs.			
10.	Växter och svampar			
10.1	Finns risk för förändringar i antal eller sammansättning av växtarter eller växtsamhällen?			X
10.2	Finns risk för påverkan av någon hotad växtart eller växtsamhälle (enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv, fridlysta)?			X

10.3	Finns risk för införande av någon ny växtart?			X
Kommentar				
11.	Areella näringar			
11.1	Påverkas jordbruk, skogsbruk, djurhållning eller fiske?			X
Kommentar				
12.	Djurliv			
12.1	Finns risk för förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter?			X
12.2	Finns risk för påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv?			X
12.3	Finns risk för försämring av fiskevatten eller jaktmarker?			X
Kommentar				

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på hälsa och säkerhet				
13.	Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, radon, ljus och skarpt sken, lukt			
13.1	Finns risk för ökad ljudnivå som kan medföra att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden?			X
13.2	Finns risk för nya ljussken som kan vara bländande?			X
13.3	Finns risk för vibrationer?			X
13.4	Finns risk för explosion?			X
13.5	Finns risk för utsläpp?			X
13.6	Finns risk för lukt?			X
13.7	Finns risk att människor utsätts för joniserande strålning (radon)?			X
13.8	Finns risk för påverkan från magnetfält från kraftledningar?			X
13.9	Finns risk för översvämningsproblematik?			X
Kommentar	Viss översvämningsproblematik förekommer idag (runtom och inuti huvudbyggnaden). Planen syftar till att möjliggöra åtgärder som minskar översvämningsrisken.			
14.	Miljöpåverkan från omgivningen			
14.1	Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken?			X

14.2	Finns målpunkt eller transportled för farligt gods inom 150 meter?			X
Kommentar	Inga kända potentiella föroreningar finns inom planområdet.			
15.	Trafiksäkerhet			
15.1	Finns risk att trafikproblem skapas eller att trafiksäkerheten äventyras?			X
15.2	Finns risk för ökning av fordonstrafik?			X
Kommentar				
16.	Omkringliggande projekt			
16.1	Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan inom planområdet?			X
16.2	Har denna plan betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan?			X
Kommentar				

Miljökvalitetsnormer & miljömål		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken. Normer kan meddelas av regeringen i förebyggande syfte eller för att åtgärda befintliga miljöproblem, för att de svenska miljömålen ska uppnås eller för att kunna genomföra EG-direktiv. I fråga om detaljplaner gäller att detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att MKN överträds, enligt 5 kap. 3 § MB.				
Luft				
Innebär planförslaget att miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft? Se SFS 2010:477				X
Kommentar				
Fisk- och musselvatten				
Innebär planförslaget att miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten? Se SFS 2001:554				X

Kommentar			
Vatten			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för vattenförekomster? Se SFS 2004:660			X
Kommentar			
Miljömål			
Har relevanta miljömål beaktats vid framtagandet av planförslaget?	X		
Kommentar	Relevanta miljömål kommer beaktas i framtagandet av planförslaget. Relevanta nationella miljömål är exempelvis: God bebyggd miljö – med koppling till hållbart byggande, kulturmiljö, stadsmiljö etc.		

Sammanvägd bedömning

Med utgångspunkt i ovanstående frågeställningar görs en sammanvägd bedömning och ett motiverat ställningstagande till om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Riksintressen som berörs är Kust och skärgårdsområde Arkösund – Forsmark och Kulturmiljövård Östhammars stad.

Påverkan på kulturmiljö, fornlämningar och stadsbild kan bli en konsekvens av detaljplanen.

I övrigt bedöms inte natur- eller miljövärden påverkas något särskilt.

Det berörda planområdet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras.

Medverkande

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har handlagts av följande tjänstemän på Samhällsbyggnadsförvaltningen:

-Emma Sundin, planarkitekt

Under arbetet med att ta fram planförslaget har dessutom naturvårdessakkunnig, miljöinspektör och kulturstrateg deltagit.

Emma Sundin
Planarkitekt

Cecilia Willén Johansson
Planchef